

JUSTITIEOMBUDSMANNENS
ÄMBETSBERÄTTELSE

AVGIVEN TILL LAGTIMA RIKSDAGEN

ÅR 1943

SAMT

TRYCKFRIHETSKOMMITTÉNS
BERÄTTELSE

STOCKHOLM 1943
IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG
424820

INNEHÅLL.

Justitleombudsmannens ämbetsberättelse.

	Sid.
Inledning	7
I. Redogörelse för åtal, anställda mot nedannämnda tjänstemän:	
1) stadsfiskalen A. Elwien och t. f. kriminalkonstapeln H. Thorsson för olaglig införpassning till militärtjänstgöring (ämbetsberättelsen 1942 sid. 31)	8
2) förste förmanen A. Porsfelt i fråga om misshandel å internerad alkoholist (ämbetsberättelsen 1942 sid. 67)	9
3) f. d. landsfiskalen K. Markström såsom rättens ombudsman i konkurser för försummelse att införskaffa och till konkursdomaren överlämna förvaltarberättelser samt för dröjsmål med avslutande av konkurser m. m. (ämbetsberättelsen 1942 sid. 78)	10
4) auditören I. Brynolf såsom rättens ombudsman i konkurs för försummelse att ingripa mot förvaltare, som underlåtit avgiva kvartalsräkningar samt icke haft konkursboets medel insatta i bank	10
5) t. f. fjärdingsmannen J. H. Johansson för misshandel å anhållen person	15
6) t. f. länsassessorn A. Hansson för felaktigt beslut av länsstyrelse om indrivning av vissa stämmoböter	20
7) länsassessorn B. Julin för felaktigt förfarande vid exekutiv auktion å fast egendom	30
8) länsarkitekten A. Berglund för det han utom tjänsten mot ersättning tillhandagått enskild part i ett stadsplaneärende	43
9) kyrkoherden H. Björkquist för vägran att för läsning på stället tillhandahålla hos kyrkorådet förvarade handlingar	55
10) häradshövdingen E. Dahl för ådömande av straffarbete för brott, som icke kunde medföra strängare straff än fängelse, samt för dröjsmål i fråga om insändande av straffuppgifter till straffregistret	59
II. Redogörelse för vissa ärenden, som ej föranlett åtal.	
1) Bristande processledning av länsstyrelse vid behandling av fattigvårdsmål	64
2) Fråga huruvida domstol, som meddelat part bevisningsföreläggande, ägt vägra vittnesförhör, som påkallats vid senare rättegångstillfälle än det föreläggandet avsåg	67
3) Fråga huruvida sökande, som till inskrivningsdomaren ingivit avskrifter av den till grund för ansökningen åberopade handlingen men fått sin ansökan förklarad vilande, är pliktig att vid fullföljd av samma ansökan ingiva nya avskrifter av handlingen, om under tiden något mindre tillägg till densamma gjorts	75
4) Felaktig tillämpning av bestämmelsen om bortfallande av brutet dagatal vid avräkning av straff	78
5) Fråga huruvida tullverket dröjt för länge med att underrätta speditör om ifrågasatt efterdebitering av tull för gods, som speditören låtit förtulla	80
6) Fråga huruvida bestämmelsen i § 27 folkskolestadgan om förening av lärarbefattning i folkskola med organist- och klockarsysslor äger tillämpning jämväl å småskollärarinetjänst	84

	Sid.
7) Fråga om tillämpningen av införsellagen i ett fall, där avlöningssystemet inneburit att löntagaren (chaufför) vid redovisning av för arbetsgivarens räkning uppburna belopp fått avräkna den intjänade lönen och till följd därav någon kontant utbetalning av denna icke skett	88
8) Fråga huruvida expeditionslösenförordningens bestämmelse om skyldighet för kårande att lösa expedition är tillämplig beträffande målsägandepart i åklagarmål	92
9) Försummelse i adoptionsärenden att höra fader till barn utom äktenskap samt barnavårdsnämnd i annan församling än den, där adoptanten är kyrkobokförd	94
10) Fråga om lämpligaste tillvägagångssättet vid länsstyrelses meddelande av order till polischeferna om kvarstad å tryckt skrift	95
11) Försummelse av taxeringsnämndsordförande att underrätta skattskyldig om avvikelse från hans deklaration	99
12) Fråga huruvida en å restaurang företagen polisrazzia varit av omständigheterna påkallad	102
13) Fråga huruvida passagerare, som under färd med bil varit placerade å bilens förarsäte på sådant sätt att de inkräktat på det för bilens manövrering avsedda utrymmet, kunna härför ådömas ansvar	116
14) Fråga om skadeståndsskyldighetens omfattning då arbetstagare skilts från sin anställning i strid mot lagen den 14 oktober 1939 om förbud mot arbetstagares avskedande med anledning av värnpliktstjänstgöring m. m.	118
15) Skall, då av parter med gemensam talan någon beviljats fri rättegång, gemensam expedition utfärdas för parterna?	125

III. Framställningar till Konungen m. m.

1) Ang. domstolarnas arkiv m. m.	129
2) » åtgärder för bättre tillgodoseende av vittnens rätt att undfå ersättning för inställelse vid domstol	129
3) » omreglering av Nordmarks, Jösse och Södersysslets domsagor	130
4) » högre traktamentsersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål och vissa andra mål	130
5) » anteckning i fastighets- eller inteckningsbok om utfärdandet av ny inteckningshandling i stället för sådan, som förkommit och på grund därav dödats	131
6) » betänkande med förslag angående innebörden av begreppet polismyndighet i olika författningar m. m.	133
7) » omfattningen och innebörden av den prioritetsrätt, som vid införsel tillkommer underhållsbidrag i förhållande till utskylder och avgifter	133
8) » åtgärder för åstadkommande av enhetlig rättstillämpning i fråga om avsöndrad lägenhets ansvar för i stamfastigheten meddelade inteckningar	136
9) » ändring av 6 § lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta	153

IV. Inspektionsresor under år 1942 158

V. Under år 1942 handlagda klagomål och anställda åtal m. m. 158

Berättelse av tryckfrihetskommittén 161

Bilagor till justitieombudsmannens ämbetsberättelse.

I.	Tabell över samtliga av 1942 års riksdag avlätna skrivelser m. m. i nummerföljd enligt riksdagens protokoll	162
II.	Förteckning över de av 1942 års riksdag till Konungen avlätna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser:	
	1) Justitiedepartementet	164
	2) Utrikesdepartementet	170
	3) Försvarsdepartementet	170
	4) Socialdepartementet	176
	5) Kommunikationsdepartementet	184
	6) Finansdepartementet	188
	7) Ecklesiastikdepartementet	200
	8) Jordbruksdepartementet	204
	9) Handelsdepartementet	210
	10) Folkhushållningsdepartementet	213
III.	Särskild förteckning över sådana i förteckningen under bilaga II upptagna ärenden, som vid utgången av år 1942 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende	216
IV.	Förteckning över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1942 men vid samma års början voro i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgifter om den behandling dessa ärenden undergått under år 1942:	
	1) Justitiedepartementet	221
	2) Försvarsdepartementet	229
	3) Socialdepartementet	233
	4) Kommunikationsdepartementet	248
	5) Finansdepartementet	250
	6) Ecklesiastikdepartementet	264
	7) Jordbruksdepartementet	267
	8) Handelsdepartementet	272
	9) Folkhushållningsdepartementet	273
V.	Förteckning över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1942 och vari under år 1942 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling	274

Till RIKSDAGEN.

Jämlikt 14 § i den för riksdagens justitieombudsman gällande instruktionen får jag härmed avlämna berättelse angående justitieombudsmans-ämbetets förvaltning under år 1942. Jag får därvid meddela, att jag begagnat mig av semester under tiderna den 20 juli—den 20 augusti och den 21 september—den 3 oktober samt att under nämnda tider min av riksdagen utsedde ställföreträdare häradshövdingen i Medelpads östra domsaga, f. d. revisionssekreteraren Folke Rudewall förestått ämbetet.

Berättelsen kommer enligt vedertagen ordning att först innehålla redogörelse för sådana mot tjänstemän för fel eller försummelse i tjänsten anställda åtal, vilka under året blivit slutligen avgjorda eller i någon instans prövade.

I. Redogörelse för anställda åtal.

1. Olaglig införpassning till militärtjänstgöring.

I 1942 års ämbetsberättelse (sid. 31 o. f.) redogöres för ett av mig, efter klagomål av värnpliktige sjökaptenen Sven Bergström, anbefallt åtal mot stadsfiskalen Aug. Elwien och t. f. kriminalkonstapeln Helge Thorsson för olaglig införpassning till militärtjänstgöring. Enligt redogörelsen hade rådhusrätten i Varberg i utslag den 13 oktober 1941 yttrat följande: Genom allmänna kungörelser hade vissa kategorier värnpliktiga, däribland klaganden, inkallats i militärtjänst den 3 september 1939. Klaganden, som emellertid vid ifrågavarande tid sedan flera månader tillbaka innehaft styrmans-tjänst å fartyg i utomeuropeiska farvatten, hade icke nåtts av kungörelserna om inkallelse till militärtjänst och hade i allt fall enligt § 43 värnpliktslagen för inställelse till tjänstgöring laga förfall. Då klaganden icke inställde sig i militärtjänst, utfärdades efterspaningssedel, vilken, sedan efterspaningsärendet enligt efterspaningssedeln åtecknade bevis handlagts av olika polismyndigheter, den 9 december 1939 på eftermiddagen kom Elwien i dennes egenskap av poliskommissarie i Varberg tillhanda, därvid sedeln var försedd med skriftlig uppgift därom, att klaganden befunne sig ombord å det den 8 december 1939 Varbergs hamn anlöpta fartyget Herma Gorthon. Elwien tillställde Thorsson efterspaningssedeln för verkställighet i vanlig ordning och utan att därvid lämna Thorsson några särskilda förhållningsorder. Samma den 9 december erhöll Thorsson en av Elwien undertecknad och för den 10 december dagtecknad order att införpassa klaganden till Karlskrona örlogsstation. Oaktat denna förpassningsorder sålunda gällde för den 10 december, avhämtade Thorsson redan på kvällen den 9 december klaganden från fartyget och avförde honom till polisstationen i staden, där klaganden på Thorssons föranstaltande fick kvarstanna över natten för att påföljande dag av Thorsson med automobil införpassas till Karlskrona örlogsstation. Då såsom ovan nämnts klaganden haft laga förfall för sitt uteblivande från militärtjänstgöring, hade lagenligt hämtningsåtgärden bort avbrytas och sålunda införpassningen icke komma till utförande. Enär innehållet uti de å efterspaningssedeln av olika polismyndigheter tecknade bevis borde hava föranlett särskild varsamhet och försiktighet uti ifrågavarande efterspaningsärende från Elwiens sida, men han det oaktat utfärdat förpassningsorder å klaganden och helt överlämnat åt underordnade att utröna på inställelsen inverkan förhållanden, får Elwien anses hava visat oförstånd i sin tjänsteutövning. Däremot finner rådhusrätten Elwien med hänsyn till i målet förekomna omständigheter skäligen icke kunna göras ansvarig för klagandens förvaring i polisarrest natten till den 10 december 1939. Vidkommande Thorsson finner rådhusrätten, att Thorsson bort inse, att skäl föreläge för hämtningsåtgärdens avbrytande, och att Thorsson i allt fall haft

skyldighet att underrätta Elwien om samtliga på inställelsen inverkan förhållanden. I stället har Thorsson på eget bevåg och utan att underrätta Elwien om sina åtgöranden, på sätt ovan sagts, omhändertagit klaganden och låtit honom tillbringa en natt å stadens polisstation. Vid utförande av ifrågavarande tjänsteuppdrag har Thorsson visat försummelse och oförstånd. På grund av vad sålunda anförts finner rådhusrätten Elwien och Thorsson hava gjort sig förfallna till ansvar enligt 25 kap. 17 § strafflagen, och prövar förty rådhusrätten rättvist jämlikt åberopade lagrum, jämfört med 22 § i samma kapitel och lag, döma dem, Elwien till 7 dagsböter å 10 kronor och Thorsson till 15 dagsböter å 5 kronor. Vidare förpliktar rådhusrätten dels Elwien och Thorsson att gemensamt eller vilkendera gälda gitter ersätta marinförvaltningen kostnaderna för klagandens införpassning med 61 kronor, dels ock Thorsson att till klaganden utgiva skadestånd med skäliga ansedda 100 kronor. Enär rätt till skadestånd skäligen icke kan av klaganden grundas på det tjänstefel, för vilket Elwien fällt till ansvar, lämnar rådhusrätten klagandens talan i denna del utan bifall. Slutligen ålägger rådhusrätten Elwien och Thorsson att gemensamt eller vilkendera gälda gitter gottgöra ej mindre klaganden hans rättegångskostnader med 57 kronor 20 öre jämte vad han kan visa sig hava utgivit i lösen och stämpel till rådhusrättens protokoll och utslag i målet än även marinförvaltningen erlagda avgifter för protokoll och utslag i målet.

Över rådhusrättens utslag hade Elwien och Thorsson ävensom klaganden anført besvär.

Göta hovrätt har i utslag den 29 januari 1942 yttrat följande.

Hovrätten finner ej skäl göra annan ändring i rådhusrättens utslag, såvitt talan däremot beträffande huvudsaken fullföljts, än att det skadestånd Thorsson har att till klaganden utgiva av hovrätten bestämmes till 300 kronor. I fråga om rättegångskostnaderna vid rådhusrätten varder överklagade utslaget allenast på det sätt ändrat att Elwien befrias från honom ålagd skyldighet att härutinnan gottgöra klaganden.

Hovrättens utslag har vunnit laga kraft.

2. Fråga om misshandel å internerad alkoholist.

Av 1942 års berättelse (sid. 67 o. f.) framgår, att sedan å statens alkoholistanstalt å Svartsjö internerade Axel Wikholm hos mig anmält förste förmanen Arvid Porsfelt för misshandel å klaganden, hade jag efter verkställd utredning ansett saken böra hänskjutas till domstol och på grund därav förordnat om åtal mot Porsfelt för misshandel. Sollentuna och Färentuna domsagas häradsrätt hade i utslag den 8 december 1941 funnit det mot Pors-

felts bestridande icke vara lagligen styrkt, att han uppsåtligen misshandlat klaganden, samt på grund därav ogillat åtalet och lämnat av klaganden i målet förd skadeståndstalan utan bifall. Över häradsrättens utslag hade klaganden anfört besvär.

Svea hovrätt har i utslag *den 14 mars 1942* funnit skäl ej vara anfört, som föranledde ändring i överklagade utslaget.

Hovrättens utslag har vunnit laga kraft.

3. Försummelse av rättens ombudsman i konkurser att införskaffa och till konkursdomaren överlämna förvaltarberättelser.

Dröjsmål med avslutande av konkurser m. m.

Såsom av 1942 års berättelse (sid. 78 o. f.) framgår hade — sedan jag förordnat om åtal mot f. d. landsfiskalen Knut Markström i egenskap av rättens ombudsman i konkurser för försummelse att införskaffa och till konkursdomaren överlämna förvaltarberättelser samt för dröjsmål med avslutande av konkurser m. m. — Nederkalix tingslags häradsrätt i utslag den 18 december 1941 dömt Markström jämlikt 25 kap. 17 och 22 §§ strafflagen samt 4 kap. 3 § samma lag, sistnämnda lagrum i dess lydelse före den 1 januari 1939, att för försummelse i befattningen såsom rättens ombudsman utgiva 20 dagsböter å 12 kronor.

Häradsrättens utslag har vunnit laga kraft.

4. Försummelse av rättens ombudsman i konkurs att ingripa mot förvaltare, som underlåtit avgiva kvartalsräkningar samt icke haft konkursboets medel insatta i bank.

Vid granskning av konkursdomarens i Sollefteå tingslag på begäran hit insända dagbok jämte akterna till vissa däri upptagna konkurser fann jag anledning till anmärkningar i fråga om skomakaren Nils Lundgrens den 3 november 1936 började och den 1 juli 1940 avslutade konkurs.

I denna konkurs hade till rättens ombudsman förordnats kommunalborgmästaren Ragnar Svallingson och till förvaltare stadsfiskalen Anders Lindh. Sedan Svallingson den 1 september 1937 avlidit, hade till rättens ombudsman den 7 i samma månad förordnats auditören Ivar Brynolf. Den 21 januari 1939 hade Lindh avlidit och hade konkursdomaren den 23 i samma månad med stöd av 50 § konkurslagen förordnat kommunalborgmästaren A. Wede att upprätthålla befattningen som förvaltare till dess nytt val ägt rum. Den

3 februari 1939 hade därefter juris kandidaten Torbjörn Celander utsetts till förvaltare.

Sedan jag i samband med förenämnda granskning anmodat Brynolf att till mig inkomma med de kvartalsräkningar jämte bankbesked, som jämlikt 58 § konkurslagen kunde hava avlämnats i konkursen, översände Brynolf en av Lindh den 19 augusti 1938 avgiven kassarapport samt kvartalsräkningar av den 30 september 1939 och den 13 januari 1940 ävensom två berättelser enligt 56 § konkurslagen, avgivna respektive den 2 februari och den 14 juli 1939.

I en skrivelse, varmed handlingarna översändes, meddelade Brynolf tillika, att när han från dåvarande förvaltaren Lindh mottagit kassarapporten av den 19 augusti 1938, hade han anhållit om bankbesked och även erhållit löfte därom. Lindh hade jämväl utlovat, att konkursen skulle avslutas inom närmaste tiden. Brynolf hade under den följande tiden förgäves gjort upprepade framställningar om bankbesked och även arvodesräkning. Lind hade sedermera tagit livet av sig.

Sedan de hit inkomna handlingarna granskats, upprättades rörande gjorda anmärkningar en promemoria, avseende tiden från och med det Brynolf förordnats till rättens ombudsman, vilken promemoria remitterades till Brynolf för avgivande av yttrande.

I promemorian anmärktes bland annat: Kvartalsräkning för tredje kvartalet 1937 hade ej avlämnats. Rättens ombudsman borde hava införskaffat sådan räkning jämte tillhörande bankbesked. Rättens ombudsman, som sedermera mottagit kassarapport av den 18 januari 1938, hade då ej tillsett, att Lindh hade de till boet influtna medlen insatta i bank för boets räkning. Ehuru vidare rättens ombudsman ej fått kvartalsräkning med bankbesked för första kvartalet 1938, syntes han hava låtit sig nöja därmed. Efter mottagandet av kassarapporten den 19 augusti 1938, utvisande en kassabehållning av 1,594 kronor 90 öre, hade rättens ombudsman låtit uppehålla sig i cirka fem månader utan att få mottaga bankbesked. Då Lindh dog, hade Brynolf varit rättens ombudsman omkring ett och ett halvt år men under denna långa tid ej tillsett, att Lindh hade medlen inestående i bank.

I avgivet yttrande anförde Brynolf följande.

Kvartalsräkning för tredje kvartalet 1937 hade icke avlämnats. Vid denna tid hade det varit praxis i Sollefteå, att kvartalsräkningar icke avlämnades. Kassarapport för andra halvåret 1937 hade varit bifogad halvårsberättelsen och visat en kassabehållning av 784 kronor 26 öre. För första kvartalet 1938 hade av ovan omnämnda anledning kvartalsräkning icke avlämnats. — Då Brynolf efter Svallingsons frånfälle i september 1937 förordnats till rättens ombudsman i konkursen, hade han efterhört konkursboets ställning. Det hade

då visat sig, att kassabehållningen i boet uppgick till ungefärligen vad konkurskostnaderna kunde beräknas till. Att Brynolf icke infortrat kvartalsräkning med bankbesked per den 1 oktober 1937 hade berott därpå, att han vid denna tidpunkt för flera år sedan uppgivit försöket att erhålla dylika räkningar. Omkring år 1924 hade han första gången erhållit förordnande som rättens ombudsman i konkurs vid ifrågavarande häradsrätt. Vid då och senare gjorda försök att infortra kvartalsräkningar hade Brynolf alltid mötts av det beskedet, att det icke vore brukligt att uppgöra dylika räkningar. Vid samtal med dåvarande konkursdomaren hade Brynolf fått klart för sig, att konkursdomaren icke ville lägga sig i denna sak. Då Brynolf icke erhållit något stöd från detta håll, hade han uppgivit försöken att erhålla kvartalsräkningar. I slutet av år 1937 hade Brynolf av Stockholms med flera köpmannaföreningar utsetts till deras ombud i Sollefteå. Därvid hade uppgivits, att Sollefteå vore en av de få platser, varifrån föreningarna icke erhöle kvartalsräkningar, vilka de ansågo nödvändiga för att de skulle kunna följa gången av konkurserna. De hade fördenskull anhållit, att Brynolf skulle verka för rättelse i nämnda missförhållande. Brynolf hade meddelat konkursdomaren denna deras begäran och, då Brynolf av samtalet med honom förstätt att Brynolf kunde påräkna stöd härför, hade han under år 1938 börjat infortra kvartalsräkningar. Efter denna tid hade i de konkurser Brynolf haft befattning med kvartalsräkningar avgivits. Bankbesked hade aldrig avlämnats förrän under sista året. I stället hade bankbok, utvisande kassabehållningen i bank, uppvisats. Beträffande halvårsberättelser hade dylika i regel avgivits, men de hade oftast varit alltför knapphändiga och för sent avlämnade. Till 1937, då Brynolf blev köpmannaföreningarnas ombud, hade han tagit befattning med konkurser mestadels såsom rättens ombudsman. Stora svårigheter hade alltid rått att få in förvaltarberättelser och åtskilliga gånger hade Brynolf måst vända sig till konkursdomaren med begäran om skriftlig anmaning att inkomma med dem. Detta hade varit nödvändigt därför att förvaltarna ansett, att Brynolfs anhållan om berättelser mera var utslag av "bråkighet" än fullgörande av en skyldighet.

Vad anginge förevarande konkurs, anförde Brynolf vidare, hade han väl insett att Lindh icke hade konkursmedlen avskilda, men utan att säga honom detta hade Brynolf vid mottagandet av halvårsberättelse i januari 1938 anhållit att få bankbesked. Enbart denna begäran vid en tidpunkt, då dylika besked icke brukade avfordras, hade sagt Lindh, att Brynolf icke litade på honom. Lindh hade lovat inkomma med bankbesked, men trots upprepade påstötningar hade Brynolf icke kunnat erhålla dylikt. Som taxeringsnämndsordförande hade Brynolf vetat, att Lindhs ekonomi var mycket dålig. Då emellertid hans inkomst uppgått till 8,000 à 10,000 kronor, hade Brynolf ansett, att om Lindh finge tid på sig, skulle han kunna ordna saken. Som ombud för sparbanken i Härnösand hade Brynolf även vetat, att Lindh gjorde

ansträngningar att erhålla lån, men att han hade svårt att erhålla tillfredsställande säkerhet. Brynolf hade även ägt kännedom om att Lindh utom ekonomiska svårigheter också hade sådana av annan art, vilket gjort att han misskött sin ekonomi mera än han tidigare gjort. Brynolf hade haft flera allvarliga samtal med Lindh om hans ekonomi och uppehållits med löften, varjämte framhållits att åtgärder från Brynolfs sida skulle störta Lindh och hans familj i elände. Brynolf hade även vetat att Lindh, sedan han fått en dotter gift med en välsituerad person, kunde upplåna erforderliga medel, om han blott ville uppgiva något av sin stolthet. Först då Brynolf i januari 1939 erhållit halvårsberättelsen för sista halvåret 1938 sig tillsänd, hade han förlorat tålamodet och anhållit om ett sammanträffande med Lindh i avsikt att giva honom ett sista tillfälle ordna sin ekonomi, innan Brynolf gjorde anmälan. Lindh hade emellertid icke låtit sig avhöra utan berövat sig livet samma dag. Brynolf hade sålunda hela tiden ägt kännedom om att Lindh icke haft konkursboets penningmedel avskilda och att han icke innehade medlen. Brynolf hade visserligen kunnat göra polisanmälan om förskingring, men då borgenärerna icke skulle hava varit betjänta därmed, hade Brynolf ansett det vara bäst att giva Lindh tid på sig att anskaffa penningarna, i synnerhet som konkursen ändock av andra skäl icke kunde avslutas. Detta skulle säkerligen också lyckats, därest icke särskilda omständigheter tillstött.

Vid yttrandet var fogad den i januari 1938 till Brynolf avlämnade berättelsen för senare halvåret 1937, vilken innehöll bland annat, att Lindh begärt utmätning för en boets återstående fordran hos en statstjänsteman, 630 kronor 80 öre. Enligt å berättelsen av Brynolf gjord anteckning hade utmätningssmannen uppgivit, att för beloppets gäldande skulle från och med den 1 mars 1938 månadsvis utmätas 100 kronor av den lön gäldenären hade att uppbära.

I den av förvaltaren Wede, som tillika var utredningsman i Lindhs dödsbo, den 2 februari 1939 avgivna berättelsen för senare halvåret 1938 uppgavs, bland annat, att enligt Lindhs anteckningar denne skulle i egenskap av förvaltare i konkursen hava uppburit tillhoppa 1,713 kronor samt för boets räkning utbetalat sammanlagt 118 kronor 10 öre, så att behållningen av uppburna medel utgjort 1,594 kronor 90 öre. Då Lindh icke haft några medel avskilda såsom konkursboets tillhörighet, hade boet hos Lindhs dödsbo erhållit en fordran å sistnämnda belopp, med avdrag av Lindh tillkommande förvaltararvode. Denna konkursboets fordran måste betraktas såsom osäker.

I den av förvaltaren Celander den 22 juni 1940 avgivna slutredovisningen hade såsom konkursboets inkomster upptagits dels ett den 25 oktober 1939 efter utmätning influet belopp av 81 kronor 30 öre, dels ett av ovan omförmälde statstjänsteman den 19 januari 1940 till boet erlagt belopp av 259 kronor 30 öre, dels ett av Lindhs konkursbo inbetalat belopp av 516 kronor 6 öre och dels ränta 3 kronor 65 öre eller tillhoppa 860 kronor 31 öre. Sedan kon-

kurskostnaderna guldits, återstod av sistnämnda belopp 386 kronor 56 öre att utdelas till borgenärerna med 8,84 procent å deras fordringar.

I en till landsfogden i Västernorrlands län avlåten skrivelse anförde jag där-
 efter följande.

Av utredningen i ärendet framgår, att Lindh såsom förvaltare i här ifråga-
 varande konkurs försummat att till rättens ombudsman regelbundet avlämna
 i 58 § konkurslagen föreskrivna kvartalsräkningar. Denna försummelse har
 icke, såsom bort ske, föranlett Brynolf att vidtaga några verksamma åtgärder
 för införskaffande av felande räkningar. Bankbesked har icke, såsom i nämnda
 lagrum föreskrives, i något fall avlämnats av Lindh. Detta har berott därpå,
 att Lindh ej haft konkursboets medel insatta i bank för boets räkning. Brynolf
 har själv medgivit, att han hela tiden ägt kännedom om att Lindh icke haft
 konkursboets penningmedel avskilda och att Lindh icke innehade medlen.
 I betraktande härav hade det varit Brynolfs oavvisliga plikt att hos kon-
 kursdomaren anmäla detta förhållande i och för Lindhs entledigande såsom
 förvaltare. Detta har emellertid Brynolf underlåtit att göra.

Vad Brynolf åberopat som skäl för sin uraktlåtenhet att på allvar ingripa
 mot Lindh kan icke anses innebära giltigt ursäkt. I anledning av Brynolfs
 påstående, att konkursborgenärerna icke skulle varit betjänta med polis-
 anmälan mot Lindh, vill jag framhålla, att därest Brynolf redan under hösten
 1937 eller i varje fall senast vid mottagandet av kassarapporten den 18
 januari 1938 vidtagit åtgärder för Lindhs entledigande, skulle vad som under
 år 1938 influtit icke hava kunnat förbrukas av Lindh utan kommit konkurs-
 boet till godo.

En jämförelse mellan kassarapporterna av den 18 januari och den 19 augusti
 1938 visar, att Lindh under 1938 fram till sistnämnda dag uppburit medel
 till belopp, som med 810 kronor 64 öre överskjutit konkursboets utgifter för
 samma tid. Det har ålegat Brynolf att hålla sig noga underrättad om kon-
 kursboets tillstånd. Av handlingarna i ärendet framgår också, att Brynolf
 känt till att under år 1938 medel alltjämt skulle tillföras boet.

Då till följd av Brynolfs berörda försummelse konkursboet tillskyndats
 skada, fann jag Brynolf icke kunna undgå åtal för tjänstefel. Jag uppdrog där-
 för åt landsfogden att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och
 utföra åtal mot Brynolf såsom rättens ombudsman i ovannämnda konkurs.

Sollefteå tingslags häradsrätt, varest åtalet anhängiggjordes, yttrade i utslag
 den 6 mars 1942 följande.

Häradsrätten finner följande vara utrett i målet.

Brynolf har den 7 september 1937 förordnats till rättens ombudsman i Lundgrens vid häradsrätten anhängiga konkurs, vari Lindh varit förvaltare. Från denna tidpunkt och till den 21 januari 1939, då Lindh avlidit, har Brynolf av de i 56 och 58 §§ konkurslagen omnämnda handlingarna av Lindh mottagit allenast en halvårsberättelse av den 18 januari 1938 samt två kassareporter, avgivna den 18 januari och den 19 augusti 1938. Efter Lindhs död har det visat sig, att han icke hållit konkursboets medel avskilda från egna tillgångar och att Lundgrens konkursbo därigenom åsamkats förlust. Brynolf har haft kännedom om att Lindh icke haft konkursboets penningmedel avskilda och att Lindh icke innehåft medlen.

Häradsrätten finner, att Brynolf, då han icke kunnat förmå Lindh att på föreskrivet sätt redovisa konkursboets medel, bort anmäla förhållandet till konkursdomaren på sätt, som omförmåles i 80 § konkurslagen, samt att Brynolfs underlåtenhet härutinnan är att betrakta som försummelse i hans befattning som rättens ombudsman i konkursen.

Häradsrätten prövar förty jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen, jämförd med 22 § samma kap., rättvist döma Brynolf att utgiva 25 dagsböter om 12 kronor.

Häradsrättens utslag har vunnit laga kraft.

5. Misshandel å anhållen person.

I en till mig inkommen klagoskrift anmälde skogsarbetaren Alfred Andreasson i Vinika under hemmanet Norra Viggen, Nyskoga socken, att t. f. fjärdingsmannen Johan Hilding Johansson i Bograngen vid ett den 25 augusti 1941 med klaganden hållet polisförhör misshandlat klaganden i avsikt att pressa fram en bekännelse av brott, för vilket klaganden misstänkts.

I anledning av innehållet i klagoskriften anmodade jag landsfiskalen i Finnskoga distrikt att efter verkställd utredning inkomma med yttrande.

Vid en av landsfiskalsassistenten Torsten Fälth på grund därav gjord utredning förekom enligt upprättad polisrapport följande.

Klaganden uppgav: Vid middagstiden den 25 augusti 1941, då klaganden var sysselsatt med att räfsa hö invid en strax intill hemmet befintlig lada, hade målaren Johannes Johansson från Norra Viggen och skogsarbetaren Oskar Henriksson från Vinika kommit fram till klaganden utan föregivande av något egentligt ärende. Omedelbart därefter hade fjärdingsmannen Johansson infunnit sig å platsen, och hade denne förklarat klaganden anhållen för det han den 23 augusti 1941 förövat uppsåtlig misshandel å skogsarbetaren Gunnar Hilding Olsson i Södra Viggen, vilket brott klaganden jämväl

tillstått för fjärdingsmannen. Sedan fjärdingsmannen därefter belagt klaganden med handbojor, hade fjärdingsmannen anmodat klaganden att taga fram den kruka, i vilken han, enligt vad fjärdingsmannen påstått sig veta, skulle hava tillverkat mäsik. Till en början hade klaganden förnekat, att han sysslat med mäsikberedning, men kort därpå hade han ändrat sig och medgivit, att så varit fallet. Fjärdingsmannen hade vidare anmodat klaganden att taga fram den slagring, med vilken han misshandlat Olsson. Klaganden hade medgivit, att han visserligen innehade en slagring, men förklarat, att denna ingalunda kommit till användning vid misshandeln. Sedan klaganden upplyst fjärdingsmannen, att slagringen funnes i en ficka i klagandens rock, vilken förvarades i ett uthus invid hemmet, där klaganden om somrarna hade sin sovplats, hade fjärdingsmannen hämtat slagringen. Därefter hade fjärdingsmannen och klaganden i sällskap med Johannes Johansson och Henriksson gått till Henrikssons bostad i Vinika för att tillvarataga en mäsikflaska, som klaganden före misshandeln ställt ned hos Henriksson, och hade de jämväl påträffat denna flaska, vilken fjärdingsmannen därpå omhändertagit. Efter ett förberedande förhör inne i Henrikssons bostad, varunder klaganden fortfarande förnekat att han under misshandeln begagnat sig av slagring, hade fjärdingsmannen ombett klaganden att gå med ut, vilket klaganden då jämväl gjort. Sedan de kommit ut, hade fjärdingsmannen ånyo försökt förmå klaganden att erkänna, att han använt slagringen under misshandeln. Klaganden hade emellertid alltjämt förnekat detta och uppgivit, att han förövat misshandeln med en sten, som han hållit i ena handen. Som klaganden därutöver uppgivit, att stenen sannolikt låge kvar på platsen för misshandeln, hade fjärdingsmannen och klaganden begivit sig dit, och hade de där också mycket riktigt hittat stenen. Sedan fjärdingsmannen betraktat stenen och förklarat, att såren i Olssons huvud omöjligt kunde hava uppkommit av stenen, hade fjärdingsmannen ännu en gång tillsagt klaganden, att det vore bäst för honom att erkänna, att han använt slagringen. Då klaganden emellertid fortfarande förnekat, att så varit fallet, hade fjärdingsmannen blivit arg och utan vidare med sina båda händer tilldelat klaganden tre eller fyra slag, som träffat klaganden i ansiktet. Slagen hade troligen utdelats med öppen hand. Ett av slagen hade orsakat ett blödande sår å klagandens vänstra kindknota. Johannes Johansson och Henriksson, som kommit efter till platsen, hade säkerligen åsett fjärdingsmannens handlingsätt. Sedan fjärdingsmannen utdelat slagen, hade klaganden på fjärdingsmannens anmodan följt med till klagandens bostad. Klaganden hade där förevisat den kruka, i vilken han tidigare berett mäsik. Därefter hade fjärdingsmannen och klaganden i sällskap med Henriksson begivit sig till Svenshöjden, där fjärdingsmannen anhållit en person vid namn Oskarsson. Från Svenshöjden hade hela sällskapet fortsatt till fjärdingsmannens bil i Norra Viggen. I denna hade klaganden och Oskarsson medföljt fjärdingsmannen ett stycke norrut.

Under resan hade de emellertid mött landsfiskalen, varför klaganden och Oskarsson fått flytta över till landsfiskalens bil och i denna medfölja till arrestlokalen i Likenäs. Det sår, som uppstått av fjärdingsmannens slag, hade läkts, och några men därav hade icke uppstått. Av blod från såret hade emellertid klaganden fått sin vid tillfället påhavda skjorta nedblodad. Han fordrade därför samt för sveda och värk ersättning av fjärdingsmannen med tillhoppa 75 kronor.

Johannes Johansson uppgav, att han under det han varit i fjärdingsmannens och klagandens sällskap under dagen ifråga ej sett fjärdingsmannen utdela några slag mot klaganden. Skulle så hava varit fallet, förmenade Johansson, måste han därunder hava befunnit sig på något avstånd från fjärdingsmannen och klaganden samt stått vänd med ryggen mot dessa. Tillfrågad, om han icke sett ett blödande sår å klagandens ena kind samt därutöver blodfläckar å dennes skjorta, meddelade Johansson, att han visserligen sett, att klaganden varit något röd å ena kinden samt därutöver "haft några prickar" å skjortbröset. Johansson hade emellertid icke närmare tänkt därpå, varför han icke bestämt kunde yttra sig om, huruvida det varit blodfläckar å skjortbröset.

Henriksson berättade: Under förhöret med klaganden hade fjärdingsmannen påstått, att klaganden förövat misshandeln med den slagring, som fjärdingsmannen tidigare under dagen tillvaratagit hos klaganden. Klaganden hade dock bestämt förnekat detta och i stället velat göra gällande, att han misshandlat Olsson med en sten. Klaganden hade också visat fjärdingsmannen på en sten, som legat å platsen, och påstått, att det varit med denna sten, som misshandeln förövats. Fjärdingsmannen hade då blivit arg och med sina båda flata händer tilldelat klaganden tre eller fyra slag, som träffat klaganden i dennes ansikte. Slagen, som icke varit kraftiga och troligen utförts så, att endast fjärdingsmannens fingertoppar kommit i beröring med klagandens ansikte, hade åstadkommit ett litet blödande sår strax nedanför klagandens ena öga. Av blod från såret hade klagandens skjorta blivit något solkig. På särskild fråga uppgav Henriksson, att klaganden icke vare sig före, under eller efter slagen gått handgripligt tillväga gentemot fjärdingsmannen, varför det tydligen varit den omständigheten, att klaganden förnekat att han använt slagringen under misshandeln, som gjort att fjärdingsmannen blivit uppretad. Under det fjärdingsmannen utdelat slagen mot klaganden hade denne för övrigt fortfarande varit belagd med handbojor.

Hörd i saken uppgav Johan Hilding Johansson, vilken förordnats att under tiden den 19 juli—den 31 december 1941 upphålla fjärdingsmansbefattning i Södra Finnskoga och Nyskoga socknars polisdistrikt, följande.

Den 25 augusti 1941 hade Henriksson per telefon anmält, att Olsson å vägen mellan Vinika och Svenshöjden blivit svårt misshandlad av klaganden. Johansson hade fattat saken som om misshandeln helt nyligen skulle hava

blivit förövad, enär Henriksson ombett honom att omedelbart komma och verkställa utredning. Sedan det visat sig omöjligt att för tillfället komma i kontakt med landsfiskalen i distriktet, hade Johansson i sin bil skyndsamt färdats till Norra Viggen. Där hade han sammanträffat med Henriksson, varefter de gjort sällskap till Olsson. Under vägen dit hade Henriksson uppgivit, att misshandeln förövats den 23 augusti. I Södra Viggen hade de sammanträffat med Olsson, vilken varit ombunden om huvudet. Vid närmare undersökning hade det visat sig, att Olsson haft ett flertal sår i huvudet, vilka skulle hava uppstått av misshandeln, varför Johansson rått Olsson att söka läkare. Detta hade också Olsson ansett lämpligt och därför i Johanssons bil medföljt till Norra Viggen, varifrån han sedan beställt särskild bil till läkare. I Norra Viggen hade Johansson ånyo försökt att per telefon komma i förbindelse med landsfiskalen, men denne hade då varit ute på tjänsteresa, varför Johansson i stället fått tala med dåvarande extra landsfiskalen i distriktet Åke Moberg. Denne hade förklarat, att han för tillfället icke kunde komma i kontakt med landsfiskalen samt att det vore omöjligt för Moberg själv att företaga resa till platsen i och för utredning, enär Moberg icke kunde anskaffa någon bil. Moberg hade därför beordrat Johansson att resa och anhålla klaganden samt därutöver ytterligare en person, Oskarsson, vilken vistades i Svenshöjden och misstänktes för att åtminstone hava varit delaktig i av klaganden idkad mäsckberedning. I anledning av denna order hade Johansson i sällskap med Henriksson begivit sig ned till sjön Viggen, och hade de tagit sig över denna i en målaren Johannes Johansson tillhörig båt, som rotts av denne. Sedan de kommit över sjön, hade de gjort sällskap upp till klagandens hem i Vinika. Som Johan Hilding Johansson under vägen dit av Henriksson fått veta, att klaganden den 23 augusti skulle hava innehaft mäsck i en kruka och därutöver skulle hava medfört sådan vara i en vinflaska, då han samma dag besökt Henrikssons hem, hade Johansson så fort han träffat klaganden utanför dennes hem i Vinika frågat honom efter mäsckkrukan. Klaganden hade emellertid nekat till att hava haft någon mäsckkruka, varför Johansson anmodat klaganden att medfölja till Henrikssons hem, där enligt Henrikssons uppgift den vinflaska, i vilken klaganden den 23 augusti medfört mäsck, skulle vara stående. Enär klaganden icke velat följa med, hade Johansson belagt honom med handbojor. Därefter hade Johansson och klaganden i sällskap med Henriksson och målaren Johansson fortsatt till Henrikssons hem efter att dessförinnan hava avhämtat en slagring i klagandens tillfälliga bostad i ett uthus invid hans hem. Sedan de kommit till Henrikssons hem, hade klaganden därstädes tagit fram en vinflaska, rymmande $\frac{2}{3}$ liter, vilken innehållit en mindre mängd mäsck. Samtidigt därmed hade klaganden erkänt, att han innehaft mäsck i flaskan den 23 augusti samt att han tillverkat mäscken i en 5-liters kagge i skogen. Klaganden, som jämväl erkänt att han den 23 augusti förövat misshandel å Olsson, hade därefter tagits i förhör av Johan

Hilding Johansson. Efter ett kortare förhör hade Johansson anmodat klaganden att följa med till platsen för misshandeln, vilket han jämväl gjort. Å platsen ifråga hade Johansson påträffat en jordtorva, vilken varit ganska blodig, och hade klaganden erkänt, att det varit blod från Olsson, som färgat denna torva. Som Johansson fått veta, att klaganden alltid brukade bära slagring på sig, och Johansson av såren i Olssons huvud att döma tyckt sig kunna konstatera, att sådant föremål använts vid misshandeln, hade Johansson frågat klaganden, om han icke misshandlat Olsson med slagringen. Detta hade emellertid klaganden bestämt förnekat och i stället gjort gällande, att han haft en sten i ena handen och misshandlat Olsson därmed. Klaganden hade jämväl pekats på en sten å platsen och påstått, att det varit denna, som kommit till användning under misshandeln. Klaganden hade därefter blivit arg på Johansson för det han beskyllt klaganden för att hava använt slagringen, och hade klaganden fattat tag i Johanssons vänstra arm. Då klaganden icke släppte detta sitt tag, hade Johansson med sin högra flata hand tilldelat klaganden ett slag, som träffat å klagandens vänstra kind. Klaganden hade då släppt sitt tag, men Johansson hade det oakttat tilldelat honom ytterligare ett slag med den vänstra flata handen. Jämväl detta slag hade träffat å klagandens ena kind. Ett av slagen hade gjort, att det gått hål i skinnet å ena kinden, och hade blod från såret åstadkommit några fläckar å klagandens skjorta. Något ytterligare handgemäng hade icke förekommit. Johansson hade därefter medtagit klaganden till Svenshöjden, där Johansson jämväl anhållit förut omnämnde Oskarsson. Efter framkomsten till Norra Viggan hade Johansson ringt till landsfiskalskontoret och där fått veta, att landsfiskalen redan var på väg för att möta Johansson, som då i sin bil reste landsfiskalen till mötes. Sedan landsfiskalen omhändertagit klaganden och Oskarsson, hade Johansson fortsatt till sitt hem i Bograngen.

I den skrivelse, varmed polisrapporten i saken till mig översändes, anförde t. f. landsfiskalen i distriktet Gotthard Green, att Johansson enligt den verkställda utredningen syntes hava gjort sig förfallen till ansvar. Om det inträffade hade landsfiskalen emellertid erhållit kännedom först i och med mottagandet av J. O:s remiss.

I en till landsfogden i Värmlands län avlåten skrivelse anförde jag därefter följande.

I ärendet är utrett, att t. f. fjärdingsmannen Johan Hilding Johansson den 25 augusti 1941 vid förhör med klaganden tilldelat denne åtminstone två slag, som träffat honom i ansiktet och av vilka slag det ena förorsakat blodvite. Slagen, vilka torde haft karaktär av örfilar, voro icke påkallade för avvärjande av något angrepp från klaganden utan synas hava av Johansson utdelats i uppbrusning över att klaganden icke velat medgiva, att han vid

misshandeln å Olsson såsom tillhygge begagnat en slagring, som enligt Johanssons förmenande därvid kommit till användning. Att klaganden vid ifrågasvarande tillfälle var belagd med handbojor måste vid bedömande av Johanssons handlande anses såsom en försvårande omständighet.

Då det sålunda var utrett, att Johansson i utövningen av sin tjänst gjort sig skyldig till ett allvarligt övergrepp mot klaganden, uppdrog jag åt landsfogden att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Johansson för tjänstefel. Tillfälle borde beredas klaganden att i målet föra talan.

Älvdals övre tingslags häradsrätt, varest åtalet anhängiggjordes samt klaganden yrkade ersättning för sveda och värk ävensom för rättegångskostnader, yttrade i utslag *den 24 mars 1942* följande.

Enär genom Johan Hilding Johanssons eget erkännande och vad övrigt i målet förekommit är utrett, att Johansson den 25 augusti 1941 i Vinika under tjänsteutövning med flata handen tilldelat klaganden, vilken av honom anhållits för misshandel, ett par lätta slag i ansiktet, därav ringa skada följt, samt Johansson därigenom jämväl måste anses hava gjort sig skyldig till tjänstefel, alltså prövar häradsrätten skäligt döma Johansson jämlikt 14 kap. 13 § och 25 kap. 17 § samt 4 kap. 1 § strafflagen att böta 30 dagsböter, vardera om 2 kronor.

Johansson skall ersätta klaganden med skäliga ansedda 20 kronor för inställelsen vid häradsrätten den 24 mars 1942, varemot övriga av klaganden framställda ersättningsanspråk av häradsrätten ogillas.

Häradsrättens utslag har vunnit laga kraft.

6. Felaktigt beslut av länsstyrelse om indrivning av vissa stämmoböter.

I en hit ingiven klagoskrift anförde Sandareds kooperativa handelsförening u. p. a. följande.

Jämlikt kungl. förordningen den 21 juni 1940 (nr 562) om tillfällig skatt å bensin, som finnes i riket den 1 juli 1940, hade föreningen av länsstyrelsen i Älvsborgs län påförts dylik skatt med 745 kronor 92 öre. Om skattens belopp hade föreningen erhållit underrättelse genom utdrag ur den enligt förordningen upprättade uppbördslängden. Å detta utdrag hade funnits tecknat ett "meddelande till den skattskyldige", som beträffande tid och sätt för skattens erläggande var av följande lydelse: "1. *Uppbörd* äger rum under uppbörds-termin från och med den 14 till och med den 19 oktober 1940. 2. Skattebeloppet skall under den utsatta uppbörds-terminen inbetalas till länsstyrelsen

genom insättning å statsverkets checkräkning i riksbanken för länsstyrelsens räkning eller genom insättning å länsstyrelsens postgirokonto. Inbetalning må ock kunna fullgöras därmed, att skattskyldig insänder skattebeloppet till länsstyrelsen medelst postanvisning eller avlämnar eller på eget ansvar på sådan tid, att beloppet är länsstyrelsen tillhanda före uppbördsterminens utgång, med posten insänder skattebeloppet i check eller postremissväxel, ställd till länsstyrelsen att betalas å bankkontor i den ort, där länsstyrelsen har sitt säte.”

I klagoskriften anförde föreningen vidare: I enlighet med anvisningen hade föreningen den 19 oktober 1940 och alltså under den utsatta uppbördsterminen insatt skattebeloppet å länsstyrelsens postgirokonto nr 35185. Länsstyrelsen hade därefter tillställt föreningen ett kvitto, i vilket uppgåves att beloppet inlevererats till statsverket den 21 oktober. Enligt det sålunda utfärdade kvittot hade länsstyrelsen ansett, att föreningen icke inbetalat skatten inom föreskriven tid och i stadgad ordning. Detta hade fått till följd, att föreningen uppförts å restlängd och påförts stämmoböter med 3 procent av skattebeloppet eller med 22 kronor 38 öre. De påförda stämmoböterna hade länsstyrelsen sökt indriva genom landsfiskalen i Vedens landsfiskalsdistrikt. Då föreningen förklarar, att påförandet av stämmoböter icke varit lagligen grundat, hade landsfiskalen verkställt utmätning för beloppets uttagande. Om påförandet av stämmoböter hade föreningen icke erhållit meddelande på annat sätt än genom landsfiskalens muntligen framställda krav och den därefter vidtagna skriftligen bekräftade utmätningen. Mot utmätningen i och för sig ansåge föreningen sig icke kunna rikta någon anmärkning, men föreningen kunde icke förstå länsstyrelsens tolkning av bestämmelserna angående tid och sätt för skattens erläggande. Föreningen ansåge, att den genom inbetalningen den 19 oktober ordentligen fullgjort sin ifrågavarande skattskyldighet. För att om möjligt vinna rättelse ville föreningen underställa ärendet J. O:s prövning.

Vid klagoskriften voro fogade *dels* avskrift av ovanberörda utdrag ur uppbördslängden med därå tecknade anvisningar av den lydelse föreningen uppgivit i klagoskriften och *dels* avskrift av ett å poststationen i Sandared den 19 oktober 1940 utfärdat kvitto, utvisande att ett belopp av 745 kronor 92 öre medelst inbetalningskort inbetalats å postgirokonto nr 35185.

Därjämte var vid klagoskriften i bestyrkt avskrift fogat ett av landsfiskalen i Vedens distrikt utfärdat bevis, att han den 12 december 1940 hos föreningen verkställt utmätning för uttagande av stämmoböter i fråga om tillfällig bensinskatt, 22 kronor 38 öre.

Sedan jag i anledning av klagoskriften anmodat länsstyrelsen i Älvsborgs län att inkomma med yttrande, anförde länsstyrelsen i ett av e. o. länsbokhållarna Gunnar Hjort och Curt Westhall undertecknat yttrande följande.

Genom kungl. kungörelsen den 17 december 1937 om länsstyrelses anlitan-
 de av postgirorelsen hade förordnats bland annat att, såvida ej annorlunda
 stadgats, likvid skulle anses vara gentemot statsverket fullgjord, där likviden
 skett medelst inbetalningskort eller postanvisning, den dag kortet eller anvis-
 ningen avlämnats å postanstalt och, där likviden skett medelst girokort eller
 utbetalningskort, den dag beloppet avförts från avsändarens postgirokonto.
 Sådant särskilt stadgande hade i fråga om uppbörden av tillfällig skatt å ben-
 sin emellertid givits i 3 § kungl. kungörelsen den 21 juni 1940 (nr 565) med
 vissa bestämmelser om tillfällig skatt å bensin, enligt vilken paragraf skatte-
 belopp skulle inbetalas till vederbörande länsstyrelse *antingen* genom insätt-
 ning (under uppbördsterminen den 14—den 19 oktober 1940) å statsverkets
 checkräkning i riksbanken för länsstyrelsens räkning eller å länsstyrelsens post-
 girokonto *eller* därigenom, att skattskyldig insände skattebeloppet till läns-
 styrelsen medelst postanvisning eller avlämnade eller på eget ansvar på sådan
 tid, att beloppet vore länsstyrelsen tillhanda före uppbördsterminens utgång,
 med posten insände skattebeloppet i check eller postremissväxel, ställd till
 länsstyrelsen att betalas å bankkontor i den ort, där länsstyrelsen hade sitt
 säte. I förevarande fall hade skattebeloppet insatts å länsstyrelsens postgiro-
 konto medelst inbetalningskort, som avlämnats till postbefordran å postanstal-
 ten i Sandared den 19 oktober 1940. Beloppet hade tillgodoförts länsstyrelsens
 postgirokonto nr 35185 den 21 i samma månad. Fråga vore nu, när beloppet
 skulle anses vara insatt å postgirokontot. Föreningen ville i sådant hänseende
 hävda, att inlämningsdagen skulle anses vara insättningsdag. Länsstyrelsen
 hade emellertid städse följt den principen, att skattebeloppet skulle anses vara
 inbetalat först den dag, då länsstyrelsen kunnat disponera över detsamma,
 eller med andra ord den dag, då beloppet hos länsstyrelsen bokfördes såsom
 inkommet. Enligt för länsstyrelsen gällande bokföringsföreskrifter skulle näm-
 ligen såsom inkomstdag gälla den dag, då inbetalat belopp av riksbanken gott-
 gjorts statsverkets checkräkning för länsstyrelsens räkning eller av postgiro-
 kontoret tillgodoförts länsstyrelsens postgirokonto. I enlighet med den av läns-
 styrelsen sålunda följda principen hade bensinskattelikvid genom postanvisning
 eller utbetalningskort ansetts fullgjord först den dag, då anvisningen eller kor-
 tet kommit länsstyrelsen tillhanda. I fråga om likvid medelst postanvisning
 eller utbetalningskort syntes författningens (och uppbördslängdsutdragets) for-
 mulering giva anledning till viss tvekan, medan länsstyrelsen däremot ansåge
 bestämmelserna i fråga om likvid medelst inbetalnings- eller girokort, d. v. s.
 insättning å postgirokonto, vara tydliga. Under hand hade emellertid Koope-
 rativa förbundets ombudsmannaexpedition tillrättats att, för erhållande av pre-
 judikat i frågan, låta överklaga länsstyrelsens beslut att i förevarande fall
 påföra stämmoböter. Så syntes emellertid icke hava skett.

Med anledning av den i länsstyrelsens yttrande uttalade uppfattningen, att skattebelopp skulle anses vara inbetalt först den dag, då beloppet hos länsstyrelsen bokfördes såsom inkommet, anmodade jag landskamreraren i länet att inkomma med upplysningar *dels* huruvida i andra fall än det förevarande skattskyldiga, vilka genom postanvisning eller inbetalningskort, som avlämnats å postanstalt under uppbördstermin, erlagt dem påförda skatter, blivit uppförda å restlängd, och *dels* vilka befattningshavare vid länsstyrelsen som voro ansvariga för länsstyrelsens beslut om föreningens och eventuellt andra skattskyldigas i samma läge uppförande å sådan längd i och för uttagande av stämmoböter.

Till svar härå meddelade landskamreraren Carl Malm följande: Enligt för länsstyrelsen gällande arbetsordning ålåg det länsassessorn å landskontoret att såsom föredragande handlägga ärenden, som anginge "debiterings-, uppbörds-, indrivnings- och redovisningsväsendet med avseende å utskylder och avgifter till kronan, automobilskatt och registreringsavgifter inräknat, samt sådana utskylder och avgifter, som enligt allmän författning eller med tillämpning av särskilda av Kungl. Maj:t meddelade stadganden uppbäras och redovisas i sammanhang med kronouppbörderna". Den restlängd å ogulden tillfällig skatt å bensin, varom i förevarande ärende vore fråga, hade med indrivningsorder expedierats den 18 november 1940 med t. f. länsassessorn Artur Hansson såsom föredragande. Jämlikt föreskrift i 36 § 2 mom. landshövdinginstruktionen hade Malm, i landshövdingens frånvaro, i egenskap av avdelningschef jämte Hansson underskrivit expeditionen. I övrigt ville Malm hänvisa till innehållet i ett av ordinarie föredraganden, länsassessorn Uno Hentz, avgivet yttrande, i vilket närmare redogjordes för förfarings sättet i fråga om utskylders upptagande i restlängd m. m.

Det av Hentz avgivna yttrandet innehöll, bland annat, följande.

Länsstyrelsens i ärendet avgivna yttrande, som expedierats under Hentz' tjänstledighet på grund av sjukdom och den tillförordnade föredragandens bortovaro på grund av tjänsteresor, återgäve icke fullt tydligt länsstyrelsens uppfattning. Meningen hade i huvudsak varit att klarlägga, att bensinskattelikvider såväl som skattelikvider i allmänhet ansetts fullgjorda vid betalning medelst inbetalningskort och girokort den dag, då beloppen gottskrivits länsstyrelsens postgirokonto, och vid betalning medelst postanvisning och utbetalningskort den dag, då anvisningen respektive kortet ankommit till länsstyrelsen. I fråga om sistnämnda två betalningssätt bleve omförmälda ankomstdag i regel dagen före det beloppen enligt vad i yttrandet vidare omnämndes överfördes till länsstyrelsens postgirokonto. Den av föreningen under J. O:s prövning ställde frågan tillhörde en rad spörsmål av mera komplicerad natur än vad en ytlig betraktelse syntes giva vid handen. Författningsbestämmelserna i ämnet vore nödortftiga.

Efter att hava redogjort för gällande föreskrifter rörande den allmänna kronouppbörderna och uppbörden av krigskonjunkturskatt och vissa andra skat-

ter anförde Hentz vidare: Bestämmelserna i kungörelsen den 17 december 1937 om länsstyrelses anlåtande av postgiroörelsen, att likvid skulle anses gentemot statsverket fullgjord den dag inbetalningskort eller postanvisning avlämnats å postanstalt, verkade egendomliga mot bakgrunden av att dylika försändelser uppgåves kunna enligt postala bestämmelser återkallas intill dess medlen blivit utbetalta till mottagaren. Huru därmed än förhölle sig framstode det såsom tydligt och självklart, att beträffande den allmänna kronoppbörden på landet, uppbörden av automobilskatt samt krigskonjunkturskatt och för övrigt samtliga förut omnämnda uppbörder meddelade betalningsbestämmelser innefattade sådana stadganden, som enligt postgirokungörelsen helt uteslöte tillämpning av däri meddelade bestämmelser. Enligt kungörelsen den 21 juni 1940 (nr 565) med vissa bestämmelser om tillfällig skatt å bensin kunde skattebelopp inbetalas till vederbörande länsstyrelse bland annat genom insättning å länsstyrelsens postgirokonto. I 4 § av samma kungörelse föreskrevs, att i fråga om upprättande av restlängd samt indrivning av skatt, vilken icke behörigen erlagts, skulle med vissa undantag de i gällande författningar angående uppbörd av kronoutskylder i sådant avseende meddelade bestämmelser i tillämpliga delar lända till efter rättelse. Vid första påseendet ville det synas som om meningen vore, att postgirokungörelsen skulle samtidigt tillämpas. Anledningen därtill skulle då vara den, att insättning å postgiro nu angivits som laga betalningssätt — inbetalning medelst utbetalningskort omnämndes emellertid icke — samt att bestämmelserna så redigerats, att villkoret att belopp skulle vara länsstyrelse tillhanda före uppbördsterminens utgång formellt anknutits till betalning medelst insänd check och postremissväxel. Vid närmare eftertanke forskade man emellertid förgäves efter någon grund för ett annat och mera släpphänt betraktelsesätt i fråga om tillfällig skatt å bensin än det system av ordning och reda, som konsekvent tillämpats i fråga om alla andra skatter. Därtill komme nu vidare, att en samtidig tillämpning av postgirokungörelsen, såvitt avsåge inbetalningar medelst postanvisningar och inbetalningskort, svårligen i praktiken låte sig göra av den anledningen, att av de postanvisningar respektive talonger till inbetalningskort, som anlände till länsstyrelsen, icke framginge, när de avlämnats å postanstalt. På grund av vad sålunda anförts och då det icke syntes kunna rimligen ifrågasättas, att länsstyrelsen skulle före utfärdande av restlängd låta verkställa tidsödande utredningar för fastslående av dagen för avlämnandet å postanstalt av inkomna postanvisningar och inbetalningskort — man tänke sig en större uppbörd och det osäkerhetsmoment för bokföringen, som skulle uppstå — ansåge Hentz icke oberättigat antaga, att de i bensinskattekungörelsen intagna betalningsstadgandena vore sådana, som enligt postgirokungörelsen uteslöte tillämpningen av den sistnämnda, och att jämväl i fråga om bensinskatteuppbörden skulle därutinnan gälla vad eljest vore vedertaget. Detta vore i varje fall en bestämd och konsekvent ståndpunkt och bättre

än en sådan, på något håll ifrågasatt, lösning av problemet som att, med bortseende från statsverkets intresse, låta själva uppbördstiden vara svävande och uppskjuta utfärdandet av restlängd på måfå, intill dess det kunde antagas, att samtliga postanvisningar och inbetalningskort, som avlämnats å postanstalt under uppbördsterminen, ankommit till länsstyrelsen. Genom kungl. kungörelsen den 17 december 1937 (nr 935) om ändring i vissa delar av kungörelsen den 13 november 1931 med föreskrifter angående medelsförvaltningen i länen hade stadgats bland annat, att insättning å länsstyrelsens postgirokonto skulle, såvitt möjligt, i länsstyrelsens inkomstjournal antecknas för den dag, under vilken medlen bokförts hos postgirokontoret. Själva bokföringstransaktionen verkställdes i regel en dag senare. För belysande av spörsmålet hade från riksräkenskapsverket rekvirerats det band, vari ifrågakomna verifikationer förvarades. Utöver det av föreningen påtalade fallet hade i sju andra liknande fall bensinskattelikvider uppförts å restlängd. Å kupongerna till dessa hade i tre fall anteckning om inbetalningsdag icke verkställts av avsändaren. I ett fall hade såsom inbetalningsdag angivits den 17 oktober och i övriga fall den 19 oktober. Oavsett avsändarens anteckningar därutinnan gällde beträffande samtliga, eftersom likviderna icke bokförts hos postgirokontoret förrän den 21 oktober, att de kunde hava verkställts å postanstalt söndagen den 20 oktober och alltså jämväl enligt ifrågasatt tolkning för sent. Samtliga för den 22 oktober bokförda sådana inbetalningar hade uppgivits verkställda före uppbördsterminens utgång utom en, i fråga om vilken inbetalningsdag ej angivits. Likvider med angiven inbetalningsdag före uppbördsterminens utgång hade inkommit den 23, den 25 och ännu så sent som den 29 oktober.

I egenskap av föredragande i ärendet angående påförande av ifrågavarande stämmoböter förklarade sig Hansson vilja såsom yttrande över föreningens klagomål åberopa vad Hentz anfört i saken.

Sedan jag därefter anhållit om generalpoststyrelsens utlåtande i ärendet, anförde styrelsen följande.

De grundläggande bestämmelserna angående länsstyrelsernas anlitande av postgirorelsen vore intagna i kungörelsen den 17 december 1937. För inbetalning till länsstyrelse av kronoskatt och viss automobilskatt gällde särskilda bestämmelser, i det att skattskyldigs betalning av kronoskatt normalt skulle ske med användande av vid skattsedeln fogad skattepostanvisning och redovisas på sätt i uppbörsreglementet stadgades samt erläggandet av ifrågavarande automobilskatt skulle verkställas genom inlösen av postförskott. I det fall, varom klagomålen rörde sig, kunde skattebeloppet jämlikt kungörelsen den 21 juni 1940 inbetalas till vederbörande länsstyrelse bland annat genom insättning å länsstyrelsens postgirokonto eller genom beloppets insän-

dande medelst postanvisning. Några bestämmelser rörande den tid, inom vilken insättning å länsstyrelsens postgirokonto eller avlämnandet av postanvisning skulle hava skett för att inbetalningen skulle anses vara verkställd i laga tid, funnes icke i kungörelsen. På grund därav kunde generalpoststyrelsen icke finna annat än att stadgandena i kungörelsen den 17 december 1937 därvidlag borde vara tillämpliga. Postgirokontoret hade verkställt undersökning rörande inbetalningsdag för de inbetalningskort avseende bensinskatt, vilkas belopp den 21, den 22 och den 23 oktober 1940 bokförts såsom tillgodoförda länsstyrelsens i Älvsborgs län postgirokonto nr 35185. Därav hade framgått, att beträffande sju av de åtta inbetalningskort, vilkas belopp bokförts såsom insatta å förenämnda postgirokonto den 21 oktober, inbetalningen skett å respektive postanstalter den 19 oktober, att det åttonde inbetalningskortet, vars avsändare vore Adolf Florén, inlämnats å poststationen i Trädet den 17 oktober men att, då annat postgirokontonummer varit angivet å inbetalningskortet än adressatens, länsstyrelsen i Älvsborgs län, förenämnda konto, postgirokontoret den 18 oktober tillskrivit Florén med begäran om besked, vem beloppet skulle tillkomma, och erhållit detta besked i sådan tid, att beloppet kunnat tillgodoföras konto nr 35185 först den 21 oktober, att de två inbetalningskort, vilkas belopp insatts å förenämnda konto den 22 oktober, inlämnats å vederbörande postanstalter den 21 oktober samt att det inbetalningskort, vars belopp tillgodoförts postgirokonto nr 35185 den 23 oktober, inbetalats den 22 oktober. Av de bensinskattelikvider med — å vederbörande kuponger — angivna inbetalningsdagar före uppbördsterminens utgång, vilka bokförts såsom tillgodoförda postgirokonto nr 35185 den 25 och den 29 oktober, hade endast en fullgjorts med användande av inbetalningskort och denna inbetalning vore verkställd å postkontoret i Herrljunga den 24 oktober.

I utlåtandet förklarade sig generalpoststyrelsen slutligen vilja framhålla, att från innehavare av postgirokonton så gott som dagligen inkomme förfrågningar rörande inbetalningsdag för till dem adresserade inbetalningskort. Dylika förfrågningar plägade postgirokontoret i allmänhet kunna besvara omgående, såvida de vore gjorda relativt kort tid efter det korten tillgodoförts vederbörande postgirokonto. Låge inbetalningen längre tillbaka i tiden, droge helt naturligt också efterforskningen längre tid.

Som landskamreraren Malm jämte Hansson undertecknat den skrivelse av den 18 november 1940, varigenom ifrågavarande restlängd expedierats till vederbörande landsfiskal för verkställighet, avgav Malm därefter på anmodan av mig yttrande över klagomålen. Malm anförde bland annat: Vid tillfället ifråga hade till underskrift förelegat 29 dylika expeditioner till landsfiskalerna och magistraterna i länet. Utöver undertecknandet av dessa expeditioner hade Malm icke tagit någon befattning med ifrågavarande ärenden, icke heller

deltagit i någon överläggning i samband med desamma. Vid nämnda tidpunkt var Malm strängt upptagen med utarbetandet av det förslag till krigskonjunkturbeskattning i länet, som skulle föreläggas prövningsnämnden vid dess sammanträde den 22 november. Redan vid en ordinär arbetsbelastning vore det svårt för landskamreraren att medhinna mer än en ytlig granskning av de ärenden, som ankomme på andra föredragande inom ämbetsverket men i vilka landskamreraren såsom avdelningschef jämväl hade att vid landshövdingens frånvaro underteckna expeditioner. Den allmänna arbetsökningen å landskontoret sedan början av år 1940 och en samtidig brist på arbetskrafter för de mera krävande nytillkomna uppgifterna hade gjort, att eljest vanlig anordning med partiell ledighet för Malm icke kunde komma till stånd under tiden för förarbetena till 1940 års prövningsnämnd. Då dessa förarbeten varit särskilt påfrestande under tiden den 10 november — den 10 december samt tagit hela Malms arbetsdag i anspråk, hade Malms sysslande med övriga ärenden under denna tid måst inskränkas till löpande sådana av särskilt brådskande natur, tillhörande hans egen föredragning. Det hade sålunda varit uteslutet, att Malm kunnat medhinna exempelvis att ägna uppmärksamhet åt de restlängder, som under nämnda tid expedierats från landskontoret på annan tjänstemans föredragning. Dessa omständigheter hade orsakat, att Malm icke kommit att taga ställning till det i föreningens klagoskrift avhandlade spörsmålet.

På anmodan inkom Hansson med utdrag av de restlängder å tillfällig skatt å bensin, vilka med skrivelser den 18 november 1940 av länsstyrelsen översänts till vederbörande landsfiskaler för indrivning. Dessa utdrag avsågo de i generalpoststyrelsens utlåtande omförmälda sju skattebetalarna, vilka liksom föreningen under uppbördsterminen å länsstyrelsens postgirokonto inbetalat dem påförda skattebelopp men på grund av den först senare verkställda bokföringen uppförts å restlängd. Enligt utdragen ifråga hade stämmoböter påförts handlanden Eric Johansson i Romsås med 7 kronor 84 öre, handlanden Paul Håkansson i Rångedala med 1 krona 76 öre, målarmästaren Pontus Brodin i Rävlanda med 1 krona 79 öre, handlanden Bertil Garnolf i Nydal med 2 kronor 29 öre, handlanden Adolf Florén i Solberga med 2 kronor 55 öre, firman Bröderna Fremling i Ånimskog med 2 kronor samt handlanden Witalis Larsson i Lilla Edet med 1 krona 93 öre.

Därjämte överlämnade Hansson avskrift av landskontorets koncept till ovanberörda skrivelser den 18 november 1940, med vilka restlängderna expedierats till landsfiskalerna för verkställighet.

I särskild skrivelse meddelade Hansson, att ovannämnda sju i restlängdsutdragen upptagna skattskyldiga erlagt de dem påförda stämmoböterna samt att han även beträffande påförandet av dessa böter såsom förklaring åberopade vad Hentz anfört i yttrandet över föreningens anmälan.

I en till advokattfiskalen vid Göta hovrätt avlåten skrivelse anförde jag där-
efter följande.

I 1 § kungl. kungörelsen den 17 december 1937 (nr 974) om länsstyrelses an-
litande av postgirorelsen stadgas, att länsstyrelse skall hava postgirokonto
för inbetalning till länsstyrelsen av andra medel än kronoutskylder och sådan
automobilskatt, som erlägges jämlikt 2 § kungörelsen den 12 december 1924
angående uppbörd av automobilskatt m. m.

I 3 § kungörelsen den 17 december 1937 heter det, att såvida ej annorlunda
stadgats, skall likvid anses vara gentemot statsverket fullgjord, där likviden
skett medelst inbetalningskort eller postanvisning, den dag kortet eller an-
visningen avlämnats å postanstalt och, där likviden skett medelst girokort eller
utbetalningskort, den dag beloppet avförts från avsändarens postgirokonto.

I 1 § kungl. kungörelsen den 21 juni 1940 (nr 565) med vissa bestämmelser
om tillfällig skatt å bensin stadgas, att sådan skatt skall erläggas under upp-
bördstermin från och med den 14 till och med den 19 oktober 1940.

Om sättet för skattens erläggande äro närmare bestämmelser meddelade i
3 §, vilken har följande lydelse:

”Skattebelopp skall inbetalas till vederbörande länsstyrelse genom insätt-
ning å statsverkets checkräkning i riksbanken för länsstyrelsens räkning eller
genom insättning å länsstyrelsens postgirokonto. Inbetalning må ock kunna
fullgöras därmed, att skattskyldig insänder skattebeloppet till länsstyrelsen
medelst postanvisning eller avlämnar eller på eget ansvar på sådan tid, att be-
loppet är länsstyrelsen till handa före uppbördsterminens utgång, med posten
insänder skattebeloppet i check eller postremissväxel, ställd till länsstyrelsen
att betalas å bankkontor i den ort, där länsstyrelsen har sitt säte.

Å inbetalt skattebelopp skall kvitto tillställas den skattskyldige. Blanketter
till sådana kvitton tillhandahållas av statskontoret. Anteckning om fullgjord
betalningsskyldighet skall ske i uppbördslängden.”

I 4 § samma kungörelse stadgas, bland annat, att i fråga om upprättande av
restlängd samt indrivning av skatt, vilken icke behörigen erlagts, skola, med
de undantag som framgå av 5 §, de i gällande författningar angående uppbörd
av kronoutskylder i sådant avseende meddelade bestämmelser i tillämpliga
delar lända till efterrättelse.

Enligt 5 § skall skattskyldig, vilken underlåter att inom föreskriven tid och
i stadgad ordning inbetala honom påförd skatt, i stället för den indrivnings-
avgift, varom i uppbördsförfattningarna stadgas, erlägga stämmoböter med 3
procent av det oguldna skattebeloppet att fördelas på i paragrafen närmare
angivet sätt.

Vid upprättande av restlängd skall iakttagas, att i längden jämväl skall för
varje skattskyldig upptagas de stämmoböter, som skola av honom erläggas.

Sådan tillfällig skatt å bensin, som avsågs i kungörelsen den 21 juni 1940,
kunde, såsom framgår av ovan återgivna stadganden i 3 § av kungörelsen, er-

läggas genom insättning å länsstyrelsens postgirokonto. I kungörelsen hava icke meddelats några särskilda bestämmelser rörande frågan, när en genom sådan insättning verkställd skattebetalning skall anses vara gentemot statsverket fullgjord. Uppenbart är alltså, att de i 3 § kungörelsen den 17 december 1937 givna bestämmelserna äro att tillämpa för avgörande av denna fråga. Härav följer, att betalning av nämnda skatt genom insättning å länsstyrelsens postgirokonto medelst inbetalningskort, varom här närmast är fråga, skall anses gentemot statsverket fullgjord den dag kortet avlämnats å postanstalt. Någon tvekan härom synes mig icke kunna råda.

Vad olika befattningshavare vid länsstyrelsen i Älvsborgs län anført till stöd för en annan tolkning av ifrågavarande föreskrifter synes mig icke förtjäna avseende. Med anledning av vad Hentz yttrat rörande svårigheten att erhålla visshet om när inbetalningskort avlämnats å postanstalt må erinras om möjligheten att därom efter förfrågan erhålla upplysning hos postgirokontoret. Enligt vad generalpoststyrelsen uppgivit inkomma så gott som dagligen till postgirokontoret dylika förfrågningar. Svar plägar lämnas omgående, därest förfrågan göres relativt kort tid efter det betalningen tillgodoförts vederbörande postgirokonto.

I förevarande ärende är upplyst, att Sandareds kooperativa handelsförening u. p. a., som enligt erhållet utdrag av uppbördslängd haft att till länsstyrelsen erlægga tillfällig skatt å bensen med 745 kronor 92 öre, lördagen den 19 oktober 1940 å poststationen i Sandared medelst inbetalningskort insatt detta belopp å länsstyrelsens postgirokonto nr 35185. I enlighet med vad jag ovan anført skall följaktligen denna betalning anses gentemot statsverket fullgjord den 19 oktober, då kortet avlämnats, och alltså under den fastställda uppbördsterminen. Med hänsyn till mellankommande söndag har beloppet å postgirokontoret tillgodoförts länsstyrelsens konto först två dagar senare eller måndagen den 21 oktober, varefter länsstyrelsen påföljande dag erhållit meddelande om insättningen. Enligt den av Hentz hävdade men enligt min mening uppenbart felaktiga tolkningen av ifrågavarande bestämmelser har länsstyrelsen ansett betalningen fullgjord den 21 oktober och har därför ej någon undersökning verkställts rörande dagen för inbetalningskortets avlämnande. Föreningen har därefter av länsstyrelsen upptagits å restlängd och påförts stämmoböter med 22 kronor 38 öre. Genom skrivelse den 18 november 1940 har länsstyrelsen anmodat vederbörande landsfiskal att av föreningen uttaga dessa böter och har därefter landsfiskalen, då bötesbeloppet icke frivilligt erlagts, förrättat utmätning hos föreningen för böternas indrivning.

Av utredningen i ärendet framgår vidare, att länsstyrelsen i ytterligare sju fall, då skattskyldig insatt honom enligt förordningen om tillfällig skatt å bensen påført skattebelopp å länsstyrelsens postgirokonto inom den stadgade uppbördsterminen men beloppet bokförts å kontot först efter uppbördsterminens utgång, felaktigt uppfört den skattskyldige å restlängd och påført honom

stämmoböter med 3 procent av skattebeloppet samt den 18 november 1940 beordrat indrivning av dessa böter, vilken indrivning därefter också ägt rum.

Länsstyrelsens förfarande att i nu angivna åtta fall låta indriva stämmoböter synes mig innefatta tjänstefel av beskaffenhet att icke kunna undgå beivran.

För länsstyrelsens ifrågakomna förfarande är i första hand föredraganden, t. f. länsassessorn Hansson, ansvarig. Enligt gällande bestämmelser i landshövdinginstruktionen har landskamreraren Malm jämte Hansson underskrivit länsstyrelsens ovanberörda skrivelser den 18 november 1940, och är därför jämväl Malm formellt ansvarig för indrivningsordern ifråga. Med hänsyn till vad Malm anfört i sitt yttrande synes dock ansvar i förevarande fall icke skäpligen böra av honom utkrävas.

På grund av vad jag ovan anfört uppdrog jag åt advokatfiskalen att ställa Hansson under åtal inför hovrätten för tjänstefel i anmärkta hänseende. Tillfälle borde beredas föreningen att i målet föra talan.

Göta hovrätt yttrade i utslag *den 13 april 1942* följande.

Enär länsstyrelsen förfarit felaktigt i det av J. O. anmärkta hänseendet, samt Hansson, vilken i sin egenskap av föredragande är för det felaktiga förfarandet medansvarig, genom detsamma gjort sig skyldig till oförstånd i tjänsten, prövar hovrätten lagligt döma Hansson jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen att för vad han sålunda låtit komma sig till last böta 5 dagsböter å 12 kronor.

Hovrättens utslag har vunnit laga kraft.

7. Felaktigt förfarande vid exekutiv auktion å fast egendom.

Av handlingarna i ett genom klagomål av förre hemmansägaren Per Kristoferson i Lajksjöberg härstädes anhängiggjort ärende inhämtas följande.

Den 6 november 1935 beviljades av inskrivningsdomaren i Västerbottens västra domsaga under § 628 inteckning i 3/64 mantal Lajksjö 1⁴¹ i Dorotea socken, klaganden till säkerhet för födorådsförmåner enligt en så lydande handling:

”Födorådskontrakt.

Till hemmansägaren Per Theodor Kristoferson i Lajksjö, Dorotea socken, förbinder jag mig att under hans återstående livstid utgiva följande födorådsförmåner, nämligen:

Två och en halv (2,5) liter oskummad mjölk dagligen, hemburen till hans nuvarande bostad i Lajksjö samt årligen

100 kilogram kornmjöl

100 » rågmjöl och

50 » vetemjöl, allt av prima beskaffenhet

5 hektoliter potatis, hemforslad till hans ovannämnda bostad. Kristoferson äger dessutom rätt att från skog tillhörande 3/64 mantal Lajksjö 1⁴¹ av avfall från avverkningar och till försäljning oduglig torrskog — efter anvisning av hemmanets ägare — samt av lövskog efter vederbörande skogs-vårdsstyrelses anvisning avhämta nödigt bränsle för årliga behovet till sin nuvarande fastighet å hemmanet 19/4608 mantal Lajksjö nr 1.

Till säkerhet för förestående födorådsförmåner medgiver jag härmed rätt till inteckning uti mig tillhöriga 3/64 mantal Lajksjö 1⁴¹ i Dorotea socken; skolande denna födorådsinteckning till förmånsrätten gälla före följande i hemmanet fastställda penninginteckningar, nämligen: 1933 den 15 februari, § 60, å sjutusen (7,000) kronor; 1933 den 12 juli, § 212, å elvatusenåttahundrasextio (11,860) kronor; samt 1933 den 16 augusti, § 230, å ettusen-trehundra (1,300) kronor. Undrom den 1 oktober 1935.

Manne Hedqvist.

Till förestående inteckningsmedgivande lämnar jag härmed mitt bifall. Undrom som ovan.

Hulda Hedqvist.

Bevittnas: J. A. Cellander. E. A. Hallin.”

Genom köpekontrakt den 6 april 1936 försålde sedermera Manne Hedqvist och hans hustru till banvakten Johan Leonard Rydlund för 6,000 kronor ett från ovannämnda Lajksjö 1⁴¹ avstyckat område om 66,1140 hektar, som vid fastställelse den 18 december 1937 av avstyckningen erhöll registerbeteckningen Lajksjö 1⁸⁶. Köpekontraktet innehöll bland annat följande bestämmelse: ”Köparen övertager och ansvarar för utgående födoråd till Per Kristoferson, Lajksjö, från och med den 1 maj 1936.”

Den 26 januari 1938 erhöll Rydlund på grund av nämnda köpekontrakt lagfart å fastigheten Lajksjö 1⁸⁶.

Genom utslag den 13 februari 1940 fastställde lagsökningsdomaren i Västerbottens västra domsaga på ansökan av verkmästaren C. H. Genborg och hemmansägaren L. W. Eliasson till betalning ur Lajksjö 1⁸⁶ ett belopp av 2,500 kronor jämte ränta enligt ett i fastigheten den 20 september 1939, § 1503, intecknat skuldebrev.

På ansökan av åkaren Ingemar Näsström och hemmansägaren John Nilsson fastställde lagsökningsdomaren genom utslag samma den 13 februari till betalning ur Lajksjö 1⁸⁶ ytterligare 4,000 kronor jämte ränta enligt ett den 20 september 1939, § 1504, intecknat skuldebrev.

Sedan nämnda utslag vunnit laga kraft, anhöllo sökandena den 29 mars 1940 hos länsstyrelsen i Västerbottens län om fastighetens försäljning.

På grund härav utsattes auktion å fastigheten att äga rum å landskansliet i Umeå den 16 juli 1940, varom kungörelse utfärdades samt vederbörande inteckningshavare och övriga rättsägare underrättades genom kallelsebrev. I

dessa brev lämnades jämväl uppgift om de fordringar, för vilkas gäldande försäljningen skulle äga rum.

Den 16 juli företogs auktionsförrättningen på länsstyrelsens vägnar av länsassessorn Bertil Julin.

Enligt auktionsprotokollet upplästes därvid i 106 § utsökningslagen omförmälda, till ärendet hörande handlingar, därav inhämtades, bland annat, att fastigheten Lajksjö 1⁸⁶ vore taxerad till 5,400 kronor samt saluvärderad till samma belopp.

Bland nyssnämnda vid auktionen tillgängliga handlingar var jämväl, i original, ovanberörda köpekontrakt den 6 april 1936 rörande fastighetens försäljning till Rydlund.

Det vid auktionen tillgängliga gravationsbeviset å Lajksjö 1⁸⁶ innehöll, att fastigheten icke besvärades av andra in-teckningar än dem, ”som beviljats

A) i Lajksjö 1⁴¹

1:o) den 6 november 1935, § 628, Per Theodor Kristoferson till säkerhet för födorådsförmåner enligt utfästelse i avhandling den 1 oktober 1935 av Manne Hedqvist;

B) i den med beviset avsedda fastigheten

2:o) den 20 september 1939, § 1503, till säkerhet för tvåtusenfemhundra (2,500) kronor — — —

3:o) den 20 september 1939, § 1504, till säkerhet för fyratusen (4,000) kronor — — —.”

Sedan tillstådesvarande rättsägare anmodats att anmäla sina anspråk, bevakade innehavarna av de under momenten 2 och 3 omförmälda in-teckningarna de genom lagsökningsdomarens utslag till betalning fastställda kapitalbeloppen jämte ränta och lagsökningskostnader.

Det antecknades, att utmätningsmannen i Dorotea distrikt skriftligen bevakat vissa fastigheten påförda utskylder med 5 kronor 23 öre.

Vidare antecknades, enligt auktionsprotokollet, att den 1 juli 1940 inkommit en så lydande skrift:

”Till Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Vid exekutiv auktion den 16 nästkommande juli å fastigheten Lajksjö 1⁸⁶ i Dorotea socken får jag vördsamt anmäla och bevaka min fordran enligt i avskrift bilagda födorådskontrakt sålunda:

2,5 liter mjölk dagligen under tiden 1/7 1939—30/9 1939 = 230 liter	
å 20 öre pr. liter	46:—
2,5 liter mjölk dagligen under tiden 1/10 1939—16/9 1940 = 880 liter	
å 25 öre pr. liter	220:—
	Summa kronor 266:—

Lajksjö, Lajksjöberg, den 29 juni 1940.

Per Theodor Kristoferson.”

Vid skriften fanns i bestyrkt avskrift fogad ovanintagna avhandling om förordningsförmåner, på grund av vilken in-teckningen under moment 1 i gravationsbeviset beviljats.

I anledning av den av klaganden sålunda gjorda bevakningen tillkännagav auktionsförrättaren att, då Lajksjö 1⁸⁶ endast subsidiärt svarade för ifrå-gavarande i Lajksjö 1⁴¹ meddelade in-teckning, klagandens bevakning icke kunde föränleda till någon länsstyrelsens åtgärd.

Därefter uppgjordes följande

”Borgenärsförteckning.

[Ordn. nr. Borgenärs eller annan rättsägares namn; fordringens eller rättighetens beskaffenhet.	Belopp, som skall betalas kontant.
1. Kronoutskylder för år 1939	5: 23
2. Kostnaderna för förfarandet:	
Kung. i Post- och Inrikes Tidningar.....	69: 45
» » Västerbottens-Kuriren	39: 95
» » Länstrycket	10: 75
Gravationsbevis	2: 80
Postporton	6: —
Kostnad för beskrivning och värdering	11: —
Stämpelkostnader	26: —
Auktionsprovision	61: 50
	227: 45
	232: 68
3. C. H. Genborgs och L. W. Eliassons fordran å in-teckning den 20 september 1939, § 1503,	
a) ränta	97: 91
b) kapital	2,500: —
c) lagsökningskostnad	35: —
4. Ingemar Närströms och John Nilssons fordran å in-teckning den 20 september 1939, § 1504,	
a) ränta	156: 67
b) kapital	4,000: —
c) lagsökningskostnad	35: —
	Summa kronor 7,057: 26

De under nr 3 och 4 upptagna beloppen äga lika rätt i förhållande till be-loppens storlek.”

Efter antecknande härav bestämdes lägsta budet i enlighet med 113 § utsökningslagen genom sammanräkning av de fordringsbelopp, som i före-stående förteckning upptagits före posten nr 3 i förteckningen, och kostna-derna för förfarandet eller alltså posterna nr 1 och 2, tillhopa utgörande 232 kronor 68 öre.

Det tillkännagavs,

att det lägsta bud, som, där ej förening mellan vederbörande rättsägare bleve träffad enligt 126 § 2 stycket utsökningslagen, kunde varda vid auktionen antaget, måste överstiga sistnämnda summa,

samt att köpeskillingen skulle helt gäldas i reda penningar, såvitt ej 131 § utsökningslagen till annat föranledde.

Vidare lämnades redogörelse för de i 124, 125, 130, 131, 133 och 134 §§ utsökningslagen omförmälda ytterligare villkor för försäljningen, varjämte erinrades, att blivande köpare hade att ansvara för sådana av egendomen utgående utskylder, som ej före den 16 juli 1940 till betalning förfallit, och ensam för gäldandet av lagfartskostnaden.

Härefter försåldes Lajksjö 1⁸⁶ för högst bjudna 7,060 kronor till hemmansägaren Artur Näsström den yngre.

Slutligen utsattes sammanträde för köpeskillingens fördelning att hållas den 10 september 1940.

Auktionen vann laga kraft och fördelningssammanträde hölls därefter å utsatt dag.

I en den 18 mars 1941 hit inkommen skrift anförde klaganden sedermera klagomål däröver att, ehuru han till säkerhet för ovannämnda undantagsförmåner haft första inteckning i Lajksjö 1⁸⁶ och han vid auktionen den 16 juli 1940 bevakat såväl inteckningshandlingen som det oguldna födorådet, klagandens bevakning lämnats utan avseende. Enligt vad som framginge av ett för klaganden företett gravationsbevis å Lajksjö 1⁸⁶ syntes genom den exekutiva auktionen nämnda fastighet hava helt befriats från ansvaret för klagandens inteckning. Stamfastigheten Lajksjö 1⁴¹ vore taxerad till 1,100 kronor, medan däremot avstyckningen Lajksjö 1⁸⁶ hade ett taxeringsvärde av 5,500 kronor. I fråga om den framtida säkerheten för undantagsförmånernas utbekommande syntes klaganden alltså stå rättslös. Klaganden anhölle därför, att J. O. efter verkställd utredning ville vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kunde föranleda.

I infortrat yttrande över klagomålen anförde Julin följande.

Ifrågavarande exekutiva auktion hade förrättats av honom i egenskap av länsassessor jämlikt 22 § 3 och 4 styckena landshövdinginstruktionen och 1 § arbetsordningen för länsstyrelsen i Västerbottens län. Beträffande vad som vid auktionen förekommit ville Julin hänvisa till protokollet över förrättningen. Såsom därav framginge hade klagandens den 6 november 1935 intecknade rättighet icke upptagits i borgenärsförteckningen, och förbehåll om beståndet av rättigheten hade ej gjorts vid försäljningen. Enligt det i auktionsprotokollet intagna gravationsbeviset hade ifrågavarande inteckning meddelats i Lajksjö 1⁴¹, från vilken fastighet Lajksjö 1⁸⁶ avstyckats. Jämlikt 54 §

3 stycket inteckningsförordningen skulle beträffande inteckning meddelad för rätt till avkomst eller annan förmån vad i 32—37 §§ samma förordning vore stadgat angående inteckning för fordran äga motsvarande tillämpning, alltså bestämmelserna om s. k. gemensamma inteckningar. Med hänsyn till att den inteckning, varom nu vore fråga, blivit en gemensam inteckning på grund av delning av Lajksjö 1⁴¹ genom avstyckning hade jämlikt 37 § 5 mom. inteckningsförordningen skolat beträffande inteckningen tillämpas vad i 3 mom. samma paragraf stadgas, d. v. s. Lajksjö 1⁸⁶ hade svarat för inteckningen i förhållande till Lajksjö 1⁴¹ endast subsidiärt. För att göra någon rätt gällande på grund av inteckningen vid försäljningen av Lajksjö 1⁸⁶ hade det alltså ålegat klaganden att i den ordning 35 § inteckningsförordningen stadgade äska försäljning jämväl av Lajksjö 1⁴¹. Då något sådant yrkande icke framställt, kunde Julin ej finna annat än att det vid auktionen meddelade beslutet i fråga om inteckningen vore lagligen grundat. Även om en annan tolkning än den av Julin förfäktade skulle med framgång kunna göras gällande, bestrede Julin dock, att det av honom tillämpade förfarandet kunde betraktas såsom ett fel, som kunde medföra ansvar, ekonomiskt eller annat. Då klaganden syntes anse det vid auktionen meddelade beslutet beträffande ifrågavarande inteckning kränka hans rätt, hade han bort i enlighet med lämnad besvärshänvisning överklaga förrättningen och därigenom få saken prövad i högre instans. Klagandens tal om att han tycktes stå rättslös förefölle minst sagt överdrivet. För inteckningen svarade ju fortfarande stamfastigheten, Lajksjö 1⁴¹, och enligt ett lagsökningsdomarens i Västerbottens västra domsaga utslag den 20 januari 1941 hade på ansökan av klaganden inteckningen fastställts till betalning ur denna fastighet. För intecknade födorädskontraktet svarade vidare ägaren till Lajksjö 1⁴¹, Manne Hedqvist, personligen. Hedqvist torde vara solvent. Vidare hade Rydlund enligt köpekontraktet den 6 april 1936 iklätt sig personlig ansvarighet för födorådet, vilken ansvarighet givetvis kvarstode oberoende av att inteckningen icke längre vore gällande i Lajksjö 1⁸⁶. På grund av vad han sålunda anfört hemställde Julin, att klagomålen måtte lämnas utan avseende.

Vid yttrandet var i bestyrkt avskrift fogat lagsökningsdomarens av Julin åberopade utslag den 20 januari 1941, utvisande att till betalning ur Lajksjö 1⁴¹ på grund av ovanberörda födorädskontrakt fastställts ett belopp av 461 kronor 75 öre.

I avgivna påminnelser framhöll klaganden, att med hänsyn till bestämmelsen i köpekontraktet den 6 april 1936 Lajksjö 1⁸⁶ i första hand bort svara för undantagsförmånerna. I avtalet med Hedqvist hade ju köparen av avstyckningen förbundit sig att erlægga hela födorådet. Detta hade också på sätt och vis utgjort en del av den köpeskillning, som klaganden i egenskap av ägare till stamfastigheten haft att uppbära vid försäljning av denna till Hedqvist.

Klaganden hade hela tiden haft stort besvär med att utfå sitt födoråd. För detta hade dock funnits någorlunda betryggande säkerhet, nämligen första inteckning i fastigheter, taxerade till ett belopp av 6,500 kronor. Sedan inteckningens värde sjunkit till 1,100 kronor (taxeringsvärdet å 1⁴¹) syntes möjligheten att utbekomma födorådet vara ungefär lika mycket svårare, som den bakomvarande säkerheten eller inteckningsvärdet sjunkit. Vad Hedqvists personliga ansvar för födorådets erläggande anginge, ville klaganden påpeka, att om Hedqvist nu vore solvent, ingen garanti funnes, att han om en månad eller något år fortfarande vore det. Klagandens ombud i saken hade i ett brev till klaganden yttrat, att han vid telefonsamtal med Hedqvist fått det intrycket att pengarna nog sutte rätt långt inne. Om Hedqvist skulle avlida, skulle även då hans personliga ansvar för födorådets erläggande kvarstå? Beträffande Rydlunds möjligheter att erlægga någon del av födorådet syntes dessa nog få lämnas helt åt sidan. Vad klaganden anfört syntes vara skäl för klagandens påstående, att han blivit rättslöst behandlad. Om det av klaganden påtalade förfarandet vore riktigt, kunde ju från den ursprungliga stamfastigheten ske avstyckningar tills endast de värdelösa mantalssiffrorna vore kvar såsom säkerhet för klagandens födoråd. Klaganden ansåge, att den tjänsteman, som förrättat den exekutiva auktionen, handlat felaktigt.

Sedan landsfiskalen i Dorotea distrikt anmodats att verkställa utredning, huruvida klaganden kunde väntas komma att lida skada därigenom att födorådsförmånerna icke blivit vid ifrågavarande auktion honom förbehållna, anförde landsfiskalen H. Ritzén i ett den 6 september 1941 avgivet yttrande följande.

Enligt nu gällande ortspriser vore födorådsförmånerna värda:

100 kg. kornmjöl	kr. 48: —
100 » rågmjöl	» 39: —
50 » vetemjöl	» 23: —
5 hl. potatis	» 55: —
25 m ³ ved (rotvärde)	» 56: 25
912 l. hemburen mjölk	» 723: 60

eller tillhopa kr. 494: 85.

Födorådsförmånerna hade efter lagsökning guldits för tiden till den 1 januari 1941, varför nu födorådsförmåner för år 1941 utestode oguldna. Fastigheten Lajksjö 1⁴¹ bestode av ett skifte om 34,72 hektar avrösningsjord. Å fastigheten hade med undantag av ett område om cirka 5 hektar avverkats all mogen skog, varför tillstånd till ytterligare avverkning ej kunde erhållas förrän efter den 1 januari 1944. Då kunde omkring 150 m³ skog med ett rotvärde av cirka 500 kronor avverkas. Sedan denna avverkning skett, komme fastigheten sannolikt under en lång följd av år att lämna ringa avkastning. Fastigheten, som vore åsatt ett taxeringsvärde av 1,100 kronor, kunde saluvärderas till 1,500 kronor. Hedqvist ägde, enligt landsfiskalens i Boteå distrikt upp-

gift, ett flertal fastigheter och ansåges i hemorten vara förmögen. Rydlund hade inga nämnvärda tillgångar utöver den pension han åtnjöt från Statens järnvägar. Artur Näsström den yngre hade vid förfrågan förklarat, att han ej vore villig utgiva ifrågavarande födorådsförmåner, helt eller delvis, eftersom han vid den exekutiva auktionen avgivit ett högt anbud just med hänsyn till att fastigheten såldes gravationsfri. Klaganden hade uppgivit, att Hedqvist genom Sjöbergs advokatbyrå i Östersund föreslagit, att han med ett engångsbelopp finge gälda födorådsförmånerna. Klaganden hade med hänsyn till den allmänna prisstegringen och därmed följande ovisshet om vad förmånerna kunde anses vara värda icke ansett sig kunna träffa en sådan uppgörelse utan såge helst, att han finge naturaförmånerna kontraktsevenligt.

I en till advokatfiskalen vid hovrätten för Övre Norrland avlåten skrivelse anförde tjänstförrättande justitieombudsmannen Rudewall därefter följande.

I 77 a § utsökningslagen stadgas att, om lagsökningsdomare fastställt in-tecknad fordran till betalning ur fast egendom, skall så anses som hade egen- domen blivit utmätt. Försäljning av egendomen sker dock icke förrän särskild ansökan därom gjorts hos överexekutor, som har att förrätta auktion å den- samma.

I fråga om sådan egendom gäller enligt 79 § utsökningslagen, att den- samma — sedan begäran om försäljning skett — skall efter överexekutors förordnande av utmätningsmannen beskrivas och värderas, varjämte utmät- ningsmannen skall avfordra gäldenären de handlingar, vilka visa hans ägande- rätt eller tjäna till upplysning om, bland annat, rätt till avkomst eller annan förmån, som skall av egendomen utgå, ävensom uppgift å dem, vilka hava fordran eller rättighet, som bör vid auktionen iakttagas.

Sedan nyssnämnda handlingar inkommit till överexekutor, alltså å landet länsstyrelsen, åligger det, enligt 100 § utsökningslagen, den, som har att för- rätta auktionen, att anskaffa gravationsbevis rörande egendomen ävensom de för bestyrkande av gäldenärens äganderätt till egendomen eller för upplysning om in-tecknad rättighets beskaffenhet erforderliga och ej redan mottagna handlingar, vilka kunna hos inskrivningsdomaren erhållas.

I fråga om själva auktionsförfarandet må här erinras om följande därut- innan gällande bestämmelser.

I 107 § stadgas att, sedan förhandling om rättsägares anspråk och vill- koren för försäljningen avslutats, skall auktionsförrättaren uppgöra borge- närsförteckning, vari skola, ordnade efter det företräde dem emellan lag stad- gar, upptagas, förutom fordran, varför utmätning skett:

1: o) fordran, varför egendomen på grund av in-teckning eller enligt 11 kap. 2 § jordabalken häftar, där fordringen finnes upptagen bland annat i de i 79

och 100 §§ omförmälda handlingar eller blivit hos auktionsförrättaren anmäld;

2:o) fordran, varför förmånsrätt enligt 17 kap. 6 § handelsbalken äger rum eller som eljest skall ur egendomen utgå med förmånsrätt framför in-tecknad fordran, såvida yrkande om betalning för fordringen blivit hos auk-tionsförrättaren framställt; och

3: o) nyttjanderätt, återköpsrätt, rätt till elektrisk kraft eller till avkomst eller annan förmån samt rätt till servitut, som icke är av beskaffenhet att skola oansett egendomens försäljning äga bestånd, såframt rättighet, som nu sagts, är in-tecknad eller grundar sig å skriftlig handling, vilken blivit av rätts-ägaren till auktionsförrättaren ingiven eller eljest är för honom tillgänglig.

I borgenärsförteckningen skola kostnaderna för förfarandet upptagas näst före den fordran, varför utmätning skett.

Nyttjanderätt och rätt till avkomst eller annan förmån av egendomen skola, enligt 111 §, upptagas i borgenärsförteckningen utan att något värde för dem utsättes.

I 113 § förordnas att, sedan auktionsförrättaren antecknat de fordringar och rättigheter, vilka böra vid auktionen iakttagas, skola de fordringsbelopp, som hava bättre rätt än den fordran, för vars gäldande försäljningen äger rum, samt kostnaderna för förfarandet sammanräknas; och skall i borgenärsför-teckningen angivas, ej mindre att det lägsta bud, som må vid auktionen an-tagas, skall överstiga den sålunda erhållna summan, än även att försäljningen sker under förbehåll om beståndet av rättighet, som enligt förteckningen fal-ler inom lägsta budet.

I 123 § heter det att, om i borgenärsförteckningen finnes upptagen rättig-het, som i 107 § sägs, då skall, där icke rättigheten enligt förteckningen faller inom lägsta budet, vid egendomens försäljning iakttagas, att egendomen först utropas med förbehåll om rättighetens bestånd, men om ur den då bjudna köpeskillingen borgenär, som äger bättre rätt, ej kan erhålla full gottgörelse och ej denne samtycker att vid det skedda utropet må förbliva, eller vad för honom ur köpeskillingen brister genast av rättighetens innehavare till auk-tionsförrättaren erlægges, egendomen ånyo utropas utan förbehåll om rättig-hetens bestånd. Stiger köpeskillingen då högre, gälle sista utropet; i annat fall stånde fast vid det första.

I 45 § kungl. förordningen den 16 juni 1875 angående in-teckning i fast egendom stadgas att, om egendom blivit utmätningvis försåld utan förbehåll om däri in-tecknad nyttjanderätts bestånd, skall, sedan auktionen vunnit laga kraft och köpeskillingen erlagts, in-teckningen vara utan verkan.

I 51 § förordnas att, om i samma egendom finnes in-teckning för fordran och för nyttjanderätt, äge den rätt företräde, varför in-teckning först söktes.

Enligt 54 § skall vad i in-teckningsförordningen är stadgat angående nytt-

janderätt gälla även i fråga om rätt till avkomst eller annan förmån, som åt någon upplåtes att utgå av fast egendom.

Är in-teckning meddelad för sådan rätt, heter det vidare i samma paragraf, äge rättighetens innehavare att i den ordning utsökningslagen bestämmer ur egendomen utbekomma förmån i penningar eller varor, som är upplupen och innestår ogulden, samt, där egendomen säljes utan förbehåll om rättighetens bestånd, ur köpeskillingen njuta ersättning motsvarande uppskattade värdet av de förmåner i penningar eller varor, som tillkomma honom. Ej må dock ur egendomen uttagas förmån för längre tid före den dag utmätning sker eller konkurs börjas än två år.

I fråga om in-teckning, som nu sagts, skall vad i 32—37 §§ är stadgat angående in-teckning för fordran äga motsvarande tillämpning.

Bestämmelserna i nyssnämnda 32—37 §§ in-teckningsförordningen avse ansvarigheten för fordringsin-teckningar, då flera egendomar eller delar därav äro gemensamt in-tecknade. Huvudregeln är här, enligt 32 §, att ansvarigheten vilar å var av egendomarna till så stort belopp, som å den faller efter förhållandet av denna egendoms särskilda värde till sammanlagda värdet av alla egendomarna. Kan den, som har gemensam in-teckning i flera egendomar, ur köpeskillingen för någon av dem ej utfå det belopp, varför den egendomen sålunda skall ansvara, skall bristen falla de övriga egendomarna till last och dem emellan fördelas enligt nyssnämnda grunder. I 35 § meddelas bestämmelser om rätt för innehavare av gemensam in-teckning att, då någondera av egendomarna skall på begäran av annan än in-teckningshavaren särskilt säljas i den ordning utsökningslagen stadgar, för utrönande av huruvida sådan brist, som ovan nämnts, kan uppstå äska försäljning jämväl av de övriga egendomarna utan hinder därav att in-tecknade beloppet ej är förfallet till betalning. I 37 § äro bestämmelser givna om ansvarigheten i det fall att en egendom blivit delad, sedan in-teckning däri beviljats. I 3 mom. nämnda paragraf heter det, att skedde delningen genom jordavsöndring, svare stamfastigheten för hela in-tecknade beloppet och lägenheten allenast för vad därav icke kan utgå ur köpeskillingen för stamfastigheten; dock att in-teckningshavaren äger att på en gång söka betalning ur stamfastigheten och lägenheten. Vad sålunda gäller om avsöndrad lägenhet skall ock, enligt 5 mom., gälla om område, som avstyckats enligt 19 kap. lagen om delning av jord å landet, dock icke där stamfastigheten och det avstyckade området ännu äro i samma ägares hand.

Såsom av de anförda bestämmelserna framgår skall vid uppgörande av borgenärsför-teckning för exekutiv försäljning av fast egendom alltid upptagas sådan avkomst-rätt, för vilken in-teckning beviljats i egendomen, och under vissa förutsättningar jämväl annan avkomst-rätt. För-trädet i förhållande till andra in-teckningar bestämmes av tiden för in-teckningsansökan. Fal-

ler avkomsträtten inom lägsta budet, skall beståndet av densamma enligt uttryckligt stadgande ovillkorligen förbehållas vid försäljningen.

I fråga om rättsverkan av inteckning för avkomsträtt vill jag hänvisa till Inteckningsförordningen, Föreläsningar av professorn Karl Olivecrona, II uppl., tr. 1940. Olivecrona anför här å sid. 90 o. f., bland annat, följande.

Reglerna om inteckning för avkomsträtt vore enligt 54 § in-teckningsförordningen desamma som reglerna om in-teckning för nyttjanderätt utom i fråga om in-teckningens rättsverkan. In-teckningen för avkomsträtt hade visserligen först och främst samma verkan som nyttjanderättsin-teckning, men dessutom hade den vissa rättsverkningar som vore likartade med fordringsin-teckningens. En *ointecknad* avkomsträtt skulle liksom en nyttjanderätt om möjligt förbehållas vid exekutiv försäljning. Om fastigheten måste säljas utan förbehåll om avkomsträttens bestånd, hade rättighetens innehavare lika litet som nyttjanderättshavaren någon rätt till utdelning ur köpeskillingen. Ej heller funnes någon rätt till utdelning för värdet av förfallna förmåner, som utestode oguldna. Blev avkomsträtten *in-tecknad*, förändrades situationen. Då finge enligt 54 § in-teckningsförordningen innehavaren utdelning både för värdet av förfallna förmåner och, därest avkomsträtten uppoffrades, för rättighetens kapitaliserade värde. Utdelning finge dock endast åtnjutas för sådana förmåner, som utginge i *penningar eller varor*, således icke för rätt till bostad eller arbetsprestationer. — Avkomsträtten hade vid exekutiv auktion samma *prioritetsställning* som en nyttjanderätt, såvitt det vore fråga om att förbehålla rättigheten vid försäljningen. Men i avseende på rätten till utdelning ur köpeskillingen hade avkomsträtten enligt 17 kap. 9 § 2 mom. handelsbalken samma *prioritetsställning* som fordringsin-teckning. Avkomsträtten kunde alltså förbehållas på bekostnad av en samma dag sökt fordringsin-teckning. Men uppoffrades avkomsträtten, finge den konkurrera med fordringsin-teckningen om utdelningen. Reglerna om gemensamma in-teckningar vore tillämpliga å avkomstin-teckningar (54 § 3 stycket in-teckningsförordningen). Detta kunde dock endast gälla i fråga om rätten till utdelning ur köpeskillingen. Reglerna ifråga vore oanvändbara i fråga om nyttjanderätt och rätt till arbetsprestationer, som inginge i en avkomsträtt.

I förevarande fall är utrett, att Julin, då han den 16 juli 1940 på länsstyrelsens vägnar hade att förrätta exekutiv auktion å den från hemmanet Lajksjö 1⁴¹ avstyckade fastigheten Lajksjö 1⁸⁶, såväl genom det för auktionen anskaffade gravationsbeviset som genom en från klaganden till länsstyrelsen inkommen bevakningsskrift med därvid fogad avskrift av födorådskontrakt varit underkunnig om den avkomsträtt, för vilken klaganden den 6 november 1935 beviljats in-teckning i stamfastigheten. Såsom av gravationsbeviset framgick besvärade denna in-teckning även Lajksjö 1⁸⁶, och som den första i fastigheten ägde den bättre förmånsrätt än de fordringsin-teckningar, på grund av vilka fastighetens försäljning skulle ske. Vid upprättandet av den borge-

närsförteckning, som skulle ligga till grund för auktionen, hade alltså klagandens avkomsträtt bort upptagas i förteckningen och i enlighet med stadgandet i 113 § utsökningslagen inom lägsta budet. Med hänsyn härtill hade, enligt samma lagrum, försäljningen av Lajksjö 1⁸⁶ bort ske *allenast under förbehåll* om beståndet av den klaganden tillförsäkrade avkomsträtten.

I stället för att behandla saken på detta sätt har Julin underlåtit att upptaga klagandens avkomsträtt i borgenärsförteckningen. I överensstämmelse därmed har också Lajksjö 1⁸⁶ å auktionen försålts utan att förbehåll gjorts om beståndet av ifrågavarande rättighet. Såsom en följd därav har slutligen den Lajksjö 1⁸⁶ åvilande ansvarigheten för inteckningen den 6 november 1935 upphört och klaganden gått förlustig sin rätt att för utfående av sina födorådsförmåner hålla sig till ägaren av denna fastighet.

Till försvar för sin underlåtenhet att vid auktionen taga vederbörlig hänsyn till klagandens avkomsträtt har Julin andragit att, då den därför meddelade inteckningen borde behandlas såsom fordringsinteckning, för vilken Lajksjö 1⁴¹ och 1⁸⁶ svarade gemensamt men Lajksjö 1⁸⁶ dock endast subsidiärt, densamma bort upptagas i borgenärsförteckningen endast under förutsättning att klaganden i vederbörlig ordning yrkat försäljning jämväl av Lajksjö 1⁴¹. Såsom av de ovan anförda bestämmelserna i ämnet framgår är Julins uppfattning i denna del felaktig. Reglerna om gemensamma inteckningar skola väl tillämpas å avkomstinteckningar. Men detta kan, såsom ovan framhållits, allenast gälla i fråga om rätten till utdelning ur köpeskillingen, alltså i fråga om ersättning för uteblivna undantagsförmåner eller förlorad avkomsträtt. Jag hänvisar härutinnan jämväl till Olivecrona: Förfarandet vid exekutiv försäljning av fast egendom, II uppl., tr. 1941, sid. 71. I överensstämmelse härmed kan någon anmärkning ej heller riktas mot Julins beslut i anledning av klagandens bevakning av förfallna födorådsförmåner. Såvitt det är fråga om att förbehålla rätten till framtida prestationer däremot, gälla de vanliga reglerna, d. v. s. desamma som för intecknad nyttjanderätt. Faller avkomsträtten inom lägsta budet, skall rättigheten ovillkorligen förbehållas, och någon indragning av gemensamt ansvariga egendomar behöver icke ske.

Jag kan sålunda icke godtaga vad Julin anført till försvar för sitt handlande i förevarande sak och finner Julins förfarande vara att betrakta såsom tjänstefel.

Jag vill emellertid härutinnan ytterligare framhålla, att även ett annat förhållande än förhandenvaron av inteckningen den 6 november 1935 bort föranleda upptagandet av klagandens avkomsträtt i borgenärsförteckningen vid ifrågavarande auktion. Bland de handlingar, som Julin hade tillgängliga i auktionsärendet, var nämligen även det köpekontrakt i original, varigenom Hedqvist försålt Lajksjö 1⁸⁶ till Rydlund. Enligt detta kontrakt hade köparen av Lajksjö 1⁸⁶ åtagit sig att från och med den 1 maj 1936 övertaga och ansvara för utgående födoråd till klaganden. Då denna handling sålunda var

tillgänglig och avskrift av födorådskontraktet likaså, hade Julin bort utan yrkande upptaga avkomsträtten i borgenärsförteckningen och, om den fallit utom lägsta budet, utbjuda fastigheten med och utan förbehåll om rättighetens bestånd. Även med sin uppfattning rörande inteckningen den 6 november 1935 har Julin därför förfarit felaktigt genom att icke taga tillbörlig hänsyn till innehållet i köpekontraktet den 6 april 1936.

Genom den handläggning Julin ägnat ifrågavarande exekutionsärendet kan skada hava tillskyndats klaganden. Realsäkerheten för utbekommandet av klagandens födorådsförmåner har nämligen i hög grad försämrats. Att Hedqvist är personligen ansvarig för födorådskontraktets fullgörande kan, även om Hedqvist nu må vara solvent, icke utgöra fullgod garanti för att klaganden framdeles utfår sina förmåner enligt avtalet. Beträffande Hedqvist är det emellertid uppenbart, att denne lidit skada genom utgången av auktionen. Genom ovanberörda köpekontrakt hade han tillförbundit ägaren av Lajksjö 1⁸⁶ att ensam ansvara för hela det födoråd, som Hedqvist i egenskap av ägare till Lajksjö 1⁴¹ hade att utgiva till klaganden. Genom att Lajksjö 1⁸⁶ nu befriats från allt ansvar för klagandens avkomsträtt, måste utgivandet av födorådet till klaganden ånyo åvila Hedqvist.

Då skada sålunda uppkommit genom Julins felaktiga förfarande, fann J. O. detsamma icke kunna undgå beivran. J. O. uppdrog därför åt advokatfiskalen att ställa Julin under åtal inför hovrätten för tjänstefel i anmärkta hänseende. Tillfälle borde beredas klaganden och Hedqvist att i målet föra talan.

I hovrätten för Övre Norrland yrkade klaganden, att Julin måtte förpliktas att dels återställa inteckningen i Lajksjö 1⁸⁶ till samma värde som den hade före auktionen eller ock för framtida fullgörande av födorådet och de eventuella kostnader, som kunde uppstå för födorådets uttagande — i den mån detta icke kunde utvinnas ur Lajksjö 1⁴¹ — ställa annan likvärdig säkerhet, exempelvis i form av penningar eller av klaganden godkänd borgen, motsvarande försäljningsvärdet av Lajksjö 1⁸⁶ vid auktionen, dels ock ersätta klaganden kostnader och besvär, som åsamkats klaganden genom auktionen, med 200 kronor.

Hedqvist yrkade i hovrätten, att — enär han betalat klaganden denne tillkommande förmåner i mjölk för tiden den 1 juli 1939—den 30 november 1940 och i mjöl och potatis för 1940 med tillhoppa 461 kronor 75 öre, sedan beloppet genom lagsökningsutslag den 20 januari 1941 fastställts till betalning ur fastigheten Lajksjö 1⁴¹, samt klaganden tillkommande mjölk för återstoden av 1940 med 19 kronor 38 öre ävensom 35 kronor i lagsökningskostnader — Julin måtte åläggas ersätta Hedqvist nämnda belopp om tillhoppa 516 kronor 13 öre jämte fem procent ränta därå från den 1 januari 1941 tills betalning skedde. Hedqvist yrkade vidare, att Julin måtte förpliktas att till

Hedqvist utgiva födorådets kapitaliserade värde enligt i lag stadgad grund efter ett årligt värde å födorådet av 494 kronor 85 öre, varjämte Hedqvist förbehöll sig rätt att mot Julin framdeles föra särskild talan om ersättning för ökning av födorådets kapitalvärde i den mån födorådets årliga värde kunde komma att genom prisstegring höjas.

Handlingarna i målet delgavos Julin den 10 november 1941.

I utslag den 16 april 1942 yttrade hovrätten följande.

Jämlikt 107 och 113 §§ utsökningslagen har det ålegat Julin att vid auktionen i borgenärsförteckningen upptaga den avkomsträtt, som tillförsäkrats klaganden enligt avhandlingen den 1 oktober 1935 och varför inteckning beviljats den 6 november samma år, samt att, eftersom avkomsträtten skolat falla inom lägsta budet, i borgenärsförteckningen angiva, att försäljningen skedde under förbehåll om beståndet av avkomsträtten. Julins underlåtenhet att iakttaga vad sålunda ålegat honom har haft till följd, att fastigheten Lajksjö 1⁸⁶ sålts utan förbehåll om beståndet av avkomsträtten och att, sedan auktionen vunnit laga kraft, inteckningen blivit utan verkan i samma fastighet. Hovrätten prövar förty rättvist jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen döma Julin att för oförstånd i ämbetet utgiva 5 dagsböter, varje bot 15 kronor.

Genom Julins ämbetsfel har klaganden åsamkats skada i den mån han till följd av att inteckningen upphört att gälla i Lajksjö 1⁸⁶ icke kan till fullo utbekomma födorådet. Intill målets anhängiggörande har klaganden icke lidit någon sådan förlust. Hedqvist har icke, såvitt visats, genom Julins ifrågasvarande ämbetsfel lidit någon skada av beskaffenhet att kunna medföra ersättningsplikt för Julin. På grund av det sålunda anförda prövar hovrätten rättvist dels på det sätt bifalla klagandens skadeståndstalan, att Julin förklaras pliktig att gottgöra klaganden vad denne efter den 10 november 1941 till följd av att inteckningen den 6 november 1935 upphört att gälla i Lajksjö 1⁸⁶ icke kan utbekomma i födoråd enligt avhandlingen den 1 oktober 1935, dels ock ogilla Hedqvists i målet förda talan.

Det åligger Julin att ersätta klaganden dennes kostnader å saken med 100 kronor.

Hovrättens utslag har vunnit laga kraft.

8. Länsarkitekt har utom tjänsten mot ersättning tillhandagått enskild part i ett stadsplaneärende.

I en hit ingiven klagoskrift framhöll borgmästaren i Ulricehamn greve Carl Vilh. Spens det enligt hans mening egenartade förhållandet, att länsarkitekt hade till uppgift såväl att vara sakkunnig rådgivare åt länsstyrelsen i ärenden rörande byggnads- och stadsplaneväsendet, i vilken egenskap han

ägde stort inflytande på utgången av dessa ärenden, som ock att mot betalning tillhandagå enskilda med råd och upplysningar. En fråga om stadsplaneändring eller tomtindelning, anförde Spens, inneslöte i sig ofta en utpräglad tvist mellan skilda ekonomiska intressen. Den stora allmänheten visste ej, att den ersättning, som länsarkitekten vid rådgivning betingade sig, skulle av honom redovisas till statsverket. Man trodde tvärtom allmänt, att han ägde behålla vad han kvitterade. Därför hördes understundom den meningen ganska öppet uttalas, att man kunde påverka utgången av ett ärende genom att i god tid, innan motparten hunne fram, konsultera länsarkitekten.

Såsom ett exempel på de olägenheter, som kunde föranledas av ovan nämnda förhållande, lämnade Spens därefter en redogörelse för vad som förekommit i ett av länsarkitekten i Älvsborgs län behandlat stadsplaneärende. Han anförde därutinnan: På uppdrag av byggnadsnämnden i Ulricehamn hade stadsarkitekten Edward Stenlåås i maj 1940 upprättat ett förslag till ändring i stadsplanen för staden beträffande kvarteren Europa, Asien och Indien. Medan ärendet var utställt för markägarnas hörande hade Aktiebolaget Vänersborgsbanken såsom markägare i kvarteret Indien konsulterat länsarkitekten, vilket resulterat i en av banken den 5 december 1940 till byggnadsnämnden ingiven skrift med erinringar mot förslaget, i vad det avsåg sistnämnda kvarter. Efter det stadsfullmäktige den 17 december 1940 på hemställen av byggnadsnämnden antagit förslaget, hade det samma av magistraten överlämnats till länsstyrelsen för fastställelse samt av länsstyrelsen den 3 januari 1941 remitterats till länsarkitekten för yttrande. Banken hade då ånyo konsulterat länsarkitekten, som biträtt banken med en ny skrift i ärendet, ingiven till länsstyrelsen den 17 januari 1941. Den 20 januari 1941 hade länsarkitekten återställt handlingarna till länsstyrelsen med eget yttrande, däri han föreslagit, att länsstyrelsen ville "ansluta sig till bankens yrkande" om avslag å förslaget, i vad detta avsåg kvarteret Indien. För konsultationerna hade banken erlagt arvoden den 13 december 1940 med 40 kronor och den 23 januari 1941 med 30 kronor. Då konsultation icke vore förbunden med omfattande eller krävande arbete, skulle arvodet författningsenligt utgå med 5 kronor för varje halvtimme. Det vore alltså uppenbart, att konsultationerna i detta fall varit ganska grundliga. Det framginge nog också tydligt av de ifrågavarande skrifternas avfattning, att även om annan person, möjligen bankens ombudsman, formellt uppsatt skrifterna, han därvid haft verksam hjälp av en beträffande byggnadsväsendet sakkunnig person. Länsarkitekten hade sålunda utan tvivel givit motiv för och formulerat det yrkande, som han senare såsom länsstyrelsens sakkunnige rekommenderat åt länsstyrelsen att "ansluta sig till". Spens bortsåg i denna sak helt från frågan om vilkendera lösningen av stadsplanefrågan som var den bättre, antingen den, som omfattats av banken och länsarki-

tekten, eller den, som omfattats av stadsarkitekten, byggnadsnämnden och staden. I det avseendet hade saken icke någon större betydelse, men Spens hölle före, att länsarkitektens förfarande vore principiellt oriktigt och ägnat att nedsätta förtroendet för de administrativa myndigheterna i allmänhet. — Ett förhållande, som Spens ävenledes funne sig böra vidröra, vore att, enligt vad han inhämtat, de båda ifrågavarande konsultationsarvodena ännu icke (juni 1941) blivit till statsverket redovisade. Då man erinrade sig de korta fatalietider, som i allmänhet gällde i fråga om ämbetsmäns redovisning av för statens räkning uppburna medel, måste man finna omförmälda dröjsmål med redovisning anmärkningsvärt. I allt fall kunde med fog påstås, att det icke vore med god ordning förenligt.

Sedan jag i anledning av innehållet i klagoskriften anmodat länsstyrelsen i Älvsborgs län att efter hörande av länsarkitekten i länet avgiva yttrande, inkom länsstyrelsen med förklaring från länsarkitekten Allan Berglund även som med eget utlåtande.

I den avgivna förklaringen anförde Berglund i nu förevarande del följande.

Vad först beträffade länsarkitekts inflytande på stadsplaneärenden vore detta ringa, då dessa ärenden avgjordes av Kungl. Maj:t efter sakkunnig granskning hos byggnadsstyrelsen. Berglund bortsåge här från de få och förhållandevis oviktiga mindre ändringar, som stadsplanelagen i § 3 överläte åt länsstyrelsen att avgöra och varom det i förevarande exempel ej torde vara fråga. Det skulle villigt erkännas, att länsarkitektsinstitutionen vore egendomligt anordnad. Att vara produktivt verksam och samtidigt vara administrativ myndighets rådgivare och dessutom allmänhetens rådgivare — mot betalning i vissa och utan sådan i andra fall — vore onekligen en ovanlig anordning. Rådgivningen åt allmänheten hade emellertid särskilt varit av stor betydelse och allmänheten torde hava kommit till insikt om, att den hos länsarkitekten kunde få opartiska råd och hjälp mot starka med teknisk och juridisk hjälp utrustade kommunala organ, vilka ej sällan genom byggnadsnämnderna funne vägar att tillgodose respektive kommuners ekonomiska och kommunalpolitiska intressen. Spens' uppgift, att allmänheten ej skulle veta av att avgiften för konsultation skulle gå till statsverket, vore felaktig. Regelmässigt hade förhållandet noggrant inpräntats hos de besökande. — I det av Spens valda exemplet hade Berglund i tjänsten konsulterats av båda parterna och funnit anledning att för dem deklarerera sin mening om det mer eller mindre berättigade i deras respektive uppfattningar. Vid besök av stadsarkitekten Stenlåås hade Berglund förklarat sig godtaga en av Stenlåås framförd mening, som Berglund tidigare ej delat men som Stenlåås givit skäl för. För dessa parternas konsultationer hade intet arvode uttagits. Någon gång under hösten 1940 hade Berglund av chefen för Vänersborgsbanken per telefon tillfrågats, om han ville hjälpa banken

med en utredning om bankens lokalbehov i Ulricehamn i anledning av en ifrågasatt försäljning av en del av bankens tomt. Då denna fråga uppenbarligen ej kunde komma i konflikt med Berglunds tjänst, hade Berglund antagit erbjudandet. Vid besök i banken i ärendet hade Berglund erfarit, att den ifrågasatta försäljningen skulle ske till Ulricehamns stad, för vilken Spens sedan visade sig vara representant. Uppdraget, vilket tagit några få timmar, hade tyvärr visat sig vara ganska obetydligt — en del skiss- och räknearbete hade betingat ett arvode av 40 kronor. Som en följd av sina iakttagelser hade Berglund kunnat säga sin uppdragsgivare, att banken vid en framtida stadsplanering och tomtindelning borde hava sin uppmärksamhet riktad på nödvändigheten av att byggnadens djup från Storgatan bleve tillräckligt för bankens behov, att gårdsöverbyggnad i en våning numera vore vanlig och att sådan borde av banken utverkas till en av Berglund då som behöfelig angiven minimihöjd samt att den starka lutningen på torget beredde tekniska svårigheter för ett tillgodogörande av den nedersta våningen m. m. Vid ett senare tillfälle hade, med hänsyn till önskvärldheten av att sammanjämka de olika intressena, en revidering av Berglunds tidigare arbete visat sig önskvärd. I princip hade det varit fråga om samma arbete, men det hade nu varit lättare och betingat ett arvode av 30 kronor. Det vore osanning, att Berglund skulle hava lämnat någon skrift, som kunnat ingivas till länsstyrelsen i stadsplaneärendet. Ytterligare två gånger hade Berglund haft anledning att intressera sig för bankens fastighet — med undantag för en remiss från länsstyrelsen av ett stadsplaneärende, i vilket bankens fastighet jämte en mängd andra förekom — nämligen, som ovan nämnts, dels i anledning av besök av en representant för banken med anhållan om råd i det föreliggande stadsplaneärendet och dels genom ett besök av stadsarkitekten Stenlåås, därvid det praktiskt taget enda diskussionsämnet varit just denna fastighet. Nämda stadsplaneärende, omfattande bland annat bankens fastighet, hade då varit anhängiggjort, och Berglund hade — dels av denna anledning, dels därför att frågorna gällde positiva råd rörande ett aktuellt stadsplaneärende, hur i ärendet skulle förfaras — ansett sig ej hava anledning förbinda detta med sin ovan skildrade rådgivning i vissa utrymmesfrågor, utan lämnat dessa råd i tjänsten och utan ersättning. Ehuru Berglund tidigare vid ett par tillfällen rådfrågats av banken i liknande frågor, såsom beträffande inredning och färgsättning i Frändefors och utrymmesfrågor i Borås, ansåge Berglund sig ej därmed hava kommit i något som helst beroende av banken, så att hans omdöme i banken berörande tjänsteärenden därav skulle påverkas. Ej heller vore Berglund gäldenär i banken. Med ovan utförligt motiverade utgångspunkt vore det ock förklarligt, att de pengar, som Berglund uppburit av banken, ej tillförts statsverket. Även om så skulle varit, att de skolat inlevereras, hade dock Berglund ej någonsin fått några instruktioner om hur ofta uppburna medel skulle inlevereras. Ingen anmärk-

ning eller önskan om ändring i det av Berglund i avsaknad av instruktioner valda sättet hade riktats till honom under de gångna åren. Berglund hemställde, att Spens' skrivelse i förevarande hänseende ej måtte föranleda någon åtgärd.

Vid förklaringen var fogat ett av direktörerna i Aktiebolaget Vänersborgsbanken Rolf Steffenburg och Bo Liljedahl avgivet intyg av följande innehåll.

Banken hade på sin tid mottagit en förfrågan från Spens, om banken vore villig att sälja en del av sin fastighet tomten nr 4 i kvarteret Indien till Ulricehamns stad. Banken hade förklarat sig beredd därtill på villkor bland annat, att den kvarvarande delen av fastigheten bleve sådan, att därå kunde uppföras ett ändamålsenligt bankhus. För att få visshet om att en för bankens behov förstklassig banklokal skulle kunna inredas på den del av fastigheten, som efter en eventuell försäljning skulle stanna i bankens hand, hade banken konsulterat Berglund, vilken banken vid tidigare tillfällen anlitat angående inrednings- och smakfrågor. Denna fråga hade uteslutande handlagts av bankens huvudkontor i Vänersborg, varför Spens, som vore ordförande i styrelsen för bankens avdelningskontor i Ulricehamn, helt saknat kännedom om innebörden av det uppdrag banken givit Berglund.

Länsstyrelsen anförde i sitt utlåtande följande.

Berglund hade uppgivit, att ifrågakomna konsultationer rört en av banken begärd utredning rörande bankens lokalbehov i Ulricehamn i anledning av ifrågasatt försäljning av en del av bankens fastighet därstädes. Berglunds uppgifter bestyrktes av de båda direktörerna i banken Steffenburg och Liljedahl. Anledning att betvivla Berglunds ifrågavarande uppgifter föreläge förty icke. Spens' uppgift att konsultationerna avsett en stadsplaneändring beträffande vissa kvarter, däribland kvarteret Indien inom vilket bankens fastighet vore belägen, funne sin förklaring däri, att ett sådant ärende verkligen varit föremål för behandling av stadens vederbörande myndigheter under 1940 samt att banken i sagda ärende avlätit två skrivelser till byggnadsnämnden och länsstyrelsen. Enligt tillgängliga handlingar vore såväl de föreslagna nya stadsplanebestämmelserna som den stadsplaneändringen tillhörande beskrivningen dagtecknade den 25 maj 1940. Förslaget hade vederbörigen utställts med markägarna genom rekommenderade brev, som avsänts den 12 november 1940. Bankens skriftligen avfattade, till byggnadsnämnden ställda anmärkningsskrift vore dagtecknad den 5 december 1940. Sedan stadsplaneändringsförslaget antagits av stadsfullmäktige i Ulricehamn och ärendet den 3 januari 1941 överlämnats till länsstyrelsen, hade banken den 17 januari 1941 inkommit med sin inlaga nr 2. Ärendet hade remitterats den 3 januari 1941 till länsarkitekten för yttrandes avgivande.

Vidare anförde länsstyrelsen: I 8 § instruktionen för länsarkitektorganisationen stadgades, att länsarkitekt ej finge utan Kungl. Maj:ts efter särskild prövning i varje fall lämnade tillstånd utom tjänsten utföra uppdrag,

som vore eller kunde bliva föremål för länsarkitektens handläggning i tjänsten. Länsstyrelsen ville för sin del tolka detta stadgande så, att länsarkitekt överhuvudtaget icke ägde såsom enskilt åtaga sig något uppdrag inom, bland annat, alla sådana områden, där stadsplanelagen vore tillämplig. Länsstyrelsen gjorde alltså gällande, att stadgandet måste tolkas synnerligen restriktivt. Berglund hade i följd därav icke bort anse ifrågavarande konsultationer såsom sådant uppdrag, som han ägt åtaga sig utan särskilt medgivande, i all synnerhet som han i sin förklaring själv uppgivit, att det vid konsultationerna behandlade spørsmålet haft ett visst samband med "en framtida stadsplanering och tomtindelning". Länsstyrelsen vore emellertid medveten om, att stadgandets avfattning givit rum för olika tolkningar, och funne detta ganska naturligt. Praxis torde säkerligen, om länsstyrelsen icke vore fel underrättad, också hava medfört, att området för de uppdrag, som en länsarkitekt kunde åtaga sig, efter hand vidgats. Länsstyrelsen kunde med hänsyn därtill finna det förklarligt, att Berglund ansett sig oförhindrad att betrakta ifrågavarande två konsultationer såsom sådana enskilda uppdrag och förty ej pliktig till statsverket inleverera avgifterna.

Vid utlåtandet var fogat protokoll rörande en av t. f. landskamreraren Uno Hentz den 5 juni 1941 verkställd inventering å länsarkitektkontoret i Vänersborg.

Vid inventeringstillfället befann sig Berglund på tjänsteresa och assistenten, som åtnjöt semester, var ej heller tillstädes.

Rit- och skrivbiträdet Birgit Sandzén föredde för inventeringsförrättaren tio häften kvittenser nr 1—500 litt. A, varje häfte innehållande 50 kvittenser. Av dessa kvittohäften var det sista i bruk. Vidare förededes *dels* duplettexemplaren av de till statsverket hittills redovisade kvittenserna nr 1—471 litt. A, *dels ock* av riksbankens avdelningskontor i Vänersborg kvitterade reversal å hittills verkställda leveranser.

Liggare över bekomna kvittohäften hade icke upplagts.

I de föredda häftena återfunnos kopiorna till kvittenserna nr 1—480 litt. A, varav nr 1 daterats den 14 april 1936. Kvittenserna nr 1—471 litt. A överensstämde med till riksbanken levererade belopp utom kvittensen nr 244 å 10 kronor, vilken, sedan postförskott å densamma återkommit outlöst till länsarkitektkontoret, överlämnats till länsstyrelsen för indrivning. Dessutom hade till riksbanken levererats tre ersättningar å respektive 98 kronor 60 öre, 55 kronor och 15 kronor, beträffande vilka kvittenser icke syntes hava utfärdats. De i kvittenserna nr 472—480 upptagna beloppen, tillhoppa 140 kronor, hade ännu icke levererats till riksbanken.

Duplettexemplaren till kvittenserna nr 1—471 litt. A omhändertogs för att tillställas riksräkenskapsverket.

Under tiden januari 1936—juni 1938 hade leveranserna av ifrågavarande ersättningar i regel skett månadsvis. För tiden därefter hade leveranser skett:

för tredje kvartalet 1938 den 4 oktober samma år (kr. 165:—), för fjärde kvartalet 1938 den 31 december samma år (kr. 420:—), för första halvåret 1939 den 28 och den 30 juni samma år (kr. 1,050:—, varav för första kvartalet kr. 640:— och för andra kvartalet kr. 410:—), för andra halvåret 1939 den 30 december samma år (kr. 585:—) samt för 1940 års tre första kvartal den 2 oktober samma år (kr. 247: 80).

Den ineliggande kontanta behållningen uppgavs vara av Berglund förvarad under lås, och skulle med inventeringen därav anstå tills Berglund återkommit från sin tjänsteresa.

Till protokollet antecknades slutligen, att förutvarande rit- och skrivbiträdet Annalisa Söderlund den 22 april 1940 å landskontoret utkvitterat tre häften kvittensblanketter nr 551—700 litt. B samt att dessa blanketthäften icke kunde vid inventeringstillfället företes.

Sedan Berglund återkommit från sin tjänsteresa, fortsattes förrättningen den 7 juni.

Berglund företedde därvid förenämnda under lås förvarade kassabehållning av 140 kronor ävensom sist omnämnda tre häften kvittensblanketter, vilka senare granskades utan anmärkning.

Därefter avslöts förrättningen med förståndigande för Berglund att uppätta och föra liggare över bekomna häften kvittensblanketter samt att för framtiden redovisa inbetalda ersättningar till länsstyrelsen månadsvis och därvid översända duplettexemplaren till under månaden utfärdade kvittenser.

Sedan Spens därefter inkommit med påminnelser, verkställde landsfogden i Älvsborgs län på anmodan av mig ytterligare utredning i ärendet. Därvid förekom följande.

Steffenburg uppgav: Hösten 1940 hade Spens vänt sig till honom med förfrågan, huruvida Vänersborgsbanken skulle vara villig att till Ulricehamns stad sälja en viss del av sin i staden belägna tomt, som staden vore i behov av för byggande av ett stadshus. Efter att hava underställt frågan bankens direktion hade Steffenburg vänt sig till Berglund med förfrågan, huruvida denne ville yttra sig om huruvida den del av bankens tomt, som bleve kvar efter en försäljning i enlighet med stadens önskemål, skulle vara tillräckligt stor för att bebygga med en banklokal. Att så var fallet var nämligen ett oundgängligt villkor för att banken skulle gå med på försäljning. Uppdraget hade av banken betraktats såsom mycket obetydligt. Anledningen till att Berglund anlåtats hade allenast varit den, att han ansågs vara den på platsen mest lämplige. Efter några veckor hade Berglund, som åtagit sig uppdraget, inkommit med en skiss, enligt vilken banken ej borde gå med på försäljning i ifrågasatt omfattning. För denna skiss med därå gjorda blyertsanteckningar hade Berglund betingat sig ett arvode av 40 kronor. Anledningen till den i handlingarna omnämnda senare konsultationen hade varit, att staden ej gått

med på vissa av banken för försäljning uppställda villkor. Berglund hade därför reviderat sin föregående skiss och härför tagit 30 kronor. Skissen hade förmodligen sedermera kastats bort, enär den icke kunde återfinnas i bankens akt rörande ärendet. Beträffande Berglunds uppdrag i fråga om bankens fastighet i Borås hade det inskränkt sig till råd rörande vissa dekorativa inredningsdetaljer. Konsultationen hade varit muntlig och så obetydlig, att Berglund därför icke begärt någon ersättning.

Ombudsmannen i Vänersborgsbanken Gösta Lindelöw förklarade, att han för bankens räkning satt upp de ovan omförmälda skrivelserna den 5 december 1940 till byggnadsnämnden i Ulricehamn och den 17 januari 1941 till länsstyrelsen rörande stadsplaneändring. Därvid hade Lindelöw icke haft någon hjälp av Berglund utan allenast tagit vissa sifferuppgifter ur de till skissen hörande anteckningarna.

Fru Birgit Sjöholm, född Sandzén, uppgav: Hon hade varit anställd såsom skrivbiträde å länsarkitektkontoret sedan den 15 november 1940. Hon skötte å kontoret allt expeditionsarbete. Hon hade aldrig biträtt Berglund med något av hans privatuppdrag och kände icke till något om dessa. Möjligt vore visserligen, att hon satt upp ett eller annat till tjänsten icke hörande brev, men i så fall hade dessa till såväl form som innehåll varit så lika tjänstebreven, att hon icke kunnat skilja dem åt. Hon hade utskrivit kvitto å Berglunds arvode för uppdragen rörande Ulricehamnsfastigheten. Något annat kvitto hade hon, såvitt hon nu kunde erinra sig, icke utskrivit.

Berglund, som erhöll del av Steffenburgs uppgifter om hans uppdrag för bankens räkning, bekräftade vid förhör inför landsfogden dessa till alla delar och tillade: Den av Berglund verkställda undersökningen rörande bankens fastighet i Ulricehamn hade resulterat i en muntlig redogörelse för frågans läge. Till stöd för minnet hade han med blyerts gjort några skisser och anteckningar, som lämnats banken. En tid efter det denna redogörelse lämnats — Berglund mindes icke nu närmare tiden — hade Berglund på Steffenburgs begäran kommit upp till banken för en konsultation i samma fråga. Anledningen därtill hade varit, att Ulricehamns stad bland annat icke velat gå med på den höjd av en planerad överbyggnad av gården, som Berglund räknat med vid avgivandet av sitt första utkast. Berglunds förnyade undersökning hade resulterat i att Berglund vidhållit sitt tidigare förslag med en närmare motivering. Berglund ville uttryckligen betona, att det uppdrag han sålunda utfört icke alls rört stadsplanefrågan. Endast sekundärt hade ärendet kunnat bliva av stadsplanenatur, nämligen om byggnadsnämnden ansett sig böra i stadsplanen fixera de avhandlade förhållandena rörande överbyggnadens höjd etc. Sedan den nya länsarkitektorganisationen för Berglunds del trätt i kraft den 1 januari 1936, hade Berglund åtagit sig enskilda uppdrag i mycket ringa utsträckning. Vid nämnda tidpunkt hade Berglund haft ett stort antal icke fullbordade privatuppdrag. För dessa hade han — utom

i de fall, då arbetena kunnat beräknas inom mycket begränsad tid bliva avslutade — begärt och erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd. Såvitt han nu kunde erinra sig, hade han, förutom i ovannämnda fall för Vänersborgsbankens räkning, utan särskilt tillstånd utfört allenast följande uppdrag: Ombyggnad av Storebergs manhusbyggnad 1938. Arvode 2,000 kronor. Nytt manhus å Trolmens säteri 1938. Arvode 5,000 kronor. Restaurering av manhuset å Önafors. Arvode 1,000 kronor. Om- och tillbyggnad 1939 av en samlingslokal i Sjuntorp. Arvode 1,500 kronor. Restaureringsförslag till Kestads kyrka i Skaraborgs län 1939. I alla dessa fall ansåge Berglund det uppenbart, att han varit oförhindrad åtaga sig uppdragen. Storeberg och Trolmen låge inom Skaraborgs län och samtliga uppdragen hade avsett byggnader på områden, för vilka byggnadsplan icke uppgjorts. Sedan Berglund numera så gott som helt och hållet upphört med privat verksamhet, utfärdade han icke några dupletter till kvitton, varför sådana icke kunde av honom företes. (I ett senare avgivet yttrande uppgav Berglund, att han utöver ovan omnämnda enskilda uppdrag haft ytterligare två sådana, nämligen rörande en mindre ombyggnad av Bryngelsnäs herrgård och ett nytt gravkapell vid Morlanda kyrka.)

Jämte det över utredningen förda protokollet överlämnade landsfogden tillika bestyrkta avskrifter av två till Vänersborgsbanken utfärdade, kvitterade räkningar avseende Berglunds ifrågakomna arvoden, vilka räkningar voro av följande lydelse:

1) "AB. Vänersborgsbanken.

Till Länsarkitekt Allan Berglund, Vänersborg.

An granskning av stadsplaneförslag jämte utlåtande 40: — kronor.

Kvitteras

Vänersborg den 13/12 40.

Allan Berglund."

2) "Vänersborg den 21 januari 1941

AB. Vänersborgsbanken. Ulricehamn.

Debet.

Till Länsarkitekt Allan Berglund, Vänersborg.

An konsultation angående stadsplanefrågor i Ulricehamn 30: — kronor.

Kvitteras den 23/1 —41

Arkitekt

Allan Berglund

gen. B. Sandzén."

Sedan jag därefter berett Berglund tillfälle att inkomma med nytt yttrande, anförde Berglund efter att hava tagit del av de ingivna avskrifterna av räkningarna till banken: Berglund hade glömt räkningarnas formulering, då han ej tagit någon kopia av dem. De gäve ju otvivelaktigt en bild av att Berglunds medverkan skulle hava avsett ett rent eller uteslutande stadsplaneärende. Om så varit, hade han visst ej lämnat sin medverkan, men under

öreläggningens gång hade allt mera framkommit behov av att anknyta utredningen till stadsplaneförhållanden. Berglund vore nu klar med att han därmed kommit in på frågor, som kunnat "komma under länsarkitekts prövning", men ingen, vare sig bankens tjänstemän som rådfrågat Berglund eller han själv, hade tänkt på att någon obehörig förmån kunde vinnas därmed. Berglund hade kunnat upplysa banken om att alla de önskemål den hade vore förenliga med den gällande stadsplanen och att vid den eventuella stadsplan, som sekundärt kunde tänkas komma, banken borde se till att de av Berglund utredningsvis bedömda höjdmåtten på banklokalen m. m. borde utverkas. Han hade också kunnat säga banken, att ett av önskemålen, som banken hade, ej kunde beräknas vinna Kungl. Maj:ts godkännande. Hade han haft den ringaste tanke på att medverka till att bereda banken någon som helst förmån, hade han ej bort, som skett, råda länsstyrelsen att med avstående från att själv besluta i det senare inkomna stadsplaneärendet hänskjuta detsamma till Kungl. Maj:ts avgörande. Att Berglund ej åsidosatt sin tjänsts ekonomiska intressen torde framgå av byggnadsstyrelsens statistik, av vilken framginge, att hans kontor i fråga om totalinkomst legat mellan nr 2 och 6 av samtliga kontor under olika år och bedömningsgrunder. Enligt en undersökning angående influtna konsultationsarvoden under de senaste tre åren låge hans kontor som nr 1, om man undantog ett kontor, som uppenbarligen på kontot för sådana arvoden upptog under andra rubriker hörande arvoden. Varken nu eller i sitt tidigare yttrande hade Berglund förnekat, att han vid sin rådgivning till banken kommit att beröra frågor (stadsplanefrågor), som sekundärt kunde komma under hans granskning i tjänsten. Han beklagade det skedda, som gäve honom anledning att för framtiden noggrannare undvika varje "hithörande" åtgärd. Till sitt försvar kunde han endast anföra, att hans medverkan från början ej påkallats och ej lämnats som något stadsplaneuppdrag, men att han som avslutning givit en vad han skulle vilja kalla lektion eller föreläsning i stadsplanep Praxis för de närvarande banktjänstemännen. Räkningen hade tydligen fått en alltför stark prägel därav. Berglund hade därmed ej på något sätt velat förringa det fel han begått utan endast sökt finna en förklaring — ej minst för honom själv. Han hemställde emellertid, att J. O. måtte låta bero vid vad i saken förekommit och Berglunds löfte, att det skedda ej komme att upprepas.

Av akten i stadsplaneärendet inhämtade jag sedermera, att Berglund i sitt till länsstyrelsen däri avgivna yttrande anfört bland annat följande:

"Mot förslaget har vid utställandet från ägaren till sydvästra hörntomten i kvarteret Indien, AB Vänersborgsbanken, gjorts vissa erinringar, som av byggnadsnämnden lämnats obeaktade. Bankens erinringar måste på det hela taget sägas vara välgrundade. En fasad mot torget, som den ifrågavarande, är av mycket stor betydelse. Ett bestämmande av dennas stadsplanemässiga förutsättningar hade ej bort ske, med mindre än att fasadschema och helst

även modell uppgjorts. Så synes ej ha skett. I stället för att, som skett, med allmänna talesätt tillbakavisa bankens erinringar, hade planförfattaren bort söka utreda, om ej erinringarna kunnat utan större olägenhet tillmötesgå. Planförfattarens motivering för sina åtgärder, där sådan lämnas, såsom i punkt 2, är uppenbart felaktig, enär — som ock banken anmärker — den högre byggnadsdelen ej är att i höjdvaseende anse som belägen utmed Storgatan. — På grund av vad ovan anförts får jag föreslå att länsstyrelsen ville ansluta sig till bankens yrkande om avslag å förslaget, i vad avser kvarteret Indien. Mot fastställelse i övrigt har jag intet att erinra.”

I en till landsfogden i Älvsborgs län avlåten skrivelse anförde jag där-
 efter följande.

Enligt instruktionen den 15 juni 1935 för länsarkitektsorganisationen (sv. f. nr 354) åligger det länsarkitekt att i fråga om byggnads- och stadsplane-
 väsendet tillvarataga det allmännas bästa samt att därvid vaka över att
 gällande bestämmelser efterlevas och en sund utveckling av byggnadsväsen-
 det befordras. Han har vidare bland annat att biträda länsstyrelsen med
 granskning av ärenden rörande byggnads- och stadsplaneväsendet.

Såsom biträde åt länsstyrelsen åligger det honom enligt § 3 särskilt att
 avgiva yttrande i ärenden bland annat angående förslag till stadsplan och
 andra dylika planer och angående nybyggnad samt i besvärsmål rörande
 byggnadsföretag.

Enligt § 5 första stycket är länsarkitekt, i den mån tjänsten i övrigt med-
 giver, skyldig att för statsverkets räkning åtaga sig uppdrag av statliga, kom-
 munala eller andra myndigheter eller enskilda att uppgöra förslag till planer
 för skilda slag av samhällelig bebyggelse m. m. Dessutom skall han enligt
 tredje stycket samma paragraf tillhandagå myndigheter och enskilda med
 råd och upplysningar i alla frågor rörande stadsplane- och byggnadsväsendet.

Bestämmelser om den statsverket tillkommande ersättning, som må ut-
 tagas för i § 5 avsedda uppdrag, äro meddelade i kungl. kungörelsen den
 20 december 1935 angående ersättning till statsverket för vissa uppdrag och
 förrättningar, som utföras av tjänsteman vid länsarkitektsorganisationen,
 m. m. (sv. f. nr 631).

I § 8 av instruktionen stadgas, att länsarkitekt ej må utan Kungl. Maj:ts
 efter särskild prövning i varje fall lämnade tillstånd utom tjänsten utföra
 uppdrag, som är eller kan bliva föremål för länsarkitekts handläggning i
 tjänsten eller kan inverka hinderligt för tjänstgöringen.

Vad angår de i förevarande ärende ifrågakomna uppdrag rörande Aktie-
 bolaget Vänersborgsbankens fastighet i Ulricehamn, vilka Berglund på an-
 modan av banken utfört, finner jag det klarlagt, att de varit av sådan art,

att Berglund jämlikt § 8 instruktionen icke ägt att, såsom nu skett, utan vederbörligt tillstånd utföra desamma såsom privata uppdrag. Av handlingarna framgår nämligen, att uppdragen avsett bland annat rådgivning till banken huru banken skulle ställa sig till det framlagda förslaget till ändrad stadsplan, i vad detsamma angick bankens fastighet. Uppdragen berörde alltså en fråga, som kunde bliva — och sedermera också blivit — föremål för Berglunds handläggning i tjänsten.

Jag finner det vara en försvårande omständighet, att Berglund i sin första förklaring uppgivit, att hans rådgivning till banken i stadsplaneärendet lämnats i tjänsten och utan ersättning, under det att de privata uppdrag, för vilka han mottagit ersättning, endast avsett rådgivning i "vissa utrymmesfrågor". De sedermera i ärendet framskaffade, kvitterade räkningarna visa emellertid, att Berglund mottagit ersättning av banken med 40 respektive 30 kronor för "granskning av stadsplaneförslag jämte utlåtande" respektive "konsultation angående stadsplanefrågor". Det måste anses stötande för rättskänslan, att sedan Berglund på uppdrag av banken mot ersättning granskat stadsplaneförslaget och banken i skrivelser till vederbörande myndigheter framställt erinringar mot förslaget i enlighet med Berglunds råd, Berglund med förtigande av sin berörda privata rådgivning avgivit yttrande till länsstyrelsen över stadsplaneförslaget. I yttrandet har Berglund förklarat sig finna bankens erinringar välgrundade samt föreslagit länsstyrelsen att ansluta sig till bankens yrkande om avslag å förslaget i vad det avsåg det kvarter, i vilket bankens fastighet var belägen.

Det må slutligen framhållas, att även om de av Berglund för bankens räkning utförda uppdragen haft allenast den begränsade innebörd, som Berglund nu till en början velat göra gällande, de i allt fall berört en byggnadsfråga, som kunnat bliva föremål för Berglunds handläggning i tjänsten. Jag vill i detta sammanhang erinra om att beslut av byggnadsnämnd kan överklagas hos länsstyrelsen samt att det åligger länsarkitekt att i sådana ärenden biträda länsstyrelsen.

Då Berglunds förfarande att utom tjänsten utföra bankens ifrågavarande uppdrag var av beskaffenhet att böra beivras, uppdrog jag åt landsfogden att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Berglund för tjänstefel.

Av den i ärendet verkställda utredningen hade även framgått, att Berglund under senare halvåret 1938 och år 1939 till länsstyrelsen inlevererat till honom betalda ersättningar för uppdrag enligt § 5 instruktionen först vid utgången av kvartal eller halvår och att inlevereringarna för tiden därefter skett först efter ännu längre dröjsmål. Ehuru det bort stå klart för Berglund, att inbetalda ersättningar av sådan art skulle redovisas till statsverket

åtminstone månadsvis, såsom ock tidigare skett från länsarkitektkontoret i Vänersborg, fann jag dock, med hänsyn till att uttryckliga bestämmelser rörande tiden för redovisning icke meddelats, skäligt låta bero vid det Berglund efter ovan omförmälda inventering givna förständigandet i saken.

Rådhusrätten i Vänersborg, varest åtalet anhängiggjordes, yttrade i utslag den 8 juni 1942 följande.

I målet är utrett, att — sedan byggnadsnämnden i Ulricehamn år 1940 låtit upprätta förslag till viss ändring i den för staden gällande stadsplanen beträffande bland annat kvarteret Indien — Berglund vid två olika tillfällen, det ena troligen i november eller december 1940 och det andra troligen i januari 1941, utom tjänsten mot ersättning tillhandagått Aktiebolaget Vänersborgsbanken såsom ägare av mark inom nämnda kvarter med råd och upplysningar i stadsplaneärendet, därvid Berglund bland annat till ledning för banken vid avgivandet av erinringar mot stadsplaneförslaget uppgjort skriftliga promemorior, innefattande vissa anmärkningar mot förslaget. Enär stadsplaneärendet utgjort ett ärende av sådan beskaffenhet, att detsamma kunnat bli och sedermera även blivit föremål för Berglunds handläggning i tjänsten, hade Berglund, jämlikt 8 § instruktionen den 15 juni 1935 för länsarkitektorganisationen, icke ägt att utan Kungl. Maj:ts tillstånd utom tjänsten utföra ifrågavarande uppdrag åt banken. Rådhusrätten finner förty, att Berglund genom sitt ovannämnda förfarande visat oförstånd i tjänsten.

Mot Berglunds bestridande kan däremot icke anses i målet styrkt, att Berglunds rådgivning till banken omfattat jämväl sådan byggnadsfråga, som kunnat bli föremål för Berglunds handläggning i tjänsten.

På grund av vad sålunda anförts prövar rådhusrätten jämlikt 25 kap. 17 och 22 §§ samt 4 kap. 1 § strafflagen rättvist döma Berglund att för oförstånd i sin tjänst såsom länsarkitekt utgiva 25 dagsböter, varje dagsbot om 17 kronor.

Rådhusrättens utslag har vunnit laga kraft.

9. Vägran av kyrkoherde att för läsning på stället tillhandahålla hos kyrkorådet förvarade handlingar.

Av handlingarna i ett genom klagomål av hemmansägarna Johan Hägg och Olof Larsson, klockaren Frans Nilsson och stationsföreståndaren Allan Wiman, alla i Hablingbo, hos mig anhängiggjort ärende framgår, förutom annat varom här ej är fråga, följande.

Genom kontrakt den 16 februari 1929 utarrenderade länsstyrelsen i Gotlands län för tiden den 14 mars 1929—den 14 mars 1940 vissa lotter å ecklesiastika lönebostället 7/8 mantal Prästgården nr 1 i Hablingbo socken. Av

dessa lotter innehade vid arrendetidens utgång år 1940 Hägg nr 1, 6, 8 och 9, Larsson nr 3, Nilsson nr 5 och Wiman nr 7.

Enligt kontraktet ålåg det arrendatorerna, som ställt godkänd borgen för arrendevillkorens fullgörande under de sex första arrendeåren, att minst ett år före utgången av den tid, för vilken borgen blivit ställd, avlämna en lika beskaffad borgen för därpå följande fem år. Med anledning härav avlämnades sedermera fyra borgensförbindelser för fullgörandet av Häggs, Larssons, Nilssons och Wimans förpliktelser enligt kontraktet under den senare delen av arrendetiden. Enligt förbindelserna skulle löftesmännens ansvarighet icke gälla utöver den tid, för vilken de gått i borgen.

Arrendekontraktet innehöll, bland annat, bestämmelse om att arrendatorerna vid arrendetidens utgång skulle äga optionsrätt vid ny utarrendering av lotterna.

I en till mig den 15 april 1941 inkommen skrift anförde Hägg, Larsson, Nilsson och Wiman klagomål rörande utarrenderingen för tiden efter den 14 mars 1940 av ifrågavarande lotter, vilka de utan att uppgörelse om villkoren kunnat träffas brukade jämväl efter arrendetidens utgång. Härutöver anförde de i klagoskriften bland annat följande.

Den 2 oktober 1940 hade klagandena från ordföranden i pastoratskyrkorådet i Hablingbo, Silte och Sproge församlingars pastorat, kyrkoherden H. Björkquist, erhållit uppmaning att anskaffa och till honom före den 15 oktober avlämna borgensförbindelser beträffande deras respektive arrendelotter. Med anledning därav hade klagandena den 12 oktober infunnit sig på pastors-expeditionen för att hämta blanketter till berörda borgensförbindelser samt för att få del av de av dem förut avlämnade borgensförbindelsernas lydelse. De hade nämligen ej kommit ihåg innehållet i förbindelserna men trott, att de fortfarande voro gällande. Björkquist, som vore arkivföreståndare, hade emellertid vägrat klagandena att få se förbindelserna på grund av att de förvarades i arkivet och som "arkivvara" ej kunde visas klagandena. Han hade dock lovat, att om pastoratskyrkorådet medgäve det, skulle klagandena få taga del av förbindelserna. Detta Björkquists löfte hade ej infriats. Hägg och Nilsson hade dock i januari 1941 avlämnat godkänd borgen. De hade varit mycket tveksamma, huru de skulle förfara i fråga om kravet på nya borgensförbindelser, då de ej kommit ihåg om de förut lämnade voro ställda på viss tid eller på obestämd tid, i vilket senare fall de gällde tio år. Ej heller hade klagandena velat lämna ny borgen för uppfyllande av det gamla kontraktets villkor, enär de hela tiden hoppats, att de genom arrendeuppskattning skulle erhålla billigare villkor och att borgensansvaret därmed skulle bliva mindre betungande. Den 31 januari 1941 hade emellertid klagandena på grund av att de ej i rätt tid inkommit med borgensförbindelser blivit uppsagda till avträdande av arrendet den 14 mars 1941.

Angående händelseförloppet därefter framgick av hit införskaffade handlingar, att pastoratskyrkorådet sedermera hos länsstyrelsen anhöll, att som klagandena icke ställt sig uppsägningen till efterrättelse, länsstyrelsen måtte förordna om klagandenas vräkning från arrendelotterna.

Klagandena bestredo ansökningen och anförde därvid bland annat: Enär klagandena efter den 14 mars 1940 ej inom laga tid blivit uppsagda enligt 2 kap. 2 § arrendelagen, hade kontraktet förlängts att gälla ytterligare fem år. Då nya borgensförbindelser avfordrats klagandena, hade de hos pastoratskyrkorådets ordförande begärt att få se de gamla förbindelserna. Ordföranden hade emellertid vägrat dem detta. Enligt klagandenas förmenande gällde dessa förbindelser även för den förlängda arrendetiden. På grund därav kunde uraktlåtenheten att avlämna nya borgensförbindelser icke hava medfört, att arrenderätten förverkats.

I en på kyrkorådets vägnar avlåten skrivelse till länsstyrelsen anförde Björkquist följande: Han hade en annan uppfattning än klagandena om huru det tillgätt, när de kommit för att hämta blanketter till borgensförbindelser. Björkquist hade ingalunda lovat klagandena, att de framdeles skulle få se de gamla förbindelserna. Han hade sagt, att de ju kunde komma in till kyrkorådet med skriftlig begäran att få taga del av förbindelserna. Någon dylik begäran hade dock icke inkommit, och vid sådant förhållande finge klagandena skylla sig själva. Blanketter hade de fått. Dessa vore likalydande med de gamla med det undantaget naturligtvis, att de ej vore ifyllda i fråga om tiden.

Länsstyrelsen fann i utslag den 25 juni 1941 ansökningen lagligen icke kunna bifallas.

I infortrat yttrande över de hos mig anförda klagomålen, såvitt de riktade sig mot Björkquist, åberopade denne till en början vad han anført i ovanberörda skrivelse till länsstyrelsen. Därutöver framhöll han, att han ansett sig icke kunna handla annorlunda än han gjort, eftersom han icke av sin huvudman, pastoratskyrkorådet, fått något bemyndigande att utlämna borgensförbindelserna. Han hade emellertid anvisat klagandena en väg, på vilken utsikt funnits att deras begäran skulle kunna bifallas, nämligen genom skriftlig hemställan i saken till kyrkorådet. Björkquist anhöll, att klagomålen icke måtte föranleda någon J. O:s åtgärd.

I avgivna påminnelser framhöll klagandena, att de ej begärt att få borgensförbindelserna till sig utlämnade av Björkquist utan endast anhållit att få se dem, möjligen för att göra avskrifter av dem. Björkquist hade icke hänvisat klagandena att göra skriftlig framställning till kyrkorådet att få se förbindelserna utan hade han lovat att i saken vidtala kyrkorådet.

I en till landsfogden i Gotlands län avlåten skrivelse anförde jag därefter följande.

I § 2 mom. 2 tryckfrihetsförordningen stadgas, att envar svensk medborgare skall i den ordning i paragrafen vidare sägs äga fri tillgång till alla i mom. 1 omförmälda allmänna handlingar, som hos stats- eller kommunalmyndighet förvaras. I den sålunda stadgade rätten skola allenast gälla de inskränkningar, vilka påkallas av hänsyn till rikets säkerhet eller dess förhållande till främmande makt, eller för brotts förekommande eller beivrande, eller till behörigt skydd för statens eller menigheters intresse i deras ekonomiska mellanhavanden med varandra och med enskilda, eller av hänsyn till privatlivets helgd eller enskildas behöriga ekonomiska intresse; och skola i särskild, av Konungen och riksdagen samfällt stiftad lag noga angivas de fall, då allmänna handlingar enligt nämnda grunder skola hemlighållas.

De sålunda avsedda undantagsfallen äro angivna i lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

I § 2 mom. 3 tryckfrihetsförordningen stadgas vidare, att allmän handling, som ej efter vad i 2 mom. sägs skall hållas hemlig, skall, när det äskas, hos stats- eller kommunalmyndighet genast eller så snart det kan ske utlämnas för läsning och avskrivning på stället utan avgift eller i bestyrkt avskrift mot vederbörlig avgift. Skyldighet att tillhandahålla handling på stället föreligger dock ej, om betydande hinder därför möter.

Enligt 46 § lagen den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse är kyrkoherden i denna sin egenskap ordförande i kyrkorådet.

I 52 § stadgas, att kyrkorådets ordförande åligger bland annat att vårda rådets handlingar och hålla register över dem.

I förevarande fall är utrett, att klagandena hos Björkquist såsom kyrkoherde och ordförande i Hablingbo m. fl. församlingars pastoratskyrkoråd begärt att få taga del av de borgensförbindelser, som de i egenskap av arrendatorer av vissa lotter å ett inom pastoratet beläget boställe några år tidigare avlämnat såsom säkerhet för arrendevillkorens fullgörande. Björkquist har emellertid vägrat klagandena att få se handlingarna. Dessa voro tydligen av den art, att vid tiden ifråga rätt förelegat för envar svensk medborgare att på därom framställd begäran omedelbart taga del av desamma. Även om emellertid ifrågavarande handlingar på grund av bestämmelse i ovannämnda lag av år 1937 icke varit att anse såsom tillgängliga för envar, skulle givetvis i allt fall klagandena varit berättigade att taga del av handlingarna, som de själva avlämnat i ett ärende, däri de voro parter. Jag vill i detta sammanhang erinra om föreskriften i 39 § i 1937 års lag, att vad däri stadgas ej i annat fall än i 12 § första stycket eller 14 § andra stycket sägs skall lända till inskränkning i sökandes, klagandes och andra parter rätt att i mål och ärenden hos domstol eller annan myndighet utbekomma protokoll och andra handlingar. Björkquists påtalade vägran att utlämna ifrågavarande hand-

lingar till klagandena synes mig därför innebära icke ursäktligt oförstånd i tjänsten.

I anledning av Björkquists invändning, att han icke fått något bemyndigande av pastoratskyrkorådet att utlämna förbindelserna, må framhållas, att det ålegat Björkquist att på eget ansvar pröva klagandenas framställning därom. Prövningen borde icke hava vållat Björkquist någon svårighet, enär saken icke var tveksam. Hade däremot så varit förhållandet och Björkquist därför — oaktat han torde hava varit mera skickad än kyrkorådets övriga ledamöter att tolka gällande bestämmelser i ämnet — velat inhämta kyrkorådets mening, hade det givetvis ålegat honom att göra detta utan omgång. Så har emellertid icke skett, utan har Björkquist allenast hänvisat klagandena att hos kyrkorådet göra skriftlig framställning.

På grund av det anförda uppdrog jag åt landsfogden att vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra och utföra åtal mot Björkquist för tjänstefel. Tillfälle borde beredas klagandena att i målet föra talan.

Gotlands södra domsagas häradsrätt, varest åtalet anhängiggjordes, yttrade i utslag *den 31 augusti 1942* följande.

I målet är utrett att Björkquist, som i sin egenskap av kyrkoherde är ordförande i Hablingbo m. fl. församlingars pastoratskyrkoråd och som sådan har att vårda rådets handlingar, den 12 oktober 1940 å sin expedition vägrat klagandena att taga del av hos rådet förvarade handlingar, som av dem ingivits i ärende, vari de varit parter.

Enär Björkquist härigenom gjort sig skyldig till oförstånd i tjänsten, prövar häradsrätten jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen rättvist döma honom att utgiva 10 dagsböter, var om 10 kronor.

Häradsrättens utslag har vunnit laga kraft.

10. Ådömande av straffarbete för brott, som icke kunde medföra strängare straff än fängelse. Dröjsmål i fråga om insändande av straffuppgifter till straffregistret.

På förekommen anledning lät jag från domhavanden i Nås och Malungs domsaga införskaffa Malungs tingslags häradsrätts utslag den 5 februari 1942 i mål mellan landsfiskalen Albin Nordström, å tjänstens vägnar, å ena, samt skogsarbetaren Erik Arthur Olsson i Västra Sörsjön, å andra sidan, angående missfirmelse av tjänsteman m. m.

I utslaget hade häradsrätten utlåtit sig: Enär svaranden genom den i målet framkomna utredning övertygats att hava natten mellan lördagen den 18 och söndagen den 19 oktober 1941 vid en av militär myndighet an-

ordnad offentlig danstillställning i Sörsjön såväl inne i danslokalen som utanför densamma missfirmat tjänstgörande dagofficeren sergeanten Karl Olof Skoglund samt vid avförandet ur danslokalen gjort våldsamt motstånd, varvid han jämväl rivit sönder Skoglunds koppel, i det han rivit loss axelremmen från livbältet, varefter han hoppat ut ur den arrestlokal, varuti han satts i förvar, prövar häradsrätten, som lämnar utan avseende vad från svarandens sida invänts därom, att frågan om ansvar härför redan skulle vara av domstol slutgiltigt prövad, lagligt jämlikt 10 kap. 5 och 6 §§ strafflagen härför döma svaranden till straffarbete två månader.

Utslaget hade vunnit laga kraft.

Sedan jag från straffregistret inhämtat, att straffuppgift dit inkommit först den 23 mars 1942 ävensom att Olsson den 18 maj 1942 frigivits efter avtjänandet av straffet, anmodade jag häradshövdingen Emil Dahl, under vars ordförandeskap häradsrätten meddelat ifrågavarande utslag, att inkomma med förklaring rörande *dels* det förhållandet, att häradsrätten jämlikt 10 kap. 5 och 6 §§ strafflagen för missfirmelse och våldsamt motstånd vid offentlig förrättning ådömt Olsson straffarbete, *dels ock* det dröjsmål, som förelupit i fråga om expedieringen av straffuppgift.

Med överlämnande av protokollet i målet anförde därefter Dahl i avgiven förklaring följande.

I de sex mål, däribland det nu ifrågavarande, i vilka tidigare utlovats yttrande den 5 februari 1942, hade funnits av Dahl på förhand uppsatt koncept. Av konceptet, som fortfarande vore för Dahl tillgängligt, framginge, att Olsson avsetts skola jämlikt 10 kap. 5 och 6 §§ strafflagen dömas till fängelse i ej angivet antal månader. Dahl erinrade sig, att sedermera under överläggningen med nämnden från Dahls sida framkommit yrkande, att Olsson med hänsyn till det enligt Dahls mening samhällsfarliga i hans uppträdande, särskilt med hänsyn till de inom domsagan starkt anhopade militära förläggningarna och det ofta ömtåliga förhållandet mellan militärerna och ortsbefolkningen, borde ådömas strängare straff än fängelse, särskilt ur avskräckningssynpunkt. Dahl torde därvid hava tillfälligtvis varit fången i den felaktiga övertygelsen, att Olsson även förövat våld å tjänsteman. Därvid hade Dahl icke beaktat vare sig att detta icke varit fallet eller att 1 § i 10 kap. strafflagen icke ingått i de lagrum, som, direkt eller indirekt, blivit åberopade. På annat sätt kunde Dahl icke förklara sammanhanget. Därtill komme det olyckliga sammanträffandet med försenandet av straffuppgiften, vars närmare orsak Dahl numera icke kunde draga sig till minnes. Förseningen, som möjligen sammanhängde med inkallelser tid från annan av Dahls biträden till krigstjänst, beklagade Dahl alldeles särskilt ur den synpunkten, att därest straffuppgiften, såsom Dahl vore angelägen om att förfara, avsänts de närmaste dagarna efter utslagets meddelande, hade Dahl genom even-

tuell förfrågan från straffregistret kunnat uppmärksamgöras på sitt misstag och hunnit i sin tur göra Olssons rättegångsombud uppmärksam på förhållandet, som sålunda kunnat i fullföljdsväg rättas till. Nu hade Dahl blivit misstaget varse först genom långt efteråt från straffregistret översänd anmodan att insända straffuppgiften och av densamma insändande föranledd förfrågan från straffregistret om utslaget rätta innehåll beträffande lagrumscitat. Då hade emellertid klagotiden redan för länge sedan varit tilländagången, varför från Dahls sida intet hade funnits att åtgöra för felaktighetens rättande. Vad Dahl i förklaringen anfört vore icke i någon mån avsett att betraktas såsom förmildrande omständigheter vid bedömandet av Dahls förbiseende, vilket Dahl betraktade såsom ousäktligt. Dahl hade endast sökt, lika mycket för sig själv som för J. O., förklara, huru det inträffade kunnat möjliggöras.

I anledning av Dahls upplysning, att straffuppgiften insänts först efter anmodan från straffregistret, meddelade t. f. byrådirektören i fängvårdsstyrelsen Lennart Berggren på förfrågan, att det härutinnan icke förhölle sig som Dahl uppgivit. Däremot hade den 8 april 1942, efter därom från straffregistret i skrivelse den 31 mars 1942 gjord anhållan, inkommit straffuppgifter beträffande två av häradsrätten genom särskilda utslag den 29 november 1941, §§ 1 och 2, dömda personer, nämligen skogsarbetaren Gustaf Karlsson och engelske undersåten, flygmaskinsingenjören Alfred Dennis Frederich Pearson. Dessa straffuppgifter hade införskaffats, sedan det framkommit att Karlsson och Pearson å fängvårdsinrättning undergått dem genom sistnämnda utslag ådömda straff av straffarbete tre månader respektive fängelse tre månader.

Sedan jag på grund av Berggrens uppgifter infordrat nytt yttrande av Dahl, anförde denne följande.

Uppenbarligen hade beklagligtvis Dahls alltid svaga minne svikit honom beträffande skriftväxlingen med straffregistret. Dahl hade till stöd för minnet icke haft annat material än en anteckning i marginalen av konceptdomboken vid utslaget den 5 februari 1942: "Straffuppgift avsänd den 23 mars 1942." Lika litet som Dahl nu kunde erinra sig anledningen till och omständigheterna beträffande försenandet av sistnämnda straffuppgift kunde han nu draga sig till minnes de närmare omständigheterna i sammanhang med och anledningen till försenandet av avsändandet utav straffuppgifter rörande utslagen den 29 november 1941. Dahl hade givetvis ingen anledning att ifrågasätta annat än att straffuppgiften den 23 mars 1942 avsänts utan anmodan från straffregistern myndigheten, fastän Dahl först trott sig minnas, att sådan anmodan givit anledning till uppgiftens avsändande. Detta misstag sammanhängde måhända med förväxling av de båda utav straffregister-

myndigheten omnämnda fallen. Dahl ville endast framhålla, att han städse sökt konsekvent tillse, att straffuppgift rörande till urbota straff dömd person avsändes inom de närmaste dagarna efter utslagets meddelande. Dahl hade alltid insett den stora vikten av straffuppgifts insändande samt framför allt hyst stor farhåga för att uppgift skolat kunna helt utebliva, därest den icke avsändes tämligen omedelbart efter utslagets meddelande. Tyvärr syntes Dahls berörda övervakning hava varit otillräcklig såväl i det ena som i det andra av nu ifrågavarande fall, vilket smärtade Dahl. Emellertid ville Dahl bestämt framhålla, därest sammanträffandet av straffuppgiftens försenande med oriktigheten i utslaget beträffande Olsson skulle komma misstanke i annan riktning att framskymta, att hans upptäckt av misstaget i utslaget skett tidigast i sammanhang med straffuppgiftens avsändande och antagligen, såvitt Dahl nu kunde minnas och bestämt ville minnas, i sammanhang med anmärkning mot utslaget från straffregistermyndighetens sida. Försenandet hade förty icke i någon mån föranletts av Dahls berörda upptäckt. Det väsentliga i Dahls uppgifter kvarstode emellertid, nämligen att han uppmärksamgjorts på sitt misstag först i samband med straffuppgiften, alltså tidigast vid avsändandet därav den 23 mars men antagligast först några dagar senare vid mottagandet av anmärkningen mot utslaget från straffregistermyndighetens sida, och att tiden för anförande av besvär mot utslaget då för länge sedan tilländalupit.

I en till advokatfiskalen vid Svea hovrätt avlåten skrivelse anförde jag därefter följande.

I 10 kap. 2 § strafflagen stadgas: Talar eller skriver man smädiligen, eller förgriper sig med hotelse eller annan missfirmlig gärning, emot ämbetsman, i eller för hans ämbete; vare straffet böter eller fängelse i högst ett år.

Förbryter någon sig såsom i nu återgivna lagrum sägs emot tjänsteman eller annan, vilken icke innehar ämbete eller sådant uppdrag, som i 10 kap. 1 § strafflagen omtalas, men är förordnad eller vald att offentligt tjänsteärende förrätta eller annan allmän befattning utöva eller kallad att vid offentlig förrättning tillhandagå, skall han, enligt vad i 5 § samma kapitel stadgas, dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

I 6 § nämnda kapitel föreskrives, att om någon vid offentlig förrättning gör våldsamt motstånd utan att förrättningsman våldföres, skall han straffas med fängelse i högst sex månader eller böter.

Bestämmelser om strafflatituden för gemensamt straff för flera brott äro meddelade i 4 kap. 2 § strafflagen. Enligt det grundläggande stadgandet skall sådant straff bestämmas med tillämpning av de straffsatser, som för de olika brotten finnas stadgade; dock må straffet i den svåraste tillämpliga straff-

arten höjas intill vad som svarar mot de för brotten utsatta högsta straffen sammanlagda med varandra, därvid dock vissa begränsningar skola iakttagas.

Av handlingarna i förevarande ärende framgår, att Malungs tingslags häradsrätt under ordförandeskap av häradshövdingen Dahl den 5 februari 1942 jämlikt 10 kap. 5 och 6 §§ strafflagen dömt skogsarbetaren Erik Arthur Olsson för missfirmelse av tjänsteman i hans tjänst och för våldsamt motstånd vid offentlig förrättning att hållas till straffarbete två månader. Då emellertid straffarbete ej ingår i de straffsatser, som för brott av ifrågavarande slag äro bestämda, har häradsrätten genom att ådöma Olsson straffarbete förfarit lagstridigt. För utslaget är Dahl såsom häradsrättens ordförande ansvarig.

Vidare är utrett, att Dahl gjort sig skyldig till dröjsmål i fråga om insändande av straffuppgifter till straffregistret. Så har varit fallet dels beträffande ifrågavarande utslag angående Olsson, dels ock rörande två i ärendet omförmälda utslag den 29 november 1941. I det förra fallet har Dahl dröjt en och en halv månad med insändande av uppgift. I det senare fallet har dröjsmålet omfattat en tid av ungefär fyra månader och expediering ägt rum först sedan anmodan därom kommit från straffregistret efter det de dömda undergått straffen. Den bestämda tiden inom vilken straffuppgift skall expedieras, nämligen fjorton dagar från utslagets avkunnande, har sålunda i de berörda fallen avsevärt överskridits och har Dahl härigenom gjort sig skyldig till försumlighet i domarämbetets utövning.

På grund av det anförda uppdrog jag åt advokatfiskalen att vid hovrätten anhängiggöra och utföra åtal mot Dahl för tjänstefel i ovan anmärkta hänseenden.

Svea hovrätt, varest Olsson fordrade ersättning av Dahl med 200 kronor för det lidande och den skada, som genom den felaktiga domen åsamkats honom, yttrade i utslag *den 16 november 1942* följande.

Enär häradsrätten genom sitt utslag den 5 februari 1942 förfarit felaktigt i det hänseende, som av advokatfiskalsämbetet angivits, samt Dahl såsom häradsrättens ordförande är ansvarig härför, alltså och då Dahl — såsom ovan upptagits — försummat att inom föreskriven tid till straffregistret expediera straffuppgifter rörande tre personer, vilka av häradsrätten dömts, två till straffarbete och en till fängelse, prövar hovrätten lagligt att, jämlikt 25 kap. 17 § och 4 kap. 1 och 2 §§ strafflagen, döma Dahl för fel och försummelse i domarämbetet att böta 15 dagsböter, varje dagsbot 20 kronor.

Det åligger Dahl att till Olsson utgiva skadestånd med fordrade 200 kronor.

Hovrättens utslag har vunnit laga kraft.

II. Redogörelse för vissa ärenden, som ej föranlett åtal.

För nedbringande av tryckningskostnaderna för berättelsen har jag, i likhet med vad tidigare skett, under denna avdelning intagit redogörelse för allenast ett mindre antal under år 1942 behandlade ärenden.

1. Bristande processledning av länsstyrelse vid behandling av fattigvårdsmål.

Vid av mig den 17 juni 1941 verkställd inspektion av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län granskade jag bland annat det å landskansliet förda diariet över fattigvårdsmål. Mina därvid gjorda iakttagelser gävo vid handen, att länsstyrelsen icke ägnat dessa mål erforderlig uppmärksamhet med påföljd att målen ofta dragit oskäligt ut på tiden. Såsom exempel antecknades följande.

1) Den 3 maj 1934 hade inkommit ansökan från fattigvårdsstyrelsen i Nödinge kommun om åläggande för Tuve kommun att ersätta kostnaderna för fattigvård åt två minderåriga. Sedan ansökningen varit föremål för åtskilliga remisser, hade handlingarna den 19 november 1934 översänts till landsfiskalen i Ale distrikt för att tillställas sökanden, som enligt remissresolutionen ägde att med handlingarnas återställande avgiva ytterligare påminnelser. Därest målet icke fullföljdes, borde enligt resolutionen bevis därom överlämnas till länsstyrelsen. Handlingarna hade återkommit till länsstyrelsen först den 30 januari 1940. Efter åtskilliga nya remisser till parterna och till olika landsfiskaler för införskaffande av utredning, som av part begärts, hade handlingarna slutligen återkommit till länsstyrelsen den 22 januari 1941. Såvitt diariet utvisade hade någon åtgärd därefter icke vidtagits i målet.

2) Den 2 april 1937 hade inkommit ansökan från fattigvårdsstyrelsen i Fröskogs kommun om åläggande för Lyse kommun att ersätta kostnaderna för fattigvård åt en familj. Sedan förklaring inkommit, hade den 7 maj 1937 handlingarna i målet översänts till landsfiskalen i Tössbo distrikt med anmodan att verkställa utredning angående de omständigheter, under vilka ifrågavarande fattigvård utgått, och att inkomma med rapport i ärendet jämte remisshandlingarna. I diariet hade därefter antecknats, att landsfiskalen i nämnda distrikt den 14 juni 1940 telefonledes erhållit påminnelse i saken och att han lovat göra undersökning och därefter meddela resultatet. Vidare hade antecknats, att landsfiskalen den 25 juni 1940 meddelat, att handlingarna i målet troligen förkommit under flyttning år 1937 men att ytterligare efterforskningar skulle göras. Handlingarna hade emellertid vid inspektionen ännu icke återställts.

Diarieföraren upplyste, att påminnelser tidigare än den 14 juni 1940 gjorts hos landsfiskalen, men att dagen därför ej antecknats i diariet.

3) Den 13 september 1937 hade inkommit framställning från fattigvårdsstyrelsen i Foss kommun om åläggande för fattigvårdsstyrelsen i Kville kommun att ersätta kostnaderna för fattigvård åt en familj. Sedan förklaring den 19 oktober 1937 inkommit från fattigvårdsstyrelsen i Kville kommun, hade handlingarna den 21 i samma månad översänts till landsfiskalen i Tunge distrikt för att tillställas sökanden, som ägde att med remisshandlingarnas återställande avgiva påminnelser. Därest målet icke fullföljdes, skulle bevis därom överlämnas till länsstyrelsen. Handlingarna hade återkommit till länsstyrelsen först den 9 september 1938. Efter ytterligare remisser hade handlingarna återställts till länsstyrelsen den 12 november 1938. Såvitt diariet utvisade hade därefter någon åtgärd i målet icke företagits förrän den 23 augusti 1939, då handlingarna översänts till landsfiskalen i Tunge distrikt för att tillställas sökanden, som anmodades insända räkning å samtliga de kostnader, för vilka ersättning yrkades i målet. Efter ytterligare remisser hade handlingarna den 27 maj 1940 ånyo översänts till sistnämnda landsfiskal för att tillställas sökanden, som ägde att med remisshandlingarnas återställande i målet avgiva ytterligare påminnelser. Handlingarna hade därefter återkommit till länsstyrelsen den 21 juni 1940. Någon åtgärd hade därefter icke vidtagits i målet, såvitt av diariet framgick.

4) Den 13 december 1937 hade fattigvårdsstyrelsen i Göteborg sökt åläggande för Västra Frölunda kommun att ersätta kostnaderna för fattigvård åt en familj. Sedan förklaring den 10 juni 1938 inkommit från fattigvårdsstyrelsen i Västra Frölunda, hade handlingarna samma dag översänts till sökanden för påminnelser avgivande. Handlingarna hade återkommit till länsstyrelsen först den 15 mars 1939. Samma dag hade målet åter remitterats till fattigvårdsstyrelsen i Västra Frölunda med föreläggande, vid äventyr att målet avgjordes i befintligt skick, att inom tre veckor från delfäendet inkomma med ytterligare förklaring och därvid återställa remisshandlingarna. Handlingarna hade icke återkommit till länsstyrelsen förrän den 3 juli 1939. Efter ytterligare remisser hade målet den 1 mars 1940 ånyo remitterats till fattigvårdsstyrelsen i Västra Frölunda, varifrån handlingarna återkommit den 8 maj 1940. Någon åtgärd hade därefter icke vidtagits i målet, såvitt diariet utvisade.

Med anledning av vad som uppmärksammats vid inspektionen framhöll jag, att den processledning, som det ålåg länsstyrelsen att utöva, borde inriktas på, bland annat, att bringa målen till slut inom skälig tid, vilket låge i såväl parternas som länsstyrelsens intresse. Erfarenheten visade, att om det överlätes åt parterna att utan kraftig processledning från länsstyrelsens sida sköta processen, svälde handlingarna ofta onödigt ut och tiden för pro-

cessen bleve orimligt utdragen. Skulle därför sökanden dröja med att avgiva påminnelser eller förebriaga utredning, finge länsstyrelsen ej låta sig nöja därmed. Man finge därvid beakta, att eventuellt erforderlig ytterligare utredning i allmänhet bleve svårare att verkställa ju längre tid som hunne förflyta. Men icke blott processuella skäl talade för skyndsamhet utan även och framför allt önskvärheten av att inom rimlig tid få ersättningsfrågan avgjord och därmed de tvistande kommunernas mellanhavande i saken reglerat.

Beträffande handläggningen av det under 1) här ovan berörda målet anmärkte jag, att sedan handlingarna efter flera föregående remisser den 19 november 1934 remitterats till sökanden för ytterligare påminnelser avgivande, hade sökanden först efter mer än fem års förlopp fullföljt målet utan att, såvitt diariet utvisade, länsstyrelsen under tiden påmint sökanden om målet, än mindre givit sökanden föreläggande att fullfölja målet vid äventyr att det eljest komme att avgöras i befintligt skick. Jag erinrade om den befo-genhet, som i sådant avseende tillagts länsstyrelsen jämlikt 56 § 1 mom. tredje stycket fattigvårdslagen. Länsstyrelsen hade, framhöll jag, i förevarande fall icke varit berättigad att tolka sökandens underlåtenhet att inkomma med ytterligare påminnelser såsom innebärande ett avstående från målets fullföljande. Enligt remissresolutionen borde nämligen, därest målet icke fullföljdes, bevis därom överlämnas till länsstyrelsen. Sådant bevis hade ej inkommit. Anmärkningsvärt vore också, att sedan målet den 30 januari 1940 äntligen fullföljts och ytterligare utredning sedan införskaffats, målet ännu icke avgjorts, ehuru handlingarna efter senaste remissen legat hos länsstyrelsen ungefär fem månader. Mer än sju år hade förflutit, sedan målet anhängiggjorts. Även i flera andra av de förut berörda målen syntes länsstyrelsen hava försummat tillse, att processen framskridit med erforderlig skyndsamhet. I det under 2) omförmälda målet hade vederbörande landsfiskal, som fått mottaga handlingarna för verkställande av viss utredning, efter tre år meddelat, att handlingarna troligen förkommit. Nu hade ett år förflutit efter detta meddelande utan att vare sig handlingarna tillrättaskaffats eller åtgärder vidtagits för aktens rekonstruerande.

Dagen efter inspektionen överlämnade länsstyrelsen en promemoria, vari länsstyrelsen bland annat meddelade, att målet under 1) här ovan då avgjorts. Länsstyrelsen hade ansett sig icke kunna vägra att efter det långa dröjsmålet upptaga målet till prövning, enär sökanden ej erhållit något föreläggande och förklaranden ej invänt, att målet icke borde upptagas till prövning. Vidare meddelades i promemorian, att länsstyrelsen i anledning av mina påpekanden beslutat att framdeles en gång varje halvår undersöka vilka mål, som legat tre à fyra månader hos sökanden, och i dessa mål genom vederbörande landsfiskal meddela sökanden föreläggande att inom en månad från delfåendet av föreläggandet fullfölja målet eller återkalla detsamma vid äventyr att målet eljest avgjordes i befintligt skick.

På förfrågan meddelade länsstyrelsen sedermera i skrivelse den 22 november 1941, att även de under 2), 3) och 4) omförmälda målen avgjorts.

Beträffande handläggningen av målet under 2), i vilket handlingarna förkommit men efter inspektionen tillrättaskaffats, avgåvo länsnotarierna Tage Kilander och Erik Axelson ävensom förutvarande landsfiskalen i Tössbo distrikt C. Branzell förklaringar samt i anledning av dessa infordrade kompletterande upplysningar.

På grund av anförda särskilda omständigheter fann jag mig böra låta bero vid vad i saken förevarit, därvid jag för Kilander och Axelson underströk mina vid inspektionen gjorda erinringar samt tillika framhöll, att diariet över fattigvårdsfall torde av föredraganden böra granskas åtminstone en gång varje kvartal.

2. Fråga huruvida domstol, som meddelat part bevisningsföreläggande, ägt vägra vittnesförhör, som påkallats vid senare rättegångstillfälle än det föreläggandet avsåg.

Av handlingarna i ett genom klagomål av trafikbiträdet Johan Arvid Larsson i Katrineholm genom advokaten Gunnar Wallberg i Stockholm härstädes anhängiggjort ärende inhämtas, bland annat, följande.

Den 22 juni 1940 hade ett växlingståg, som över en öppen plats framförts å ett stickspår mellan Katrineholms järnvägsstations inhägnade bangårdsområde och ett söder därom beläget fabriksområde, påkörts och skadat chauffören Holger Viklund från Hedenlunda. Denne hade då uppehållit sig mellan spåret och en av honom intill detsamma parkerad, hans fader Klas Melker Viklund tillhörig personbil. Holger Viklund hade därvid ådragit sig svåra kroppsskador och sedermera efter en tids sjukhusvistelse avlidit i lunginflammation, som tillstött i samband med skadorna.

Under påstående att klaganden, vilken vid tillfället tjänstgjort såsom växlingsledare och i denna egenskap varit ansvarig för växlingsrörelsens utförande, icke iakttagit tillräcklig varsamhet samt därigenom vållat olyckan och de därav föranledda skadorna, yrkade stadsfiskalen Johan Dahl vid Oppunda häradsrätt efter stämning ansvar å klaganden jämlikt 14 kap. 9 § eller eventuellt 17 § strafflagen. Då klaganden genom uraktlåtenhet att vidtaga betryggande säkerhetsanordningar även gjort sig skyldig till tjänstefel, yrkade åklagaren sedermera i målet ansvar å honom jämväl enligt 25 kap. 15 § strafflagen.

Målet handlades första gången vid häradsrättens sammanträde den 26 september 1940, varvid klaganden i åklagarens närvaro inställde sig personligen, åtföljd och i rättegången biträdd av Wallberg.

Målsägandena, nämligen Holger Viklunds dödsbo, Klas Melker Viklund

och Vadsbro-Blacksta erkända sjukkasse, iakttago genom gemensamt ombud inställelse och förde talan om skadestånd av klaganden.

Statens Järnvägar inträdde i rättegången såsom mellankommande part och gjorde ett med klaganden, som bestred åtalet.

Efter å omse sidor förebragt utredning hördes på Wallbergs begäran en person såsom vittne i målet.

På anhållan av åklagaren uppsköts därefter målet till den 24 oktober 1940. Vid målets återföretagande denna dag, då hovrättsfiskalen Kjell Ericsson förde ordet i rätten, hördes på åklagarens begäran fem personer såsom vittnen samt tre personer upplysningsvis.

Sedan Wallberg anhållit om uppskov till nästa allmänna sammanträde under förklaring tillika, att klaganden då skulle vara beredd att slutföra sin talan, utsatte häradsrätten målet att åter förekomma den 21 november 1940, då parterna skulle komma tillstädes vid laga påföljd och då klaganden skulle vara beredd att anföra och styrka allt vad han vidare aktade nödigt i målet vid äventyr, att vidare uppskov icke komme att beviljas.

Efter handläggning av målet den 21 november, då Ericsson jämväl förde ordet i rätten, beslöt häradsrätten samma dag inhämta medicinalstyrelsens utlåtande, huruvida olycksfallet ifråga finge anses hava orsakat Holger Viklunds död. I avvidan på sådant utlåtande uppsköts målet till den 6 februari 1941, då i åklagarens närvaro de enskilda parterna hade att inställa sig, därest de aktade nödigt.

Då medicinalstyrelsens utlåtande icke inkommit till uppskovsdagen, förklarades målet den 6 februari vilande.

Sedan utlåtande därefter avgivits, upptog häradsrätten den 28 augusti 1941 under ordförandeskap av Ericsson målet till fortsatt handläggning.

Efter föredragning av utlåtandet anhöll Wallberg, att häradsrätten måtte såsom vittnen i målet höra förutvarande stationsinspektoren i Katrineholm P. K. Björkroth, bosatt i Stockholm, och stationsskrivaren T. Hansson i Katrineholm samt anförde därvid: I anledning av innehållet i en av målsägandenas ombud den 21 november 1940 ingiven skrift önskade klaganden att genom de begärda vittnesförhören förebringa ytterligare utredning angående den tid, som åtginge för att föra ett växlingståg med samma sammanställning som det i målet ifrågakomna från olycksplatsen in på fabriksområdet och där koppla på en vagn samt åter föra tåget till olycksplatsen. Den 2 januari 1941 hade man på prov företagit en dylik manöver. Förutom de, som deltog i växlingsarbetet, hade Björkroth och Hansson då varit närvarande. Angående sina iakttagelser hade de den 5 januari 1941 upprättat ett av Wallberg nu ingivet intyg.

Målsägandeombudet tillerkände intyget samma vitsord som om det hade blivit i målet beedigt.

Wallberg ingav ytterligare ett av Björkroth den 20 januari 1941 avgivet

intyg angående dels anmälningar om överträdelse av förbud för allmänheten att använda viss staketgrind å bangården samt dels tillämpningen av vissa bestämmelser i instruktionen för växlingstjänsten för statens järnvägar.

Intyget tillerkändes av åklagaren och målsägandenas ombud samma vitsord som om det hade blivit i målet beedigt, varjämte åklagaren förklarade sig kunna vitsorda uppgiften om att åtal förekommit för överträdelse av förbudet för allmänheten att passera genom grinden till bangårdsområdet.

Wallberg förklarade härefter på fråga, att klaganden vidhölle sin begäran om vittnesförhör med Björkroth och Hansson, samt tillade, att han önskade att de förutom angående uppgifterna i de ingivna intygen även måtte höras om huruvida växlingsrörelsen vid olyckstillfället kunnat ske utan avsevärt skrammel.

Efter enskild överläggning beslöt häradsrätten, som icke fann tillräckliga skäl föreligga för bifall till klagandens nu gjorda framställning om ytterligare vittnesförhör i målet, avslå densamma.

Björkroth och Hansson, som voro i tingssalen närvarande, fingo därefter företräda och tillerkändes ersättning för sin inställelse med vad de i sådant hänseende fordrade, nämligen Björkroth 35 kronor och Hansson 5 kronor, att i enlighet med klagandens medgivande utgivas av denne.

Vid rättegångstimmans slut meddelade häradsrätten utslag i målet. Häradsrätten, som fann att klaganden brustit i honom åliggande aktsamhet och därigenom vållat sammanstötningen, biföll på det sätt åklagarens talan, att klaganden jämlikt 14 kap. 17 § andra stycket, 25 kap. 15 § 1 mom. samt 4 kap. 1 och 2 §§ strafflagen för vållande till kroppsskada samt försummelse i tjänsten dömdes att utgiva 30 dagsböter om 3 kronor. Därjämte förpliktade häradsrätten, som fann att Holger Viklund och klaganden varit i lika mån vållande till olyckan, klaganden att i skadestånd med till hälften jämkade belopp utgiva till dödsboet 4 kronor 20 öre, till Klas Melker Viklund 226 kronor och till sjukkassan 28 kronor 10 öre jämte ränta. Klaganden ålades slutligen att gottgöra målsägandena för kostnaderna å målet samt att till statsverket återgälda av allmänna medel förskjutna vittneslöner.

Över häradsrättens utslag anförde klaganden besvär i Svea hovrätt. Under anförande, att häradsrätten genom att vägra det begärda vittnesförhöret förfarit obehörigt, yrkade klaganden i besvären, att hovrätten måtte utsätta muntligt förhör i målet för att bereda klaganden tillfälle att däri låta avhöra Björkroth och Hansson såsom vittnen.

Med anledning av sistnämnda framställning och med hänsyn till omständigheterna i målet beslöt hovrätten att anställa muntligt förhör den 3 februari 1942, då klaganden skulle äga påkalla vittnesförhör med Björkroth och Hansson.

Å utsatt dag hölls därefter av hovrätten muntligt förhör, varvid på begäran av Wallberg såsom ombud för klaganden Björkroth och Hansson hördes

såsom vittnen i målet. För inställelsen tillerkändes Björkroth 20 kronor och Hansson 50 kronor att utgivas av klaganden.

I utslag den 14 april 1942 fann hovrätten ej skäl att i ansvarsfrågan göra ändring i häradsrättens utslag. Vidkommande skadeståndsfrågan fann hovrätten Holger Viklund i så mycket högre grad än klaganden vållande till olyckan och de därav uppkomna skadorna, att målsägandena tillkommande skadestånd borde jämkas till en fjärdedel av vad eljest skolat utgå, och ned-sattes i enlighet härmed de av häradsrätten utdömda skadeståndsbeloppen. I fråga om kostnaderna å målet vid häradsrätten fastställdes överklagade utslaget.

Sedan klaganden i en till hovrätten ingiven skrift hemställt, att hovrätten med anledning av häradsrättens beslut den 28 augusti 1941 att vägra vittnesförhör med Björkroth och Hansson måtte remittera handlingarna i målet till advokatfiskalen vid hovrätten, beslöt hovrätten efter målets företagande till avgörande att överlämna skriften jämte därvid fogade bilagor till advokatfiskalsämbetet för den åtgärd, vartill ämbetet kunde finna fog.

På anmodan av advokatfiskalen avgav Ericsson yttrande i ärendet, och anförde han däri följande.

Vittnesförhör med Björkroth och Hansson hade av klaganden den 28 augusti 1941 påkallats, trots att klaganden redan till rättegångstillfället den 21 november 1940 förelagts att förebringa all sin utredning i målet. Vid nämnda tillfälle hade klaganden gjort framställning om att medicinalstyrelsens utlåtande skulle inhämtas i en viss fråga, men i övrigt icke antytt, att han önskade inkomma med ytterligare utredning. I enlighet med klagandens framställning hade häradsrätten beslutat inhämta medicinalstyrelsens utlåtande. Målet hade sedermera utsatts att åter förekomma den 28 augusti 1941 utslutande i avsikt att bereda parterna tillfälle att yttra sig i anledning av utlåtandet från medicinalstyrelsen. Detta torde utan tvivel stått klart för parterna. Likväl sade sig klaganden hava ägt rätt att vid sistnämnda tillfälle förebringa utredning angående förhållanden, som icke hade något sammanhang med den fråga, varöver medicinalstyrelsen yttrat sig. Klagandens underlåtenhet att förebringa sin bevisning inom förelagd tid hade icke berott på att det tidigare varit omöjligt att anskaffa bevisen eller att det yppat sig något oförutsett och hade därför icke kunnat anses ursäktlig. I sistnämnda hänseende hade klaganden icke kunnat åberopa, att från motsidan gjorts vissa invändningar mot den av klaganden förebragta utredningen, då dessa invändningar väl kunnat förutses. Klaganden gjorde gällande, att det honom till den 21 november 1940 meddelade föreläggandet endast kunnat avse att hindra ytterligare uppskov i målet. Föreläggandet hade dock även inneburit, att klaganden vid nämnda tillfälle skulle förete all sin vidare bevisning i målet. Emellertid saknades måhända bestämt stöd för den upp-

fattningen, att klagandens försummelse att inom förelagd tid förebringa sin utredning skulle medföra, att han försuttit sin rätt att framkomma med processmaterial, som bort framläggas tidigare. Vore den uppfattningen icke riktig, skulle domstolen i ett sådant fall som detta sakna medel att åstadkomma en effektiv koncentration av förhandlingarna. Häradsrätten hade ej heller helt och hållet förmenat klaganden att även efter den 21 november 1940 inkomma med nytt processmaterial. Det torde emellertid icke råda något tvivel om att häradsrätten ägt avvisa sådan utredning, som enligt häradsrättens mening vore utan betydelse för målets avgörande. Häradsrätten hade alltså kunnat vägra att höra vittnena, därest häradsrätten funnit, att vittnesmålen avsåge förhållanden, som rätteligen icke hörde till saken, eller att vad klaganden ville bevisa redan blivit styrkt. Under de förhållanden, som förelågo då vittnesmålen påkallats, syntes det naturligt, att häradsrätten med något större stränghet än måhända vanligen tillämpades granskat de föregivna anledningarna till vittnesförhören och krävt, att klaganden hade fullgiltiga skäl för dessa. Häradsrätten hade vid denna prövning funnit att "tillräckliga skäl" ej förelågo och beslutit att ej höra vittnena. Det syntes icke nödvändigt att här redogöra för den sakliga grunden för detta beslut. Skulle det emellertid senare vid inför hovrätten anställt vittnesförhör eller eljest hava framkommit, att vittnena kunnat avge utsagor, som varit av vikt för målets avgörande, kunde häradsrätten enligt Ericssons uppfattning dock icke genom sitt beslut anses hava överskridit sin befogenhet så att tjänstefel därigenom låge Ericsson såsom häradsrättens ordförande till last. Det kunde måhända göras gällande, att det åtminstone måste anses hava varit tveksamt, huruvida icke klaganden haft skäl för sin begäran om vittnesförhör, och att häradsrätten vid sådant förhållande hellre bort tillåta än vägra desamma. Härtill kunde endast anmärkas, att häradsrättens arbetsbörda ifrågavarande rättegångsdag var synnerligen stor — sammanträdet kunde icke avslutas förrän sent på kvällen — samt att klaganden ej på förhand anmält de planerade vittnesförhören, så att hänsyn till desamma kunnat tagas vid upprättande av uppropslistan.

I en till Ericsson den 8 maj 1942 avlåten skrivelse anförde advokatfiskalen därefter följande.

Att domstol principiellt ägde rätt att under vissa omständigheter avvisa erbjuden bevisning syntes icke vara föremål för meningsskiljaktighet. Enligt Kallenberg kunde som skäl för domstol att avböja erbjudet bevis komma i betraktande, att part ville föra bevis om irrelevant eller omöjligt eller notoriskt faktum, att bevisning vore överflödigt, emedan faktum vore ostridigt eller redan till fullo styrkt, eller att det sätt, varpå part ville föra bevis, icke kunde leda till något avsevärt resultat (se Svensk civilprocessrätt andra bandet sid. 552—553 och 194). Försummelse att inom förelagd tid förebringa bevisning torde däremot icke i och för sig medföra förlust av rätten att fram-

lägga denna bevisning, om bevisningen kunde förebringas utan ytterligare uppskov i målet. Advokatfiskalen funne väl, att häradsrätten kunde hava haft anledning till tvekan, huruvida de förhållanden, varom vittnena skolat höras, ägde betydelse för målets avgörande. Emellertid vore det tydligt, att domstols rätt att avvisa erbjuden bevisning måste tillämpas med den största varsamhet. Då det icke kunde anses hava varit uppenbart, att vittnesmålen saknade betydelse för målets utgång, hade det enligt advokatfiskalens mening därför varit riktigast att tillåta det begärda vittnesförhøret. Häradsrättens beslut att avslå klagandens anhållan om vittnesförhör syntes emellertid icke vara av beskaffenhet att medföra ansvar eller skadeståndsskyldighet för häradsrättens ordförande. På grund därav hade advokatfiskalen avskrivit ärendet från vidare handläggning.

I en den 20 juli 1942 hit ingiven klagoskrift påkallade klaganden sedermera J. O:s ingripande med anledning av häradsrättens vägran att den 28 augusti 1941 avhöra Björkroth och Hansson såsom vittnen, vilken vägran förorsakat klaganden förlust motsvarande de belopp klaganden fått utgiva i vittneslöner till Björkroth och Hansson för deras inställelse i hovrätten.

I infortrat yttrande över klagomålen anförde Ericsson, under hänvisning till innehållet i den av honom förut avgivna förklaringen till advokatfiskalen, ytterligare följande.

Hovrättens protokoll över vittnesförhören med Björkroth och Hansson syntes snarast visa, att häradsrätten icke saknat skäl för sin uppfattning, att vittnesförhör med nämnda personer icke skulle få någon betydelse för målets avgörande. Beträffande Hansson syntes detta vara särskilt tydligt. Han hade icke kunnat lämna någon annan uppgift, som icke återfunnes i det av honom underskrivna och i häradsrättens protokoll intagna intyget, vilket tillerkänts edsvitsord och vars uppgifter icke blivit bestridda, än att "skrammel alltid uppstode i ett tågsätt med löskopplade vagnar". Vad anginge Björkroths berättelse upptog denna visserligen ett icke ringa utrymme i hovrättens protokoll, men innehölle, såvitt Ericsson kunde finna, beträffande de omständigheter, angående vilka vittnesförhör begärts vid häradsrätten, icke några nya upplysningar av värde. En del av detta vittnesförhör hade tydligen avsett att i olika hänseenden komplettera häradsrättens utredning, så som denna framstått i protokollet, på ett sätt som knappast kommit ifråga vid ett vittnesförhör inför häradsrätten. Häradsrätten hade för sin del ansett, att provväxlingen överhuvudtaget icke kunde komma att tillmätas stor betydelse i målet och att erforderliga fakta om denna framginge av de ingivna intygen. Värdet av ett uttalande från vittnena, huruvida växlingsrörelsen kunnat ske utan avsevärt skrammel, syntes även ringa. Att ett visst skrammel sannolikt måste hava uppstått vid olyckstillfället hade förefallit uppenbart. Dess bety-

delse för målet hade emellertid varit mycket tvivelaktigt och beroende av flera osäkra faktorer, såsom i vilket ögonblick skramlet uppstått och dess styrka i förhållande till annat trafikbuller. Måhända hade häradsrätten därvidlag med någon orätt frestats att taga hänsyn till upplysningar, som stått att erhålla i rätten. Olycksplatsen vore nämligen belägen vid stadens mest centrala plats, och rättens ledamöter hade samtliga sedan år tillbaka dagligen passerat denna. I rätten hade dessutom tjänstgjort en före detta järnvägs-tjänsteman, som i årtionden haft sin verksamhet på bangården i Katrineholm.

Emellertid måste medges — anförde Ericsson vidare — att det som regel torde vara mycket vanskligt att på förhand avgöra, huruvida ett begärt vittnesförhör kunde få betydelse för ett måls avgörande och att det därför endast mycket sällan och då skälen därför vore uppenbara borde ifrågakomma att på sådan grund avvisa en framställning om vittnesförhör. Det vore tydligen även fara för att den part, som bleve förvägrad ett vittnesförhör, ansåge sig utsatt för domstolens godtycke, därest han icke omedelbart insåge skälen för beslutet. Ur dessa synpunkter syntes det även i detta fall hava varit riktigast att tillåta det begärda vittnesförhöret, och det klandrade beslutet finge därför anses mindre lyckligt. Klaganden hade redan tidigare till Ericsson framställt anspråk på ersättning för de vittneslöner, som han blivit tvungen att gälda för vittnenas inställelse i hovrätten. Detta hade skett omedelbart efter det förhöret ägt rum. I samband därmed hade klagandens ombud, Wallberg, låtit Ericsson veta att, därest det fordrade beloppet, 70 kronor, icke betalades inom viss kortare tid, då hovrättens utslag i målet ännu icke kunde väntas föreligga, skulle han i hovrätten anmäla Ericsson för tjänstefel. Vidare hade Wallberg uppgivit, att beloppet i och för sig icke spelade någon roll, då klagandens rättegångskostnader betalades av en fackorganisation, som klaganden tillhörde, utan att avsikten endast vore, att Ericsson genom att erlægga beloppet skulle medgiva, att han gjort sig skyldig till tjänstefel. Under sådana förhållanden hade Ericsson ansett sig icke böra bifalla framställningen. Ty även om häradsrättens beslut ur förut angivna synpunkter kunde anses vara mindre lyckligt, hade Ericsson ansett det dock icke vara i sådan mån felaktigt, att det för honom kunde föranleda till ansvar för tjänstefel. För den händelse J. O. emellertid skulle vara av annan mening i sistnämnda avseende, vore Ericsson villig att till klaganden inbetala det begärda beloppet, 70 kronor.

Försummelse av part att inom förelagd tid förebringa bevisning kan icke anses i och för sig medföra, att därest målet skulle komma att handläggas vid ett eller flera rättegångstillfällen efter det som föreläggandet avsåg, parten skulle vara betagen möjligheten att vid dessa senare rättegångstillfällen förebringa bevisning.

Vad ifrågavarande fall beträffar må till en början erinras, att bevisningsföreläggandet givits redan vid andra rättegångstillfället efter det klaganden själv åtagit sig att till nästa rättegångstillfälle slutföra sin talan. Enligt föreläggandet skulle klaganden å den utsatta dagen, den 21 november 1940, andraga och styrka allt vad han ytterligare aktade nödigt *vid äventyr att vidare uppskov icke komme att beviljas*. Då nu målet i allt fall kommit att handläggas vid två därefter infallande rättegångstillfällen och klaganden vid det sista av dessa, nämligen den 28 augusti 1941, begärt vittnesförhör med i tingssalen närvarande personer, Björkroth och Hansson, hade det förut omförmälda bevisningsföreläggandet icke bort utgöra hinder för det begärda vittnesförhöret. Avgörande för frågan om detsamma skulle tillåtas hade bort vara, huruvida det, varom vittnena enligt uppgift skulle höras, kunde äga betydelse för målets utgång. Enligt min mening kunde det ej anses uppenbart, att vittnesmålen skulle komma att sakna varje betydelse i sådant avseende. En omständighet, som även bort särskilt beaktas, var den att ena vittnet för inställelsen vid rätten måst företaga en så lång resa som från Stockholm till Katrineholm, för vilken resa klaganden också förpliktades att ersätta vittnet med 35 kronor. Omständigheterna i detta fall voro enligt min uppfattning ej sådana, att häradsrätten ägt avvisa den av klaganden erbjudna bevisningen. Det må även påpekas, att vid förhör med vittnena Ericsson såsom rättens ordförande givetvis kunnat noga tillse, att vittnesmålen icke utsträckts till att avse rent irrelevanta förhållanden och därigenom tagit häradsrättens tid i anspråk mer än nödigt.

Till följd av att klaganden icke fått Björkroth och Hansson hörda vid häradsrätten nödgades han låta höra dem såsom vittnen i hovrätten. För deras inställelse där fick han vidkännas en kostnad av 70 kronor, som icke skolat drabba honom, om vittnesförhöret fått äga rum vid häradsrätten.

Såsom framgår av ovanstående redogörelse hade Ericsson i sitt till mig avgivna yttrande förklarat, att om jag skulle finna beslutet i sådan mån felaktigt, att det för honom kunde föranleda till ansvar för tjänstefel, vore han villig att till klaganden betala det begärda beloppet, 70 kronor. Med anledning därav meddelade jag i en till Ericsson avlåten skrivelse, däri jag upptog vad jag ovan anført, att jag funnit det begångna felet vara av nyssnämnd beskaffenhet men att jag, därest Ericsson till mig inkomme med bevis att han gottgjort klaganden med fordrat belopp, med stöd av 3 § i den för J. O. gällande instruktionen skulle låta bero vid vad i saken förevarit och avskryva ärendet från vidare behandling.

Sedan Ericsson därefter inkommit med bevis att han ersatt klaganden med 70 kronor, fann jag ärendet icke föranleda vidare åtgärd.

3. Fråga huruvida sökande, som till inskrivningsdomaren ingivit avskrifter av den till grund för ansökningen åberopade handlingen men fått sin ansökan förklarad vilande, är pliktig att vid fullföljd av samma ansökan ingiva nya avskrifter av handlingen, om under tiden något mindre tillägg till densamma gjorts.

I en hit insänd klagoskrift anförde vice hovauditören N. Erdmann följande.

Den 6 maj 1942 hade klaganden för erhållande av vilande lagfart i avbidan på beslut om sammanläggning till inskrivningsdomaren i Södertörns domsaga ingivit ett den 17 mars 1942 utfärdat köpebrev, varigenom Järnvägsaktiebolaget Stockholm-Saltsjön till avdelningschefen Gustaf Fogelberg för 1,032 kronor försålt ett område om 258 kvadratmeter, avstyckat från Aljö 2¹⁶³ och avsett att sammanläggas med avstyckningslotten Aljö 2²⁴³ i Tyresö socken. Därvid hade klaganden bifogat föreskriven avskrift av fångeshandlingen i två exemplar. Efter fastställd sammanläggning hade klaganden den 6 juni 1942 ånyo ingivit köpebrevet för fullföljd av lagfarten. Lagfart hade beviljats den 10 juni 1942 av andre notarien Ture Styrenius såsom inskrivningsdomare. När klaganden sedermera låtit avhämta expeditionen i ärendet, hade det visat sig att inskrivningsdomaren debiterat kostnad för avskrifter med en krona 50 öre. Då klaganden under mer än 30 år varit trägen "kund" på domsagans kansli och vid mångfaldiga tillfällen haft liknande ärenden, hade han till en början trott, att ett misstag föreläge, och därför ringt upp kansliet för att få tala med Styrenius. Som han emellertid åtnjöt semester, hade klaganden hänvisats till sekreteraren i domsagan, hovrättsfiskalen Sigurd Dennemark. Denne hade under samtalet gjort gällande, att han efter mogen prövning av förhållandet kommit till det resultatet, att då inskrivningsdomarens bevis om vilandeförklaringen icke återfunnes på den ursprungligen ingivna avskriften, köpebrevet nu måste betraktas såsom ny handling och skyldighet sålunda föreligga för sökanden att ingiva sedvanliga avskrifter, vid äventyr att eljest kostnaden för anskaffande av avskrifter debiterades å expeditionen. Sådan praxis hade därför nu införts i domsagan. Då klaganden alltjämt vore av annan uppfattning än Styrenius och Dennemark och då vid förfrågan å de båda domsagokanslien i Haga tingshus meddelats, att i motsvarande fall inga avskrifter fordrades, hade klaganden, ehuru det endast rörde sig om en bagatell, velat bringa sakförhållandet till J. O:s kännedom, så att i varje fall en likartad praxis komme att tillämpas i de olika domsagorna.

Sedan Styrenius anmodats att hit inkomma med yttrande i ärendet, överlämnade och åberopade han ett av Dennemark såsom inskrivningsdomare i domsagan avgivet yttrande, däri anfördes följande.

Den av klaganden påtalade metoden att debitera sökande i lagfartsärende

kostnad för avskrifter av handling, som åberopats vid fullföljd av vilandeförklarad lagfartsansökan, hade på Dennemarks tillskyndan tillämpats i domsagan sedan någon tid tillbaka. Dennemark ville erkänna, att det varit med viss tvekan han beslutat sig för denna praxis, men han hade ansett, att densamma icke varit stridande mot stadgandet i 7 § i lagen den 3 juni 1932 med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden. Det hette visserligen i detta stadgande, att inskrivningsdomaren i visst fall skulle besörja lagfarts- och inteckningshandlingars avskrivande, "då ansökan göres" om lagfart eller inteckning. (Den år 1936 verkställda ändringen av stadgandets ursprungliga lydelse i hithörande delar: *Då lagfart eller inteckning sökes*, syntes ej hava varit avsedd såsom någon ändring i sak.) Men det förefölle knappast berättigat att av denna formulering draga den slutsatsen, att inskrivningsdomaren icke skulle äga verkställa dylik debitering, när en vilandeförklarad lagfarts- eller inteckningsansökan fullföljdes. Även i sistnämnda fall gjordes ju en ansökan om lagfart eller inteckning, och Dennemark hade icke i motiven till nämnda lagstiftning kunnat finna något stöd för en tolkning av stadgandet i strid mot berörda praxis. Dennemark tillåte sig nämna, att denna hans uppfattning delats av häradshövdingen i domsagan. För bedömande av förevarande fråga torde vidare böra märkas, att sökanden vid fullföljd av t. ex. en vilandeförklarad lagfartsansökan ofta kunde hava låtit komplettera ansökningshandlingarna i ett eller annat avseende. Sålunda kunde å handlingen hava tecknats ett tillägg om att köpeskilling kvitterats eller makes samtycke lämnats. Om den av Dennemark tillämpade metoden för debitering av avskrifter vore felaktig, skulle det innebära, att inskrivningsdomaren ex officio finge göra en avskrift av nämnda tillägg — en praxis, som enligt vad Dennemark numera inhämtat dock tillämpades på vissa håll. Sedan klaganden nu uppgivit, att inskrivningsdomarna i Södra Roslags samt Sollentuna och Färentuna domsagor icke debiterade sökanden kostnad för avskrifter i liknande fall som det påtalade, hade Dennemark beslutat att i avbidan på J. O:s uttalande i ämnet icke heller i Södertörns domsaga verkställa dylik debitering.

För egen del förklarade Styrenius sig för framtiden vilja efterkomma de anvisningar, som J. O. kunde vilja lämna i frågan.

I en till Styrenius avlåten skrivelse anförde tjänstförrättande justitieombudsmannen Rudewall därefter följande:

"I 7 § lagen den 3 juni 1932 med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden heter det att, då ansökan göres om lagfart eller inteckning i fast egendom eller om inskrivning av tomträtt, vattenfallsrätt eller fång till sådan rätt eller ock om inteckning i tomträtt eller vattenfalls-

rätt, skall den till grund för ansökningen åberopade handlingen vara åtföljd av två till riktigheten styrkta avskrifter. Äro ej avskrifter ingivna, besörje inskrivningsdomaren mot stadgad avgift handlingens avskrivande.

Av förarbetena till nämnda lag framgår, att bestämmelserna rörande ingivandet av avskrifter av fångeshandlingar samt skuldebrev och andra in-teckningshandlingar tillkommit för att underlätta arbetet för inskrivningsdomaren och kanslipersonalen. Av de ingivna avskrifterna skall den ena fogas till konceptprotokollet eller akten i ärendet och den andra till den renovation, som skall insändas till hovrätten. Vid avskrifternas fogande till protokollet eller akten och renovationen ankommer således på inskrivningsdomaren endast att tillse att desamma äro riktiga samt att vidtaga de rättelser, som erfordras för att avskrifterna skola överensstäm-ma med originalet.

Med hänsyn till ändamålet med avskrifternas ingivande kan det icke hava varit avsett, att en sökande, som vid handläggning av ett inskrivnings-ärende ingivit vederbörliga avskrifter av den till grund för ansökningen åberopade handlingen men fått sin ansökan förklarad vilande, skulle vid senare fullföljd av samma ansökan vara pliktig ingiva nya avskrifter av handlingen, om under tiden något mindre tillägg till densamma gjorts eller någon obetydlig ändring däri vidtagits. För sådan händelse bör det vid fullföljd av ansökningen vara tillfyllest, att anteckning rörande tillägget eller ändringen göres i protokollet, där sådant föres. Har för viss domstol förordnats om inrättande av akter för tillvaratagande av handlingar och utredning i inskrivningsärenden, kan anteckning om kompletteringen göras i en särskild promemoria, som bifogas akten i ärendet. Bestämmelsen i 14 § ifrå-gavarande lag rörande skyldighet för inskrivningsdomaren att, om sökanden eller annan lämnat uppgift eller avgivit förklaring av betydelse för ärendets prövning eller särskild utredning förebragts, upptaga vad därutinnan antecknats i akten synes mig giva tillräckligt stöd för ett dylikt förfarande. Härvid bör emellertid iakttagas, att dylik promemorieanteckning därjämte fogas vid renovationen till hovrätten.

Under alla omständigheter synes det mig uppenbart att, då den till grund för ansökningen åberopade handlingen icke i och för sig undergått någon förändring utan allenast blivit försedd med ett bevis av inskrivningsdomaren om vilandeförklaring av en förut gjord ansökan om lagfart eller in-teckning, sökanden vid fullföljd av ansökningen icke bör vara skyldig att ånyo ingiva avskrifter av handlingen. Har sökanden icke frivilligt ingivit avskrifter, skall han följaktligen ej heller betungas med kostnad för avskrifiers verkställande genom inskrivningsdomarens försorg. Att något hinder för avskrifiers verkställande på sökandens bekostnad i dylikt fall måhända icke kan utläsas ur gällande bestämmelser i ämnet kan icke åberopas till stöd för den av Denne-mark i Södertörns domsaga införda praxis i förevarande hänseende."

På grund av vad han sålunda anført fann J. O., att Styrenius förfarit felaktigt genom att av klaganden uttaga kostnad för avskrifter av den fångeshandling, som han vid fullföljd av lagfartsansökan i förevarande fall ingivit till Styrenius såsom inskrivningsdomare. Då klaganden emellertid icke påyrkat någon ersättning av Styrenius för berörda kostnad samt såväl Styrenius som inskrivningsdomaren i domsagan Dennemark syntes hava avsett att, därest J. O. ansåge det påtalade förfarandet icke vara riktigt, detta ej vidare skulle tillämpas i domsagan, lät J. O. bero vid sina i ovan återgivna skrivelse gjorda uttalanden.

Avskrifter av J. O:s skrivelse tillställdes härads hövdingen i domsagan och Dennemark.

4. Felaktig tillämpning av bestämmelsen om bortfallande av brutet dagatal vid avräkning av straff.

Enligt 4 kap. 6 § första stycket strafflagen skall vid förändring av straff viss tids fängelse anses svara mot straffarbete under hälften så lång tid.

I tredje stycket samma paragraf stadgas: Uppkommer vid sammanläggning eller avräkning av straff brutet månadstal, skall halv månad räknas till 15 dagar; brutet dagatal förfaller.

Genom utslag den 26 augusti 1941 dömde stationskriksrätten vid Karlskrona örlogsstation 3:e klass sjömannen Johan Harald Johansson för i samråd med annan krigsman beslutad rymning till fängelse en månad 15 dagar, vilket straff Johansson undergick.

Sedan Johansson därefter vid Södertörns domsagas häradsrätt ställts under åtal för brott, begångna före verkställandet av ovannämnda straff, dömde häradsrätten i utslag den 22 december 1941, med tillämpning av 4 kap. 3 § strafflagen och med undanröjande av den i utslaget den 26 augusti 1941 meddelade straffbestämningen, Johansson för i samråd med annan krigsman beslutad rymning och för första resan i samråd med annan förövad stöld till straffarbete tre månader. Från det Johansson sålunda ådömda straffet skulle enligt häradsrättens utslag avräknas vad han utstått av det honom genom utslaget den 26 augusti 1941 ådömda straffet.

Genom resolution den 13 februari 1942 förordnade länsstyrelsen i Stockholms län, att Johanssons straff, som börjat verkställas den 10 februari å kronohäktesavdelningen vid centralfängelset å Långholmen, skulle sluta den 18 april 1942.

Sedan vid granskning av fångförteckning från kronohäktet för februari 1942 M. O. funnit, att Johansson undergått straff en dag längre än vederbort, samt

M. O. på grund därav anhållit om länsstyrelsens yttrande, överlämnade länsstyrelsen infortrad förklaring från t. f. länsnotarien Eric Humble, vilken meddelat ifrågavarande verkställighetsresolution, varjämte länsstyrelsen avgav eget yttrande.

Humble anförde i sin förklaring följande: Vid bestämmandet av straffets slutdag hade från straffets början, den 10 februari 1942, först utlagts den ådömda straffarbetstiden, tre månader, varvid såsom preliminär slutdag erhållits den 10 maj 1942. Därefter hade det fängelsestraff om en månad 15 dagar, som skulle avräknas från straffarbetet, förvandlats till straffarbete 22 ½ dagar. På grund av stadgandet i 4 kap. 6 § tredje stycket strafflagen hade Humble därvid antagit, att det brutna dagatalet genast skulle förfalla, varför han från ovannämnda preliminära slutdag den 10 maj 1942 avräknat endast 22 dagar. Slutdagen hade då blivit den 18 april 1942. Humble insåge nu, att förfarandet vore felaktigt och att han från den preliminära slutdagen bort avräkna 22½ dagar samt först därefter låta brutet dagatal förfalla. För den extra straffarbetsdag, som Johansson fått avtjäna på grund av Humbles missuppfattning av innebörden i ovannämnda lagstadgande, hade Humble till honom utgivit gottgörelse, varmed han förklarat sig nöjd.

Vid förklaringen var fogat ett av Johansson utfärdat kvitto å mottagen ersättning.

För egen del anförde länsstyrelsen följande: Av Humbles förklaring framginge, att Humble förfarit felaktigt med påföljd, att Johansson fått avtjäna en dags straffarbete utöver vad rätteligen bort vara fallet. Sedan Humble nu uppmärksamgjorts på rätta innebörden av stadgandet i 4 kap. 6 § tredje stycket strafflagen, torde vara att förvänta, att han för framtiden skulle tillämpa detsamma på riktigt sätt. Den förelupna felaktigheten vore i och för sig mycket beklaglig. Emellertid syntes den missuppfattning, som föranlett densamma, i viss mån kunna anses ursäktlig i betraktande av att avfattningen av ovannämnda lagrum knappast torde kunna anses innebära tillräckligt tydlig anvisning, huru det borde förfaras. Med hänsyn därtill och då Humble gottgjort Johansson för det lidande, som åsamkats honom genom den begångna felaktigheten, hemställde länsstyrelsen, att M. O. måtte låta bero vid vad i saken förekommit.

Under hänvisning till att Humble för sin tjänsteutövning stode under J. O:s tillsyn överlämnade M. O. därefter handlingarna i ärendet till mig.

Vid prövning av ärendet fann jag väl, att Humble i ovan angivna fall förfarit felaktigt och att Johansson till följd därav fått avtjäna straffarbete en dag mera än han rätteligen bort. Då emellertid Humble lämnat Johansson gottgörelse, varmed denne förklarat sig nöjd, lät jag bero vid vad i saken förevarit.

5. Fråga huruvida tullverket dröjt för länge med att underrätta speditör om ifrågasatt efterdebitering av tull för gods, som speditören låtit förtulla.

Vid granskning inom generaltullstyrelsens revisionsbyrå av tullanstaltens i Göteborg räkenskaper för april 1937 framställdes anmärkning av följande innehåll: Vid en jämlikt 6 § tillämpningsföreskrifterna till tulltaxeförordningen företagen kontroll rörande riktigheten av vissa värdeuppgifter beträffande för Aktiebolaget Ariadne-Tråd från utlandet införda maskiner hade uppmärksamats, att under Göteborgs tullkameralavdelnings i Stora tullhuset inkommande journalsnummer Cb 60112 speditörsfirman Forsblad & Son från utlandet infört ett antal till tulltaxenr 996 (statistiskt nr 1803) med tull av 10 procent av värdet hänförliga maskiner, för vilka inköpspriset utgjort sammanlagt 20,761 kronor 40 öre. Vid tulltaxeringen hade maskinernas tullpliktiga värde beräknats sålunda, att från nämnda belopp avdragits rabatter å tillhoppa 4,553 kronor 58 öre, varefter till återstoden 16,207 kronor 82 öre lagts dels frakt, 350 kronor 58 öre, och dels embalagekostnader, 324 kronor 16 öre. Å det sålunda erhållna beloppet, 16,882 kronor 56 öre, hade tull debiterats och erlagts med 1,688 kronor 26 öre. Då rabatterna, enligt vad som inhämtats, icke utgjort varurabatter i vanlig mening utan motsvarade ersättning för vissa transaktioner mellan verkställande direktören i aktiebolaget och den utländske leverantören, borde vid värdeberäkningen avdrag för dem icke hava verkställts. Jämlikt 3 § förordningen den 24 maj 1928 angående förfarandet i vissa fall vid oriktig avgiftsberäkning hos tullverket framställdes därför anmärkning mot speditörsfirman i egenskap av varuhavare med yrkande om åläggande för firman att till tullverket inbetala felande tullbelopp med 455 kronor 35 öre.

Enligt resolution den 28 april 1938 fann generaltullstyrelsen med gillande av anmärkningen skäl föreskriva, att det anmärkta beloppet skulle uttagas hos den, mot vilken anmärkningen enligt vad ovan nämnts framställts, och av distrikttullanstalten omedelbart därefter behörigen redovisas.

Sedan speditörsfirmans innehavare, Olof Forsblad, hos Kungl. Maj:t anfört besvär över generaltullstyrelsens berörda resolution, fann Kungl. Maj:t i utslag den 19 september 1941 ej skäl att göra ändring i resolutionen.

I en sedermera hit inkommen klågoskrift anförde Forsblad i huvudsak följande.

Speditörsfirman hade erhållit uppdrag att förtulla ifrågavarande maskinsändning. Köparen av maskinerna, Aktiebolaget Ariadne-Tråd, hade icke haft någon kredit hos firman, varför Göteborgs Handelsbank ställt sig som garant för riktiga betalningen av tull och övriga kostnader. Tullinlagan för godset hade underskrivits "Forsblad & Son, Endast som speditörer". Sedan

maskinsändningen vidarebefordrats, hade firman fått likvid för sin räkning av banken den 19 april 1937 med 1,834 kronor 99 öre, varvid bankens garanti-förbindelse återlämnats till banken. Året därpå i början av april hade firman delgivits generaltullstyrelsens resolution med krav att utbetala efterdebiterad tull med 455 kronor 35 öre. I en vid resolutionen fogad promemoria hade dåvarande byråinspektören G. W. Dahlberg meddelat, huru nämnda efterdebitering av tull tillkommit. Det framginge, att tullverket varit i direkt förbindelse med bolaget beträffande värdet av de importerade maskinerna och att dessa båda parter enats om en efterdebitering av tull med 455 kronor 35 öre, som bolaget förklarar sig villigt erlagga. Då speditiionsfirman i tulltekniskt hänseende varit att anse som "varuhavare", ansåge firman, att tullverket beträffande en korrigering av importvärdet å maskinerna bort sätta sig i förbindelse med firman i stället för med köparen direkt. Tullverkets promemoria vore daterad den 19 februari 1938. Redan den 5 februari 1938 hade köparen försatts i konkurs. Någon möjlighet för speditiionsfirman att i sin tur utfå det efterdebiterade beloppet av köparen hade då ej förefunnits. Om däremot tullverket satt sig i förbindelse med speditiionsfirman som varuhavare och i tid varslat om att det skulle bliva en efterdebitering av tull, hade möjlighet beretts firman att före konkursens inträdande tillförsäkra sig tullbeloppet från köparen. Dessutom hade firman för köparens räkning haft på lager bomullsgarn som pant för tidigare fordran, varigenom firman kunnat tillgodogöra sig beloppet. Då tullverket genom sitt åtgörande att träda direkt i förbindelse med köparen utan att ens lämna firman ett meddelande därom berövat firman möjligheten att säkra sig för det efterdebiterade tullbeloppet, vore enligt firmans åsikt tullverket som sådant eller vederbörande tjänsteman skyldig ersätta firman för nämnda belopp. Det vore upprörande, att generaltullstyrelsen på sätt som skett kunde taga ut ett belopp av en speditiionsfirma utan att densamma i sin tur hade någon möjlighet att utfå samma belopp. När det gällt att taga ut beloppet, hade tullverket strikt hållit sig till "varuhavaren" d. v. s. speditören, men då det gällt att utröna maskinernas värde m. m. i och för en efterdebitering, då hade köparen varit "varuhavare" och speditören hade totalt negligerats. Detta fall vore för hela speditiionsverksamheten i landet av stor principiell betydelse och man kunde fråga sig, om över huvud taget en speditiionsfirma kunde våga åtaga sig några förtullningsuppdrag för annan importörs räkning. Redan möjligheten för tullverket att av en speditör utkräva ett belopp, som han i sin tur ej kunde utfå av sin uppdragsgivare, vore betänklig, men än betänkligare bleve det, då tullverket genom underlåtenhet att över huvud taget underrätta en speditör om ett dylikt ärende ytterligare försvårade för honom möjligheten att kunna utfå av sin kommittent ett efterdebiterat belopp. Forsblad anhölle om J. O:s bistånd för att få det av speditiionsfirman utbetalade beloppet 455 kronor 35 öre restituerat till fir-

man samt påpekade behovet av åtgärder beträffande tullverkets författningar, så att en speditörs ställning gentemot tullverket bleve tillrättalagd på ett rättvist sätt.

Över klagomålen avgav generaltullstyrelsen yttrande, därvid styrelsen tillika överlämnade från Dahlberg och kammarskrivaren U. P. S. Wenngren infortrade yttranden i ärendet ävensom annan utredning.

Generaltullstyrelsen anförde i sitt yttrande bland annat följande: Ifrågakomna parti maskiner hade tulltaxerats i Göteborg den 14 april 1937 och tull hade erlagts av speditionsfirman med 1,688 kronor 26 öre. Hos generaltullstyrelsen hade Dahlberg såsom dåvarande byråinspektör å styrelsens tullbehandlingsbyrå verkställt sådan kontroll å varors tullvärden, som omförmäldes i 6 § tredje stycket av kungl. kungörelsen den 29 november 1929 med tillämpningsföreskrifter till tulltaxeförordningen, sådant detta författningsrum lydde enligt kungl. kungörelse den 7 juni 1934. Dahlbergs undersökningar i det förevarande fallet — vilka enligt vad han upplyst påbörjats i slutet av januari 1938 — hade föranlett en den 19 februari 1938 dagtecknad promemoria till styrelsen. Denna hade av Dahlberg såsom särskild föredragande å tullbehandlingsbyrån för ärenden av ifrågavarande slag den 23 februari 1938 föredragits i styrelsen, varvid beslutits, att handlingarna skulle överlämnas till revisionsbyrån. Detta vore den form som användes, då anledning saknades till åtal för brott mot lagen om straff för olovlig varuinförsel men revisionen hos styrelsen ansåges böra erhålla tillfälle att genom anmärkningsakts utfärdande tillvarataga tullverkets fiskaliska intresse. Inom revisionsbyrån hade ärendet genom förste revisorn överlämnats till Wenngren, som den 24 eller den 25 februari 1938 mottagit handlingarna. Sedan arbetet med de löpande ärenden, som Wenngren vid sagda tidpunkt haft under handläggning, avslutats, hade han utfärdat en den 24 mars 1938 dagtecknad anmärkning, avseende ett belopp av 455 kronor 35 öre. Genom kommunikationsresolution den 26 mars 1938 hade anmärkningen utställts till delgivning med speditionsfirman. Efter skedd skriftväxling hade ärendet den 28 april 1938 föredragits i generaltullstyrelsen, varvid anmärkningen fastställts. Anmärkningen hade riktats mot speditionsfirman såsom varande varuhavare. Däröver hade firman anført besvär hos Kungl. Maj:t och till stöd för besvären gjort gällande, att en speditör icke kunde i ett fall som detta betraktas såsom varuhavare. I ett över besvären den 19 juni 1941 avgivet utlåtande hade generaltullstyrelsen framhållit, bland annat, att enär inkommande varuanmälan i förevarande fall vore undertecknad av Forsblad & Son, denna firma vore att betrakta såsom varuhavare i författningens mening och att betalningsskyldighet för det anmärkta beloppet vid sådant förhållande åläge firmans innehavare. Genom Kungl. Maj:ts den 19 september

1941 i regeringsrätten meddelade utslag i målet finge också anses fastslaget såväl att speditjonsfirman vore att i förevarande fall betrakta såsom varuhavare som att innehavaren av firman vore betalningsansvarig för det anmärkta beloppet. — Ehuru Forsblad icke längre gjorde gällande, att speditjonsfirman ej skulle vara att anse såsom varuhavare, yrkade han ändock befrielse från erläggande av det anmärkta beloppet. Till stöd för detta yrkande anfördes, att då firman i tulltekniskt hänseende varit att betrakta såsom varuhavare, hade tullverket bort sätta sig i förbindelse med firman i stället för med den slutliga varumottagaren beträffande den korrigerig av importvärdet, som föranlett krav på inbetalning av ytterligare tull. Därigenom skulle firman fått möjlighet att före konkursens inträdande säkra sig för det efterdebiterade tullbeloppet. Med avseende därå ville styrelsen framhålla, att Dahlberg i och för utredning av värdeberäkningen icke haft annan möjlighet än att vända sig direkt till den slutliga varumottagaren, vilken ensam förfogat över det för ändamålet erforderliga materialet och sannolikt icke heller skulle hava tillåtitt, att detsamma såsom innefattande affärshemligheter komme till speditjonsfirmans kännedom. Av vad generaltullstyrelsen anført i fråga om förevarande ärendes handläggning torde framgå, att detsamma från tullverkets sida behandlats i full överensstämmelse med gällande författningar.

I avgivna påminnelser framhöll Forsblad, att i 8 § tullstadgan betecknades såsom varuhavare "den som på grund av äganderätt eller eljest är berättigad att förfoga över vara". Således vore antingen en speditjonsfirma varuhavare, eftersom den angivit varan i tullen och vidarebefordrat den, eller vore ägaren (köparen) på grund av sin äganderätt att beteckna som varuhavare. Båda kunde däremot ej vara "varuhavare". Tullverket hade tulltekniskt ansett speditjonsfirman som varuhavare på den grund att firman angivit och förtullat varan, men då sedermera generaltullstyrelsen hänvänt sig direkt till köparen i och för närmare förhandlingar angående varans värde och till yttermera visso avkrävt köparen ett efterdebiterat belopp, vore det Forsblads uppfattning att generaltullstyrelsen avpolletterat speditjonsfirman som varuhavare och låtit köparen inträda i denna egenskap. Forsblad ville påpeka, att han ej hade begärt, att generaltullstyrelsen skulle hava genom speditjonsfirman inlett underhandlingar med köparen rörande de omständigheter som föranlett en efterdebitering av tull, ehuru detta mycket väl kunnat göras, enär en speditör vore sin uppdragsgivares förtroendeman. Däremot hade Forsblad en bestämd fordran på att generaltullstyrelsen skulle hava underrättat speditjonsfirman, så att densamma i tid kunnat vidtaga åtgärder för att säkerställa sig för en eventuell efterdebitering. I föreliggande fall hade detta varit möjligt för firman, enär den haft bomullsgarn på lager för köparens räkning och detta garns värde mer än väl räckt till att skydda

firman för förlust. Rätt att gottgöra sig för beloppet av en efterdebitering av tull hade förelegat enligt Nordiskt Speditörförbunds "Allmänna Bestämmelser".

I en till generaltullstyrelsen avlåten skrivelse anförde jag därefter följande.

Mot tullverkets åtgärd att beträffande den korrigerig av importvärdet, som föranlett krav på inbetalning av ytterligare tull, sätta sig i förbindelse direkt med den slutliga varumottagaren, d. v. s. köparen av maskinerna, synes mig någon anmärkning icke kunna framställas. Forsblads i påminnelserna gjorda påstående, att tullverket därigenom och genom att först avkräva köparen det efterdebiterade beloppet skulle hava "avpolletterat speditionsfirman som varuhavare och låtit köparen inträda i denna egenskap", torde icke förtjäna avseende. Däremot hade försiktigheten krävt, att sedan tullverket inhämtat uppgifter, som gåvo vid handen att en efterdebitering av tull skulle ifrågakomma, tullverket *omedelbart* underrättat speditionsfirman härom. Så har emellertid icke skett. Redan någon av de sista dagarna i januari eller första dagarna av februari 1938 lämnades sådana uppgifter, att det var tydligt att efterdebitering måste ske. I brev till byråinspektören Dahlberg den 5 i sistnämnda månad bekräftade köparen, att han var villig att betala beloppet, men förklarade sig för det dåvarande ur stånd att bestrida utgiften. Emellertid synes speditionsfirman ej hava underrättats om saken förrän genom delgivning i april 1938 av en av generaltullstyrelsen den 26 mars 1938 meddelad kommunikationsresolution. Det må framhållas, att enligt Forsblads uppgift skulle firman, därest den underrättats så snart detta låtit sig göra, kunnat hålla sig skadeslös.

Det påtalade dröjsmålet med underrättelse till firman syntes mig, ehuru anmärkningsvärt, dock icke innefatta åtalbart tjänstefel. Jag lät därför bero vid mina i skrivelsen gjorda uttalanden.

6. Fråga huruvida bestämmelsen i § 27 folkskolestadgan om förening av lärarbefattning i folkskola med organist- och klockarsysslor äger tillämpning jämväl å småskolläraryrket.

Enligt § 27 i förnyade stadgan den 26 september 1921 angående folkundervisningen i riket må lärarbefattning i folkskola kunna förenas med organist- eller klockarsyssla eller med båda dessa sysslor. Av församling fattat beslut om sådan tjänsteförening skall av församlingen underställas domkapitlet, och skall församlingen därvid tillika meddela fullständiga upplysningar om de för

organist- eller klockarsysslan eller, där fråga är om båda sysslorna, för vardera av dem anslagna löneförmånerna.

I en hit inkommen skrift anförde Sveriges Allmänna Organist- och Kantorsförenings centralstyrelse klagomål däröver att domkapitlet i Skara, under ordförandeskap av domprosten Emil Berglund, genom beslut den 11 november 1941 medgivit Näs församling i Skaraborgs län, att klockar- och organistbefattningarna i församlingen finge vara förenade med småskolläraryrket i skoldistriktet. Lönen skulle därvid, anförde centralstyrelsen, utgöra för organistsysslan 300 kronor och för klockarsysslan 100 kronor om året. Då en dylik förening av tjänster icke vore i lag medgiven och då dessutom de fastställda löneförmånerna icke stode i rimligt förhållande till de med tjänsterna förenade skyldigheterna, hemställde centralstyrelsen, att J. O. måtte vidtaga de åtgärder, som erfordrades för rättelses vinnande.

Med anledning av innehållet i klagoskriften anmodade jag domkapitlet att inkomma med yttrande.

I en därefter till Kungl. Maj:t insänd skrivelse anhöll Näs församling om Kungl. Maj:ts tillstånd att förena ifrågakvarande småskolläraryrket med organist- och klockarsysslorna i församlingen.

Över nämnda ansökan hördes bland andra skolöverstyrelsen och kammarkollegiet.

Skolöverstyrelsen förklarade i avgivet utlåtande, att under förutsättning att laga hinder mot en tjänsteförening av det slag, som i ansökan åsyftades, icke föreläge, hade överstyrelsen ur de synpunkter, vilka det närmast ankomme på överstyrelsen att bevaka, intet att erinra mot ifrågakvarande tjänsteförening.

Kammarkollegiet anförde i sitt utlåtande följande.

Enligt gällande stadga den 26 september 1921 angående folkundervisningen i riket, som utfärdats utan riksdagens hörande, skulle den allmänna barnundervisningen i riket meddelas i folkskolan, som innefattade småskola, där den grundläggande undervisningen meddelades, och egentlig folkskola, där undervisningen fullföljdes och avslutades; dock att då barnantalet vore litet, jämväl den grundläggande undervisningen finge meddelas i den egentliga folkskolan. Med folkskola betecknades i stadgan, där icke annorlunda sades, den egentliga folkskolan. Lärarbefattning vid folkskola kunde få förnas med organist- eller klockarsyssla eller med båda dessa sysslor. Vad i stadgan funnes föreskrivet i avseende å lärare skulle med undantag av stadgandet om förening av lärartjänst med klockartjänst även äga tillämpning för lärarinnor. Bestämmelsen om medgivande till förening av lärarbefattning vid folkskola med klockartjänst återfunnes redan i den första, den 18 juni

1842 utfärdade stadgan om folkundervisningen i riket, däri det hette: "Likaledes må, med kyrkoherdens och församlingens bifall lärarebefattning i folkskola kunna med klockaretjänst förenas." Beträffande tillkomsten av berörda stadga kunde erinras därom, att sedan Kungl. Maj:t den 1 februari 1840 avlåt tit proposition (nr 7) till rikets ständer, innefattande vissa allmänna grunder för de till folkundervisningens främjande nödiga stadganden samt framställning om anslag av för ändamålet erforderliga medel, hade ständerna i skrivelse den 14 juni 1841, nr 412, anmält att medel anvisats för ändamålet och att ständerna i ett förslag till lag om folkundervisningen i riket sökt sammanfatta de stadganden, som ständerna för sin del ansett böra i detta ämne göras gällande, samt anhållit, att Kungl. Maj:t, efter prövning av detta förslag och i den mån det funnes antagligt, täcktes i enlighet därmed utfärda författning i ämnet. Den sedermera utfärdade stadgan innehöll åtskilliga avvikelser från ständernas förslag, dock att nu ifrågavarande bestämmelse fanns upptagen såväl i propositionen som i ständernas förslag med följande formulering: "På församlingarna må bero att vid inträffande klockarledighet skol-lärare- och klockarebefattningarna sammanslå." I de på grund av 1842 års stadga inrättade folkskolorna hade även nybörjare undervisats. Särskilda s. k. småskolor för nybörjare hade tillkommit först på grund av Kungl. Maj:ts kungörelse den 23 april 1858. Särskilda småskollärare funnos sålunda icke, då ifrågavarande stadgande tillkom. Även om folkskolestadgan i vissa avseenden torde hava karaktär av kommunallag, syntes emellertid ifrågavarande bestämmelse tillhöra området för Konungens ekonomiska lagstiftning, vadan statsrättsligt hinder för Kungl. Maj:t att medgiva tjänsteförening även i andra fall än folkskolestadgan tillstodde icke syntes föreligga. I sak hade kollegiet för sin del så mycket mindre att erinra mot framställningen som enligt vad kollegiet kunde finna annat skäl för bibehållande av inskränkningen i medgivandet till ifrågavarande tjänsteförening icke torde förefinnas än det förhållandet att småskollärartjänsterna så gott som undantagslöst innehades av kvinnor, vilka icke ägde behörighet att söka klockartjänst. Då emellertid Kungl. Maj:t i stor utsträckning plägade dispensera från sistnämnda undantagsstadgande, syntes även detta skäl förfalla. På grund av vad sålunda anförts hemställde kollegiet, att Kungl. Maj:t måtte förklara ifrågavarande stadgande icke utgöra hinder för den ifrågasatta tjänsteföreningen.

Genom beslut den 13 mars 1942 förklarade Kungl. Maj:t, med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter, bestämmelserna i § 27 folkskolestadgan icke utgöra hinder för förening av småskolläraryrketjänsten i Näs församlings skoldistrikt med klockar- och organistbefattningarna i församlingen.

I därefter avgivet, av Berglund på domkapitlets vägnar undertecknat yttrande över centralstyrelsens klagomål anförde domkapitlet följande.

Domkapitlet beklagade, att vid behandlingen av frågan om förevarande tjänsteförening sakens formella överensstämmelse med bestämmelserna i § 27 folkskolestadgan icke blivit tillräckligt undersökt. Då folkskolinspektören, som det väl närmast tillkommit att ägna uppmärksamhet åt denna sida av saken, utan varje tvekan tillstyrkt föreningen i detta fall och då föredraganden i domkapitlet icke haft någon erinran att göra, vore det väl förklarligt, att även domkapitlets ledamöter vid sin behandling av ärendet ägnat så stark uppmärksamhet åt det påtagliga behovet av en förening, att det formella hindret ej blivit beaktat. Kungl. Maj:t hade efter yttrande av såväl skolöverstyrelsen som kammarkollegiet, vilka båda utan tvekan tillstyrkt en förklaring att stadgandet i § 27 folkskolestadgan i detta fall icke skulle utgöra hinder för den ifrågasatta föreningen, förklarat, att hinder för föreningen ej föreläge. Vad frågan om de av domkapitlet fastställda löneförmånerna anginge ville domkapitlet anföra följande. Enligt vad domkapitlets beslut den 11 november 1941 utvisade hade domkapitlet icke haft något att erinra mot de av församlingen för organist- och klockarbefattningarna anslagna årliga löneförmånerna, nämligen 300 kronor för organistbefattningen och 100 kronor för klockarsysslan. Centralstyrelsen gjorde nu gällande, att löneförmånerna icke stode i rimligt förhållande till de med befattningarna förenade skyldigheterna. I anledning därav ville domkapitlet påpeka, att det vore fråga om organistbefattning i en till invånarantalet mycket liten, hårt skatte-tyngd kommun (den 1 januari 1941 var invånarantalet endast 185 personer), för vilken befattning domkapitlet den 11 november 1941 medgivit, att såsom behörighetsvillkor finge godkännas sådant intyg, som omförmäldes i 3 § kungl. kungörelsen den 22 november 1940 angående villkor för behörighet till organist- och kantorsbefattningar. I dylika fall plögade domkapitlet, oavsett inträdd dyrtid, godkänna en föreslagen löneförmån, som för organist- och klockarbefattningarna tillsammans utgjorde 10 kronor för varje gudstjänstdag. I församlingen utgjorde antalet allmänna gudstjänster 40 för år. Domkapitlet ville i detta sammanhang understryka, att det ju icke vore fråga om lön i egentlig mening utan om särskilt arvode för en viktig men dock mindre tidskrävande syssla, förenad med en befattning, som vore statligt reglerad i avseende å lön och för närvarande jämväl beträffande rörligt tillägg och kristillägg. På grund av vad sålunda anförts hemställde domkapitlet, att centralstyrelsens klagomål icke måtte föranleda någon J. O:s vidare åtgärd.

I avgivna påminnelser anförde centralstyrelsen, att styrelsens klagomål syntes hava varit sakligt grundade men att styrelsen med hänsyn till Kungl. Maj:ts beslut i saken icke hade anledning vidhålla sin begäran om åtgärder för rättelse.

Vid prövning av ärendet härstädes fann tjänstförrättande justitieombudsmannen Rudewall väl, att domkapitlet förfarit felaktigt genom att medgiva förening av ifrågavarande småskolläraryrketjänst med klockar- och organistbefattningarna i församlingen, men då Kungl. Maj:t genom beslut den 13 mars 1942 i dispensväg förklarar bestämmelserna i § 27 folkskolestadgan icke utgöra hinder för förening av samma tjänster, lät J. O. bero vid vad i ärendet förevarit.

7. Fråga om tillämpningen av införsellagen i ett fall, där avlöningssystemet inneburit att löntagaren (chaufför) vid redovisning av för arbetsgivarens räkning uppburna belopp fått avräkna den intjänade lönen och till följd därav någon kontant utbetalning av denna icke skett.

Av handlingarna i ett genom klagomål av fru Emma Tröjbom i Ockelbo hos mig anhängiggjort ärende framgår, bland annat, följande.

Genom utslag den 19 december 1928, som vann laga kraft, dömde rådhusrätten i Gävle till äktenskapsskillnad mellan klaganden och hennes man chauffören Anders Georg Tröjbom och förpliktade i samband därmed Tröjbom att till klaganden, så länge hon levde ogift, utgiva underhållsbidrag med 15 kronor i veckan.

På grund av detta utslag beviljade stadsfogden i Gävle på ansökan av klaganden den 27 mars 1929 införsel i Tröjboms avlöning hos Omnibusbolaget Lindblad & Nilsson i Gävle, varvid föreskrevs att av avlöningen skulle varje vecka innehållas 15 kronor. Föreskrift om huru stort belopp vid varje avlöningstillfälle skulle förbehållas den underhållsskyldige meddelades icke. Innehållna belopp skulle månadsvis översändas till stadsfogden. Införselbeslutet delgavs bolaget den 28 mars 1929.

Med anledning av införselbeslutet innehöllos och redovisades till klaganden under tiden intill hösten 1939 i regel 60 kronor i månaden.

I en till mig insänd skrift anförde klaganden, att hon under tiden den 1 januari 1933—den 2 september 1939 icke erhållit hela det underhållsbidrag, som enligt dom och meddelat införselbeslut skulle tillkommit henne. Från den 2 september 1939 till samma års slut hade klaganden såsom underhållsbidrag erhållit 135 kronor och under hela år 1940 allenast 210 kronor. Vid telefonförfrågan hos stadsfogden S. Harnesk hade han meddelat, att Tröjbom genom inskränkt arbete erhållit så liten inkomst, att ej mer än som skett kunnat uttagas, och klaganden hade låtit sig nöja därmed. Enligt 1941 års taxeringslängd hade Tröjbom emellertid under år 1940 haft en arbetsinkomst av 2,740 kronor eller 228 kronor i månaden.

Det syntes egendomligt, om en sådan inkomst icke skulle vara tillräcklig för uttagande av klagandens underhållsbidrag. Under år 1941 intill mitten av augusti hade klaganden erhållit allenast 20 kronor den 30 januari och 20 kronor den 9 april. Klaganden hemställde, att J. O. måtte förhjälpa henne till erhållande av de underhållsbidrag, som bort tillkomma henne.

Sedan jag i anledning av innehållet i klagoskriften anmodat Harnesk, som sedan år 1932 varit stadsfogde i Gävle, att inkomma med yttrande, anförde han följande.

Ifrågavarande införelärende vore ett av de besvärligaste Harnesk haft att handlägga. Varje månad under de gångna åren hade han vid upprepade tillfällen måst påminna arbetsgivaren om skyldigheten att redovisa innehållna belopp och först efter hot om vidtagande av andra åtgärder hade redovisning skett. Men arbetsgivaren hade också haft vissa svårigheter att tillämpa införelselbeslutet. I praxis hade nämligen avlöningssystemet vid det bolag, där Tröjbom vore anställd som chaufför, utvecklats på det sätt, att chaufförerna endast redovisade nettobeloppet till arbetsgivaren. Avlöningen hade sålunda under veckans lopp i småposter avdragits från inkomsten av körningarna, varför vederbörande vid uppgörelsen med arbetsgivaren icke hade mer att redovisa än vad som tillkomme denne. Trots uttryckligt förbud från arbetsgivaren att förfara på detta sätt hade chaufförerna under motivering, att de saknat medel till sitt uppehälle, fortsatt med detta system. I själva verket hade innehållandet tillgått så, att arbetsgivaren efter Harnesks påtryckningar förskotterat underhållsbidraget och sedan i sin tur säkerligen icke utan möda och stort besvär fått "pressa" tillbaka penningarna från Tröjbom. För att kontrollera Tröjboms inkomster hade Harnesk tagit del av bolagets avlöningslistor i vad avsåge Tröjbom under år 1940 samt under år 1941 till och med juli månad. Under år 1941 syntes Tröjboms inkomster hava så förbättrats, att han bort kunna betala underhållsbidraget till klaganden. Harnesk hade också förelagt arbetsgivaren att snarast inleverera 162 kronor, som enligt Harnesks åsikt bort avdragas. Arbetsgivaren hade också utlovat att snarast möjligt inleverera beloppet och söka få ett slut på det oskick, som av chaufförerna tillämpades beträffande avlöningssättet. Genom deras förfarande kunde en införelsel vare sig det gällde skatt eller underhållsbidrag i praktiken bliva verkningslös. Harnesk vore den förste att beklaga, att klaganden hade så svårt att utfå underhållsbidraget. Det vore emellertid att hoppas, att bolaget hädanefter komme att ändra på avlöningssystemet.

I avgivna påminnelser anförde klaganden, att ovanberörda svårigheter att utfå införelselbeloppet förelagt även under Harnesks företrädares tjänstetid. Dock hade klaganden då i efterhand fått ut resterande belopp, detta

tack vare att den dåvarande tjänsteinnehavaren icke ansåg införsellagens 14 § vara en död bokstav. Det kunde icke vara rätt, att genom sådana åtgärder, som av Harnesk omförmälts, det i verkligheten bleve den underhållsskyldige, som bestämde hur mycket han ville lämna till införsel. Då Tröjbom under år 1940 haft en inkomst av i medeltal 52 kronor i veckan, ansåge klaganden, att 624 kronor bort innehållas i stället för de 210 kronor hon erhållit. Under första halvåret 1941 hade Tröjbom haft en inkomst av i medeltal över 67 kronor i veckan, vilket enligt klagandens åsikt skulle gjort det möjligt att uttaga 602 kronor i stället för 40 kronor, som klaganden under nämnda tid erhållit. Sedan klaganden gjort sin framställning till J. O., hade hon mottagit 162 kronor. Klaganden vore givetvis mycket tacksam därför, men hon kunde dock icke finna det vara tillräckligt, i all synnerhet som hon sannolikt icke hade mera att vänta, såvida icke J. O. kunde hjälpa henne.

I ärendet verkställde Harnesk därefter vissa utredningar rörande Tröjboms avlöningsförhållanden under ifrågakomna år och inkom Harnesk med begärda upplysningar därutinnan. Vidare överlämnade han avskrift av ett av honom den 11 oktober 1941 meddelat nytt beslut om införsel i Tröjboms avlöning. Enligt detta beslut skulle varje vecka innehållas 25 kronor av den del av Tröjboms avlöning, som överstege 42 kronor i veckan. Harnesk framhöll, att på grund av det nya införselbeslutet föreläge utsikter, att det resterande bidragsbeloppet i sinom tid skulle bliva betalt.

I sedermera inkomna skrivelser lämnade Harnesk därefter uppgifter om belopp, som influtit under senare hälften av år 1941.

Sedan jag anmodat Harnesk att, efter ytterligare utredning rörande de belopp som av arbetsgivaren utbetalts till Tröjbom under de senaste åren, inkomma med nytt yttrande, meddelade klaganden i en hit insänd skrift, att hon under de senaste månaderna punktligt erhållit sitt underhållsbidrag i enlighet med det nya införselbeslutet och att hon hade anledning vänta, att så även framdeles skulle ske. På grund därav återkallade hon klagomålen under uttalande av sitt tack för det bistånd hon erhållit.

Harnesk upplyste därefter i skrivelse till mig, att han till klaganden översänt ytterligare 300 kronor, vilket belopp arbetsgivaren inbetalt till Harnesk, sedan klaganden förklarat sig åtnöjas med nämnda belopp såsom gottgörelse för tidigare uteblivet underhållsbidrag. Arbetsgivaren hade förklarat, att han för framtiden komme att ordentligt fullgöra sina förpliktelser i fråga om införseln.

På grund av vad sålunda förekommit meddelade jag Harnesk på förfrågan, att den i ärendet begärda ytterligare utredningen icke vore behövlig.

Enligt lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta skall, då införsel beviljas, utmätningssmannen förordna, huru stort belopp av avlöningen skall, i den mån den förfaller, innehållas till gäldande av fordringen. Genom utmätningssmannens försorg skall skriftlig under rättelse om införselbeslutet bevisligen tillställas arbetsgivaren. Underrättelse skall ock av utmätningssmannen med posten avsändas till borgenären och gäldenären.

Det åligger arbetsgivaren, där utmätningssmannen så föreskrivit, att å bestämd tid, dock högst en gång i månaden, till utmätningssmannen med posten översända innehållet belopp. Är sådan föreskrift ej meddelad, skall utmätningssmannen hos arbetsgivaren låta lyfta vad som innehållits. Utmätningssmannen har därefter att tillhandahålla den införselberättigade det innehållna beloppet.

I 14 § av lagen stadgas, att om arbetsgivaren i uppenbar strid mot beslut om införsel utbetalat avlöning, äge utmätningssmannen hos arbetsgivaren omedelbart genom utmätning uttaga det belopp, som skolat innehållas.

Denna bestämmelse innebär, att om arbetsgivaren utbetalar belopp, som enligt införselbeslutet bort innehållas, blir han själv ansvarig för beloppet och detta kan utan dom uttagas hos honom genom utmätning. Bestämmelsen ifråga torde emellertid icke vara inskränkt till fall, då direkt utbetalning av avlöning ägt rum i strid mot införselbeslutet. Den synes även giva utmätningssmannen befogenhet att inskrida mot arbetsgivaren, om denne underlåter att innehålla och till utmätningssmannen leverera föreskrivna belopp av den anledning, att avlöningssystemet såsom i nu ifrågavarande fall är så ordnat, att arbetsgivarens och arbetarens mellanhavande för varje avlöningsperiod regleras genom avräkning, som har till följd att någon direkt utbetalning till arbetaren av hans intjänade lön ej sker. En dylik avräkning torde vara vanlig i de fall, då den anställde erhåller lön i form av provision å för arbetsgivarens räkning uppburna belopp. Dessa belopp redovisas nämligen ofta till arbetsgivaren efter avdrag av provisionen. Om införsel beviljas, måste emellertid arbetsgivaren tillse, att avlöningens betalning ordnas på ett sätt, som möjliggör införselbeslutets tillämpning. I annat fall synes mig förhållandet böra betraktas på samma sätt som om lönen i uppenbar strid mot meddelad föreskrift utbetalats till den anställde, i följd varav utmätningssmannen med stöd av 14 § införsellagen äger genom utmätning uttaga införselbeloppet hos arbetsgivaren. I den av uppborrdstendenten Alarik Lundberg utgivna "Handledning för exekutorer och stämningmän" framhålles också å sid. 151 o. f., att provisionsförsäljare, som är redovisningsskyldig för försäljningssumman, måste falla under införsel lagens bestämmelser, och detta även om det i verkligheten tillgår så, att försäljaren själv innehåller sin provision av de uppburna medlen. Den om-

ständigheten, anför Lundberg vidare, att arbetsgivaren av praktiska skäl låter den anställde gottgöra sig av medel, som denne visserligen uppburit men för vilka han likvisst är redovisningskyldig, bör rimligtvis icke få sätta införsellagen ur kraft. Det blir i sista hand arbetsgivaren, som blir ansvarig för att sådana anordningar vidtagas i fråga om sättet för avlöningens utbetalande, att införsellagen kan efterlevas.

I enlighet med det ovan sagda fann jag väl, att Harnesk bort hos Tröjboms arbetsgivare utan dröjsmål uttaga de införselbelopp, som rätteligen skolat innehållas, ehuru så ej skett till följd av det vid avlöningstillfällena tillämpade avräkningsförfarandet. Med hänsyn till de av Harnesk efter sakens påtalande vidtagna åtgärderna för rättelses åstadkommande lät jag emellertid bero vid att giva Harnesk del av mina ovan gjorda uttalanden, vilka jag upptog i en till honom avlåten skrivelse.

8. Fråga huruvida expeditionslösenförordningens bestämmelse om skyldighet för kärande att lösa expedition är tillämplig beträffande målsägandepart i åklagarmål.

Skyldigheten att lösa expeditioner i mål och ärenden vid domstol eller annan myndighet är reglerad i kungl. förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen.

I § 10 förordningen heter det, att *kärande*, *klagande* eller *sökande* vare, med den inskränkning § 12 innehåller, skyldig utlösa dom, utslag, resolution eller annan expedition, innefattande huvudsakligt beslut, ävensom protokoll i sak, där beslut ej skrives med rubrik.

Under hänvisning till detta stadgande anförde häradsbörjningen Erik Björkman i en till mig insänd skrift följande.

Tvekan hade uppstått hos Björkman och flera med honom, huruvida målsägare, som uti ett av åklagare anhängiggjort mål uppträdde såsom part och i målet framställde yrkande, vilket ju ofta hände i s. k. bilmål, vore skyldig att lösa protokoll. I förordningen stode ju icke talat om målsägare. Det syntes Björkman som om sådan part vore att anse såsom kärande. Han framställde ju ett käromål. Genom att underlåta att utskryva protokoll åt sådan part icke blott avstode domaren från lösen, utan han berövade ock kronan den stämpelavgift, som skulle utgå för expeditionen. Björkman förmenade, att domaren väl icke hade rättighet att å kronans vägnar efterskänka denna inkomst. Det skulle vara önskvärdt att från J. O. erhålla ett uttalande i detta spörsmål.

I en till Björkman avlåten skrivelse anförde jag därefter följande.

I det av särskilda kommitterade den 30 september 1882 avgivna betänkande, som ligger till grund för 1883 års expeditionslösenförordning, anfördes vid § 10, att *skyldigheten att lösa expedition* vilade ytterst därpå, att den, som hos offentlig myndighet påkallat någon åtgärd, borde hava förbindelse att i viss mån ersätta därav föranledda utgifter och besvär. Då det emellertid uppenbarligen vore olämpligt att sträcka berörda skyldighet utöver de fall, då expedition kunde förutsättas vara behövlig, erhöle nämnda grundsats av berörda behov en naturlig begränsning, under det att å andra sidan därav betingades, att samma skyldighet borde utsträckas jämväl till sådana tillfällen, då expedition kunde anses nödig för någon utan att dess utfärdande vore föranlett av någon av honom påkallad åtgärd. De på dessa grundsatser vilande stadganden, vilka blivit i detta ämne av kommitterade föreslagna, vore i allt väsentligt lika med de redan gällande. Ur ovanberörda synpunkter vore nämligen, med någon ändring i uttryckssättet, i överensstämmelse med gällande föreskrifter föreslaget såsom huvudregel, att käre, klagande eller sökande skulle vara skyldig lösa huvudsakligt beslut ävensom protokoll i sak, där beslut ej skreves med rubrik.

Såsom kommitterade framhållit innebar deras förslag i förevarande del icke någon ändring i vad redan förut gällde. I § 10 i kungl. förordningen den 30 november 1855 angående expeditionslösen var nämligen "käre, klagande eller sökande" ålagt att mot lösen uttaga rättens eller ämbetsmyndighetens dom, utslag eller resolution ävensom protokoll utan rubrik.

Benämningen käre i ovannämnda förordningar är uppenbarligen närmast hämtad från rättegångsbalken, där uttrycket förekommer i ett flertal lagrum. I 10 kap. 1 § heter det, att vill man till annan kära, evad det är för gäld eller i annat tvistemål, låte då stämman honom till den rätt, därunder han sitt bo och hemvist haver. En motsvarighet härtill återfinnes i 11 kap. 1 §, som föreskriver att den, som vill vid underrätt till annan kära i tvistemål, skall, där ej för visst fall annorledes stadgas, låta honom till rätten stämmas efter ty i samma kapitel vidare sägs.

En målsägande, som utan stämning inträder som part i ett av allmän åklagare anhängiggjort mål, benämnes enligt vid domstolarna vedertaget språkbruk icke käre eller mellankommande part utan målsägande, och detta oavsett om hans talan avser ansvar eller skadestånd eller bådadera. Enligt fast praxis brukar icke utan särskild begäran expedition utfärdas åt sådan målsägandepart. Denna praxis, som uppenbarligen bygger på den uppfattningen att vederbörande ej är skyldig lösa expedition, synes mig vara den enda riktiga. Ett motsatt förfarande skulle ofta leda till obilliga för att icke säga orimliga resultat. Jag tänker här närmast på vidlyftiga åklagarmål, där en eller flera målsägande kanske med åklagaren som ombud föra talan om ett obetydligt skadestånd, vilket, även om det blir utdömt, ofta icke kan uttagas

hos den brottslige på grund av dennes medellöshet. Skulle en sådan målsägandepart anses skyldig att lösa protokoll, torde antalet i åklagarmål uppträdande målsägande komma att minskas högst betydligt.

Såsom framgår av det sagda anser jag, att expeditionslösenförordningens bestämmelse om skyldighet för kärkeande att utlösa expedition icke är tillämplig i fråga om målsägande i brottmål, vilken efter det målet anhängiggjorts av allmän åklagare utan stämning inträtt däri som part vid sidan av åklagaren.

9. Försummelse i adoptionsärenden att höra fader till barn utom äktenskap samt barnavårdsnämnd i annan församling än den, där adoptanten är kyrkobokförd.

I 6 § lagen den 14 juni 1917 om adoption stadgas, att den som är omyndig på grund av sin ålder ej må adopteras utan föräldrarnas samtycke. Är föräldrarnas äktenskap upplöst, erfordras enligt andra stycket i samma paragraf samtycke allenast av den av föräldrarna, som har vårdnaden om barnet. Dessamma gäller med avseende å barn utom äktenskap.

Har barnet ej fyllt 18 år, skall jämlikt 9 § yttrande inhämtas såväl från barnavårdsnämnden i den församling, där adoptanten är kyrkobokförd, som ock, ifråga om barn utom äktenskap, från den barnavårdsnämnd, som har att utöva tillsyn över barnet, och eljest från barnavårdsnämnden i den församling, där föräldrarna eller den av dem, som har vårdnaden om barnet, är kyrkobokförd.

I sistnämnda lagrum föreskrives vidare, att fader eller moder, vars samtycke till adoptionen enligt 6 § andra stycket ej erfordras, ändock skall i ärendet höras, där det kan ske.

Under mina inspektioner av härads- och rådhusrätter har jag uppmärksammat, att vissa av ovan återgivna bestämmelser understundom icke lända till efter rättelse. Detta gäller *dels* föreskriften om inhämtande av yttrande från barnavårdsnämnd i annan församling än den, där adoptanten är kyrkobokförd, *dels ock* stadgandet om skyldighet att i ärendet höra fader eller moder, vars samtycke till adoptionen enligt 6 § andra stycket ej erfordras.

Vad sistnämnda föreskrift angår är det ganska vanligt, att rätten underlåter att höra fader till barn utom äktenskap. Ehuru sådan fader i regel ej har vårdnaden om barnet, skall han emellertid höras, där det kan ske, vilket givetvis i allmänhet är fallet.

Beträffande barnavårdsnämnds hörande förekommer ej så sällan, att rätten försummar att höra, när det gäller barn utom äktenskap, den barnavårdsnämnd, som har att utöva tillsyn över barnet, samt, när fråga är om barn i

äktenskap, barnavårdsnämnden i föräldrarnas kyrkobokföringsort. Ofta är det någon ledamot av eller tjänsteman hos barnavårdsnämnden i den församling, där adoptanten är kyrkobokförd, som hjälper denne med ansökningshandlingarnas iordningställande, och därvid förbises mången gång lagens föreskrift om hörande av annan barnavårdsnämnd än den sistnämnda. Jämväl åtskilliga domare synas ej hava klart för sig, att i många för att icke säga de flesta fall i adoptionsärende yttrande skall inhämtas från två barnavårdsnämnder.

Det må här nämnas, att en fader till ett utomäktenskapligt barn hos mig anförde klagomål mot ordföranden i en häradsrätt för det rätten i ärende angående barnets adoption försummat höra den barnavårdsnämnd, som hade att utöva tillsyn över barnet. Denna försummelse ävensom rättens underlåtenhet att i ärendet höra fadern fingo till följd, att i faderns lön på ansökan av sagda barnavårdsnämnd beviljad införsel för underhållsbidrag kom att fortgå över ett år efter adoptionen, enär såväl fadern som nämnden saknade kännedom om densamma.

Jag har under mina inspektioner brukat framhålla angelägenheten av att ifrågavarande föreskrifter i adoptionslagen bliva av domstolarna noggrant iakttagna.

10. Fråga om lämpligaste tillvägagångssättet vid länsstyrelsens meddelande av order till polischeferna om kvarstad å tryckt skrift.

I en hit inkommen klagoskrift påtalade tidningen "Arbetarens" redaktion bland annat, att en del exemplar av nr 59 för den 12 mars 1942 av tidningen blivit av polismyndigheten i Gävle på länsstyrelsens i Gävleborgs län order beslagtagna, ehuru nämnda nummer av tidningen icke blivit belagt med kvarstad.

I anledning av klagomålen, som avsågo jämväl viss åtgärd av landsfiskalen i Arbrå distrikt, inkom länsstyrelsen till mig med begärd förklaring samt överlämnade därvid bland annat från polismästaren i Gävle A. Dahlberg infordrad förklaring med en därvid fogad rapport av kriminalkommissarien G. F. Holm.

I denna rapport lämnade Holm följande uppgifter: Vid de på senare tid ofta förekommande beslagen å olika tryckalster hade vederbörande tjänsteman hos länsstyrelsen tillämpat den metoden, att han underrättat polisen i Gävle om kvarstadsbesluten först per telefon och sedan genom skrivelse, som i regel anlönt påföljande dag. Därigenom hade beslagen kunnat verkställas utan dröjsmål. Vid nu ifrågavarande tillfälle, då kvarstad på inalles 17 tid-

ningar skulle meddelas, hade brådskan givetvis varit stor. Detta hade medfört, att vakthavande kriminalkonstapeln antingen hört fel eller fått fel besked från länsstyrelsen. Då den skriftliga bekräftelsen sedan anlönt, hade det befunnits, att kvarstaden gällde "Arbetartidningen" nr 59 för den 12 mars 1942 och icke "Arbetaren" såsom vid telefonsamtals mottagande å kriminalstationen blivit antecknat. Emellertid hade 10 exemplar av "Arbetaren" jämte ett större antal andra tidningar den 13 mars 1942 av personal från kriminalavdelningen beslagtogs hos Pressbyråns filial i Gävle, varom bevis samma dag avsänts till respektive tryckerier. Så fort misstaget upptäckts, hade de beslagtagna tidningsexemplaren återställt till Pressbyråns filial. Därvid hade Holm erbjudit sig betala tidningarna efter gällande lösnnummerpris, vilket dock av personalen vid Pressbyrån ansågs vara onödigt, helst som tidningsnumret vid beslagets verkställande varit en dag gammalt. Vidare hade Tryckeriaktiebolaget Federativ i Stockholm uppringts, varvid Holm till en tidningens tjänsteman framfört polisens anhållan om ursäkt för misstaget samt en begäran, att det från polisen ankomna meddelandet om beslaget måtte anses såsom obefintligt. Därmed hade tjänstemannen förklarat sig nöjd. Då "Arbetaren" vore den tidning, som oftast varit belagd med kvarstad, vore misstaget förklarligt.

Polismästaren Dahlberg anförde i sin förklaring: Av rapporten framginge, att ett beklagligt misstag blivit begånget, beroende antingen på hörfel eller felsägning vid telefonmeddelande, att tillsammans 17 tidningar skulle beslagtagas. Från kriminalpolisens sida hade emellertid, så snart misstaget upptäcktes, gjorts vad som i detta fall syntes kunna begäras för rättelse av misstaget och gottgörande. Någon skada syntes icke heller hava uppkommit för tidningsföretaget genom det förelupna misstaget. Dahlberg ville emellertid ifrågasätta, om ej anmodan att med kvarstad eller beslag belägga tidningsexemplar eller annan tryckt skrift i fortsättningen borde meddelas genom telegram såsom skett tidigare och ej muntligt i telefon.

Länsstyrelsen anförde i sin förklaring i nu ifrågavarande del följande: Länsstyrelsen hade tidigare verkställt av chefen för justitiedepartementet anbefalld kvarstad å och konfiskation av tryckta skrifter genom telegrafisk order till samtliga polischefer i länet. Enligt i byråskrivelse från socialdepartementet den 17 juni 1941 givna direktiv skedde ordergivningen emellertid numera genom telefonmeddelande till vederbörande polischefer, varefter cirkulärskrivelse med första postlägenhet expedierades. För att eliminera den risk för misstag, som föreläge vid ordergivning per telefon, iakttoges noggrant, att tryckalstrens namn, nummer och data mycket tydligt angäves och att mottagaren repeterade ordern. Så hade även skett vid meddelande till kriminalpolisen i Gävle den 13 mars 1942 om konfiskation av bland annat nr 59 för den 12 mars 1942 av "Arbetartidningen". Om orsaken till att anteckningarna hos polismyndigheten uttytts till att avse tidningen "Arbetaren" kunde länssty-

relsen icke uttala sig, men hölle för troligt att detta berott på felaktig eller otydlig anteckning. Då polismyndigheten emellertid omedelbart efter upptäckten av misstaget rättat detta och till vederbörande framfört sin ursäkt för detsamma samt då någon skada icke vållats genom polismyndighetens åtgörande, hemställde länsstyrelsen, att anmälan ej måtte föranleda någon vidare åtgärd.

Den i länsstyrelsens förklaring omnämnda byråskrivelsen från socialdepartementet hade denna lydelse:

Till Herrar Landssekreterare.

Länsassessorn O. Åkesson, som i egenskap av sakkunnig inom socialdepartementet biträder med verkställande av utredning i fråga om vidtagande av åtgärder för uppnående av största möjliga enhetlighet och rationalisering i fråga om länsstyrelsernas verksamhet och arbetssätt, har under sitt arbete fått uppmärksamheten riktad å frågan angående sättet för meddelande av order om kvarstad å och konfiskation av tryckalster samt avgivit en promemoria i ämnet.

Med överlämnande av ett exemplar av promemorian får jag äran anhålla, att däri framförda synpunkter måtte tagas under övervägande, ävensom framhålla önskvärdheten av vidtagande av sådana åtgärder i förevarande hänseende, som äro ägnade att förenkla och förbilliga ordergivningen utan att dess effektivitet eftersättes.

Stockholm, socialdepartementets landsstatsbyrå, den 17 juni 1941.

Enligt uppdrag:

Anders Tottie.

Den byråskrivelsen bifogade promemorian var av följande lydelse:

P. M.

angående sättet för meddelande av order om kvarstad å och konfiskation av tryckalster.

De under senare tid ej sällan förekommande fallen av kvarstad å och konfiskation av tryckt skrift medföra enligt nuvarande ordning en omfattande telegrafisk ordergivning. Varje beslut om exempelvis kvarstad föranleder först telegram med verkställighetsorder från chefen för justitiedepartementet till envar länsstyrelse. De olika länsstyrelserna pläga därefter i allmänhet telegrafiskt vidarebefordra den erhållna ordern till varje polismyndighet inom respektive län.

Det av länsstyrelserna sålunda praktiserade systemet är stundom rätt betungande för telegrafverket, varförutom detsamma medför en betydande belastning av länsstyrelsernas expensanslag. En bidragande orsak härtill är, att telegrammen ibland hava förhållandevis utförlig text.

Dessa telegram synas ofta kunna med fördel utbytas emot omedelbart expedierade telefonorder till polismyndigheterna i sådana orter inom länet, dit ifrågavarande skrifter tidigast anlända eller vilka eljest äro huvudcentra, jämte

circulärskrivelse till länets samtliga polismyndigheter med första postlägenhet.

I den mån en länsstyrelse emellertid med hänsyn till önskvärd effektivitet hos ordergivningen finner sig böra avsända telegrafisk order, är det angeläget, att denna gives möjligast kortfattade och telegrammässiga avfattning, förslagsvis enligt nedanstående:

”Landsfiskalen
X-holm

Belägg skyndsamt med kvarstad nr 59 för 12 mars 1941 av ’dagens eko’ från tryckeri i Stockholm

Länsstyrelsen”

I en till länsstyrelsen i Gävleborgs län avlåten skrivelse anförde jag därefter följande.

Vid prövning av ärendet har jag med hänsyn till däri upplysta omständigheter funnit klagomålen icke föranleda något mitt ingripande.

Jag vill emellertid framhålla, att vid meddelande av order av det slag, varom nu är fråga, måste givetvis tillses, att ordergivningen sker på sådant sätt att misstag i möjligaste mån undvikas. Ur denna synpunkt torde det av länsstyrelsen förut tillämpade systemet, att länsstyrelsen till varje polischef inom länet telegrafiskt vidarebefordrade från chefen för justitiedepartementet mottagen verkställighetsorder, vara mest betryggande. Detta tillvägagångssätt är dock, såsom i ovan återgivna promemoria påpekats, i vissa fall för telegrafverket ganska betungande och medför därjämte en betydande belastning av länsstyrelsernas expensanslag. Vad sistnämnda omständighet beträffar förhåller det sig ju emellertid så, att länsstyrelsernas utgifter för telegram innebära en motsvarande inkomst för ett annat statens verk, nämligen telegrafverket, varför kostnadsfrågan i detta fall icke torde kunna tillmätas avgörande betydelse. Av såväl kostnads- som andra skäl är det dock angeläget, att vid ordergivning medelst telegram meddelandet gives en kortfattad telegrammässig avfattning.

Enligt vad som framgått vid av mig hos olika länsstyrelser gjorda förfrågningar synes någon enhetlig praxis ej föreligga. Några av de tillfrågade länsstyrelserna hava uppgivit, att de i regel telegrafiskt vidarebefordra mottagna order. Andra åter tillämpa det i den omnämnda promemorian förordade tillvägagångssättet, innebärande avsändande med första postlägenhet av circulärskrivelse till samtliga polischefer inom länet samt därjämte telefonmeddelande till polischeferna i städerna eller andra orter, där det av olika anledningar kan vara av vikt att ordern bringas till vederbörandes kännedom så skyndsamt som möjligt. En länsstyrelse hade, sedan klagomålen i förevarande ärende omnämnts i tidningspressen, frångått sistnämnda system och övergått till systemet med telegrafiska order.

Då kommunikationsförhållandena samt andra på förevarande fråga inverkan omständigheter äro mycket olika i skilda landsdelar, synes det knappast önskvärt att eftersträva full enhetlighet inom hela riket utan torde det i stället böra överlåtas åt varje länsstyrelse att handla på det sätt, som länsstyrelsen på grundval av vunna erfarenheter finner mest ändamålsenligt.

De länsstyrelser, som låtit ordergivningen delvis ske genom telefonmeddelanden och funnit detta förfaringsätt lämpligt, böra enligt min mening icke på grund av det misstag, som föranlett de hos mig anförda klagomålen, finna sig nödsakade att övergå till ett annat system. Nämda misstag torde nämligen vara ett rent undantagsfall. Det må dock framhållas, att förutsättningen för att systemet med ordergivning per telefon skall kunna godtagas är, att största noggrannhet iakttages och att man låter mottagaren av ordern repetera densamma.

11. Försummelse av taxeringsnämndsordförande att underrätta skattskyldig om avvikelse från hans deklaration.

I en hit insänd klagoskrift anförde lantbrukaren Ivar Pettersson i Bomunds, Närs socken på Gotland, följande.

I sin år 1941 avlämnade självdeklaration hade klaganden såsom inkomst uppgivit för taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt 3,284 kronor och för taxering till kommunal inkomstskatt 2,290 kronor. Taxeringsnämnden i Närs socken hade med frångående av deklarationen taxerat klaganden för inkomst till belopp av respektive 3,590 kronor och 2,690 kronor. Klaganden hade emellertid icke från taxeringsnämndsordföranden Gunnar Nilsson erhållit någon underrättelse om den skedda avvikelsen från hans deklaration. Hos länsstyrelsen hade klaganden emellertid fått taga del av deklarationen och därav inhämtat, att höjningen skett under rubriken: I hushållet använda produkter från egendomen. Klaganden hade sedermera per telefon tillfrågat Nilsson om saken. Därvid hade Nilsson uppgivit, att då vid sammanträde med samtliga taxeringsnämndsordförande bestämts de belopp, som, dels för vuxen person och dels för barn, skulle anses motsvara värdet av i hushållet förbrukade egna lantbruksprodukter, samt höjningen av klagandens deklarerade inkomst skett under ovan omnämnda rubrik, hade Nilsson icke varit skyldig att därom sända meddelande till klaganden. Vid den tid taxeringslängden varit framlagd för granskning hade klaganden varit inkallad till militärtjänstgöring. Han önskade nu veta, om det icke alltid vore ordförandens plikt att meddela den skattskyldige om gjord avvikelse från hans deklaration.

I infordrat yttrande anförde Nilsson, med vitsordande av klagandens uppgifter om höjningen av värdet å de i klagandens hushåll använda pro-

dukterna från hans egendom samt om klagandens telefonsamtal med Nilsson, följande: Varje år sammanträdde länets taxeringsnämndsordförande inför länsstyrelsen, vilken därefter fastställde bland annat de värden på i hushållet använda naturprodukter, vilka skulle ligga till grund för taxering av inkomst från jordbruk. Dessa värden kungjordes i tidningarna. Då taxeringsnämnden icke frångått klagandens deklaration utan vid hans taxering endast rättat värden, som han borde haft reda på, hade Nilsson ansett rättelsen endast hänföra sig till ett tekniskt fel och därför icke ansett sig skyldig underrätta klaganden om höjningen, helst som han aldrig kunnat erhålla någon ändring härutinnan i högre instans.

Sedan jag därefter anmodat landskamreraren i Gotlands län att avgiva yttrande i ärendet, anförde t. f. landskamreraren Gösta Karnell följande.

Jämlikt bestämmelsen i 90 § 2 mom. taxeringsförordningen ålåg det taxeringsnämndens ordförande att i de fall avgiven självdeklaration icke blivit följd vid taxeringen därom med angivande av skälen för avvikelser i rekommenderat brev underrätta den skattskyldige. Efter vad Karnell inhämtat hade emellertid vissa ordförande icke plägat meddela den skattskyldige sådan underrättelse, då det gällt rättelse av formella felaktigheter. Till sådana hade dock endast hänförts felsummeringar samt felföring vid sammanställningen av de olika uppgifterna i deklarationen. Flertalet ordförande hade emellertid även i sådana fall underrättat den skattskyldige om att deklarationen blivit frångången. I det föreliggande fallet hade Nilsson, som för första gången vid 1940 års taxering fungerade som taxeringsnämndsordförande, tydligen hört talas om att sådana formella felaktigheter kunde rättas utan att vederbörande underrättades därom och genom oförstånd tillämpat samma system, då det gällt justering av värdet av jordbrukares naturaförmåner i enlighet med de anvisningar, som lämnats för kontroll mot undervärderingar av dessa förmåner. En förväxling med bestämmelserna i 78 § 1) taxeringsförordningen vore ju också tänkbar. Vid sitt oförmälda besök hos länsstyrelsen hade klaganden, efter vad för Karnell uppgivits, blivit underrättad om att han på grund av Nilssons försumelse ägde anföra besvär över den verkställda taxeringen i den ordning, som oförmäles i 124 § taxeringsförordningen. Klaganden skulle därvid hava förklarat, att han icke hade för avsikt att göra detta utan att han endast avsett att få fastslaget, huruvida Nilsson fullgjort sin skyldighet eller ej. Några besvär i fråga om taxeringen hade från klagandens sida ej heller avhört. Nilsson hade samtidigt muntligen uppmärksamats på sin felaktiga tillämpning av taxeringsförordningens bestämmelser i angivna avseende och skulle han därvid enligt uppgift även hava insett, att han förfarit felaktigt. Den av Nilsson avgivna förklaringen i ärendet hade, såvitt Karnell kunde förstå, varit avsedd att klarlägga hans tidigare uppfattning,

ehuru den givits en oriktig formulering. Länsstyrelsen hade helt naturligt aldrig fastställt några värden på naturprodukter att läggas till grund för taxeringen och ej heller kungjort några sådana i ortspressen. Vid sammanträde enligt 75 § taxeringsförordningen hade uttalanden gjorts om de belopp, till vilka värdet av vissa förmåner borde uppskattas av taxeringsnämnderna i fall annan ledning därför ej funnes att tillgå. Vissa av dessa till ledning för taxeringsnämnderna lämnade uppgifter hade sedan publicerats i länets tidningar. Till undvikande av ett upprepanande av sådan felaktighet, som här förekommit, hade Karnell vid årets taxering för taxeringsnämndsordförandena i länet framhållit nödvändigheten av att de ställde sig till efterrättelse givna bestämmelser om skattskyldigas hörande och underrättande. Med anledning av vad sålunda anförts hemställde Karnell, att ärendet icke måtte föranleda någon J. O:s vidare åtgärd.

I 90 § 2 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 stadgas, att om självdeklaration icke blivit följd vid taxeringen, åligger det taxeringsnämndens ordförande att å deklarationen verkställa anteckning om avvikelser och skälen därför samt att ofördröjligen i rekommenderat brev med allmänna posten tillsända den skattskyldige underrättelse om vilka uppgifter i deklarationen som frångåtts samt om skälen därför. Enligt 4 mom. i samma paragraf skall sådan underrättelse innefatta upplysning om vad den, som icke åtnöjes med taxeringsnämndens beslut, har att iakttaga vid anförande av besvär över beslutet.

Redan i kungl. förordningen den 21 juni 1902 om inkomstskatt fanns en motsvarighet till ovanberörda stadgande om underrättelseskyldighet. Enligt denna förordning ålåg det dåvarande bevillningsberedningens ordförande att med allmänna posten tillsända skattskyldig, vilkens uppgift icke blivit följd vid hans taxering, underrättelse att och i vad mån avvikelse skett och skälen därför.

I och med överflyttandet av bestämmelserna om taxeringsförfarandet till en särskild författning, förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, upptogs stadgandet i denna författning och sedermera i 1928 års förordning.

Syftet med stadgandet är tydligt. Väl framlägges efter taxeringsarbetets avslutande taxeringslängden för granskning av de skattskyldiga, men det är endast ett fåtal av dem, som tager del av längden. I regel erhåller den skattskyldige kännedom om sin taxering först genom kronobetsedeln, som emellertid tillställs honom lång tid efter utgången av den för anförande av besvär över taxeringsnämndens beslut stadgade tiden. För att den skattskyldige inom besvärstiden skall få kännedom om att taxering skett

med avvikelse från deklARATIONEN har därför stadgats, att underrättelse om sådan avvikelse och om skälen därför ofördröjligen skall tillsändas den skattskyldige. Den som i stadgad ordning avlämnat behörig självdeklARATION men taxerats för inkomst eller förmögenhet med avvikelse från deklARATIONEN har visserligen, om han icke före den 15 juni erhållit föreskriven underrättelse därom, på grund av bestämmelse i 123 § taxeringsförordningen möjlighet att anföra besvär över taxeringsnämndens beslut i särskild i 124 § bestämd ordning. Då det emellertid i regel ligger i såväl den skattskyldiges som det allmännas intresse, att besvär över taxering anföras i den vanliga ordningen, är det alltså av vikt, att den ifrågavarande underrättelseskyldigheten noggrant fullgöres av taxeringsnämndsordförandena.

Nämnda skyldighet är icke begränsad till sådana fall, där avvikelser från deklARATIONEN är mera betydande eller tvekan kan föreligga om det berättigade i avvikelserna. Är det fråga om rättelse av i deklARATIONEN förelupen felräkning, misskrivning eller annat dylikt uppenbart förbiseende, torde det dock, åtminstone om felet gäller ett förhållandevis ringa belopp, kunna anses försvarligt att icke underrätta den skattskyldige. En sådan rättelse av en formell felaktighet kan nämligen knappast betecknas som en från deklARATIONEN gjord avvikelse i egentlig mening. Jag vill slutligen påpeka att, ehuru detta icke torde framgå av stadgandets ordalydelse, underrättelse bör meddelas icke blott därest faktiska uppgifter i deklARATIONEN frångåtts utan även i händelse att ett av den skattskyldige framställt särskilt yrkande, exempelvis om avdrag vid nedsatt skatteförmåga, icke vunnit bifall.

I enlighet med vad jag ovan anført hade det alltså ålegat Nilsson att, då taxeringsnämnden värderat klagandens i hushållet använda produkter från hans lantbruk till högre belopp än det av klaganden i deklARATIONEN upptagna värdet och på grund därav taxerat klaganden för större inkomst än den av honom deklarerade, till klaganden avsända underrättelse om avvikelserna. Med hänsyn till vad i ärendet förekommit, särskilt vad därutinnan blivit upplyst av landskamreraren i länet, lät jag emellertid bero vid mina ovan gjorda uttalanden, vilka jag upptog i en till Nilsson avlåten skrivelse.

12. Fråga huruvida en å restaurang företagen polisrazzia varit av omständigheterna påkallad.

På grund av i tidningspressen förekomna uppgifter angående en natten mellan den 12 och den 13 december 1941 företagen polisrazzia å hotell Atlantic i Stockholm anmodade jag polismästaren Erik Ros att till mig inkomma med redogörelse för denna av polisen vidtagna åtgärd samt skälen för den-

samma. I anledning härav inkom Ros med yttrande i saken samt överlämnade tillika bland annat yttrande av kriminalpolisintendenten A. Zetterquist, som givit order om razzian, samt en promemoria av t. f. kriminalkommissarien J. E. Svensson, som i närvaro av Zetterquist och t. f. ordningspolisintendenten Kurt Blom lett razzian.

Sedan Kungl. Maj:t den 9 oktober 1942 meddelat resolution på de besvär Nils Gillerberg anfört över ett av Ö. Ä. den 16 december 1941 meddelat beslut om återkallelse av tidigare lämnat godkännande av Aktiebolaget Stockholmssystemets överlåtelse å Gillerberg av rättighet att å hotell Atlantic utskänka spritdrycker och vin, lät jag från finansdepartementet införskaffa och tog del av akten i nämnda av Kungl. Maj:t prövade ärende.

Av Svenssons promemoria framgick till en början, att vid razzian medverkade ett 40-tal polismän, uniformerade eller civilklädda, förutom 3 polis-systrar. Angående hur vid razzian tillgick innehöll promemorian i huvudsak följande uppgifter: Polisens inträde i lokalen hade förlagts till en paus i dansen för att gästerna i görligaste mån skulle sitta vid respektive bord, enär detta beräknats i hög grad underlätta det kommande arbetet vid undersökningen och förhindra, att någon av gästerna skulle undandraga sig betalning för intagen förtäring. Någon särskild beväpning hade icke varit anbefalld, men de uniformerade polismännen hade enligt förut gällande order för tjänstgöring nattetid varit beväpnade med sabel och pistol. Sablarna hade hela tiden förvarats i sabelbaljorna och pistolerna i hölster. Efter inträdet i lokalen hade Svensson med hög röst upplyst de närvarande, att "det var från kriminalpolisen", att dansen skulle upphöra samt att samtliga gäster skulle sitta kvar på sina platser, tills de av kriminalpolismännen anmodades att komma fram till särskilt anordnade kontrollbord, där var och en skulle uppgiva sina namn, sin titel, födelsetid och bostadsadress samt om möjligt förete legitimation. De uniformerade polismännen hade under tiden intagit sina förut anvisade platser inom lokalen och vid samtliga utgångar. Kriminalpolismännen hade placerat fyra bord å dansgolvet. Två bord hade varit avsedda för kontroll av män och två bord för kontroll av kvinnor. Anledningen till denna uppdelning hade varit den, att mantalsregister för i Stockholm mantalskrivna personer medförts och dessa register vore upprättade särskilt för män och särskilt för kvinnor. För att kontrollen skulle gå så hastigt som möjligt hade medförts två register för män och två för kvinnor. Om män och kvinnor fått följas åt för att kontrolleras vid samma bord, skulle trängseln vid registren hava blivit för stor, vilket skulle i hög grad försenat arbetet. Ett stort antal personer, mellan 100 och 150, hade efter företedd legitimation, t. ex. pass, personkort, inträdeskort till fridlysta områden av hamnar och i en del fall körkort, omedelbart på därom framställd begäran fått lämna restaurangen och följts till utgången av någon polisman. Övriga personer, sammanlagt 296, hade blivit antecknade å särskilda block, varpå in-

ringningar om dessa personer företagits till polisens centralregister. Dessa inringningar hade skett över två telefoner, som restaurangledningen ställt till förfogande, samt med tillhjälp av en radiobil över polisens radioanläggning. Särskild personal för denna kontroll i registret samt för mottagning av samtalen hade i förväg avdelats. Sedan ett antal personer antecknats å ett ark, i regel 5 à 6 personer, hade de i väntan på kontrollering i registret fått gå ut i tamburen och taga på sig ytterkläderna. Sedan besked från registret erhållits, vilket tagit en tid av 5 à 10 minuter, hade namnen å de kontrollerade uppropats, varefter de fått lämna restaurangen, såvida de icke voro eftersökta, i vilket fall de blevo anhållna och i personbilar avförda till kriminalpolisens station. Så gott som samtliga gäster hade lugnt fogat sig i de anbefallda kontrollåtgärderna, och några klagomål hade icke framställts vare sig till Svensson eller, såvitt känt vore, till övriga närvarande polismän. Endast några berusade personer hade varit ovilliga att följa anvisningarna. Dessa personer hade därför blivit anhållna och avförda till Jakobs polisstation. I ganska många fall hade gjorts framställning att få besöka toaletten. Detta hade beviljats, och personal hade härför varit avdelad. Kvinnorna hade i detta fall alltid följts av polissystrar och männen av kriminalkonstaplar. Razzian hade påbörjats klockan 23,50 och avslutats klockan 2,10.

Zetterquist anförde i sitt yttrande följande.

Razzian kunde ej rätt bedömas, om den betraktades som en isolerad företeelse. Åtgärden kunde sålunda icke betecknas såsom i och för sig onormal eller särskilt uppseendeväckande. Att den dragit uppmärksamheten till sig vore helt att tillskriva den publicitet, som pressen skänkt densamma. Samma förfarande hade eljest sedan ett tiotal år tillämpats vid de undersökningar polismyndigheten företagit å olika offentliga lokaler utan att åtgärden blivit föremål för anmärkning eller kritik. Åtgärderna ifråga hade vidtagits för kontroll och övervakning av utskänknings- och ordningsförhållandena å bland annat ett tiotal s. k. nattklubbar. Gästerna å dessa hade i vissa fall uppgått till ett antal av 500 à 600, sålunda överstigande det antal som befann sig å hotell Atlantic. Tillvägagångssättet vid dessa razzior hade icke i något avseende avvikit från det vid razzian å Atlantic tillämpade. Liknande razzior hade under de gångna åren även företagits på ungarshotell, spelhålor samt öl- och nykterhetskaféer. Att polisen vid sin undersökning å Atlantic iakttagit all tänkbar hänsyn framginge, förutom av innehållet i Svenssons promemoria, även därav, att icke någon av gästerna eller personalen vid tillfället hade någon anmärkning att göra mot polisens uppträdande. Någon sådan anmärkning hade icke heller senare framställts. Såsom själv närvarande vid undersökningen kunde Zetterquist för övrigt vitsorda, att polisen uppträdde på ett i alla avseenden grannlaga och hänsynsfullt sätt.

Skälen för den mot Atlantic företagna åtgärden hade, anförde Zetterquist

vidare, varit flera. Redan för några år sedan hade sålunda till kriminalpolisen anmälts, att Atlantic blivit ett tillhåll för vissa lösa och obskyra element, som bland annat utnyttjade ställets egenskap av kombinerad restaurang och hotell på så sätt att de, efter att hava stiftat bekantskap å restaurangen, tillfälligt hyrde rum å hotellet i otuktssyfte. Under två olika perioder hade i anledning härav Atlantic ställts under övervakning av kriminalpolisen. Svårigheterna att i det enskilda fallet avslöja en trafik av ifrågavarande slag hade emellertid gjort, att polismyndigheten icke kunnat erhålla tillräckligt underlag för ett ingripande. Anmärkningar om att denna trafik fortgått hade dock allt emellanåt influtit till kriminalpolisen. Personal å kriminalavdelningens femte rotel, som hade till uppgift att övervaka tillämpningen av gällande lösdrivarlag, hade även under senare år kunnat konstatera, att hotellet å dansaftnarna regelbundet besökts av kvinnor, vilka utbjudit sig till skörlevnad, ofta under anstötliga och förargelseväckande former. Vidare hade till kriminalpolisens kännedom kommit, att hotellet även utgjorde ett tillhåll för kriminella element, som där sökte förbindelser med varandra. Anledning hade fördenskull funnits att antaga, att för brott efterlysta eller efterspanade personer, vilka höllo sig undan polismyndigheterna, frekventerade hotellet. Mot nykterheten och ordningen på restaurangen hade även allvarliga anmärkningar riktats. Slutligen hade till kriminalpolisen rapporterats, att hotellet plögade vara livligt besökt av utlänningar och att det kunde förmodas att utlänningar utan legitimationshandling eller uppehållstillstånd eller med förbud att vistas i Stockholm kunde uppehålla sig därstädes. Det hade även funnits anledning antaga att utlänningar, som besökte restaurangen, där knöto förbindelser, vilka sedermera utnyttjades för de speciella intressen utlänningarna här hade att tillvarata.

Till närmare utveckling av de berörda skälen för razzian anförde Zetterquist följande: Kriminalpolisen hade under sitt arbete för övervakande av asociala och kriminella samhällselement uppmärksammat, att dessa i stigande grad dragits till vissa offentliga restauranger under dansaftnar, vilka anordnats med polismyndighetens tillstånd. Vid utredningar i mål mot personer, såväl manliga som kvinnliga, vilka anhållits för lösdriveri eller för olika slag av brott, hade det sålunda visat sig, att bekantskaperna i ett stort antal fall inletts under danskvällar å restaurangerna ifråga. Den på senaste tid starkt ökade brottsligheten och tillväxten av de asocialt betonade samhällselementen hade ställt polismyndigheten inför stora svårigheter, särskilt då det gällt efterspaningen av asociala och kriminella element. Den personal, som polismyndigheten för detta ändamål förfogade över, hade — trots de utökningar som skett — visat sig icke förslå för bedrivande av ett effektivt spaningsarbete. Genom de av polismyndigheten företagna razziorna å offentliga lokaler hade polismyndigheten fått en nödvändig kontroll över skötseln av sådana företag. Detta förhållande hade verksamt bidragit till en önsk-

värd och behövlig utgallring av sådana lokaler eller företag, vilka på grund av bristande tillsyn och övervakning från ledningens sida blivit ett tillhåll för asociala och kriminella element. Restaurang Atlantic kunde uppenbarligen icke betecknas som ett näringsställe i vanlig mening, varav behov förelåge. Enligt vad vid utredningen framkommit hade nämligen restaurangen i regel hållits stängd de middagar och kvällar, då tillstånd till offentlig dans icke kunnat erhållas. Den hade därför varit att betrakta som ett rent nöjes-etablissemang, vilket i sin mån förklarade, att den utövat särskild dragningskraft på asociala samhällselement. Vid undersökning, som efter razzian företagits angående de vid razzian närvarande gästernas personliga förhållanden, hade framgått, att 25 personer, därunder 16 män och 9 kvinnor, tidigare varit antingen straffade för tjuvnads-, bedrägeri- eller andra brott eller — i vissa fall — misstänkta och hörda för dylika brott. Dessutom hade 13 kvinnor tidigare straffats eller varnats för lösdriveri. Vid razzian hade dessutom 9 personer anhållits för fylleri. Det kunde förefalla anmärkningsvärt, att icke ett större antal för lösdriveri behandlade kvinnor uppehöll sig å restaurangen. Förklaringen härtill låge i att kvinnor av denna kategori under senare år i allt större utsträckning förlagt sin verksamhet till de offentliga restaurangerna med spriträttigheter under kvällar, då dessa hade dans anordnad. Härigenom hade de undgått den övervakande verksamhet, som kriminalpolisen eljest utövat å offentliga platser. För övrigt torde det vara bekant, att polismyndigheterna av flera skäl under senare år tagit med jämförelsevis lätt hand på företeelser av denna art. Det vore dock oomtvistligt, att ett avsevärt större antal kvinnor än vad polismyndigheternas register utvisade hän-gåve sig åt skörlevnad samt att de för stiftande av bekantskaper företrädesvis frekventerade vissa offentliga danslokaler, däribland Atlantic. Vad övervakningen av utlänningar beträffade sade det sig självt, att krigsförhållandena ställde utomordentliga krav på övervakningen av utlänningarna i landet. Det hade också i ett flertal fall visat sig, att utlänningar å offentliga restauranger knutit förbindelser av misstänkt natur med svenska medborgare. Den blandade publiken på en offentlig danslokal erbjöde även goda tillfällen att komma i kontakt med för ändamålet lämpliga objekt. Vid razzian å Atlantic hade befunnits, att ett 10-tal utlänningar av fyra olika nationaliteter uppehöll sig i lokalen, däribland ett par utan någon som helst legitimationshandling. Dessa utlänningars förhållanden hade gjorts till föremål för undersökning av polismyndigheten.

Man kunde invända, anförde Zetterquist slutligen, att polismyndigheten skulle hava vunnit sitt syfte utan ett ingripande av det slag, som i detta fall kommit till användning. Detta bestredes emellertid. Varningar och föreställningar vore icke tillräckliga, då ett företags eller en rörelses ekonomi vore beroende av publikfrekvensen. Verkan av den företagna razzian hade blivit, att restaurangerna numera självmant sovrade den publik, som önskade till-

träde, och därigenom undginge obskyra eller eljest icke önskvärda element. Ett flertal vinrestauranger hade även börjat tillämpa stängning av lokalerna klockan 22 i stället för klockan 24 för att undvika en tillströmning under senare delen av kvällen av sådana element, varom här vore fråga. Dessa åtgärder hade medfört en avsevärd förbättring av ordningen och förhållandena i övrigt å de offentliga restaurangerna, en skärpning av restaurangledningarnas övervakande verksamhet och en höjning av restaurangkulturen överhuvud taget.

I sitt yttrande berörde Ros först frågan, huruvida razzia överhuvud borde komma till användning vid tillfällena liknande det förevarande, och hänvisade Ros därutinnan till Zetterquists yttrande samt tillade: Razzior hade upprepade gånger kommit till användning när det gällt såväl att eftersöka lagöverträdare inom lokaler, vilka enligt vad för polismyndigheten vore känt mera allmänt brukade frekventeras av ljusskygga element, som även att erhålla ett objektivt och rättvisande underlag för bedömande, huruvida en rörelse, mot vilken förekommit särskilt allvarliga anmärkningar, överhuvud borde tillåtas fortsätta. Sällan syntes hava förelegat mera befogade skäl för kriminalpolisen att göra en närmare undersökning av förhållandena å en utskänkingslokal än i nu förevarande fall. I anledning av vad som konstaterats vid razzian hade Zetterquist ingått med anmälan till Ö. Ä., som omedelbart återkallat utskänkningstillståndet. Vid en jämförelse mellan det nu skedda ingripandet och andra tidigare sådana syntes icke kunna påvisas någon olikhet utom beträffande publikens förmögenhets- och samhällsställning samt den kritik, som från olika håll uppblåsts mot ordningsmakten i anledning av ingripandet. Man hade velat göra gällande, dels att rättelse bort kunna åvägbringas utan en razzia och dels att danstillstånden bort vägras av polismästaren. I det förra hänseendet ville Ros erinra därom, att Stockholmsystemets ledning upprepade gånger varnat vederbörande tillståndshavare och slutligen vidtagit den synnerligen allvarliga åtgärden att bevilja utskänkningstillstånd blott för ett halvt år, allt dock utan verkan. Vad åter anginge frågan om danstillstånd hade polismästaren avsett att nedbringa desamma. Under åren 1936 och 1937 hade sålunda polismästaren avslagit det övervägande antalet ansökningar om tillstånd till s. k. extra danskvällar å Atlantic, mot vilket redan vid denna tid börjat förekomma allvarlig kritik. I en del fall hade avslagsbesluten överklagats hos Kungl. Maj:t. Sedan Kungl. Maj:t vid icke mindre än 21 tillfällen under dessa båda år upphävt polismästarens beslut och återförvisat ansökningsärendena för meddelande av tillstånd, vore det helt naturligt, att polismästaren icke längre ansett sig kunna avgöra ärendena mot Kungl. Maj:ts anvisningar. Lika naturligt vore också att kriminalpolisintendenten, innan han gjorde framställning för vinnande av sanering av det osunda nöjeslivet å Atlantic, ansett sig behöva det reella

underlag, som razzians resultat utgjorde. Ros ville uppställa den frågan, vilken reaktionen skulle blivit, om en indragning föreslagits utan detta material. Under återopande av det anförda hemställde Ros, att ärendet icke måtte föranleda vidare åtgärd.

Av handlingarna i ärendet framgick, att kriminalpoliserna Werner Winberg, E. J. Sjöström, Sten Dahlquist och B. V. C. Hederberg, de två förstnämnda den 10 oktober 1941 och de två sistnämnda den 1 december 1941, beordrats till Atlantic för att göra iakttagelser angående förhållandena å restaurangen.

I upprättad promemoria hade Winberg och Sjöström meddelat följande: Vid ankomsten till serveringslokalen, som rymde omkring 500 personer, hade densamma varit till ungefär hälften besatt. Gäster hade därefter anlänt i oavbruten följd till vid 24-tiden, då samtliga bord voro så gott som fullbesatta. Gästerna hade bestått av ungefär hälften kvinnor och hälften män. Möjligen hade männens antal varit något större än antalet kvinnor. Männens ålder hade varierat mellan 20 och 55 år och kvinnornas mellan 20 och 40 år. Såväl män som kvinnor hade anlänt var för sig i sällskap om 2, 3 å 4 personer, men endast ett fåtal kvinnor hade vid ankomsten haft manligt sällskap. Dans hade förekommit hela tiden till klockan 1,30. Någon damernas dans hade icke förekommit. Herrarna hade bjudit upp damerna till dans från de platser, där de sutto. En del dansanta herrar hade bytt damer upprepade gånger, under det att andra från första stund dansat med samma damer. Herrarna hade efter dansernas slut börjat att skåla med damer vid andra bord, varpå i en del fall männen beställt in förtäring till damerna, som någon stund senare i regel låtit männen flytta över till sina bord. Vid något enstaka tillfälle hade någon dam flyttat över till någon ensam herre. Dansen hade försiggått ungefär i mitten av restauranglokalen å en golvyta av cirka 100 kvm. På grund av det stora antalet dansande hade det blivit stor trängsel, varför någon dans i egentlig mening icke kunnat försiggå. Ett flertal av damerna hade blivit mer eller mindre påverkade av de förtärda spritdryckerna, i vilket tillstånd de ganska öppet kurtiserat olika män. En del av damerna hade även gjort inviter till poliserna. Efter dansens slut hade en del gäster börjat avlägsna sig, därvid de manliga gästerna i regel gjort sällskap med sina nyförvärvade dambekantskaper och avlägsnat sig från restaurangen i droskbilar, vilka i stort antal varit uppställda å gatan utanför restaurangen. En del damer hade försökt komma ifrån sina danskavaljerer för att skaffa sig nytt manligt sällskap, vilket i endast något enstaka fall lyckats. Klockan 2,15 hade hela restaurangen varit utrymd, och poliserna hade kunnat se endast 5 å 6 damer, som avlägsnat sig från restaurangen utan manligt sällskap. Å restaurangen hade ordningen i övrigt hela tiden varit god. Endast en gäst hade blivit utvisad på grund av någon händelse, som utspelats i

restaurangens tambur, vilken händelse polismännen icke närmare kunnat iakttaga. Inne å restaurangen hade polismännen iakttagit 4 för sedeslöshet kända kvinnor (namngivna i promemorian) samt dessutom 6 à 7 till utseendet kända sedeslösa kvinnor, vilka samtliga avlägsnat sig i manligt sällskap. Det hade varit tydligt, att flertalet av de besökande kvinnorna kommit till restaurangen i avsikt att söka förbindelse med män samt att männen besökt restaurangen i avsikt att komma i förbindelse med sedeslösa kvinnor.

Angående besöket den 1 december 1941 hade Dahlquist och Hederberg lämnat följande uppgifter: De hade anlänt till restaurangen klockan 21 och valt ett bord i lokalen, varifrån de haft god överblick över nästan alla delar av densamma. Vid deras ankomst hade blott ett fåtal gäster anlänt. De flesta gästerna hade kommit mellan klockan 22 och 23, då så gott som alla bord i lokalen voro upptagna. Mellan 500 och 600 personer torde vid sistnämnda klockslag hava befunnit sig i lokalen. En äldre servitör hade påstått, att "man kunde få in bortåt 600 personer i lokalen, när det var riktigt spikat". Det hade syntts vara ungefär lika många män som kvinnor. Den manliga publiken hade utan tvekan varit vad man brukade kalla blandad. Sålunda hade polismännen kunnat lägga märke till ett antal äldre personer, officerare, köpmän och en del yngre män, vilka att döma av deras uppträdande mot en del av kvinnorna voro soudenörer. En del av männen hade varit ganska berörda av starka drycker. Även den kvinnliga publiken hade varit blandad, kanske i mer märkbar grad än den manliga. Att en stor del av kvinnorna voro sådana, som läto bruka sig till skörlevnad, var fullt tydligt. Polismännen hade dansat med några av dem och även mottagit inviter. Övervägande antalet kvinnor hade anlänt till restaurangen utan herrsällskap. Beträffande danspublikens uppträdande syntes detta utan överdrift kunna betecknas såsom alltför fritt, ja i vissa fall utmanande och oanständigt. På grund av den starka trängsel, som var rådande på dansgolvet, hade någon egentlig dans icke kunnat utföras. Trängseln hade en del dansande tyckts utnyttja till ett tämligen ostört omkramande av varandra, kyssande på munnen o. dyl. Vid en del bord hade även förekommit kurtis, som måste betecknas såsom oanständig. Man hade skålat fritt mellan borden och en del damer och herrar hade flyttat över till varandras bord. Det tycktes vara vanligt, att damerna efter avslutandet av dans ombett sina kavaljerer att låta servera sprit eller vin vid deras bord. En del av kvinnorna hade varit avsevärt berörda av starka drycker. Att Atlantic besöktes av en del inbrottstjuvar, tjuvar och andra förbrytare finge anses fastslaget genom förhör, som hållits med anhållna personer. Vid kroppsvisitation av förbrytare hade i många fall anträffats restaurangnotor från Atlantic. Vid polismännens besök hade de kunnat igenkänna några få personer, som varit anhållna för brott. Att Atlantic vore ett tillhåll för förbrytare eller en samlingsplats för "ligor" kunde dock icke påstås.

I en till polismästaren Ros avlåten skrivelse anförde jag därefter följande.

Jämlikt 1 § 2. lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket förstås med polisverksamhet, vad angår stad, upprätthållande av allmän ordning och säkerhet, verkställande av spaning och annan undersökning angående brott ävensom den verksamhet i övrigt, som på grund av särskilda stadganden eller hävdvunnet bruk åligger polispersonal i denna dess egenskap. Definitionen av begreppet polisverksamhet är så avfattad, att den inbegriper även verksamhet till förekommande av brott. I 3 § normalinstruktionen för polispersonal, fastställd av chefen för socialdepartementet den 12 december 1925, stadgas, att polisman är pliktig att vara verksam för förhindrande av varje förfarande och för undanröjande av varje förhållande i övrigt, som innefattar ett störande av eller en fara för den allmänna ordningen och säkerheten, samt, om den allmänna ordningen blivit störd, söka återställa densamma. Vidare stadgas, att polisman är pliktig att jämväl i övrigt söka förekomma sådana överträdelser av lag och allmänna stadganden, vilkas åtalande ankommer å åklagarmyndighet, ävensom söka upptäcka och främja beivrandet av dylika överträdelser. Slutligen föreskrives i samma paragraf, att polisman har att ägna särskild uppmärksamhet åt kriminellt anlagda personers ävensom lösdrivares och bettlares förehavanden.

Inom länen intaga länsstyrelserna (i Stockholm Ö. Ä.) ställningen såsom högsta polismyndighet. Jämlikt landshövdinginstruktionen tillkommer det länsstyrelse att övervaka, att allmän ordning och säkerhet behörigen upprätthållas och att, i händelse något däremot stridande förekommer, erforderliga åtgärder varda vidtagna. Enligt instruktionen för Ö. Ä. åligger det polismästaren att närmast under överståthållaren hava ansvar för och ledningen av polisväsendet i huvudstaden samt utöva chefskapet för polispersonalen. I detta hänseende åligger det honom, bland annat, att hava uppmärksamheten riktad på sådana personer, vilka gjort sig misstänkta för brottsliga förehavanden, att vaka över att brott, som höra under allmänt åtal, bliva upptäckta samt för sådant ändamål tillse, att erforderlig spaning och undersökning verkställas, då misstanke uppkommit därom, att brott som nyss sagts blivit förövat, samt att hålla tillsyn däröver, att ordning och givna föreskrifter iakttagas å gator, torg, hamnar och andra allmänna platser, å allmänna förlusteställen och utskänkningslokaler. Närmast under polismästaren är den polisintendent, som förestår ordningspolisen, ansvarig för allmän ordning och den polisintendent, som förestår kriminalpolisen, ansvarig för allmän säkerhet inom huvudstaden och har den sistnämnde i övrigt att fullgöra de åligganden, som i lag och författning äro anbefallda för kriminalpolisen i Stockholm.

För att polismyndigheterna skola kunna utöva sin verksamhet för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet, måste de hava rätt att vid behov begagna sig av tvångsmedel. Det framgår också av ett flertal författningar såväl direkt som indirekt, att polismyndigheterna i sin verksamhet äga utöva

tvång för verkställande av på dem ankommande uppgifter. I detta sammanhang må återgivas innehållet i 10 § i den ovannämnda normalinstruktionen, vilken paragraf lyder: "För verkställande av åtgärd, som ankommer å polisman, må han ej använda strängare medel än som de föreliggande förhållandena kräva. Ingripande mot någon för att i visst avseende åstadkomma rättelse bör såvitt möjligt ske genom anmaningar och upplysningar. Våld må tillgripas allenast, därest det är av ett oundgängligt behov påkallat." Med polisman måste uppenbarligen förstås icke blott lägre befattningshavare utan även de för ledningen av polisarbetet erforderliga befälspersonerna. Normalinstruktionen innehåller bestämmelser om anhållande men i övrigt upplyser instruktionen intet om de tvångsmedel, som få anlitas.

Bland de tvångsmedel, vilka enligt gällande rätt stå till polismyndigheternas förfogande vid undersökningar rörande brott, märkas i första hand sådana, som rikta sig mot den för brott misstänktes person och gå ut på ett frihetsberövande (anhållande, kvarhållande och häktning). Vidare bör i detta sammanhang nämnas rätten att göra undersökning i den misstänktes bostad eller annan lägenhet (husrannsakan). Detta institut är närmare reglerat i lagen den 12 maj 1933 om vissa tvångsmedel i brottmål, varjämte i vissa specialförfattningar (exempelvis lagen om straff för olovlig varuinförsel) förekomma bestämmelser om husrannsakan. Enligt 12 § lagen om vissa tvångsmedel i brottmål må husrannsakan företagas hos den som är med skäl misstänkt för brott, varå kan följa straffarbete eller fängelse, för eftersökande av föremål, som är underkastat beslag, eller eljest till utrönande av omständighet, som kan äga betydelse för utredning om brottet. I anledning av brott, varå efter lag kan följa straffarbete, må husrannsakan för ändamål varom nyss sagts jämväl anställas hos annan än den misstänkte, såvida brottet där föröfvats eller den misstänkte där gripits eller eljest särskilt skäl är att föremål, som är underkastat beslag, skall där anträffas eller annan utredning om brottet vinnas. För eftersökande av den, som skall gripas eller häktas för brott, må husrannsakan företagas hos honom, så ock hos annan, om särskilt skäl finnes, att den eftersökte uppehåller sig där. Slutligen stadgas att i lägenhet, som enligt sin bestämmelse är tillgänglig för envar eller som plägar tjäna till härbärke för lösdrivare eller förbrytare eller där sådant gods som eftersökes plägar uppköpas eller mottagas som pant, må för ändamål som ovan sagts ske husrannsakan jämväl i andra fall.

Enligt de nu återgivna bestämmelserna i lagen om vissa tvångsmedel i brottmål är alltså en förutsättning för husrannsakan, att misstanke föreligger att brott blivit begånget. Nämnada lag, som reglerar institutet husrannsakan såsom ett straffprocessuellt tvångsmedel, giver däremot icke polismyndighet någon rätt att företaga husrannsakan till förebyggande eller upptäckande av brott. En sådan rätt föreligger dock för närvarande beträffande en särskild grupp av samhällsfarliga brott. Jämlikt den till tiden begränsade lagen den 9

januari 1940 om vissa tvångsmedel vid krig eller krigsfara m. m., vilken tillerkänner polismyndigheterna mycket vidsträckta befogenheter, må i fråga om brott mot 8 kap. strafflagen samt vissa andra särskilt angivna brott husrannsakan ske, där det finnes erforderligt för att *hindra eller uppdaga* brott. Det kan i detta sammanhang förtjäna anmärkas, att enligt ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag angående polisundersökning i brottmål samt häktning m. m., över vilket år 1920 lagrådets utlåtande inhämtades men som ej ledde till lagstiftning, medgavs husrannsakan i allmän eller misstänkt lokal för *upptäckande* av brott. I den promemoria angående lagstiftning om vissa straffprocessuella tvångsmedel, som år 1932 avgavs av särskilt tillkallade sakkunniga, framhöllo dessa efter omnämnande av 1920 års förslags bestämmelse om husrannsakan för upptäckande av brott, att en husrannsakan, som ej sker i anledning av misstanke om begånget brott, närmast torde vara att anse som en polisåtgärd i ordningssyfte och ej såsom ett straffprocessuellt tvångsmedel, varför bestämmelser härom ej ansetts böra meddelas i detta sammanhang.

En ingalunda lätt besvarad fråga är, i vad mån polisiära tvångsmedel, utan att vara i lag eller författning uttryckligt medgivna, äro enligt svensk rätt tillåtna. Att när det gäller upprätthållande av allmän ordning och säkerhet föreligger en rätt för polisorganen att under vissa förutsättningar anlita tvång utan direkt stöd av något stadgande torde vara allmänt erkänt. Såsom regel bör dock gälla, att tvång i sådana fall får tillgripas endast då andra medel utan resultat kommit till användning (jfr 10 § i normalinstruktionen) och tvång alltså är oundgängligen erforderligt för att polismakten skall kunna fullgöra sin uppgift. Tvånget måste alltid stå i rimligt förhållande till den fara eller olägenhet, som ingripandet avser att undanröja. De åtgärder, som vidtagas, måste sålunda städe noga anpassas efter vad den föreliggande situationen kräver. Slutligen må påpekas, att rätten för polismyndighet att efter eget skön använda tvångsmedel givetvis blivit mera kringskuren i samma mån som genom lagstiftning förut oreglerade tvångsmedelsinstitut gjorts till föremål för en noggrann reglering.

Vid ett bedömande, hur razzian å Atlantic rättsligen skall betraktas, uppställer sig först det spørsmålet, om den utgjort en husrannsakan. Vederbörande polismyndigheter synas icke hava ansett den innefatta en sådan åtgärd. Den omständigheten, att de för husrannsakan gällande formella föreskrifterna om protokoll m. m. icke iakttagits, tyder därpå. Det må likväl framhållas, dels att razzian beordrats av kriminalpolisintendenten och icke av ordningspolisintendenten, som dock var närvarande vid razzian, dels ock att några av de för razzians företagande anförda skälen närmast föra tanken på institutet husrannsakan. Då emellertid polismyndighetens huvudsakliga syfte med razzian, enligt vad jag kunnat finna, varit att skaffa ett underlag till stöd för ett beslut om återkallelse av utskänkningstillståndet, synes mig razzian böra betraktas som en i ordningssyfte företagen polisåtgärd och icke som husrann-

sakan enligt 1933 års tvångsmedelslag. För att en razzia som den ifrågavarande, vilken företer stora likheter med en husrannsakan, skall få verkställas måste alldeles särskilda omständigheter kunna åberopas, vartill måste komma att ändamålet ej kan uppnås med användande av ett mindre vittgående ingripande. Särskilt ur sist angivna synpunkt kan jag, såsom nedan närmare skall utvecklas, icke finna razzian motiverad.

Såsom skäl för densamma har uppgivits, *att* anmälningar inkommit till kriminalpolisen att Atlantic var ett tillhåll för vissa lösa och obskyra element, som bland annat utnyttjade Atlantics egenskap av kombinerad restaurang och hotell på så sätt, att de, efter att hava stiftat bekantskap i restaurangen, tillfälligt förhyrde rum å hotellet i syfte att där öva otukt, *att* Atlantic å dansaftnar regelbundet besöktes av kvinnor, vilka utbjödo sig till skörlevnad, *att* anledning funnits att antaga, att för brott efterspanade personer frekventerade stället, *att* det kunde förmodas att utlänningar utan legitimationshandling eller uppehållstillstånd eller med förbud att vistas i Stockholm uppehölo sig å Atlantic *samt att* utlänningar där knöto förbindelser, vilka sedermera utnyttjades för de speciella intressen utlänningarna här hade att tillvarataga. Vidare har som skäl för razzian uppgivits *att* allvarliga anmärkningar riktats mot nykterhetstillståndet och ordningen å restaurangen *samt att* kriminalpolisintendenten innan han gjorde den framställning, som ledde till Ö. Ä:s förenämnda beslut angående utskänkningsrättigheterna, ansett sig behöva det reella underlag, som razzians resultat kunde väntas utgöra. Det har i detta sammanhang framhållits, att razzior upprepade gånger företagits när det gällt att erhålla ett objektivt underlag för bedömande, om en rörelse, mot vilken förekommit särskilt allvarliga anmärkningar, över huvud borde tillåtas fortsätta.

Beträffande spörsmålet, huruvida omständigheterna i det föreliggande fallet berättigat polisen att tillgripa en sådan åtgärd som ifrågavarande razzia, må framhållas följande.

Vad först angår det anförda skälet, att lösa och obskyra element brukade nyttja hotellet i otuktssyfte, är att märka, att vid razzian icke, såvitt handlingarna utvisa, företagits någon undersökning för utrönande, huruvida några av gästrummen i hotellet tillfälligt förhyrts i sådant syfte. Beträffande påståendet, att kvinnliga gäster å restaurangen brukade utbjuda sig till skörlevnad — ett påstående som vinner stöd av utredningen i ärendet — synes möjligheten att vid en polisrazzia kunna konstatera dylik trafik vara ytterst ringa för att icke säga helt utesluten. Givetvis äro möjligheterna härutinnan långt större, om några få civilklädda polismän infinna sig såsom gäster för att obemärkta kunna göra iakttagelser. Så har också vid ett par tillfällen före razzian skett. Då enligt vad jag nyss anført genom razzian icke gärna kunde konstateras, vilka av de närvarande kvinnorna som förde ett lösaktigt leverne, kunde det endast vara fråga om att fastslå, huru många och vilka av de närvarande utgjordes av kvinnor, som enligt hos polisen tidigare gjorda anteck-

ningar tillhörde den kategori, varom nu är fråga. Att detta ändamål icke kunnat berättiga razzian anser jag uppenbart, så mycket mindre som polisen även utan en razzia torde kunnat skaffa sig en någorlunda säker uppfattning om det antal kvinnliga gäster å Atlantic, som förut behandlats enligt lösdrivarlagen. För personalen å kriminalavdelningens femte rotel, som har till uppgift att övervaka tillämpningen av nämnda lag, torde nämligen kvinnorna av förenämnda kategori i flertalet fall vara till namn eller utseende kända. Att det förhåller sig så bestyrkes i viss mån därav, att de två polismän, som för iakttagelser besökte Atlantic den 10 oktober, därvid bland gästerna observerade 10 å 11 av polismännen till namn eller utseende kända sedeslösa kvinnor, vilket antal föga skiljer sig från antalet vid razzian anträffade kvinnor, som tidigare behandlats enligt lösdrivarlagen. Deras antal var nämligen 13.

Rörande frågan, om polisen ägt företaga razzian i syfte att eftersöka personer, som skulle gripas eller häktas för brott, må först framhållas, att i 1933 års tvångsmedelslag finnes angivet, under vilka förutsättningar husrannsakan för nyssberörda ändamål får ske och vilka formaliteter, som därvid skola iakttagas. Det torde vid sådant förhållande icke vara tillåtet för polismyndighet att för nämnda ändamål tillgripa en med husrannsakan så likartad åtgärd som ifrågavarande razzia, därest icke förutsättningar för husrannsakan finnas. I detta avseende kan anmärkas, att även om vid brottsutredningar i ett flertal fall visat sig, att kriminella element besökt Atlantic, synes detta dock ej hava skett i sådan utsträckning att restaurangen kunde sägas hava utgjort ett tillhåll eller en samlingsplats för brottslingar. Det må i detta sammanhang erinras därom, att polismännen Dahlquist och Hederberg i sin rapport över besöket den 1 december 1941 uppgivit bland annat följande: "Vid vårt besök kunde vi igenkänna några få personer, som varit anhängna för brott. Att restaurang Atlantic är ett tillhåll för förbrytare eller en samlingsplats för 'ligor' kan dock icke påstås." Riktigheten av detta omdöme har enligt min uppfattning icke vederlagts av det förhållandet, att vid razzian bland omkring 450 restauranggäster anträffades 25, som varit antingen straffade för brott eller såsom misstänkta därför hörda av polisen. Huru många de straffade utgjorde framgår ej av handlingarna. För övrigt är att märka, att man icke utan vidare får inräkna en person bland samhällets kriminella element därför att han en gång, kanske för många år sedan, straffats för något brott. Givetvis är det vidare orimligt att hänföra en person till berörda element endast på den grund, att han blivit hörd såsom misstänkt för brott. Jag kan icke finna, att razzian varit motiverad såsom en åtgärd i syfte att efterspana förbrytare. Anmärkas må också, att såvitt handlingarna utvisa razzian ej ledde till gripande av någon för brott eftersökt person. Ej heller synas sådana omständigheter hava förelegat, att razzian kunde motiveras av behovet att öva kontroll över utlänningar.

Av handlingarna i ärendet synes ganska tydligt framgå, att det egentliga

skälet för razzian var att därigenom skaffa ett underlag till stöd för ett beslut om indragning av utskänkningstillståndet. Beslut härom meddelades också av Ö. Ä. den 16 december 1941, d. v. s. endast några dagar efter razzian. Över beslutet anförda besvär föranledde visserligen icke något Kungl. Maj:ts yttrande, när vid besvärsmålets avgörande den 9 oktober 1942 den tid redan tilländagått, för vilken utskänkingsrättigheten överlätits. De yttranden Ö. Ä., kontrollstyrelsen och styrelsen för Aktiebolaget Stockholmssystemet avgivit i anledning av besvären ävensom övriga handlingar i saken synas mig emellertid giva vid handen, att Ö. Ä. haft fullgoda skäl för sitt beslut. Enligt systembolagets uppgifter hade anledning till grava anmärkningar ur ordnings- och nykterhetssynpunkt ofta förekommit. De av polismännen Winberg, Sjöström, Dahlquist och Hederberg avlämnade rapporterna angående gjorda iakttagelser vid besök å restaurangen visade också, att gästernas uppträdande ur sedlighetssynpunkt lämnat mycket övrigt att önska. Om polisledningen ansett vidare utredning om missförhållandena erforderlig, hade sådan lämpligen kunnat anskaffas genom att vid ytterligare tillfällen några enstaka civilklädda polismän beordrats till stället för att göra iakttagelser. Detta skulle hava varit betydligt effektivare ur bevisningssynpunkt än anställande av razzia. Det torde knappast kunna påstås, att en sådan åtgärd är ett särskilt tjänligt medel för att konstatera, huruvida ur ordningssynpunkt något är att anmärka. Om en större polisstyrka intränger i en offentlig lokal av det slag, varom här är fråga, torde detta i regel få till följd att, därest oväsen, bråk eller andra störande uppträden skulle hava förekommit dessförinnan, sådan oordning upphör i och med polisstyrkans ankomst. Att vid en razzia konstatera, huruvida överträdelse av spritutskänkingsrättigheter förekomma, är icke lätt. Några undersökningar i sådant syfte hava, såvitt handlingarna utvisa, ej heller förekommit vid nu ifrågavarande razzia. Gäller det däremot att utröna, om spritutskänkning förekommer å en restaurang, där sådan utskänkning icke får förekomma, kan anställande av razzia innebära ett effektivt tillvägagångssätt. Dock erfordras givetvis icke för nämnda ändamål, att gästerna bliva föremål för en kontrollerande undersökning på sätt som skedde å Atlantic.

Vid en jämförelse mellan den nu ifrågavarande razzian och de razzior, som enligt vad Zetterquist uppgivit förekommit å ett tiotal s. k. nattklubbar, torde böra påpekas, att sistnämnda razzior med största sannolikhet i de flesta fall tillkommit för att utröna *dels* huruvida klubben, även om den till det yttre haft karaktär av slutet sällskap, i verkligheten stått öppen för allmänheten och *dels* huruvida rusdrycksutskänkning ägt rum i lokalerna. Sådana skäl kunde ju icke åberopas för vidtagande av razzian å Atlantic. Ej heller synes denna razzia kunna jämföras med razzior, som företagas i s. k. spelhålor eller i obskyra hotell, vilkas innehavare misstänkas för koppleri.

Såsom sammanfattning av det sagda vill jag uttala, att razzian å Atlantic icke synes hava varit påkallad av de föreliggande omständigheterna. Åtgärden

har visserligen företagits i bästa syfte, men enligt min mening kunde syftet hava vunnits med andra mycket lämpligare medel. Det är visserligen lofvärt, att polisen vid fullgörandet av sin för samhället viktiga uppgift nitiskt och verksamt ingriper även för sanering av ett osunt restaurang- och nöjesliv, men å andra sidan får ej förbises vikten av att därvid icke tillgripas strängare medel än den föreliggande situationen kräver. Att å restauranger eller kaféer anställa razzior, varvid alla närvarande gäster kontrolleras såsom skedde å Atlantic, är ett förfarande, som icke — vare sig det gäller näringsställen av högre eller lägre klass — bör ifrågakomma annat än i undantagsfall, då alldeles särskilda omständigheter föreligga.

Slutligen må framhållas, att någon anmärkning mot polispersonalens uppträdande under razzian å Atlantic icke torde kunna göras, varför de uppgifter i motsatt riktning, som efter razzian förekommo i vissa tidningar, icke synas överensstämma med verkliga förhållandet.

Med dessa uttalanden var ärendet av mig slutbehandlat.

13. Fråga huruvida passagerare, som under färd med bil varit placerade å bilens förarsäte på sådant sätt att de inkräktat på det för bilens manövrering avsedda utrymmet, kunna härför ådömas ansvar.

Vid en av tjänstförrättande justitieombudsmannen Rudewall den 7 augusti 1941 företagen inspektion av Västerbottens mellersta domsagas kansli iaktogs, att Nysätra tingslags häradsrätt under ordförandeskap av häradshövdingen Gudmund Welinder genom tre den 4 april 1940 avkunnade utslag jämlikt 20 § 1 mom. och 38 § 1 mom. vägtrafikstadgan dömt tre personer för att de under färd med lastbil varit så placerade å bilens förarsäte, att det för bilens manövrering avsedda utrymmet inkräktats.

J. O. anmärkte i anledning härav, att vederbörande bilförare bort åtalas men att passagerarna icke lagligen kunnat fällas till ansvar för vad som lagts dem till last.

I sedermera infordrad förklaring anförde Welinder, att enligt hans åsikt en passagerare i fall som det ifrågavarande borde fällas till ansvar, därest han insett, att bilföraren hindrats intaga bekväm körställning. Welinder hänvisade till den av polisintendenten G. Biörklund och kanslirådet Helge Berglund utgivna kommentaren till gällande trafiklagstiftning, "Våra trafikförordningar".

I 20 § 1 mom. nu gällande vägtrafikstadga av den 23 oktober 1936 föreskrives, att å eller invid automobils förarsäte må icke gods så lastas eller personer så placeras, att det för automobilens manövrering avsedda utrymmet inkräktas.

Beträffande tillkomsten av denna bestämmelse må nämnas följande. I det av 1927 års motorfordonssakkunniga år 1929 avgivna betänkandet med förslag till bland annat vägtrafikstadga upptogo de sakkunniga i 7 § av denna stadga särskilda bestämmelser för cykeltrafiken, bland annat den föreskriften att två eller flera personer icke samtidigt finge färdas å cykel, som vore avsedd för allenast en person. I det förslag till vägtrafikstadga, som genom proposition (nr 121) förelades 1930 års riksdag, gjordes ett tillägg till 7 §, vilket upptogs såsom ett andra moment i paragrafen. Första stycket i det sålunda föreslagna andra momentet hade följande lydelse: "I automobils förarsäte må icke flera passagerare taga plats eller gods uppläggas till större myckenhet än att föraren kan intaga en bekväm körställning." Ett stadgande av denna lydelse inflöt i den därefter den 20 juni 1930 utfärdade vägtrafikstadgan.

Sedermera avgåvo 1934 års vägtrafiksakkunniga betänkande med förslag till bland annat ny vägtrafikstadga. De sakkunniga upptogo i förslaget under 20 § 1 mom. en bestämmelse likalydande med den i 7 § 2 mom. första stycket i 1930 års vägtrafikstadga. På grundval av de sakkunnigas förslag förelade Kungl. Maj:t 1936 års riksdag proposition (nr 213) med förslag till vägtrafikstadga m. m. Enligt propositionen erhöll emellertid 20 § 1 mom. följande lydelse, som återfinnes i den samma år utfärdade ännu gällande stadgan: "Å eller invid automobils förarsäte må icke gods så lastas eller personer så placeras, att det för automobilens manövrering avsedda utrymmet inkräktas." Propositionen lämnar ingen upplysning om anledningen till den i förhållande till 1930 års stadga och de sakkunnigas förslag ändrade avfattningen av bestämmelsen ifråga. Över propositionen avgav andra lagutskottet utlåtande, vari förevarande stadgande dock ej särskilt berördes.

Den avfattning, som ifrågavarande bestämmelse fått i 1936 års vägtrafikstadga ("personer så placeras"), torde hava medfört ändring beträffande passagerares straffrättsliga ansvar. I motsats till vad som gällde enligt 1930 års vägtrafikstadga lärer således nu icke en passagerare utan endast bilföraren kunna fällas till ansvar i det avseende, varom här är fråga. I likhet med tjänstförrättande justitieombudsmannen Rudewall finner jag alltså, att Nysätra tingslags häradsrätt förfarit felaktigt genom att i förenämnda fall döma tre personer till ansvar för att de under en färd med bil varit så placerade å bilens förarsäte, att det för bilens manövrering avsedda utrymmet inkräktats. I Biörklunds och Berglunds ovannämnda kommentar, till vilken Welinder i sin förklaring hänvisat, finnas angivna tre rättsfall, vari förevarande fråga varit föremål för domstols prövning. Dessa rättsfall, på vilka Welinder genom sin hänvisning förmodligen velat fästa min uppmärksamhet, avse tre utslag, meddelade det första den 17 januari 1933 av hovrätten över Skåne och Blekinge samt de två övriga den 5 och den 19 oktober 1934 av Svea hovrätt. Rättsfallen ifråga torde emellertid sakna betydelse i förevarande hän-

seende, enär i desamma domstolarna haft att tillämpa icke 1936 års vägtrafikstadga utan den förut gällande stadgan av år 1930.

För den ovan uttalade uppfattningen i ansvarsfrågan har jag funnit stöd i ett av Göta hovrätt den 31 mars 1941 meddelat utslag (se referat i Sv. J. T. 1942 sid. 32). I det i referatet behandlade målet yrkade allmän åklagare ansvar å — förutom bilföraren — tre personer för det de under en bilfärd varit placerade å bilens förarsäte och därigenom inkräktat på det för bilens manövrering avsedda utrymmet. Vederbörande underrätt fann vad i målet lagts passagerarna till last icke vara av beskaffenhet att för dem föranleda ansvar och ogillade förty åtalet i denna del. Åklagaren anförde besvär över utslaget, men hovrätten fann ej skäl att däri göra ändring.

Med dessa uttalanden, som jag upptog i en till Welinder avlåten skrivelse, var ärendet av mig slutbehandlat.

14. Fråga om skadeståndsskyldighetens omfattning då arbetstagare skilts från sin anställning i strid mot lagen den 14 oktober 1939 om förbud mot arbetstagares avskedande med anledning av värnpliktstjänstgöring m. m.

Korrespondenten Olof Thorsén anförde efter stämning å Henrik Mannerfrid Aktiebolag vid rådhusrätten i Göteborg: Thorsén hade den 1 maj 1937 anställts som korrespondent hos firman Henrik Mannerfrid, vilken firma sedermera ombildats till bolaget. Under år 1940 hade Thorsén under tiden den 13—den 18 april och den 21 juli—den 12 november fullgjort honom åliggande värnpliktstjänstgöring. Omkring en vecka efter värnpliktstjänstgöringens avslutande den 12 november 1940 hade bolaget, som i slutet av nästföregående månad beviljat Thorsén tjänstledighet till den 1 januari 1941 med bibehållande av full lön under tjänstledighetstiden, uppsagt Thorsén från hans anställning till sistnämnda dag. Som Thorsén sålunda skilts från sin anställning på grund av tjänstgöring, som ålegat honom enligt värnpliktslagen, vore han berättigad till skadestånd. Thorséns månadslön hade vid tiden för hans inkallelse till värnpliktstjänstgöring utgjort 350 kronor. Med hänsyn till att Thorsén erhållit annan anställning mot en lön av 225 kronor i månaden yrkade han att i sådant hänseende bli tillerkänd 125 kronor i månaden från den 1 januari 1941 till den 20 maj samma år, då målet överlämnades till rådhusrättens prövning. Thorsén, som tillika fordrade ränta, förbehölle sig rätt att sedermera fordra det ytterligare skadestånd, vartill han kunde anses berättigad. Därest skadeståndet icke kunde beräknas efter nu angivna grund, yrkade Thorsén, att ersättning för den skada, som tillskyndats honom genom bolagets för-

farande, måtte tillerkännas honom med ett engångsbelopp av 5,000 kronor jämte ränta.

Bolaget bestred, att Thorsén blivit skild från sin anställning hos bolaget på grund av honom åliggande militärtjänstgöring. Orsaken hade i stället varit, att han icke skött sin tjänst till bolagets belåtenhet samt även genom sitt personliga uppträdande mot bolagets chef givit denne anledning till missnöje. Särskilt hade detta varit fallet under Thorséns tjänstgöring några dagar i oktober 1940, då han var ledig från militärtjänsten.

Båda parterna förebragte åtskillig utredning i målet.

I dom den 20 maj 1941 fann rådhusrätten det ej ådagalagt, att Thorséns skiljande från anställningen hos bolaget föranletts av Thorséns värnplikts-tjänstgöring, och ogillade därför käromålet samt förpliktade Thorsén att ersätta bolagets rättegångskostnader.

Thorsén fullföljde efter vad sin talan i Göta hovrätt.

I en till hovrätten ingiven skrift, i vilken Thorsén närmare utvecklade sin ståndpunkt i målet, anförde han bland annat: "Svaranden söker medelst tjänstledighetsformen mildra sitt handlingssätt. Jag har intet att erinra mot den uppsägningstid som tillämpats. Svaranden har tvärtom behandlat mig rundhänt i detta fall. Men tvisten gäller inte uppsägningstiden."

I dom den 30 december 1941 yttrade hovrätten följande.

Hovrätten finner i målet utrett, att bolaget någon dag i slutet av november 1940 uppsagt Thorsén från hans anställning till den 1 januari 1941 samt att Thorsén från sistnämnda dag erhållit annan anställning mot lön, som med 125 kronor i månaden understigit den lön han vid tiden för hans inkallelse till värnpliktstjänstgöring uppburit från bolaget. Den förebragta utredningen kan icke anses giva vid handen, att bolaget på grund av Thorséns förhållande i tjänsten ägt skilja honom från anställningen hos bolaget utan att han kommit i åtnjutande av skälig uppsägningstid. Med hänsyn till omständigheterna finner hovrätten skälig uppsägningstid för Thorsén böra bestämmas till två månader. Vid sådant förhållande finner hovrätten, att Thorsén — även om han blivit uppsagd från sin tjänst på grund av tjänstgöring, som ålegat honom enligt värnpliktslagen — icke kan mot bolaget göra gällande rätt till skadestånd i vidare mån än han icke kommit i åtnjutande av full lön till och med utgången av andra kalendermånaden efter den månad, varunder han blivit uppsagd, eller till och med den 31 januari 1941. Som Thorsén i följd av uppsägningen gått förlustig löneförmåner för januari månad 1941 med 125 kronor, skall vad Thorsén äger uppbära i skadestånd bestämmas till sistnämnda belopp. På grund av vad sålunda upptagits prövar hovrätten rättvist att med ändring av rådhusrättens dom förplikta bolaget att mot kvitto till Thorsén utgiva 125 kronor jämte fem procent ränta därå från stämningdagen den

24 februari 1941, tills betalning sker, samt att ersätta Thorsén hans utgifter å målet vid rådhusrätten med ett till 200 kronor jämkat belopp.

I målets avgörande deltog hovrättsråden Arnold Lindman och Erik Ahlgren, assessorn Torsten Myrland samt e. o. assessorn Ragnar Grönwall. Myrland var av skiljaktig mening samt yttrade:

”Enär Thorsén — även om han blivit uppsagd från sin tjänst på grund av tjänstgöring, som ålegat honom enligt värnpliktslagen, — icke kan mot bolaget göra gällande rätt till skadestånd i vidare mån än på den grund att han icke kommit i åtnjutande av skälig uppsägningstid, alltså och då Thorsén förklarar sig icke hava något att erinra emot den uppsägningstid som i förevarande fall tillämpats, prövar jag rättvist fastställa det slut rådhusrättens dom innehåller.”

Mot hovrättens dom fullföljde Thorsén, ehuru därtill berättigad, icke talan.

I en sedermera hit inkommen klagoskrift sade sig bolagets rättegångsombud, advokaten Mårten Henriques i Göteborg, vilja fästa J. O:s uppmärksamhet på hovrättens dom. Henriques gjorde gällande, att hovrätten icke meddelat någon dom i den fråga, varom parterna tvistat, nämligen frågan huruvida med hänsyn till bestämmelserna i lagen den 14 oktober 1939 om förbud mot arbetstagares avskedande med anledning av värnpliktstjänstgöring m. m. en av bolaget verkställd uppsägning varit laglig eller icke. Att hovrättens dom icke innehölle något klart avgörande av denna tvistefråga vore i varje fall uppenbart. Hovrätten hade däremot avdömt en annan fråga, som icke varit föremål för tvist mellan parterna och icke hänskjuten till domstolens avgörande, nämligen frågan huru lång uppsägningstid Thorsén under sin anställning hos bolaget varit berättigad till. Parterna hade varit överens om att den uppsägningstid, som Thorsén kommit i åtnjutande av, i varje fall icke varit för kort. Frågan om uppsägningstidens längd i händelse anställning komme att upphöra genom uppsägning från arbetsgivarens sida vore en fråga, som arbetsgivaren och den anställde ensamma ägde bestämma över, då de därom vore överens. Av detta skäl funne Henriques hovrättens dom fullkomligt ofattlig. Vid domens avkunnande hade det nämligen icke, såsom man efter ett första genomläsande av domen vore benägen att förmoda, förbisetts, att Thorsén för sin del uttryckligen förklarar sig icke hava något att erinra emot den uppsägningstid, som i förevarande fall tillämpats. Detta framginge av den skiljaktiga mening, som uttalats i hovrätten.

I infordrad förklaring anförde Lindman, Ahlgren och Grönwall följande.

Det skydd, som genom bestämmelserna i 1 och 5 §§ ifrågavarande lag tillförsäkrats arbetstagaren, utgjorde enligt den uppfattning, vartill de i målets avgörande deltagande hovrättsledamöterna kommit, *dels* att ar-

betstagaren ej med laga verkan kunde uppsägas under det militärtjänstgöringen påginge *och dels* att han, därest han på grund av militärtjänstgöring uppsades efter sådan tjänstgörings slut, vore berättigad till lön under skälig uppsägningstid, såvitt han ej erhållit ny anställning, eller till löneskillnad under skälig uppsägningstid, såvitt han erhållit lägre avlönad anställning. Majoriteten av hovrättsledamöterna hade funnit, att den förebrogta utredningen icke kunde anses giva vid handen, att bolaget på grund av Thorséns förhållande i tjänsten ägt skilja honom från anställningen hos bolaget utan att han kommit i åtnjutande av skälig uppsägningstid, samt att Thorsén uppsagts på grund av sådan tjänstgöring, som omförmäles i 1 § ifrågavarande lag, och på grund därav vore berättigad till skadestånd jämlikt 5 § av lagen. Med hänsyn till att Thorsén enligt ovannämnda tolkning av 1939 års lag icke vore berättigad till skadestånd i större utsträckning än om han blivit oberättigat uppsagd utan samband med militärtjänstgöring hade majoriteten ansett det icke erforderligt att som grund för skadeståndet i domen angiva uppsägning på grund av militärtjänstgöring. Samma tankegång hade kommit till uttryck i en vid förklaringen fogad den 14 november 1941 meddelad dom i ett mål, som avgjorts av samma hovrättsdivision med delvis annan sammansättning. Påståendet i anmärkningsskriften, att hovrätten avdömt en fråga, som icke varit föremål för tvist mellan parterna, vore ej riktigt. Tvisten hade rört skadestånd i följd av uppsägning och ej uppsägningstid. Majoriteten hade funnit, att Thorsén varit berättigad till skadestånd men att detta icke kunnat beräknas enligt de grunder Thorsén i målet åberopat utan endast med hänsyn till att Thorsén varit berättigad erhålla skadestånd under skälig uppsägningstid. Vid målets avgörande hade majoriteten funnit, att med den rättspraxis som tillämpades Thorsén vore berättigad till två månaders uppsägningstid. Väl hade Thorsén i inlägga till hovrätten låtit anföra, att han intet hade att erinra mot den uppsägningstid som tillämpats, att bolaget tvärtom behandlat Thorsén rundhänt i detta fall samt att tvisten icke gällde uppsägningstiden, men vad författaren av vadeinlagan därmed åsyftat kunde ej anses klart. Ifrågavarande partsanförande hade vid målets avgörande ingalunda förbisetts utan tvärtom ingående diskuterats samt givit anledning till skiljaktig mening. En uppsägningstid av en månad kunde knappast anses vara rundhänt tilltagen, utan syntes en uppsägningstid sammansatt av *dels* militärtjänstgöringstid med lön från bolaget, *dels* den vecka efter militärtjänstgöringens avslutande den 12 november 1940 till dagen för uppsägningen, under vilken vecka Thorsén varit tjänstledig med lön, *dels ock* den tid efter uppsägningen i slutet av november 1940, varunder Thorsén uppburit lön, hava föresvävat författaren av vadeinlagan. Den vid målets avgörande skiljaktige ledamoten hade åt nu ifrågavarande partsanförande givit en tolkning, som av majoriteten ansetts ej

vara av formella hänsyn nödig samt ur materiell synpunkt mindre tillfredsställande. Med hänsyn till vad i anmärkningsskriften i övrigt anförts erinrades om bestämmelsen i 2 § i 1939 års lag, att förbehåll, varigenom inskränkning göres i rätt, som enligt lagen tillkommer arbetstagaren, icke är bindande.

I avgivna påminnelser anförde Henriques bland annat: Av handlingarna i målet framginge, att parterna och deras rättegångsombud utgått ifrån att 1939 års lag innebure ett mera omfattande skydd för arbetstagarna än vad hovrätten funnit. Henriques förstode fullkomligt, att hovrättsledamöterna ansett, att bolaget icke varit berättigat att skilja Thorsén från hans anställning utan att låta honom komma i åtnjutande av skäligen uppsägningstid. Bolaget hade heller icke för sin del gjort gällande, att bolaget skulle haft rätt att avskeda honom utan skäligen uppsägningstid. Däremot förstode Henriques icke, att hovrättsledamöterna trots de i målet avlagda vittnesmålen och övrig utredning kunnat komma till det resultatet, att Thorsén blivit uppsagd på grund av militärtjänstgöring. Henriques trodde, att denna olikhet i uppfattningen mellan hovrättsledamöterna och honom måste botten i en olika uppfattning om rätten att bringa ett enskilt arbetsavtal (alltså icke ett kollektivt sådant) till upphörande. Denna förmodan grundade Henriques även på ett speciellt uttryck i hovrättsledamöternas yttrande. De talade om, att Thorsén enligt deras lagtolkning icke skulle vara berättigad till skadestånd i större utsträckning än om han blivit "oberättigat uppsagd" utan samband med militärtjänstgöring. Med Henriques' uppfattning om parternas rättighet att uppsäga ett enskilt arbetsavtal skulle Henriques icke hava kommit på den idén att begagna uttrycket "oberättigat". Henriques skulle hava sagt "utan särskilt förvällande från hans sida" eller något dylikt. Parterna i målet hade varit av den uppfattningen, att det i händelse av uppsägning i fall, då arbetstagaren icke gjort sig skyldig till något brottsligt förfarande, brukade tillämpas en uppsägningstid av högst en månad i fråga om en sådan anställning som Thorséns. Hovrättsledamöterna hade uttalat, att Thorsén varit berättigad till två månaders uppsägningstid "med den rättspraxis som tillämpades". Det vore Henriques obekant, om till stöd för påståendet om förefintligheten av en sådan rättspraxis kunde anföras några andra bevis än Göta hovrätts av hovrättsledamöterna åberopade dom av den 14 november 1941 och andra av hovrätten själv i liknande mål givna domar. Det uppseendeväckande i denna sak vore emellertid, att hovrätten i ett tvistemål ansett sig berättigad att helt bortse ifrån ett av den ena parten skriftligen avfattat yttrande, "att han intet hade att erinra emot den uppsägningstid, som tillämpats". Henriques kunde försäkra, att parterna i detta fall icke tvistat om uppsägningstidens längd. Thorsén hade alldeles rätt i sitt uttalande, att tvisten

icke gällde uppsägningstiden. Thorséns ombud i rättegången hade säkerligen varit fullt på det klara med, att om han velat inskränka sig till att utverka att bolaget skulle betala Thorsén 125 kronor mera än bolaget gjort, hade ombudet utan svårighet kunnat utverka detta och att för sådant ändamål en rättegång icke varit erforderlig. Det resultat, vartill hovrätten kommit i sin dom, syntes Henriques med hänsyn härtill "ur materiell synpunkt mindre tillfredsställande" för att använda hovrättsledamöternas formulering. Domen syntes också mindre tillfredsställande med hänsyn till bestämmelserna uti tredje stycket av 5 § i 1939 års lag, vari det talades om "den skadevallandes ringa skuld", "skadans storlek eller omständigheterna i övrigt" såsom föranledande nedsättning i skadeståndets belopp eller fullständig befrielse från skadeståndsskyldighet.

Enligt 1 § lagen den 14 oktober 1939 om förbud mot arbetstagares avskedande med anledning av värnpliktstjänstgöring m. m. må ej någon på grund av tjänstgöring, som åligger honom enligt värnpliktslagen, skiljas från anställning, som han innehar. I 5 § första stycket av samma lag föreskrives vidare, att om arbetsgivaren i strid mot lagen vägrar att låta arbetstagaren återinträda i arbetet eller om han eljest i strid mot vad i lagen är stadgat skiljer arbetstagaren från hans anställning, är arbetsgivaren pliktig att ersätta uppkommen skada; vid bedömande om och i vad mån skada uppstått skall enligt andra stycket av 5 § hänsyn tagas även till arbetstagarens intresse av arbetsavtalets upprätthållande och övriga sådana omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.

Syftet med det sålunda i lagens 1 § uppställda förbudet har — såsom av lagens förarbeten tydligt framgår — varit att förhindra, att den som fullgör värnpliktstjänstgöring skall med anledning därav gå förlustig innehavd anställning. Det torde då ligga i sakens natur, att det i och för sig är likgiltigt, om förlusten av anställningen inträder i omedelbart samband med värnpliktstjänstgöringen eller om arbetstagaren väl får efter dennas slut återinträda i arbetet men därefter av orsaker, som sammanhånga med berörda tjänstgöring, uppsäges från anställningen. Därest icke jämväl sistnämnda förfarande skulle omfattas av lagen, skulle syftet med denna uppenbarligen vara förfelat; om blott arbetsgivaren dröjde med avskedandet någon tid efter det arbetstagaren återinträtt i utövandet av sin befattning, skulle arbetstagaren vara avskuren från möjlighet att åberopa lagen (jfr AD:s dom nr 100/1941).

Genom ett avskedande i strid mot det i lagens 1 § uppställda förbudet inträder enligt 5 § för arbetsgivaren skyldighet att ersätta uppkommen skada. Såsom av andra stycket i sistnämnda paragraf framgår avses här-

med främst ekonomisk skada. Hur skadan är att bestämma är av naturliga skäl icke angivet i lagen och ej heller berört i dess förarbeten. Tillämpningen av bestämmelsen i förevarande hänseende lär få anknytas till vedertagen praxis på det arbetsrättsliga området, främst sådan densamma kommit till uttryck i arbetsdomstolens rättstillämpning. I sådant hänseende må här anmärkas, att AD — t. ex. då en arbetares avskedande stått i strid mot ett i kollektivavtalet intaget förbud mot entledigande på annan grund än arbetsbrist — ansett arbetarens skadeståndsrätt i princip omfatta dennes i anställningen åtnjutna löneförmåner för tid intill dess han återintagits i arbete eller erhållit annan anställning (jfr AD:s dom nr 113/1937). Samma uppfattning har ock kommit till uttryck i en av AD meddelad dom angående avskedande i strid mot nu ifrågavarande lag (domen nr 3/1941).

Om — på sätt ovan anförts — det för lagens tillämpning saknar betydelse, huruvida ett avskedande skett i omedelbart sammanhang med värnpliktstjänstgöring eller först någon tid efter dennas slut, måste tydligen skadeståndsskyldigheten hava samma omfattning i båda fallen. En arbetstagare, som efter slutad värnpliktstjänstgöring fått återinträda i arbete men därefter avskedas med anledning av sagda tjänstgöring, är således i fråga om rätten till skadestånd ej i sämre ställning än om han direkt förvägrats att på grund av värnpliktstjänstgöringen återfå sin anställning. Detta torde även hava fått uttryck i första stycket av 5 § i lagen. Där hänföres arbetsgivarens skadeståndsskyldighet ej endast till det fall, att arbetstagaren i strid mot lagen förvägras att återinträda i arbetet utan även till det fall, att arbetstagaren eljest i strid mot vad i lagen är stadgat skiljes från sin anställning. Föreskrift i sistnämnda hänseende återfanns ej i det lagutkast i ämnet, som upprättats inom justitiedepartementet, men intogs i lagen, sedan föredragande departementschefen framhållit, att i lagen torde böra tydligt utmärkas, att förbudet mot avskedande med anledning av tjänstgöring eller arbete, som avsåges i lagen, skulle gälla även uppsägning, som skedde först efter det arbetstagaren återinträtt i tjänst.

Med hänsyn till vad sålunda anförts torde stöd i lagen icke kunna hämtas för den av hovrättsledamöterna i avgiven förklaring hävdade meningen att — medan arbetstagare ej kan med laga verkan uppsägas under det militärtjänstgöringen pågår — arbetstagare, som på grund av militärtjänstgöring uppsagts efter sådan tjänstgörings slut, är berättigad till lön allenast under skälig uppsägningstid. Anledning synes vid sådant förhållande saknas att här ingå på det av Henriques — i anledning av innehållet i förklaringen — berörda spörsmålet angående omfattningen av det skadestånd, vartill Thorsén enligt hovrättsledamöternas uppfattning skulle varit berättigad, ”om han blivit oberättigat uppsagd utan samband med militärtjänstgöring”.

Med den av hovrätten intagna ståndpunkten angående det skydd, som

enligt 1 och 5 §§ av ifrågavarande lag tillförsäkrats arbetstagaren, var det helt naturligt, att hovrätten tillmätte frågan om Thorséns uppsägningstid avgörande betydelse. Emellertid hade Thorsén i hovrätten uttryckligen framhållit, att han ej hade något att erinra mot den uppsägningstid som tillämpats. Tvekan synes vid sådant förhållande icke kunna råda om vad Thorsén avsett med sin fullföljda talan. Han — som utgått från att uppsägningen inneburit att han i strid mot 1 § i lagen skilts från sin anställning — har påkallat prövning av frågan om storleken av det skadestånd, vartill han till följd härav blivit berättigad, men har tillika velat framhålla, att om uppsägningen i och för sig ansåges ej strida mot lagen, han icke hade något yrkande att framställa på grund av den tillämpade uppsägningstidens längd.

Då Thorsén förklarar sig icke hava något att erinra mot den uppsägningstid han åtnjutit, lär hovrätten icke hava haft att, såsom skett, ingå i bedömning av spörsmålet, vilken uppsägningstid som i förevarande fall vore att anse såsom skälig. Utan betydelse synes härutinnan vara den av hovrättsledamöterna åberopade bestämmelsen i 2 § av lagen, enligt vilken förbehåll, varigenom inskränkning göres i rätt som enligt lagen tillkommer arbetstagaren, icke är bindande. Förutsättningen för tillämpning av denna bestämmelse torde nämligen vara, att från arbetstagarens sida göres gällande, att en mellan honom och arbetsgivaren träffad överenskommelse är — i sin helhet eller i visst hänseende — ogiltig. I den mån vad mellan arbetsgivaren och arbetstagaren överenskommit eller eljest mellan dem förekommit ligger utom ramen för arbetstagarens talan i målet, torde domstolen icke äga att ex officio ingå i prövning därav.

Med dessa uttalanden, som jag upptog i en till hovrättsledamöterna avlåten skrivelse, var ärendet av mig slutbehandlat.

15. Skall, då av parter med gemensam talan någon beviljats fri rättegång, gemensam expedition utfärdas för parterna?

Vid Ala tingslags häradsrätt yrkade hemmansägaren Lars Westlund i Trönö efter stämning åläggande för hemmansägaren Per Widahl, Nils Adolf Widahl, Julia Sahlin, född Widahl, och skogsarbetaren Algot Widahl, alla i Trönö, att till Westlund utgiva visst kapitalbelopp jämte ränta.

Algot Widahl beviljades i målet fri rättegång.

I utslag den 29 maj 1941 förpliktade häradsrätten Per Widahl och hans medparter att till Westlund utgiva fordrat belopp jämte ränta och kostnadsersättning. Vad av allmänna medel utgått i anledning av den Algot Widahl beviljade fria rättegången skulle tillsvidare stanna å statsverket.

Mot häradsrättens utslag fullföljde Per Widahl och hans medparter, efter vad, talan i Svea hovrätt.

Algot Widahl åtnjöt jämväl i hovrätten fri rättegång och han anlidade för utförande av sin talan därstädes advokaten Torsten Gullström i Söderhamn såsom biträde.

I ett den 6 augusti 1941 meddelat föreläggande ålades Algot Widahl och hans medparter att senast den 27 augusti till hovrätten inkomma med vissa av häradsrättens protokoll i målet. Expedition rörande föreläggandet utfärdades kostnadsfritt för "Algot Widahl i Trönödal m. fl."

Den 30 december 1941 meddelade hovrätten dom i målet.

Av hovrättens dom utfärdades för de ändringssökande parterna en gemensam expedition, som utskrevs för "Hemmansägaren Per Widahl m. fl. i Trönö". Denna expedition belades med stämpel 24 kronor.

I en till mig sedermera insänd skrift fäste Gullström min uppmärksamhet därpå, att medan hovrättens föreläggande utfärdats utan avgift, hade däremot hovrättens dom belagts med stämpel, ehuru båda dessa handlingar måste anses utskrivna för samtliga de fyra ändringssökande parterna. På förfrågan om orsaken härtill hade Gullström av en befattningshavare vid hovrätten erhållit det besked, att då vid föreläggandets utfärdande parternas inbördes ställning icke varit vederbörande expeditionshavande bekant, denne ställt föreläggandet på Algot Widahl, som enligt uppgift haft fri rättegång vid häradsrätten. Vid utfärdandet av domen hade emellertid denna handling enligt i häradsrätten följd ordning utfärdats för Per Widahl och hans medparter. Även om visst fog funnes för stämpelbeläggning av domen, syntes den uppfattning, som kommit till uttryck i svaret från befattningshavaren vid hovrätten, icke kunna godtagas. Gullström hemställde därför om ett uttalande av J. O. i den enligt Gullströms mening viktiga principfrågan, för vilken part expedition i fall som det förevarande borde utfärdas.

Sedan jag inhämtat att t. f. notarien Nils Liliequist varit expeditionshavande i ifrågavarande mål, anmodade jag denne att till mig inkomma med yttrande i saken.

I avgivet yttrande anförde Liliequist följande.

Då Algot Widahl — åtminstone efter den tolkning av hithörande bestämmelser som syntes Liliequist riktigtast — vore berättigad till avgiftsfritt exemplar av hovrättens dom, hade nu ett dylikt tillställts Gullström för hans räkning. Emellertid anhölle Liliequist, då rätt skiljaktiga meningar yppats icke blott på den division som avgjort detta mål utan även eljest, att få underställa J. O. frågan om rätta tolkningen av särskilt 11 § expeditionslösenförordningen i fall som detta. Enligt en åsikt skulle därvid endast ett gemensamt och avgiftsfritt exemplar av domen utfärdas för samtliga de

parter i målet, som ägde gemensam talan. Mot denna tolkning syntes i huvudsak kunna invändas, att nämnda lagrum icke tvingade därtill ("bör" i motsats till "skall" i samma paragraf) och framförallt att parter, som eljest icke ägde åtnjuta fri rättegång, därmed skulle beredas en förmån, så mycket mera obefogad som statsmakterna vid upprepade tillfällen inskräppte vikten av sparsamhet i detta hänseende. Enligt en annan åsikt skulle den ledande synpunkten vara, att beviljandet av fri rättegång åt part allenast skulle innebära, att han icke på grund av medellöshet skulle berövas möjligheten att anlita domstolarna för sin rätts bevakande och att vid sidan därav någon självständig rätt för honom att utan kostnad erhålla expeditioner endast skulle föreligga i fall han icke annorledes, t. ex. genom medpart, kunde beredas nämnda förmån. Emot denna tolkning, som väl svårare låte förena sig åtminstone med lagens ordalag, kunde anföras, att den som beviljats fri rättegång därigenom kunde bli beroende av att hans medpart i behörig tid utlöste sina protokoll. Att i detta fall göra någon gränsdragning såtillvida, att fri expedition skulle givas för det fall, att parten hade något berättigat intresse därav, särskilt om han ägde fullfölja talan eller kunde behöva expeditionen för exekution, syntes — om än stöd därför kunde vinnas i vissa uttalanden angående restriktioner i fråga om fri rättegång — i tillämpningen vanskligt. Enligt en tredje åsikt slutligen, som torde bära betecknas såsom en medelväg, borde särskilda expeditioner utfärdas såväl för den som hade fri rättegång som för hans medparter, för de senare ett gemensamt. Hade flera av parterna beviljats fri rättegång, borde möjligen också allenast ett gemensamt exemplar utfärdas för dem. Emot denna tolkning kunde Liliequist själv svårligen finna något hinder i lag, medan för densamma däremot talade att parter, som icke ägde fri rättegång, därigenom betoges möjligheten att på en omväg tillskansa sig sådan förmån, åtminstone i viss utsträckning. Vad slutligen anginge den bristande överensstämmelsen mellan det i nu ifrågakvarande fall utfärdade föreläggandet och domen i målet, hade Liliequist knappast något att tillägga utöver vad den av Gullström tillfrågade befattningshavaren i hovrätten anförde i sitt svar.

Gullström inkom därefter med påminnelser, däri han bland annat uppgav, att Algot Widahl nu kostnadsfritt erhållit ett för honom utfärdat exemplar av ifrågakvarande hovrättsdom.

Enligt § 11 expeditionslösenförordningen bör för parter, vilka föra gemensam talan, gemensam expedition utfärdas. Parterna äro en för alla och alla för en ansvariga för sådan expeditions utlösande.

Det synes mig uppenbart, att part icke kan gå förlustig den i lagen om fri rättegång stadgade förmånen av kostnadsfria expeditioner av den anledning, att han har en eller flera medparter, som icke beviljats fri rättegång. Förefintligheten av sådan medpart innebär alls icke någon säkerhet för att parten kommer att få tillgång till behöfliga expeditioner. Även om skyldighet för medparten att lösa expeditioner skulle föreligga, vilket ju icke är fallet därest han är svarande, är det dock ovisst, om berörda skyldighet fullgöres och, därest så sker, huruvida de lösta expeditionerna tillhandahållas även den fattiga parten. Å andra sidan synes det icke rimligt att part, i den mån skyldighet enligt expeditionslösenförordningen föreligger att mot vederbörliga avgifter lösa expeditioner, skulle befrias från denna skyldighet därför, att en hans medpart beviljats fri rättegång och därmed förmånen av fria expeditioner i målet. Frågan om utfärdande av expeditioner i händelse att av flera parter med gemensam talan någon eller några beviljats fri rättegång bör därför enligt min mening lösas så, att två expeditioner utfärdas, den ena för den eller dem som erhållit fri rättegång och den andra för de övriga parterna å samma sida.

Slutligen må här med några ord beröras vissa andra frågor, som likaledes hänföra sig till fall där part med fri rättegång har medpart, vilken ej beviljats denna förmån. I sådant fall föreligger i viss mån möjlighet för sistnämnda part att undandraga sig åtskilliga av de med rättegången förenade kostnaderna, nämligen delgivningskostnader, vittneslöner och biträdesersättning. Parterna kunna ju ordna det så, att den av dem som åtnjuter fri rättegång ombesörjer delgivningar, påkallar vittnesförhör och anhåller att få rättegångsbiträde förordnat. I händelse av framställning om biträde torde dock vid prövning av behovet därav böra beaktas jämväl den omständigheten, huruvida medpart finnes som har förutsättningar att kunna på ett tillfredsställande sätt utföra parternas gemensamma talan i målet. Vad angår delgivningskostnader och vittneslöner synes det vara svårare att hindra, att part i fall som nu avses undandraget sig sin skäliga andel av rättegångskostnaderna.

Min ovan uttalade uppfattning delgav jag Liliequist.

III. Framställningar till Konungen m. m.

1. Framställning angående domstolarnas arkiv m. m.

I en den 31 januari 1908 till Konungen avlåten skrivelse gjorde, såsom framgår av 1909 års ämbetsberättelse (sid. 90 o. f.), dåvarande justitieombudsmannen framställning om meddelande av lagbestämmelser angående skyldighet för tingslag och städer att dels inrätta och underhålla ändamålsenliga arkivlokaler, dels ock anskaffa brandfria skåp för förvaring av till domstol ingivna originalhandlingar jämte fastighetsböcker och rotlar.

Sedan yttranden över framställningen avgivits av länsstyrelserna samt häradshövdingar och rådhusrätter, avlät J. O. efter därav tagen del den 7 januari 1910 till Konungen ytterligare en skrivelse i samma ämne (ämbetsberättelsen 1911 sid. 244 o. f.).

Frågan om häradsrätternas arkiv behandlades sedermera i en inom justitiedepartementet verkställd utredning angående revision av bestämmelserna om tingshusbyggnadsskyldigheten (st. off. utr. 1936: 37), över vilken utredning yttranden avgåvos av vissa myndigheter och sammanslutningar.

Genom proposition nr 304 till 1942 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till lag om bestridande av kostnaderna för domsagas kansli, däri intagits en uttrycklig bestämmelse om skyldighet för tingslag att anordna brandsäker förvaring av fastighetsböcker, arkivalier och värdehandlingar. Sedan riksdagen antagit det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget, har lag i ämnet utfärdats den 18 juli 1942 (sv. f. nr 658).

Genom beslut den 11 december 1942 har Kungl. Maj:t, då det syfte, som avsetts med J. O:s framställning, blivit i huvudsak tillgodosett genom föreskrifter i den nyssnämnda lagen den 18 juli 1942, funnit framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

2. Framställning angående åtgärder för bättre tillgodosende av vittnens rätt att undfå ersättning för inställelse vid domstol.

I 1927 års berättelse (sid. 291 o. f.) redogöres för en av dåvarande justieombudsmannen den 22 december 1926 avlåten framställning till Konungen angående åtgärder för bättre tillgodosende av vittnens rätt att undfå ersättning för inställelse vid domstol.

Sedan framställningen den 10 juni 1938 överlämnats till processlagberedningen för att tagas under övervägande vid fullgörande av dess uppdrag, behandlade processlagberedningen frågan i sitt den 29 november 1938

avgivna betänkande med förslag till rättegångsbalk (st. off. utr. 1938: 43 och 44).

I proposition nr 5 till 1942 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till rättegångsbalk. Sedan detta förslag, efter ändringar i vissa delar, antagits, har Kungl. Maj:t den 18 juli 1942 utfärdat den sålunda antagna nya rättegångsbalken (sv. f. nr 740). I 36 kap. 25 § i denna balk har upptagits bestämmelse om rätt för den, som kallats till vittne, att i förskott erhålla ersättning för kostnader till resa och uppehälle.

3. Framställning angående omreglering av Nordmarks, Jösse och Södersysslets domsagor.

Av 1940 års berättelse (sid. 206 o. f.) framgår, att jag i en den 20 juni 1939 till Konungen avlåten framställning hemställt, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande, huruvida icke vid då inträffad vakans i häradshövdingämbetet i Södersysslets domsaga åtgärder borde vidtagas för åstadkommande av denna domsagas uppdelning och sammanslagning med Nordmarks och Jösse domsagor.

I proposition nr 94 till 1942 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag om, bland annat, att Södersysslets domsaga från och med den 1 januari 1943 skulle förenas med Nordmarks domsaga till en domsaga. Sedan riksdagen i skrivelse den 22 maj 1942, nr 238, anmält, att riksdagen med avslag å propositionen i denna del beslutat, att den föreslagna domsagoregleringen i västra Värmland icke skulle äga rum, har Kungl. Maj:t den 5 juni 1942 förordnat, att häradshövdingämbetena i Södersysslets och Nordmarks domsagor i föreskriven ordning skulle återbesättas.

4. Framställning angående högre traktamentsersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål och vissa andra mål.

I detta ämne avlät jag, såsom av 1942 års berättelse (sid. 166 o. f.) framgår, den 29 november 1941 en framställning till Konungen.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 205 till 1942 års riksdag framlagt förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 4 juni 1886 angående ersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål, avseende en höjning av den högsta medgivna dagersättningen från 8 till 10 kronor. Sedan riksdagen antagit det framlagda lagförslaget med den ändringen, att dagersättning åt vittne må kunna bestämmas till 12 kronor, har Kungl. Maj:t den 12 juni 1942 utfärdat lag i ämnet (sv. f. nr 365).

5. Framställning angående anteckning i fastighets- eller in-teckningsbok om utfärdande av ny in-teckningshandling i stället för sådan, som förkommit och på grund därav dödats.

Den 23 november 1942 avlät jag till Konungen följande framställning:

Enligt 9 § lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling gäller, att sedan handling genom beslut av rätten blivit dödad, har den, som är förpliktad att fullgöra vad i handlingen blivit utfäst eller vars egendom på grund av in-teckning eller eljest häftar för utfästelsen, att utfärda ny handling, som mot den dödade svarar.

Var handlingen in-tecknad, heter det vidare i samma lagrum, har rättens ordförande att på begäran förse den nya handlingen med bevis att den medför den in-teckningsrätt, som tillkommit den dödade.

Därest handling, om vars dödande gjorts ansökning, är in-tecknad i fast egendom, tomträtt eller vattenfallsrätt eller i fartyg, åligger det enligt 10 § rätten att föranstalta om att anteckning om ansökningen och om rättens slutliga utslag i ärendet så snart ske kan göres i vederbörande fastighets- eller in-teckningsbok.

Sistnämnda stadgande föranleder, att uppgift om dödningsbeslutet inflyter i gravationsbevis rörande den in-tecknade egendomen.

Enligt 3 § kungörelsen den 25 februari 1921 med vissa bestämmelser att iakttaga vid utfärdande av gravationsbevis rörande fast egendom, tomträtt eller vattenfallsrätt m. m. skall gravationsbevis innehålla, bland annat, uppgift om utgivningsdag för den handling, på vilken in-teckning eller ansökan därom grundats, namn å den, till vilken handlingen är ställd, samt utgiva-rens namn.

I en hit ingiven skrift har ombudsmannen hos Aktiebolaget Svenska Handelsbanken T. Ahlström fäst uppmärksamheten på att det icke finnes någon bestämmelse, som ålägger rättens ordförande att i samband med utfärdandet av bevis enligt 9 § ovannämnda lag föranstalta om att anteckning därom blir gjord i in-teckningsboken. Ahlström har framhållit, att detta förhållande medförde att gravationsbevis komme att innehålla anteckning om att det in-tecknade skuldebrevet dödats men icke någon anteckning om att ny in-teckningshandling blivit utfärdad i den dödades ställe. Vid beräkandet av en senare fastställd in-tecknings förmånsrättsläge kunde man lätt förledas till att icke medräkna den in-teckning, som anslöte sig till det dödade skuldebrevet. Ahlström ville därför ifrågasätta, huruvida det icke för undvikande av varje möjlighet till misstag vore önskvärt med en kompletterande lagbestäm-melse, som innebure skyldighet för rättens ordförande att vid utfärdandet av nyssnämnda bevis föranstalta om att anteckning därom gjordes i in-teckningsboken. Denna borde ju innehålla upplysning om alla åtgärder, som vid-tagits med de meddelade in-teckningarna.

Vid skrivelsen var i transumerad avskrift fogat ett av inskrivningsdomare i Stockholm den 27 februari 1936 utfärdat gravationsbevis angående en i staden belägen tomt, utvisande att denna besvärades av bland andra tre den 22 november 1920 beviljade in-teckningar, under § 145 för 10,000 kronor, under § 146 för 10,000 kronor och under § 147 för 5,000 kronor jämte ränta med betalningsrätt i angiven ordning. Gravationsbeviset var försett med ett den 30 oktober 1941 dagtecknat tilläggsbevis av innehåll att beträffande tomten ifråga för tiden från och med den 27 februari 1936 i fastighetsboken icke antecknats något annat av beskaffenhet att böra i gravationsbevis omförmälas än att ansökan gjorts om dödande jämlikt ovannämnda lag den 8 april 1927 av skuldebrevet till den in-teckning, som beviljats den 22 november 1920 under § 147, samt att den 17 september 1941 inkommit anmälan från rådhusrättens avdelning för familjerättsmål, att sagda skuldebrev genom utslag den 2 september 1941 jämlikt 8 § nyssnämnda lag blivit dödadt.

Vidare var vid Ahlströms skrivelse fogad avskrift av ett skuldebrev, som utfärdats i stället för det dödade skuldebrevet och som enligt bevis den 17 september 1941 av rådhusrättens ordförande medförde den in-teckningsrätt, som tillkommit sistnämnda skuldebrev. Angående detta förhållande innehöll det ovan omförmälda tilläggsbeviset å gravationsbeviset ingen uppgift.

Vad Ahlström anfört rörande behovet av anteckning i fastighets- eller in-teckningsbok om utfärdande av ny in-teckningshandling i stället för enligt lagen den 8 april 1927 dödadt sådan handling synes värt beaktande. Utan tvivel kan det uppkomma missförstånd därigenom, att ett gravationsbevis innehåller uppgift om dödning av ett i beviset omförmälat skuldebrev, utan att däri lämnas upplysning om att ett nytt skuldebrev utfärdats i stället för det dödade. Särskilt framträder risken för sådant missförstånd i fall, då beslutet rörande dödningen omförmäles först i ett å gravationsbeviset tecknat tilläggsbevis. Är exempelvis fråga om belåning av en in-teckningshandling med sämre förmånsrätt än den som tillkom det dödade skuldebrevet, kan vid bedömandet av den förstnämnda handlingens värde som kreditobjekt uppgiften om det andra skuldebrevets dödning lätt medföra ett förbiseende av att egendomen dock alltjämt besväräs av den på grund av samma skuldebrev beviljade in-teckningen. Vid belåning i banker, som för bedömande av in-teckningssäkerhet vanligen hava juridiskt kunniga ombudsmän till sitt förfogande, är givetvis faran för misstag i förevarande hänseende ej så stor. Då långgivaren däremot är en enskild person, torde han i många fall sakna den kunskap om in-teckningsförhållanden, som är nödvändig för bedömande av hithörande spörsmål. På grund härav synes det önskvärt, att sedan nytt skuldebrev blivit satt i det dödades ställe anteckning

här om sker i fastighets- eller in-teckningsbok, så att uppgift om den nya in-teckningshandlingen kommer att inflyta i gravationsbevis. Avsaknaden av sådan uppgift kan leda till förlust icke blott vid belåning av in-teckning utan även i andra fall, exempelvis vid fördelning av köpeskillingen efter exekutiv försäljning av den in-tecknade egendomen.

Med hänsyn till det ovan anförda torde i 1927 års lag om dödande av förkommen handling böra införas en bestämmelse av innehåll, att det skall åligga rättens ordförande att efter tecknandet å den nya in-teckningshandlingen av bevis, varom förmäles i 9 § andra stycket, föranstalta om att an-teckning därom så snart ske kan göres i vederbörande fastighets- eller in-teckningsbok.

Med stöd av den befogenhet min instruktion lämnar mig får jag härmed i underdånighet för Eders Kungl. Maj:t framlägga ovan berörda spörsmål till den åtgärd Eders Kungl. Maj:t må finna framställningen föranleda.

Framställningen har remitterats till rådhusrätterna i Stockholm och Göteborg samt inskrivningsdomaren i Södra Roslags domsaga för avgivande av yttranden, varjämte vissa sammanslutningar beretts tillfälle att yttra sig över framställningen.

6. Utlåtande rörande betänkande med förslag angående innebörden av begreppet polismyndighet i olika författningar m. m.

Efter remiss avgav jag den 28 november 1942 utlåtande till Konungen över ett av tillkallad utredningsman den 12 september 1942 avgivet betänkande med förslag angående innebörden av begreppet polismyndighet i olika författningar m. m. I utlåtandet anförde jag, att jag ur de synpunkter J. O. hade att företräda icke funnit anledning till annan erinran mot utredningsmannens förslag än att jag ville ifrågasätta, huruvida icke Kungl. Maj:t borde förbehållas den i 2 § förslaget till lag med vissa bestämmelser om polismyndighet länsstyrelse tillagda rätten att uppdraga åt annan polisman än polischef att utöva befogenheter, vilka eljest enligt 1 § första stycket ankomma på polischef.

7. Framställning angående omfattningen och innebörden av den prioritetsrätt, som vid införsel tillkommer underhållsbidrag i förhållande till utskylder och avgifter.

I detta ämne avlät jag den 30 november 1942 till Konungen följande framställning:

Enligt 21 § 3) lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta skall, om införsel beviljas till gäldande av såväl underhållsbidrag som

utskylder eller avgifter och därtill ej förslår det belopp, som må innehållas, detta belopp i första hand gå till bidragets betalning.

Vid tillämpningen av denna bestämmelse hava olika meningar gjort sig gällande angående omfattningen och innebörden av den prioritetsrätt, som enligt det återgivna stadgandet tillkommer underhållsbidrag.

Under hänvisning härtill har överexekutor i Västerås i en till mig gjord framställning påpekat behovet av åtgärder för åvägabringande av en enhetlig och riktig praxis i förevarande hänseende samt härutinnan anfört följande.

Frågan om den prioritetsrätt, som vid införsel tillkomme underhållsbidrag i förhållande till utskylder och avgifter, hade upptagits till behandling i J. O:s ämbetsberättelse år 1941 (sid. 114 och 115). Av vad J. O. härutinnan anfört framginge, att därest skattskyldig häftade för underhållsbidrag, för vilkas gäldande införsel påginge, införsel för uttagande av utskylder icke finge äga rum så länge förfallna bidragsbelopp icke till fullo guldits. Så länge underhållsbidragen icke erlagts, borde således vad som kunde innehållas av gäldenärens avlöning i första hand utgå till betalning av underhållsbidragen. Överexekutor funne för sin del denna ståndpunkt icke blott överensstämmande med lagens grunder utan även av billighetsskäl böra tillerkännas företräde. I praxis syntes emellertid delade meningar hava gjort sig gällande. Sålunda hade, enligt vad överexekutor erfarit, vid behandling av frågan vid föreningen Sveriges stadsfogdars sammanträde den 7 september 1940 upplysts, att flertalet stadsfogdar förefore på så sätt, att införsel för uttagande av resterande underhållsbidrag och restförda skatter tillämpades samtidigt. I den av Alarik Lundberg 1941 utgivna "Handledning för exekutorer och stämmingsmän" (sid. 159) angåves även, att den mening, enligt vilken införsel för skatt eller böter icke borde meddelas, så länge gäldenären ännu häftade för äldre resterande underhållsbidrag för vilka införsel påginge, i praxis icke vunnit hävd utan att införsel för skatt eller böter oaktat underhållsbidraget ansetts kunna meddelas. En fråga, som nära sammanhänge härmed, vore frågan, huruvida jämkning av underhållsbidrag förutsatte framställning från part. Sedan införsel beviljats för underhållsbidrag, inträffade ofta ändrade förhållanden, som medgäve uttagande genom införsel av högre belopp än i underhållsärendet faststälts. Förutsatte jämkning framställning av part, kunde det på grund därav inträffa, att skatt uttoges genom införsel, oaktat tidigare förfallna eller till och med löpande underhållsbidrag icke till fullo gäldats. Den prioritetsrätt, som lagligen tillkomme underhållsbidrag, bleve därigenom delvis illusorisk. Särskilt stötande syntes detta vara, om införsel för underhållsbidrag bestämts till så lågt belopp, att icke ens löpande underhållsbidrag uttoges. I J. O:s ovannämnda uttalande i ämnet förutsattes, att en jämkning av underhållsbidrag till gäldenärens nackdel kunde ske utan framställning från den underhållsberättigade. Å andra sidan anförde Hassler ("Svensk Exekutionsrätt" sid. 136), att ehuru lagen icke innehölle

något därom, jämkning torde ske endast efter hemställen från part. Till denna mening anslöte sig i huvudsak Lundberg (anförda arbete sid. 156).

Av det sagda torde framgå, anförde överexekutor slutligen, att frågan angående omfattningen och innebörden av den prioritetsrätt, som tillkomme underhållsbidrag, vore föremål för delade meningar. Av vikt syntes vara, att enhetlig praxis därutinnan komme till stånd och att den prioritetsrätt, som borde tillkomma underhållsbidrag, bleve till sin omfattning och innebörd närmare klarlagd. Då denna fråga icke kunde förväntas bliva löst genom rättspraxis, hemställde överexekutor, att J. O. måtte vidtaga de åtgärder, som kunde befinnas erforderliga för åvägabringande av enhetligare och riktigare praxis i förevarande hänseende.

Enligt min uppfattning synes det stå bäst i överensstämmelse med grunderna för ifrågavarande stadgande i 21 § 3) införsellagen att icke bevilja införsel för gäldande av utskylder, därest införsel pågår för uttagande av äldre resterande underhållsbidrag. Åtminstone borde denna regel tillämpas, om det resterande bidragsbeloppet är förhållandevis stort, d. v. s. omfattar ett större antal förfallna poster. Därest emellertid utmätningsmannen, såsom vanligen lärer vara fallet, anser sig oförhindrad att på begäran omedelbart meddela införselbeslut beträffande utskylder utan att invänta den tidpunkt, då genom redan pågående införsel resterande underhållsbidrag hunnit uttagas, synes han i samband med det nya införselbeslutet böra överväga, huruvida icke en höjning av det tidigare bestämda införselbeloppet för gäldande av bidraget bör äga rum. En sådan jämkning uppåt skulle i många fall få till följd, att några medel icke kunde innehållas till gäldande av utskylderna, alltså samma resultat som om införselbeslut icke meddelats.

Vad angår frågan huruvida jämkning av införselbeslut förutsätter ansökan av part må framhållas, att om lagstiftarna avsett att uppställa ett sådant villkor, hade detta bort komma till uttryck i lagtexten, vilket emellertid icke skett. Jag vill särskilt åberopa, att vid avlåtande till 1917 års riksdag av den proposition, som innehöll förslag till lag om införsel, uttalade föredragande departementschefen, att för jämkningsbeslut icke förutsattes att formlig ansökan göres (prop. nr 33 sid. 100). Det synes mig dock uppenbart, att rätten att utan ansökan företaga jämkning bör begagnas med stor varsamhet.

Då av det ovan sagda framgår, att meningarna äro delade angående omfattningen och innebörden av den prioritetsrätt, som i införselavseende tillkommer underhållsbidrag, torde böra övervägas, huruvida icke för undanröjande av den rådande ovissheten kompletterande lagbestämmelser böra meddelas — i varje fall i samband med en blivande översyn av införsellagen — eller i annan ordning åtgärder vidtagas för åvägabringande av en enhetlig och riktig lagtillämpning i berörda hänseende.

Jag vill slutligen påpeka, att vad ovan sagts om förhållandet mellan underhållsbidrag och utskylder äger motsvarande tillämpning i fråga om företrädesrätt för underhållsbidrag och utskylder framför böter och viten (22 § 2/ införsellagen).

Med stöd av den befogenhet min instruktion lämnar mig får jag härmed i underdånighet för Eders Kungl. Maj:t framlägga ovan berörda förhållanden och spörsmål till den åtgärd Eders Kungl. Maj:t må finna framställningen föranleda.

8. Framställning angående åtgärder för åstadkommande av enhetlig rättstillämpning i fråga om avsöndrad lägenhets ansvar för i stamfastigheten meddelade inteckningar.

Den 30 december 1942 avlät jag till Konungen en så lydande framställning:

I en till mig inkommen skrivelse har häradshövdingen i Västra Göingedomsgata friherre E. G. Leijonhufvud anfört följande:

Enligt äldre uppfattning belastades en fastställd jordavsöndring av inteckningar i stamfastigheten, om dessa sökts tidigare än lagfart första gången sökts på jordavsöndringen. För avstyckningar åter gäller att, sedan avstyckningen fastställt, inteckningsansökningar icke besvara den sålunda bildade nya fastigheten ens om avstyckningen icke ännu hunnit bliva anmärkt i fastighetsböckerna. (N. J. A. 1933: 651.) I Olivecrona: Inteckningsförordningen, andra upplagan, sid. 33, heter det: "Tidigare var det en omtvistad fråga, vilken verkan inteckningsbeslutet hade, om det från fastigheten skett någon avsöndring eller avstyckning, som ännu icke lagfarits. I äldre praxis hade den regeln utbildats, att inteckningsbeslutet omfattade även icke lagfarna avsöndringar från den intecknade fastigheten. Grunden härtill var att avsöndring skedde genom en privat rättshandling och icke kom till rättens kännedom förrän i och med lagfarten. Då avstyckningsinstitutet införts, gjordes från somliga håll gällande, att samma regel borde tillämpas även i fråga om avstyckningar. Praxis har emellertid på goda grunder intagit motsatt ståndpunkt. Inteckning som sökts i stamfastighet, sedan avstyckning fastställt, besvarar icke denna. Även beträffande avsöndringar torde numera samma regel böra tillämpas. Inteckning som beviljats i stamfastigheten bör alltså icke anses besvara dessförinnan fastställda avsöndringar." De övergångssvårigheter, som dölja sig bakom ordet "numera", synas i denna framställning något för kortfattat behandlade för att tillåta en fullt så kategorisk avfattning av den nya regeln beträffande avsöndringar. Ätminstone torde riktigheten av denna regels tillämpning för förhållanden, som härröra från tiden före de nya fastighetsböckernas

färdigställande, vara underkastad en ej ringa tvekan. Ett aktuellt fall först nu har förorsakat, att Leijonhufvud, som ej är inskrivningsdomare och ej sedan 1921 haft anledning att i första instans handlägga inskrivningsärenden, uppmärksammat, att olika praxis tillämpas i skilda domsagor i detta avseende; och då det ej blott är fråga om spridda fall utan därom att grundväsentligt olika principer tillämpats vid de nya fastighetsböckernas upprättande, torde saken vara av den betydelse, att den genast bör framläggas för J. O., ehuru tillfälle saknats för någon mera vittgående undersökning av praxis. I vissa domsagor läser nämligen varje inteckning, som enligt äldre praxis ansetts belasta en ej eller först efter inteckningens sökande lagfartsbehandlad avsöndring, fått följa med till avsöndringens nya upplägg. Så t. ex. i Torna och Bara domsaga, Skånings, Valle och Vilske domsaga, Färs härads domsaga och Västra Göinge domsaga. I andra domsagor, såsom enligt uppgift Oxie och Skytts domsaga samt Östra och Medelsta domsaga, läser man i stället hava lätit datum för jordavsöndringens fastställande avgöra; så snart inteckning i stamfastighet söktes efter det avsöndring blivit fastställd, har den nya boken upprättats så, att inteckningen ej längre synes belasta avsöndringen.

Sedan jag anhållit, att styrelsen för föreningen Sveriges häradshövdingar måtte inkomma med yttrande i anledning av innehållet i Leijonhufvuds skrivelse, har sagda styrelse i avgivet yttrande anfört följande:

Det har sagts att det förr varit en allmänt erkänd och i rättspraxis tillämpad grundsats, att inteckning som fastställts i en fastighet jämväl bevärad sådan därifrån avsöndrad lägenhet, varå lagfart icke söktes vid tiden för inteckningens beviljande. Det är klart att denna grundsats står i strid med avsöndringsägarens i och för sig självklara anspråk på att den fastighet, han lagligen förvärvat, icke därefter skall kunna intecknas för annans gäld. Liksom för själva överlåtelsen viss form är föreskriven, kunde väl även för fångets giltighet ytterligare vara föreskrivet, att lagfart å detsamma skulle vara sökt eller sökt och beviljad eller att överlåtelsen eljest av myndighet prövats och fastställts. Men då så icke skett, utan enligt allmän svensk rättsuppfattning äganderätten övergår med upplåtelsen, som, då den avser visst område av annan fastighet, även innebär en uppdelning av denna i två fastigheter, måste den regeln framstå som den naturligaste, att en i den ena fastigheten, stamfastigheten, vidtagen inskrivningsåtgärd icke kan gälla även den andra, lägenheten, lika litet som tvärt om. Då det oaktat den ovan angivna uppfattningen om avsöndrings ansvar för inteckningar i stamfastigheten vunnit allmän tillämpning, måste detta uppenbarligen vara grundat å andra skäl, än att upplåtelsen ej skulle gälla eller att en giltig fastighetsdelning ej kommit till stånd.

Om tillvaron av upplåtelsen och uppkomsten av den nya fastigheten ägde

varken inskrivningsdomstolen eller inteckningshavaren, ej heller annan tredje man, vars rätt kunde av förhållandet beröras, någon som helst kännedom, för så vitt ej den nya fastigheten lagfors eller ock vid skuldebrevets utfärdande eller inteckningens sökande uttryckligen angavs, att visst avsondrat område ej avsågs med inskrivningsåtgärden. Undantagsvis kunde väl även någon gång på annat sätt framgå att avsondring fanns, som ej skulle omfattas av åtgärden. Men därest icke något av dessa särskilda fall var för handen, var det klart, att domstolen icke kunde taga någon hänsyn till lägenhetsägarens rätt. — Visserligen skulle alltsedan år 1827 avsondringar, för vilka avgäld faststälts, antecknas i jordeboken och efter år 1874 i en till jordeboken hörande särskild förteckning, men dessa från beskattningssynpunkt förda anteckningar, som voro både otillgängliga och ofta mycket ofullständiga, kommo ej till domstolens kännedom och saknade även intresse för den enbart av fastighetsindelningen som sådan berörda allmänheten. Förhållandet blev i detta hänseende icke annorlunda efter tillkomsten av 1896 års lag om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring, enligt vilken jordavsöndring skulle av K. B. fastställas. Någon anmälan till domstolen om att ny fastighet tillkommit skulle fortfarande icke ske, utan stadgades allenast, att den fastställda avsondringen skulle lagfaras.

Domstolens bristande kännedom om den genom avsondringen skedda fastighetsindelningen skulle väl icke i och för sig varit av beskaffenhet att kunna för avsondringen grunda ansvar för i stamfastigheten efter indelningen meddelade inteckningar. Stamfastighetens ägare torde i regel icke med sitt inteckningsmedgivande avsett annat än sin egen fastighet, sådan den efter avsondringen befanns. Men då i motsats till vad som gällde i fråga om hemmansklyvning och ägostyckning den odelade fastighetens beteckning förblivit oförändrad efter avsondringen, som då den skett från hemman eller hemmansdel dessutom alltjämt innefattades i mantalet, måste, oavsett upplåtarens avsikt, såväl domstolen som inteckningshavaren, om han var i god tro, utgå ifrån att inteckningen skulle gälla i hela den odelade, för stamfastighetens ägare fortfarande lagfarna fastigheten. Det var sålunda domstolens bristande kännedom om avsondringens tillvaro, som föranledde att fastigheten i inteckningsbeslutet angavs med den för den odelade fastigheten alltjämt gällande beteckningen och att beslutet följaktligen såväl formellt som sakligt kom att omfatta jämväl avsondringen, ehuru detta rätteligen ej bort ske. På grund av stadgandet i 14 § inteckningsförordningen blev därefter beslutet i denna sin omfattning gällande, trots att det meddelats utan avsondringsägarens medgivande, och endast en på ond tro hos inteckningshavaren grundad talan kunde föranleda beslutets undanröjande i vad avsondringen angick.

Utgår man emellertid från att orsaken till att inteckningsbeslutet måste

komma att få en dylik vidsträckt innebörd, oberoende av om detta varit avsett eller ej, var att inskrivningsmyndigheten icke ägde kännedom om avsöndringens tillvaro och att stamfastighetens beteckning förblev oförändrad efter avsöndringen, är det naturligt att detta förhållande måste komma att fortfara och därmed "principen" förbli oförändrad, intill dess genom ändrad lagstiftning sörjts för att inteckning icke vidare kunde av sådant skäl bliva meddelad i den odelade fastigheten.

Utän tvivel ligger det nära till hands att i genomförandet av bestämmelserna om fastighetsregistren se en sådan ändring. Med dem avses att åstadkomma en fullständig förteckning över alla vid registrens uppläggande befintliga och därefter nytillkommande fastigheter. Varje fastighet skall förses med sin särskilda beteckning. Om innehållet i registren, vilkas huvudsakliga syfte är att ligga till grund för inskrivningsväsendet, skall underrättelse lämnas domaren, som gör erforderliga anteckningar i fastighetsboken. Vid enstaka domstolar torde väl ock efter jordregistrets uppläggande uppfattningen hava ändrats om innebörden av därefter meddelade inteckningsbeslut, i det man ansett att inteckning i stamfastighet med visst antecknat registernummer icke kunde anses beviljad i därifrån före inteckningsfastställelsen avsöndrad, i lagfartsboken med egen registerbeteckning införd lägenhet. Vid häradsrätterna i allmänhet fann man emellertid ej anledning frångå den gamla åskådningen att stamfastighetens inteckningar i dylika fall även gällde i lägenheten, därest lagfart ej söktes å denna, och sedan avstyckningsinstitutet genom jorddelningslagen införts, ställde sig domstolarna beträffande avstyckningarna på samma ståndpunkt. Man hade härvid, vad avsöndringarna beträffar, ytterligare stöd i det förhållandet att anmälan enligt jordregisterförordningen icke skulle ske till domaren beträffande i registret antecknade lägenheter, enär, enligt vad motiven till förordningen utvisa, kännedom om dem skulle komma domaren tillhanda genom lagfartsansökningen.

Först genom ett av fastighetsregisterkommissionen år 1930 med anledning av en förfrågan från en domare i saken gjort uttalande fästes domstolarnas uppmärksamhet på det förändrade läge, vari frågan genom fastighetsregistrens uppläggande kommit. Efter att hava erinrat, hurusom det konstitutiva momentet för avstyckat områdes tillkomst såsom särskild fastighet vore fastställelsen å avstyckningen, och lämnat redogörelse för den föreskrivna ordningen för avstyckningens införande i registret såsom särskild fastighet med eget registernummer och dess införande i fastighetsboken, anförde kommissionen bland annat: "Kommissionen förmenar, att dessa bestämmelser måste leda därtill, att den registerbeteckning, som sålunda anges i inteckningsresolutionen, blir avgörande för frågan om det område, som intecknats, så att allenast *det område, som utgjorde den med denna registerbeteckning utmärkta fastighet, då inteckningen beviljades,*

blir ansvarig för in-teckningsbeloppet, och att följaktligen, där allenast stamfastighetens registerbeteckning angivits, alla de avstyckningar från samma registernummer, som fastställts före sagda dag, icke alls komme att häfta för beloppet. — Kommissionen anser nämligen, att registerbeteckningen tillfullo individualiserar den fastighet, i vilken in-teckningen sökts — — —." Detta kommissionens uttalande, som hade avseende å avstyckningar, förklarade kommissionen äga tillämpning även å avsöndringar, med undantag av sådana, "som ej redovisats i jordregistret och sålunda, såsom ej heller gjorda till föremål för särskild in-skrivningsåtgärd, ej kommit till domarens eller rättens kännedom".

Med anledning av kommissionens uttalande började bland domare och andra jurister tvekan uppstå om riktigheten av den ditintills så gott som enhetliga rättstillämpningen. Då frågan om avstycknings ansvar för i stamfastigheten meddelade in-teckningar upptogs till behandling vid föreningen Sveriges häradshövdingars årsmöte den 26 augusti 1931, visade det sig att tre väsentligt olika meningar gjorde sig gällande i frågan. Enligt en mening borde "samma princip, som hittills enligt 14 § in-teckningsförordningen allmänt tillämpats i fråga om avsöndringar" jämväl tillämpas beträffande avstyckningar, så att det sålunda bleve först genom ansökan om lagfart och lagfarts beviljande som avstyckat område i in-skrivningsavseende skildes från stamfastigheten. Från annat håll gjordes gällande, att datum för in-teckningsmedgivandet skulle vara avgörande, så att in-teckning, som beviljades i stamfastigheten, skulle avse även avstyckningar därifrån, om fastställelsen skett senare än medgivandet och detta vare sig förändringen varit för domstolen känd eller ej. Enligt en tredje mening slutligen borde det avgörande vara, vad den beslutande domstolen menat med fastighetens beteckning, varvid givetvis domstolens mening måste vara grundad på vad för domstolen vore känt vid beslutets meddelande. Med hänsyn till att de olikheter i lagtillämpningen, som måste bli en följd av de skilda meningsriktningarna, kunde medföra betydande olägenheter, uppdrog föreningen åt sin styrelse att till Kungl. Maj:t ingå med underdånig framställning om vidtagande av åtgärder för undanröjandet av dessa olägenheter. Av vad som anförts i den med anledning av detta uppdrag avlåtna skrivelsen framgår att föreningen för sin del icke godkände fastighetsregisterkommissionens ståndpunkt, varken vad avsöndringarna angick eller beträffande avstyckningarna. Föreningen anförde bland annat att den i enlighet med regeln i 14 § in-teckningsförordningen i vissa prejudikat framhävda principen, att in-teckning, som beviljats i hemman eller hemmansdel, även gällde i därifrån gjorda avsöndringar, som dessförinnan frånsålts men ej lagfarits, vunnit allmän tillämpning och bland domare i allmänhet ansåges gälla även då fastighet delats genom avstyckning, samt framhöll gentemot kommissionens uttalande, att grunden för den dittillsvarande lagtillämpningen, dom-

stolens obekantskap med ändringar i fastigheternas beteckning efter skedd delning, skulle bortfallit, bland annat, att underrättelsen om ändring i fastighets beteckning icke komme domaren eller rätten tillhanda omedelbart, utan en avsevärd tidsintervall kunde förekomma mellan registerbeteckningens ändring och underrättelsens framkomst.

Det är uppenbart att tillvaron av diametralt motsatta åskådningar i en fråga av så stor både praktisk och principiell betydelse måste vara ägnad att kunna medföra allvarliga olägenheter vid genomförandet av det då under utarbetande varande förslaget om upprättande av nya fastighetsböcker för landet. Synbarligen i syfte att bidra till enhetlighet vid tillämpningen vid de nya böckernas uppläggande upptog därför lagrådet frågan till behandling i sitt den 15 februari 1932 avgivna yttrande över nämnda lagförslag, därvid lagrådet anförde bland annat: Inskrivningsväsendets ordnande på grundval av den fastighetsindelning, som upptoges i fastighetsregistret, komme att medföra, att de verkställda inskrivningarnas rättsverkningar måste hänföra sig till nämnda indelning. Genom inskrivningsbesluten fastställdes endast, vilka rättigheter som gällde i avseende å en viss registerfastighet. Vilket område denna fastighet omfattade, vore beroende av den då rådande fastighetsindelningen. Varje fastighet skulle i fastighetsboken hava samma beteckning som den hade i registret, och enligt förslagets 3 § sista stycket avsåges även i inskrivningshänseende med fastighet vad som enligt gällande bestämmelser skulle såsom särskild fastighet redovisas i fastighetsregister. De anteckningar, som gjordes i fastighetsboken rörande förändringar i fastighetsindelningen, vore icke förbundna med någon materiell rättsverkan. Om ägaren av en viss registerfastighet, Åby 1⁴, begärde avstyckning av ett område från fastigheten, vore han, efter det fastställelse meddelats å avstyckningen — vilken i jordregistret infördes under beteckningen Åby 1⁵ — ägare av två från varandra rättsligen skilda fastigheter Åby 1⁴ och Åby 1⁵. Det vore uppenbart, att han sedan kunde försälja eller med inteckning belasta allenast endera av de två fastigheterna. Den omständigheten att, då lagfart (å Åby 1⁴) meddelades, inskrivningsdomaren saknade kännedom om avstyckningen, torde icke kunna anses innebära, att med lagfarten avsåges det område, som ursprungligen tillkom Åby 1⁴. Med lagfarten avsåges en viss fastighet, nämligen den fastighet rättshandlingen gällde, d. v. s. Åby 1⁴ med det område fastigheten ägde enligt den vid tiden för rättshandlingen rådande fastighetsindelningen. Avgörande vore här icke tidpunkten för avstyckningens införande i fastighetsregistret utan tidpunkten för avstyckningens fastställande. — Dylika frågor kunde naturligen uppkomma icke blott beträffande lagfarter utan även rörande inteckningar.

Ehuru detta lagrådets uttalande i första hand allenast avsåg avstyckningar, framgår dock av dess innehåll, att detsamma i vissa analoga fall

kunde äga tillämpning även å avsöndringar. Sedermera har ock justitiekanslern i anledning av en hos honom gjord framställning rörande en avsöndrings ansvar för i stamfastigheten meddelade inteckningar i skrivelse den 8 november 1933 gjort ett uttalande, i vilket han beträffande avsöndringar framfört liknande synpunkter, som lagrådet i sitt ovannämnda uttalande gjort i fråga om avstyckningar. (F. R. K. Medd. XXIX sid. 57 o. f.) Kanslern anförde sålunda bland annat att lägenheten genom avsöndringsfastställelsen och upptagandet i jordregistret blivit en i förhållande till stamfastigheten fullt självständig registerfastighet samt att, om i inskrivningsbeslutet den fasta egendomen angåves med stamfastighetens beteckning, beslutet icke omfattade annat än vad vid tiden för dess meddelande inrymdes i denna registerfastighet. Om med beslutet åsyftades jämväl lägenheten måste detta alltså uttryckligt angivas.

Beträffande avstyckningar föreligger ett prejudicerande avgörande. Genom dom den 24 november 1933 (N. J. A. 1933: 651) har nämligen högsta domstolen förklarat, att inteckningar, som meddelats i en stamfastighet, Norrlövsta 6², efter det förrättning, varigenom därifrån avstyckats Norrlövsta 6⁶, blivit av överlantmätaren fastställd, icke besvärade sistnämnda fastighet.

Den meddelade domen, som allmänt antagits hava löst spörsmålet i hela dess vidd beträffande avstyckningar, synes ha föranlett den uppfattningen, att frågan därmed även skulle hava avgjorts beträffande avsöndringar. Redan i ett av kungl. lantmäteristyrelsen till rikets överlantmätare utsänt, den 23 december 1933 dagtecknat cirkulär med vissa anvisningar rörande underrättelser till inskrivningsdomare om inregistrerade avstyckningar och avsöndringar (Sv. J. T. 1934 s. 87) förklarade lantmäteristyrelsen att "högsta domstolen har alltså fastslagit, att avgörande för inteckningsansvaret skall vara dagen för fastställelsebeslutet samt att inteckning i stamfastighet efter fastställelse å avstyckning eller avsöndring — — — icke kommer att gälla i det avstyckade eller avsöndrade området". I de av justitiedepartementet år 1937 utfärdade anvisningar för uppläggande av ny fastighetsbok (sid. 9 och 34) intages samma ståndpunkt och i den juridiska litteraturen hava uttalanden i liknande riktning gjorts.

Med hänsyn till de utredningar i den föreliggande frågan, som redan förekommit, kan ifrågasättas, om anledning finnes att vidtaga särskilda åtgärder för åstadkommande av en enhetlig rättstillämpning. Den omständigheten, att i ett par av friherre Leijonhufvud angivna fall olika uppfattning i de olika domstolarna tillämpats, kunde måhända i och för sig icke anses tillräcklig för vidtagande av ytterligare åtgärd. Emellertid torde de ovan omnämnda för de vanligaste fallen gjorda uttalandena i själva verket icke giva erforderlig klarhet. Redan av fastighetsregisterkommissionens och sedermera även lagrådets ovannämnda uttalanden framgår, att

den av dem angivna regeln icke kan gälla alla slag av avsöndringar. Prejudikatet av år 1933 har ej tillkommit i plenum och kan därför knappast tänkas hava avsett att göra ändring i gällande rättsåskådning. Det avser också endast en efter 1926 års jorddelningslag nytillkommen avstyckning. Såväl i det genom prejudikatet avgjorda som i det av justitiekanslern berörda fallet gällde frågan lägenheter, som i likhet med stamfastigheten redan införts i registret, då in-teckningen ifråga meddelats, och om den angivna regelns tillämplighet under andra förutsättningar har intet utsagts (jfr N. J. A. 1929 sid. 649).

Med hänsyn till vad nu anförts och med anledning av friherre Leijonhufvuds ifrågavarande skrivelse har styrelsen verkställt utredning rörande den rättstillämpning, som av inskrivningsdomarna i allmänhet nu följes. Härvid har framgått, att vad hitintills i saken av myndigheter och andra uttalats, långt ifrån att ha bringat klarhet i saken, synes ha åstadkommit en allmän förbistring i inskrivningsdomarnas praxis. På utsänd förfrågan har styrelsen mottagit svar från 87 av rikets häradshövdingar med redogörelse för hur vid deras domstolar förfares. Av de inkomna svaren har framgått, dels att väsentligt olika åskådningar för närvarande tillämpas i rikets domsagor, dels att ofta i samma domsaga principen växlar efter ombyte av inskrivningsdomare och dels att vid övergången från gammal till ny åskådning tidpunkten för den nyas tillämpning, såväl som dess inverkan på äldre inskrivningsbeslut, bestämmas efter olika grunder i olika domsagor. Praxis i de domsagor, från vilka svar ingått, framgår av följande sammanfattning.

1. I 30 domsagor tillämpas alltjämt den gamla regeln att in-teckning i stamfastigheten besväras avsöndringen, så snart den meddelats *innan lagfart sökts* å denna, såvida ej avsöndringen i in-teckningsbeslutet uttryckligen undantagits. Två häradshövdingar ha emellertid förklarat, att de numera anse att avsöndringarna i in-teckningsavseende böra behandlas lika med avstyckningar. Den ena av dem säger sig ämna rätta de nyupplagda böckerna i enlighet härmed, under det den andre, med hänsyn till att äldre praxis tillämpats beträffande redan upplagda fastighetsböcker, förklarar sig icke vilja övergå till den nyare regeln, förrän frågan blivit ytterligare utredd.

2. I 40 domsagor anses avsöndringen icke besväras av in-teckningar, som meddelats i stamfastigheten efter det *avsöndringen fastställts*. I en av dem avses därvid endast fastställelse efter den 1 januari 1897. 4 häradshövdingar hava uttryckligen utsagt att denna regel av dem givits obegränsad retroaktiv verkan och 2 av dessa hava sagt sig ämna i enlighet härmed rätta även redan upplagda nya böcker. Av 8 av svaren framgår, att olika principer kommit till användning i olika delar av de nya böckerna, allteftersom ombyte skett av inskrivningsdomare. 5 häradshövdingar tillämpa

den nya regeln från tillträdet av ämbetet (1936, 1936, 1937, 1938 och 1940), en tillämpar den gamla regeln i fråga om fastigheter, för vilka ny bok icke ännu upplagts. En häradshövding förklarar, att han anser den gamla regeln riktigare.

3. I 8 domsagor tillämpas samma regel, som under 2., om fastställelsen skett eller in-teckningen meddelats *efter det jordregistret anmälts upplagt*, därvid beträffande en domsaga villkoret så formulerats, att in-teckningen skall vara meddelad i en jordregisterfastighet.

4. I 5 domsagor anses avsöndringen fri endast för det fall att in-teckningen meddelats *efter det avsöndringen* införts i jordregistret, varom i ett fall särskild utredning säges böra äga rum.

5. 3 häradshövdingar fordra slutligen för *avsöndringens* frihet från in-teckningsansvaret, att dess *registerbeteckning införts i lagfartsboken*, vilket skall anses hava ägt rum, då enligt lantmäteristyrelsens ovannämnda cirkulär den 23 december 1933 anmälan ingått om avsöndringens införande i jordregistret.

En häradshövding har meddelat, att det icke kunnat utredas, att i hans domsaga något fall förekommit, då in-teckning meddelats i stamfastighet under tiden mellan fastställandet av därifrån avsöndrad lägenhet och lägenhetens lagfarande.

Av denna sammanställning framgår, att den äldre principen tillämpas endast i 30 av de domsagor, redogörelsen avser, under det densamma helt eller delvis övergivits i övriga 56. I 40 av dessa anses fastställsedagen vara avgörande, oberoende av tiden för fastighetsregistrets uppläggande eller verkställd registrering. I de övriga göres frågan om den gamla regelns tillämpning beroende av registrets tillkomst eller skedd registrering. Ehuru redogörelsen överensstämmer med svarens innehåll, kan icke med visshet sägas om den riktigt återgiver alla de varianter av de angivna principerna, som kunna förekomma. I flertalet fall har väl i svaren anmärkts, att lämnad uppgift hänför sig till det avgörande, som uppläggandet av nya fastighetsböcker ansetts nödvändigöra, men det är naturligen icke uteslutet, att särskilda restriktioner i de olika principerna tillämpas i större utsträckning än ovan anmärkts. Särskilt är att märka, att in-teckningar, meddelade först efter det ny bok upplagts, städse måste komma att avse med jordregisterbeteckning försedda fastigheter och att följaktligen beträffande dem den under 3. anmärkta regeln sannolikt vinner tillämpning i större utsträckning än sammanställningen visar.

Säkerligen måste det anses som ett synnerligen allvarligt missförhållande att så grundväsentligt olika åskådningar göra sig gällande på ifrågavarande område. Betydelsen därav ter sig så mycket större, som uppläggandet av de nya fastighetsböckerna långt framskridit och i många fall avslutats. Den omprövning av förut meddelade in-teckningsbesluts innebörd, som

därvid i så stor utsträckning ägt rum, har skett i utom-processuell ordning, utan att, annat än i undantagsfall, därav berörda sakägare ens ägt känedom därom. Då de olika principer, som därvid vunnit tillämpning, icke samtidigt kunna vara riktiga, måste de för in-teckningsväsendet och fastighetskrediten så betydelsefulla avgöranden, som i denna ordning träffats, i åtskilliga fall varit felaktiga och motsvarande fel följaktligen även hava influerat i de nya böckerna.

Det synes styrelsen klart att någonting måste göras för att undanröja det uppkomna missförhållandet, såväl i vad angår införingar i redan upplagda fastighetsböcker, som för åstadkommande av enhetlig rättstillämpning för framtiden. I förstnämnda hänseende synes knappast kunna ifrågasättas, att i den omfattning, varom här är fråga, rättelse i gjorda inskrivningar nu ånyo företages i samma informella ordning, vari prövningen av äldre införingars betydelse hittills skett. Möjligen skulle kunna ifrågasättas att i lag stadga att om avsöndring enligt nyupplagd bok är fri från viss i stamfastigheten meddelad in-teckning, vad boken i denna del utvisar skall gälla, såvitt ej inom viss, ej alltför kort, i lagen utsatt tid anmärkning däremot framställts. Framställes anmärkning, skulle frågan om dess riktighet för sådant fall böra prövas i den ordning, som i 6 § lagen den 3 juni 1932 om uppläggande av nya fastighetsböcker för landet är för där avsedda fall stadgat. En dylik prövning synes även eljest, där fråga uppkommer om riktigheten av gjord inskrivning, böra kunna äga rum även utan samband med upplägandet av ny fastighetsbok.

Beträffande spørsmålet om hur en enhetlig rättstillämpning skall kunna åstadkommas, framgår av den ovan lämnade redogörelsen, att gjorda uttalanden, även i de fall, där de vinna beaktande, i stor utsträckning givas olika tolkning, och föreningen har för sin del i sin ovan berörda skrivelse uttryckligen erinrat om, att icke ens i administrativ väg utfärdad författning skulle kunna anses tillräcklig för rubbande av en rättsregel, som vunnit tillämpning. Det är därför icke säkert att ett auktoritativt uttalande i frågan kan giva önskat resultat utan att dess riktighet genom dom fastställs. Det ligger därför i sakens natur, att föreningens styrelse icke kan under förhandenvarande förhållanden å föreningens vägnar göra något uttalande, om vilken av de i domsagorna tillämpade principerna är att anse som den rätta. Då styrelsen likväl med anledning av justitieombudsmannens remiss icke anser sig kunna underlåta att framhålla några allmänna synpunkter på frågan, kunna dessa endast betraktas som uttryck för styrelseledamöternas egen uppfattning.

Enligt vad styrelsen erfarit har det ovan åberopade prejudikatet av år 1933 icke varit avsett att träffa ett avgörande beträffande avsöndringars in-teckningsansvar. På sätt ovan anförts avser domen, som ock ordalagen utvisa, allenast avstyckning. Spørsmålet måste följaktligen, vad avsönd-

ringarna beträffar, behandlas som en fristående fråga, även om vid dess avgörande ledning uppenbarligen kan hämtas från de synpunkter, som varit bestämmande för avgörandet i 1933 års rättsfall.

Av den föregående framställningen framgår, att den s. k. äldre principen, att inteckning, meddelad i stamfastigheten, även gällde i därifrån gjord, icke lagfaren avsöndring ända till år 1930 och i varje fall till tiden för fastighetsregistrens tillkomst, varit en allmänt tillämpad grundsats. Detta har ock bekräftats, såväl i litteraturen som i de ovannämnda uttalandena av fastighetsregisterkommissionen, föreningen och lagrådet. Av lantmäteri-styrelsens ovannämnda cirkulär framgår ock, att denna myndighet, ända till tiden för år 1933 års rättsfall, ansett densamma tillämplig. Det har ovan anförts, att innebörden av denna grundsats varit, att inteckningen i de ifrågakvarande fallen faktiskt meddelats i den odelade fastigheten. Det synes då utan vidare klart att den rätt en inteckningshavare förvärvat i kraft av ett dylikt inteckningsbeslut eller, om man så vill, den vid tiden därför gällande, i åtskilliga prejudikat bekräftade grundsatsen alltjämt består. Lika litet som ändrad lagstiftning anses kunna givas retroaktiv verkan, läser en sedermera ändrad rättsåskådning kunna bli avgörande för därförut bestående rätt. Den omständigheten att fastighetsregister upplagts och anteckning om registerbeteckningarna skett i fastighetsboken kan naturligen ej heller ha någon rättslig verkan å förut gjorda inskrivningars innebörd. Att efter ett utom-processuellt avgörande vid fastighetsböckernas omskrivning göra ändring i inteckningshavarens rätt under återopande av att en ny åskådning numera vunnit insteg synes därför redan av principiella skäl icke möjligt, bortsett från de betänkliga konsekvenser, som därav kunna uppstå. (Jfr Lagb. Fslg. till jordabalk II s. 263 o. f.)

Frågan om "tillämpning av en ny princip" kan därför icke ifrågakomma beträffande andra fall än sådana, där inskrivningen icke skett i den odelade fastigheten. Det är således i själva verket ej fråga om en ny princip. Det är de faktiska förhållandena, som genom fastighetsregistrens tillkomst ändrats och som medföra att inskrivningsbeslut, som därefter meddelas, i allmänhet ej avse den odelade fastigheten. Sådana beslut förekommo, såsom förut framhållits, redan innan fastighetsregistren tillkommit, exempelvis då avsöndringen uppkommit genom expropriation, varit föremål för inskrivning eller uttryckligen undantagits i beslutet. Bortsett från dylika fall, kan först *sedan fastighetsregister upplagts*, vari fastigheten ifråga med särskild beteckning redovisats, inskrivning i fastigheten få annan innebörd (jfr N. J. A. 1929: 649). Då inskrivning därefter meddelas, måste det nämligen ske i en registerfastighet och, om vid samma tidpunkt även avsöndringen ifråga är antecknad, skulle, på sätt lagrådet anført, inskrivningen icke vidare kunna bli meddelad i den odelade fastigheten. Sådant var förhållandet såväl i de fall, som föranledde justitiekanslerns ovan åter-

givna uttalande, som i det genom högsta domstolen år 1933 avgjorda fallet rörande avstyckning. Bortsett från expropriationer, är sålunda första förutsättningen för att avsöndring, varå lagfart icke sökts eller som ej uttryckligen undantagits, skall vara fri från ansvaret för in-teckning, som meddelats i stamfastigheten, att *in-teckningen meddelats i en fastighet under dess registerbeteckning*.

Om emellertid denna förutsättning är för handen, är därmed icke säkert att från fastigheten gjorda avsöndringar äro fria från ansvaret för de i stamfastigheten efter avsöndringen meddelade in-teckningar. Därför fordras att registerbeteckningen ej avser den odelade fastigheten. Huruvida detta är fallet eller ej, är i allmänhet beroende av om den jorddelning, som ägt rum, redovisats i registret eller icke. I registret oredovisade är i första hand sådan jorddelning, som uppkommit genom icke fastställda avsöndringar. Gälla dessa upplåtelse, varå *lagfart sökts* men vilandeförklarats och som av sådan anledning ej redovisats i registret, eller avsöndring, varå fasta meddelats före år 1876, är avsöndringen, vare sig den faststälts eller ej, på grund av stadgandet i 12 § lagfartsförordningen resp. 14 § in-teckningsförordningen skyddad gentemot inskrivning i stamfastigheten. Är så icke förhållandet, d. v. s. avsöndringen *varken lagfaren eller fastställd*, är fastighetsindelningen okänd både för domstolen och registret. Den gamla regeln är då fortfarande tillämplig och en inskrivningsåtgärd i stamfastigheten, meddelad under dess registerbeteckning, gäller då den odelade fastigheten, dylika avsöndringar inräknade. Men även om *avsöndring faststälts*, är därmed icke alltid säkert, att den redovisats i registret. Fastställda avsöndringar blevo visserligen i allmänhet införda i jordregistret vid dess första uppläggande, varefter anteckning om dem och om deras registernummer gjorts i fastighetsboken. På grund av ofullständigheten i de hos K. B. förda förteckningarna över fastställda avgälder och avsöndringar var detta emellertid icke alltid fallet. Dessutom kan, i fråga om avsöndringar som faststälts efter det jordregister upplagts, ofta inträffa, att en avsevärd tidrymd förflyter, innan avsöndringen införes i jordregistret. Registret redovisar följaktligen icke då den jorddelning, som skett vid tiden för in-teckningens meddelande, och förhållandet bliver då detsamma, som enligt vad ovan sagts gäller i fråga om ej fastställda och icke heller lagfarna lägenheter.

Emellertid framgår av utredningen ovan, att såväl fastighetsregisterkommissionen som åtskilliga häradshövdingar förfäktat den meningen, att då enligt lagrådets ovan återgivna uttalande och 1933 års domslut fastställelsen som sådan fritoge avstyckning enligt jorddelningslagen från därefter i stamfastigheten meddelade in-teckningar, så skulle detsamma även gälla icke blott i fråga om alla andra slag av avstyckningar, utan även beträffande avsöndringar. Denna slutsats synes dock styrelsen något förhastad

och grundad på en misstolkning av såväl lagrådets yttrande som 1933 års prejudikat.

Visserligen uttalade lagrådet att med inskrivning avsåges den fastighet, rättshandlingen gällde, med det område fastigheten ägde enligt den vid tiden för rättshandlingen rådande fastighetsindelningen och att det avgörande icke vore tidpunkten för avstyckningens införande i fastighetsregistret utan tidpunkten för avstyckningens fastställande. Men detta uttalande grundades på den inledande satsen, att "inskrivningsväsendets ordnande på grundval av den fastighetsindelning, som upptoges i fastighetsregistret, komme att medföra, att de verkställda inskrivningarnas rättsverkningar måste hänföra sig till nämnda indelning". Lagrådets egen exemplifiering avser även det fall att den genom avstyckningen verkställda jorddelningen blivit registrerad. Att detta måste beaktas vid tolkningen av lagrådets uttalande framgår även därav, att den omständigheten, att fastställelsen å avstyckningen konstituerar jorddelningen, uppenbarligen saknar betydelse för bedömandet av den föreliggande frågan. I motsatt fall skulle, i fråga om avsöndring, redan överlåtelsen, varigenom den nya fastigheten bildas, vara det avgörande momentet. I 1929 års rättsfall (N. J. A. 1929: 649) har ock fastställt avstyckning, som icke registrerats, jämförts med avsöndring, å vilken den äldre regeln gällde. Något skäl att betrakta saken annorlunda, därför att fastighetsregistret upplagts, kan väl knappast åberopas, så länge ej fastighetsindelningen redovisats i registret.

Ej heller 1933 års prejudikat torde giva något stöd för annan mening. Efter ordalagen avser det endast avstyckning, som vid fastställelsen omedelbart registrerats. Avstyckningen angives med registerbeteckning sålunda: "den förrättning, varigenom Norrlövsta 6° avstyckats — — —". Domen synes grunda sig på presumtion för en sådan, med fastställelsen samtidig registrering. Denna presumtion är endast möjlig i fråga om avstyckningar, som fastställts av överlantmätaren. Detta torde vara anledningen till att i domen särskilt utsäges, att avstyckningen Norrlövsta 6° "blivit av överlantmätaren fastställd", vilket skulle varit alldeles obehövt, om domstolen ansett fastställelse av annan myndighet, exempelvis K. B., som ej tillika är registerförare, medföra samma verkan. Förutsättningen för den nya regelns tillämpning, "att var och en, vars rätt är beroende av saken, nu alltid kan erhålla fullständig upplysning om registrerade avsöndringar", är i dylika fall icke ens i fråga om avstyckningar för handen. Den som till säkerhet för ett lån mottager en in-teckningsrevers, sedan han i registret inhämtat, att avstyckning ej finnes, skulle otvivelaktigt göra rättsförlust, om ett införande av avstyckning efter det in-teckning erhållits, skulle minska pantens värde. Den nya regeln varken bör eller behöver inrymma en sådan möjlighet.

Då det sålunda enligt styrelsens mening för den "nya regelns" tillämp-

ning i fråga om avstyckning förutsättes, att registrering måste antagas hava skett samtidigt med fastställelsen, är det klart, att i fråga om avsöndringar, där en tidsintervall av ett halvt år eller mera mellan fastställelsen och registreringen ej är ovanlig, måste gälla att förutsättningen för regeln är, att avsöndringen vid tiden för in-teckningsbeslutet är redovisad i registret. Detta synes även justitiekanslern hava antagit i sitt uttalande år 1933.

Det må även framhållas, att 1933 års dom, därest den tolkas så som ovan skett, är helt överensstämmande både med 1929 års dom och med den äldre regeln, vilket förklarar, att saken ej ansågs böra behandlas i plenum. Med den tolkningen vinnes ock den likformighet i fråga om bedömandet av avstyckningars och avsöndringars in-teckningsansvar, som eljest måste sökas i en konstruktion, som står i strid med principen om registret såsom grund för inskrivningsväsendet och dessutom innebär en uppenbart olämplig regel.

I sistnämnda d. v. s. i rent sakligt hänseende torde nämligen ännu en synpunkt böra beaktas vid bedömandet av denna fråga. Det skydd, som inskrivningsväsendet enligt 1875 års förordningar avsåg att bereda för enskildes rätt till fast egendom, var grundat på den offentlighet, inskrivningen vid domstol gav åt rättighetens tillvaro, äganderätten, panträtten o. s. v. till viss fastighet. Att viss fastighet sålts eller in-tecknats gjordes känt ej blott för domstolen utan även för alla, vilka saken kunde tänkas angå. Därå grundades ock reglerna i 12 § lagfartsförordningen och 14 § in-teckningsförordningen. Vad sedermera genom fastighetsregistrens införande inträffat är i detta hänseende ingenting annat, än att man genom inskrivning hos annan myndighet överflyttat den del av offentliggörandet, som gällde fastighetens beskaffenhet och omfång. Vilken fastighet den inskrivna rätten gällde, skulle den därav beroende ej längre inhämta hos domaren ur lagfarts- eller in-teckningsprotokollen resp. fastighetsboken, utan ur fastighetsregistret hos registerföraren. Under det vederbörande förut ej kunde veta annat än vad protokoll och bok utvisade, kunde han därefter ej veta annat än vad dessa handlingar och registret utvisade. Endast detta var genom publicitetsförfarandet bekantgjort och endast detta hade följaktligen beretts det skydd inskrivningsförfattningarna avsågo att bereda.

Ett rubbande av denna grund för inskrivningens rättsverkningar är att jämka på hela den princip, varpå inskrivningsväsendet är byggt. Kunska-pen om bestående rättigheter i fast egendom skulle, i samma mån som jämknigen skedde, bliva lika grundlig, som före tillkomsten av 1875 års förordningar. En hänvisning till sakägarna att genom efterforskande av eventuella lantmäteriförrättningar söka utreda omfattningen och beståndet av sin rätt skulle innefatta ett högst betydande steg bakåt framför allt på fastighetskreditens område. Man skulle åter bliva beroende av fastighetsindelningar, som vad ännu ej registrerade lägenheter beträffade ingenstädes förtecknats.

Då man således enligt styrelsens mening måste fasthålla vid principen att inskrivningsväsendet skall bygga på den i fastighetsregistret redovisade jorddelningen, följer därav att förutsättning för att fastställd avsöndring, varå lagfart icke sökts, skall vara fri från ansvar för inteckning, som meddelats i stamfastigheten, är icke blott att inteckningen meddelats i stamfastigheten under dess registerbeteckning utan även att *avsöndringen vid tiden för inteckningsbeslutet var redovisad i registret.*

Huruvida detta är förhållandet eller ej är emellertid mången gång svårt att avgöra. Är avsöndringen ej införd i fastighetsboken, vet domaren ingenting därom, utan meddelar inteckningen i stamfastighetens registerbeteckning. Då sedermera underrättelse inkommer om avsöndringens registrering, torde därför vid uppläggandet av avsöndringen utredning böra infordras från registerföraren om tiden för registreringen, där ej efter lantmäteristyrelsens cirkulär 1933 uppenbarligen framgår att registreringen skett samtidigt som underrättelse därom avsänts. Som efter registrets uppläggande domaren erhållit kännedom om alla då registrerade avsöndringar och efter år 1933 erhåller meddelande om alla nytillkomna, är antalet fall, då undersökning sålunda erfordras, begränsat. Det oaktat måste det framstå som synnerligen angeläget, att åtgärder vidtagas för att underlätta denna undersökning. Det synes styrelsen från denna synpunkt önskvärt, att föreskrift meddelas om införande i registren jämväl av dagen för anteckning om nytillkommen fastighet. En dylik föreskrift skulle naturligen icke erfordras, därest såsom villkor för fastighetsindelning föreskreves, icke blott att fastställelse skett utan även att fastigheten registrerats.

Till besvarande återstår slutligen frågan, huruvida avsöndring är fri från inteckningsansvaret, därest ovannämnda båda förutsättningar äro för handen. Härvid är till en början att märka, att det före utfärdandet år 1933 av ovannämnda cirkulär var avsett att kännedom om avsöndringen skulle bibringas inskrivningsdomaren först genom den lagfartsansökning, varom i 27 § 1896 års lag om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring stadgades. Man utgick härvid från den gamla regeln, att avsöndringen, intill dess lagfarten sökts, häftade för stamfastighetens inteckningar. Som emellertid, efter det fastighetsregistret upplagts, föremålet för en inskrivningsåtgärd icke längre är någon för inskrivningsmyndigheten känd storhet, utan en registerfastighet sådan den beskrives i registret, följer därav att en i jordregistret införd avsöndring, även om dess registrering ej anmälts till fastighetsbokföraren, icke omfattas av en därefter i den registrerade stamfastigheten meddelad inteckning.

Därmed är dock frågan icke avgjord. I fråga bland annat om tiden före den 1 januari 1897 har fastställelse av avgäld å avsöndring icke alltid föregåtts av en försäljning. Någon fastighetsindelning behöver således icke hava ägt rum, ehuru "avsöndringen" med ledning av K. B:s förteckning över

fastställda avsöndringar kommit att inflyta i jordregistret. Beträffande tiden därefter skulle vid fastställelsen, enligt vad i motiverna till 1896 års lag uttalades, endast prövas frågan om avsöndringen lagligen finge äga rum, en prövning, som icke ovillkorligen behövde grundas på en formell granskning av upplåtelsens giltighet. En prövning av frågan huruvida en fastighetsbildning, d. v. s. en överlåtelse, verkligen skett ägde följaktligen även beträffande dessa avsöndringar rum först då lagfart söktes, vilket även torde varit en av grunderna till den i 1896 års lag meddelade bestämmelsen om skyldighet för den, till vilken avsöndringen upplåtits, att söka lagfart å sitt fäng, en bestämmelse, som eljest rätteligen icke haft sin plats i lagen om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring. Även om man av praktiska skäl och för att vinna avsedd överensstämmelse mellan fastighetsregistret och inskrivningsväsendet skulle vilja godtaga sådana av K. B. fastställda avsöndringar, som tillkommit efter 1896 års lags ikraftträdande, torde däremot beträffande tidigare avsöndringar vara tveksamt, om man icke måste fordra att en upplåtelse kommit till stånd. Detta så mycket mera, som beträffande dessa s. k. avsöndringar ej sällan inträffar, att de helt återgå till stamhemmanet. Beträffande dylika registrerade avsöndringar är emellertid att märka, att det icke torde kunna medföra några allvarigare konsekvenser att vid inskrivningen utgå ifrån att de äro självständiga fastigheter. Om det nämligen efter det inteckning meddelats i viss jordregisterfastighet, från vilken dylik avsöndring gjorts, skulle befinnas att någon upplåtelse icke skett eller att gjord upplåtelse ej vore giltig, skulle detta ej få annan verkan än att inteckningen kommer att gälla i den följaktligen aldrig delade fastighet, vari den meddelats. Då vad nu anmärkts äger giltighet, vare sig anteckning av avsöndringen skett i lagfartsboken eller ej, synes man för vinnande av enkelhet och reda i principerna för avsöndrings inteckningsansvar böra utgå ifrån att inteckning, som meddelats i en jordregisterfastighet, icke besväras vid samma tid i registret redovisad avsöndring, vare sig denna tillkommit på grund av giltig överlåtelse eller ej.

Vad här ovan sagts om lägenhets inteckningsansvar torde i tillämpliga delar gälla även beträffande lagfart. Frågan när en avsöndring omfattas av inskrivning, som meddelats i stamfastigheten, synes styrelsen följaktligen böra besvaras så, att *inskrivning i en fastighet, som efter det fastighetsregister förklarats upplagt, skett med användande av fastighetens registerbeteckning, besväras från densamma avsöndrad lägenhet endast om vid tiden för inskrivningen lagfart icke sökts å lägenheten och denna ej heller upptagits i fastighetsregistret.*

Det framgår av det föregående, att även i fråga om avstyckningar de skäl äga tillämpning, som styrelsen åberopat till stöd för sitt ovan gjorda uttalande. Det synes därför icke riktigt att i fråga om avstyckningar låta

fastställelsen få samma verkan som registreringen i andra fall än då den sistnämnda måste antagas ha skett samtidigt med fastställelsen. Detsamma gäller de områden, som omförmälas i § 18 jordregisterförordningen m. fl.

Av den av häradshövdingföreningens styrelse verkställda undersökningen rörande den rättstillämpning, som av inskrivningsdomarna i de olika domsagorna följes beträffande avsöndrade lägenheters ansvar för i stamfastigheten meddelade inteckningar, framgår, att en allmän förbistring råder i inskrivningsdomarnas praxis i förevarande hänseende. Följden härav har blivit, att de nya fastighetsböckerna uppläggas eller redan blivit upplagda efter helt olika principer. Såsom föreningens styrelse påpekat, måste det anses som ett synnerligen allvarligt missförhållande, att grundväsentligt olika åskådningar göra sig gällande på ifrågavarande område, ett missförhållande som på ett eller annat sätt måste undanröjas. Uppenbart är, att en enhetlig rättstillämpning måste åstadkommas. Huruvida därvid den princip, vilken föreningens styrelse hävdar som den rätta och för vilken styrelsen enligt min mening anfört vägande skäl, eller någon annan princip skall bliva normgivande torde böra göras till föremål för en ingående prövning och ett noggrant övervägande med beaktande av alla de intressen, som beröras av frågan.

Vad angår införingar i redan upplagda fastighetsböcker ansluter jag mig till styrelsens mening, att det knappast torde kunna ifrågasättas att i den omfattning, varom här är fråga, företaga rättelse i gjorda införingar i samma informella ordning, vari prövningen av äldre införingars betydelse hittills skett. Såvitt jag kan finna torde man näppeligen annorledes än i lagstiftningsväg kunna komma helt till rätta med missförhållandena. Styrelsen har såsom en möjlighet ifrågasatt lagstadgande, att om avsöndring enligt nyupplagd bok är fri från viss i stamfastigheten meddelad inteckning, vad boken i denna del utvisar skall gälla, såvitt ej inom viss, ej alltför kort, i lagen utsatt tid anmärkning däremot framställts. Framställdes anmärkning, borde frågan om dess riktighet prövas i den ordning, som i 6 § lagen den 3 juni 1932 om uppläggande av nya fastighetsböcker för landet är för där avsedda fall stadgat.

Åtskilligt synes tala för lagbestämmelser av nu angiven innebörd, varför denna utväg att till viss del lösa svårigheterna torde böra närmare övervägas. En lagstiftning efter sådan linje, d. v. s. att vad nyupplagd fastighetsbok innehåller skall gälla, bör dock skäligen kunna ifrågakomma allenast för de fall, där avsöndring enligt boken icke svarar för inteckningen. Att gå längre på denna väg skulle nämligen i många fall kunna leda till ruinerande rättsförlust för lägenhetsägare. Oavsett vilken väg som väljes för avhjälpan av ifrågavarande missförhållanden, synes möjlighet böra

finnas att, när fråga uppkommer om riktigheten av i fastighetsbok gjord inskrivning, anställa undersökning i den ordning, som i 6 § förenämnda lag av den 3 juni 1932 stadgas, även utan samband med uppläggande av ny fastighetsbok. Bestämmelse härom torde alltså böra meddelas.

Med stöd av den befogenhet min instruktion lämnar mig får jag härmed i underdånighet för Eders Kungl. Maj:t framlägga ovan berörda förhållanden och spörsmål för den åtgärd Eders Kungl. Maj:t må finna framställningen föranledda.

9. Framställning angående ändring av 6 § lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta.

Den 31 december 1942 skrev jag till Konungen följande:

I 5 § lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap stadgas, att fadern är skyldig att, efter ty med hänsyn till hans och moderns villkor må anses skäligt, bidra till hennes underhåll under sex veckor före och sex veckor efter nedkomsten. Vid beräkning av detta underhållsbidrag skall hänsyn tagas jämväl till de särskilda kostnader, som orsakas av förlossningen. Under vissa förutsättningar kan fadern förpliktas att bidra till moderns underhåll under längre tid än ovan nämnts, dock högst under fyra månader före och nio månader efter nedkomsten.

Är i mål angående bidrag till barnets eller moderns underhåll tvist allenast om beloppet av bidraget eller föreligga sannolika skäl till antagande, att svaranden är bidragsskyldig, äger, om utslag ej kan omedelbart givas, rätten enligt 28 § på yrkande av käranden förordna, att svaranden skall utgiva skäligt bidrag för tiden till dess rätten meddelar slutligt utslag. Sådant förordnande kan, om å landet stämning är uttagen men målet ännu ej förevarit vid rätten, enligt 29 § meddelas jämväl av domaren.

Interimistiskt förordnande kan verkställas lika som laga kraft ägande dom.

Är fader till barn utom äktenskap enligt rättens eller domarens beslut eller enligt skriftligt, av två personer bevitnat avtal pliktig att utgiva underhållsbidrag till barnet eller dettas moder, kan bidraget, om han underlåter att betala förfallet belopp, på begäran uttagas genom införsel i enlighet med bestämmelserna i lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta.

Möjligheten att genom införsel utbekomma underhållsbidrag är emellertid i vissa hänseenden begränsad. I 6 § införsellagen stadgas sålunda, att införsel ej må beviljas till gäldande av bidragsbelopp, som förfallit till betalning tidigare än ett år innan beslutet meddelas. I 8 § tredje stycket samma lag föreskrives, att sedan underhållsskyldigheten upphört, skall, där ej fråga är om underhållsbidrag som fader till barn utom äktenskap har att erlægga till barnets

moder, beslut om införsel ej vidare äga tillämpning, ändå att den underhållsskyldige häftar för oguldet underhållsbidrag.

Enligt lagens ursprungliga lydelse fanns icke stadgat något undantag från bestämmelsen, att sedan underhållsskyldigheten upphört, beslut om införsel ej vidare skall äga tillämpning.

I proposition nr 151 till 1924 års riksdag framlade emellertid Eders Kungl. Maj:t förslag till ändring av sagda lagbestämmelse, såvitt angår underhållsbidrag som fader till barn utom äktenskap har att erlägga till barnets moder. Vid remissen av detta förslag till lagrådet hade chefen för justitiedepartementet, efter att hava omnämnt moderns rätt att erhålla införsel till gäldande av det henne tillkommande underhållsbidraget, anfört följande: Denna rätt kunde emellertid i många fall icke göras gällande på grund av stadgandet i 8 § andra stycket (motsvarande nuvarande tredje stycket), att sedan underhållsskyldigheten upphört, beslut om införsel ej vidare ägde tillämpning, ändå att den underhållsskyldige häftade för oguldet underhållsbidrag. Komme nämligen avtal med mannen om faderskap och underhållsbidrag ej till stånd, utan saken måste hänskjutas till rätten, förflöte i allmänhet en avsevärd tid, innan dessa frågor hunne bliva avgjorda. Då domen fölle, vore sålunda i allmänhet den tid av sex veckor efter nedkomsten, under vilken kvinnan i regel vore berättigad till underhåll, redan förfluten, vilket medförde, att det av domstolen fastställda underhållsbidraget icke kunde uttagas genom införsel. Även då saken ej ginge till domstol, kunde mannen genom att vid underhandlingarna med barnavårds mannen draga ut på tiden åstadkomma att, då avtal till sist komme till stånd, möjlighet saknades att genom införsel uttaga bidraget. Det nu anmärkta förhållandet vore uppenbarligen otillfredsställande. Införsel vore i många fall det enda sättet för utfående av bidrag, som utginge enligt lagen om barn utom äktenskap. Av den föregående redogörelsen framginge emellertid, att detta sätt i de fall, då avtal eller dom ej komme till stånd inom sex veckor efter barnets födelse, i regel icke stode kvinnan till buds för utfående av henne tillkommande underhållsbidrag. Enligt vad som meddelats departementschefen från huvudstadens barnavårdsnämnd hade detta mången gång framstått såsom en kännbar olägenhet. Icke ens om kvinnan på grund av mannens uraktlåtenhet att betala underhållsbidraget nödgades under tiden närmast efter nedkomsten begära fattigvård, kunde ersättning därför uttagas av mannen; denne vore nämligen ej enligt fattigvårdslagen försörjningspliktig i förhållande till kvinnan. Enligt departementschefens mening borde sådan ändring i stadgandet i 8 § andra stycket i lagen om införsel äga rum, att berörda stadgande ej lade hinder i vägen för kvinnan att, efter det underhållsskyldigheten upphört, genom införsel uttaga underhållsbidraget. Detta syntes icke vara ägnat att ingiva betänklighet med hänsyn till att genom bestämmelsen i 6 § andra stycket förebyggdes, att införsel beviljades till gäldande av bidrag, som förfallit till betalning tidigare än ett

år innan beslutet meddelades, och att stadgandet i 8 § andra stycket huvudsakligen hade till syfte att förebygga, att efter underhållstidens slut underhållsbidrag uttoges för tid, som låge avsevärt långt tillbaka. Av nu angivna skäl tillstyrkte departementschefen ändring i ovan angiven riktning av stadgandet i 8 § andra stycket av lagen om införsel.

Sedan det i överensstämmelse därmed framlagda lagförslaget antagits av riksdagen, erhöll 8 § införsellagen genom lag den 27 juni 1924 i förevarande del sin nuvarande lydelse.

Under hänvisning till de gällande bestämmelserna om rätt till införsel för underhållsbidrag, som fader till barn utom äktenskap har att erlægga till barnets moder, har stadsfogden i Borås R. Eilard i en till mig inkommen skrivelse framhållit, att efter förenämnda lagändring år 1924 vissa förhållanden inträtt, som i många fall omöjliggjorde sådant underhållsbidrags uttagande genom införsel. Sålunda hade, anförde Eilard i skrivelsen, efter tillkomsten av lagen den 26 maj 1933 angående blodundersökning i mål om barn utom äktenskap sådana undersökningar blivit alltmera vanliga. En dylik undersökning medförde emellertid ett väsentligt fördröjande av domen i faderskapsmålet. Mycket ofta kunde dom ej meddelas innan mer än ett år förflutit från barnets födelse. Ehuru olägenheterna därav vore betydande för barnet, vore verkningarna katastrofala för moderns rätt till förlossningsbidrag. För barnet kunde bidrag interimistiskt utdömas av domstol, och barnet hade därigenom möjlighet att få ut åtminstone en stor del av bidraget. Men för att modern skulle bliva delaktig av en motsvarande förmån, vore det nödvändigt, att det interimistiska beslutet meddelades under tiden från sex veckor före till sex veckor efter födseln. Då denna ej läte sig på förhand exakt beräknas, syntes man få räkna med att något beslut ej kunde meddelas förrän efter födseln. Då interimistiskt beslut enligt sitt begrepp och enligt gängse uppfattning torde ifrågakomma allenast beträffande bidrag för det aktuella livsbehovet, syntes de bidrag, som genom ett dylikt beslut faktiskt kunde utdömas, bliva praktiskt taget utan någon ekonomisk betydelse. Man kunde därför med fog göra gällande, att endast i de få fall, där barnafadern ägde utmättningsbar tillgång, modern tillerkänt bidrag till förlossningskostnaden hade någon praktisk betydelse. Det syntes därför som om de av departementschefen vid lagändringen 1924 framhållna synpunkterna fått en särskild aktuell betydelse efter tillkomsten av blodundersökningslagen. För avhjälpan av nu framhållna olägenhet syntes det mest ändamålsenligt att vidtaga en omredigering av bestämmelserna om det interimistiska beslutet. Därest detta begrepp kunde få en mera vidgad innebörd, funnes möjligheter att realisera rätten utan ändring av införsellagens bestämmelser. För den händelse J. O. skulle anse fog föreligga för en ändring av gällande bestämmelser i ämnet, hade Eilard velat fästa uppmärksamheten på saken.

Genom påteckning å Eilards skrivelse hava fattigvårdsdirektören i Stockholm Otto Wangson samt ledamöterna av riksdagens andra kammare Anders Andersson, ordförande i Falkenbergs stads fattigvårdsstyrelse, Alarik Hagård, vice ordförande i Borås stads fattigvårdsstyrelse, Olivia Nordgren samt Göta Rosén, den sistnämnda ordförande i Örebro stads barnavårdsnämnd, förklarat sig vilja biträda Eilards framställning.

Vidare har socialvårdschefen i Borås A. Rodahl instämt i vad Eilard anfört ävensom fäst uppmärksamheten å det förhållandet, att en moder, vilken tillerkännes mödrahjälp som lån att återbetalas om och när barnafadern fullgör sin underhållsskyldighet mot henne, på grund av de omskrivna förhållandena kan bliva urståndsatt att återbetala beloppet, därest blodprov skulle behöva tagas i faderskapsmålet.

Sedan jag för bedömandet av frågans praktiska betydelse anhållit om upplysningar av föreståndaren för statens rättskemiska laboratorium, professorn Erik Wolff, dels om antalet fall, i vilka blodundersökning i mål rörande faderskap till barn utom äktenskap ägt rum under ettvart av åren 1939—1941, och dels vid vilken barnets ålder blodprov helst bör tagas, har Wolff i skrivelse till mig upplyst, att antalet under nämnda år å rättskemiska laboratoriet behandlade ärenden, däri blodprov tagits för faderskapsbevisning, utgjort: år 1939 886, år 1940 749 och år 1941 825. Beträffande frågan om lämplig tidpunkt för tagande av blodprov för blodgruppsbestämning å barn anförde Wolff följande: Blodgruppsegenskaperna vore visserligen utbildade redan hos den nyfödde, men isoagglutininerna i blodserum utbildades småningom under första levnadsåret, varjämte A-receptorn i de röda blodkropparna stundom icke hade nått sin fulla styrka hos det mycket späda barnet. För att anse en blodgruppsbestämning fullt säker fordrade laboratoriet, att även isoagglutininerna i blodserum skulle hava kunnat påvisas. Någon bestämd ålder, vid vilken dessa alltid nått sin utveckling, kunde icke angivas. Vid sexmånadersåldern vore de i regel för handen hos barnet, men de kunde i många fall uppträda långt tidigare och i en del fall långt senare, i enstaka fall till och med senare än i ettårsåldern. Laboratoriet brukade därför rekommendera provtagning i sexmånadersåldern, om icke särskilda omständigheter gjorde tidigare provtagning önskvärd, men någon full säkerhet för att icke en förnyad senare provtagning kunde bliva nödvändig förelåge icke. Om en sådan på grund av bristande isoagglutininutveckling visade sig nödvändig, plägade laboratoriet begära, att nytt blodprov från barnet skulle tagas och insändas efter tre månader. — I mål angående faderskap till barn utom äktenskap måste avgörandet ofta anstå längre tid för att blodprov från barnet skulle kunna tagas vid lämpligaste tidpunkt. Dröjsmålet i dylika fall bleve emellertid ofta längre än nödvändigt, emedan de begärda blodproven insändes senare än vid den uppgivna tidpunkten, icke sällan åtskilliga månader senare. Det sist-

nämnda gällde även i sådana fall, där nya blodprov från samtliga personerna begärts i kontrollsyfte, vilket sedan åtskilliga år tillbaka regelbundet vore fallet, där undersökningsresultatet uteslöte, att den uppgivna barnafadern kunde vara fader till barnet. Den olägenhet ett dylikt förfarande medförde hade ansetts mer än väl uppvägas av den ökade trygghet mot bedrägligt förfarande och förväxling, som den upprepade blodprovstagningen och undersökningen skänkte.

I mål angående faderskap till barn utom äktenskap är det numera, särskilt efter tillkomsten av ovanberörda lag den 26 maj 1933, ganska vanligt, att blodundersökning verkställes för utredning rörande faderskapet. Med hänsyn till vad föreståndaren för statens rättskemiska laboratorium upplyst angående den barnets ålder, vid vilken blodprov helst bör tagas, synes man kunna utgå ifrån att mål, däri sådan undersökning sker, i många fall icke kan slutföras förrän en ganska avsevärd tid efter barnets födelse förflutit. Vid rättskemiska laboratoriet har också den iakttagelsen gjorts, att avgörandet av mål, varom nu är fråga, ofta måste anstå längre tid för att blodprov å barnet skall kunna tagas vid lämpligaste tidpunkt.

I händelse faderskapsmålen sålunda draga ut på tiden synes, med gällande bestämmelser om införsel, moderns rätt att för utfående av det henne tillkommande underhållsbidraget erhålla införsel i barnafaderns avlöning äventyras. Sådant underhållsbidrag torde nämligen få anses förfalla till betalning vid utgången av den tid, för vilken detsamma skall utgå (jfr referat i Sv. J. T. 1933 sid. 17). Denna tid omfattar i regel sex veckor före och sex veckor efter barnets födelse. Blir ej inom ett år efter förfallodagen genom beslut i faderskapsmålet bidragsskyldighet mannen ålagd eller träffas icke inom samma tid avtal om underhållsbidraget, lägger stadgandet i 6 § införsellagen hinder i vägen för bidragets uttagande genom införsel. I flertalet fall torde därmed också moderns möjlighet att utfå sitt underhållsbidrag av barnafadern vara så gott som utesluten.

Med hänsyn till nämnda konsekvens av ett fördröjt bestämmande av moderns underhållsbidrag synes det mig böra övervägas, om icke moderns rätt till utfående av bidraget genom införsel skulle kunna tillgodoses bättre än nu är fallet. För detta ändamål torde en jämkning av tidsbestämmelsen i 6 § införsellagen vara påkallad. Den från bidragsbeloppets förfallodag räknade tid, efter vars utgång införsel ej må beviljas, skulle lämpligen kunna förlängas till förslagsvis två år, när fråga är om underhållsbidrag som fader till barn utom äktenskap har att erlagga till barnets moder. För vidtagande av en sådan ändring i gällande bestämmelser torde i stort sett kunna anföras

samma skäl, som av föredragande departementschefen anfördes för den år 1924 gjorda ändringen i 8 § införsellagen.

Med stöd av den befogenhet min instruktion lämnar mig får jag härmed i underdånighet för Eders Kungl. Maj:t framlägga ovanberörda spörsmål till den åtgärd Eders Kungl. Maj:t må finna framställningen föranleda.

IV. Inspektionsresor under år 1942.

Under mina ämbetsresor år 1942 har jag inspekterat domstolar och andra myndigheter inom Värmlands samt Göteborgs och Bohus län.

Tjänstförrättande justitieombudsmannen Rudewall har företagit inspektionsresa i Blekinge län ävensom inspekterat vissa myndigheter i Norrköping.

Redogörelse för vad under inspektionerna förekommit lämnas i det därunder förda protokollet, som jämte justitieombudsmannens diarium och registratur kommer att för granskning överlämnas till riksdagens första lagutskott.

V. Under år 1942 handlagda klagomål och anställda åtal m. m.

Antalet härstädes under år 1942 diarieförda ärenden — däri inbegripet ett av tryckfrihetskommittén handlagt ärende — har uppgått till 741.

Vid 1942 års början voro — frånsett ett antal balanserade ärenden av annan beskaffenhet — av förut inkomna klagomål eller eljest mot tjänstemän anhängiggjorda ärenden fortfarande under handläggning härstädes 46

Under år 1942 hava anhängiggjorts ärenden mot tjänstemän:
 genom inkomna klagomål — däribland icke inberäknat ett antal anonyma skrifter, vilka icke diarieförts — ett antal av 384
 samt på grund av anmärkningar, gjorda vid granskning av fångförteckningar eller vid ämbetsresa eller annorledes, ett antal av . . 197
 Summa balanserade och inkomna ärenden mot tjänstemän 627

Av berörda 627 ärenden hava under år 1942:

1) såsom återkallade avskrivits	2
2) till annan myndighet överlämnats	9
3) efter vederbörandes hörande fått förfalla	221
4) efter annorledes verkställd utredning avskrivits	99
5) utan åtgärd avskrivits	128
6) till åtal hänvisats	10
7) föranlett annan åtgärd än åtal	111

och äro vid 1942 års slut:

8) i avbidan på infortrad förklaring, påminnelsers avgivande eller annan utredning vilande	28
9) i avbidan på domstols eller myndighets beslut vilande	10
10) på prövning beroende	9
	Summa 627

Under år 1942 har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, i 10 ärenden beslutits anställande av åtal, nämligen

på grund av förd klagan i	7
av annan anledning i	3
	Summa 10

För nedan angivna fel eller försummelser i tjänsten har förordnats om åtal mot:

- 1) t. f. fjärdingsman för misshandel å anhållen person (sid. 15 o. f.);
- 2) länsarkitekt för det han utom tjänsten mot ersättning tillhandagått enskild part i ett stadsplaneärende (sid. 43 o. f.);
- 3) polisämbetsman för obefogat anhållande m. m.;
- 4) kyrkoherde för vägran att för läsning på stället tillhandahålla hos kyrkorådet förvarade handlingar (sid. 55 o. f.);
- 5) häradshövding för ådömande av straffarbete för brott, som icke kunde medföra strängare straff än fängelse, samt för dröjsmål i fråga om insändande av straffuppgifter till straffregistret (sid. 59 o. f.);
- 6) borgmästare i egenskap av polischef för det han ådömt en polis-konstapel bestraffning för innehållet i tryckt skrift;
- 7) byråchef för vägran att utlämna offentliga handlingar;
- 8) stadsfiskal för underlåtenhet att beivra brott m. m.; samt
- 9) vice luftskyddschef för olämpligt uppträdande å luftskyddscentral.

Ordföranden i nedre justitierevisionen har på förfrågan uppgivit, att sedan början av senaste lagtima riksdag någon förklaring av lag, i den ordning § 19 regeringsformen bestämmer, icke blivit av Kungl. Maj:t meddelad.

För fullgörande av den i 14 § av instruktionen för justitieombudsmannen lämnade föreskriften om avgivande av redogörelse för behandlingen av riksdagens hos Kungl. Maj:t anmälda beslut och gjorda framställningar hava från statsdepartementen införskaffats uppgifter rörande *dels* vilka åtgärder, som blivit vidtagna i anledning av 1942 års riksdags skrivelser, *dels ock* — beträffande sådana genom föregående riksdagens skrivelser hos Kungl. Maj:t anhängiggjorda ärenden som vid 1942 års början voro i sin helhet eller till någon del oavgjorda — vilka åtgärder under nästlidna år blivit vidtagna.

Uppgifterna, som angiva ärendenas ställning vid utgången av år 1942, innefattas i tre såsom bilagor II, III och IV till denna berättelse fogade förteckningar. Såsom bilagor äro även intagna en tabell över de skrivelser 1942 års riksdag avlåtitt till Kungl. Maj:t (bil. I) och en förteckning över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1942 och vari under år 1942 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende (bil. V).

Stockholm i justitieombudsmansexpeditionen den 11 januari 1943.

NILS LJUNGGREN.

Gösta Stenlund.

TRYCKFRIHETSKOMMITTÉNS BERÄTTELSE

AVGIVEN ÅR 1943.

TILL RIKSDAGEN.

Kommittén har den 8 december 1942 till Kungl. Maj:t avgivit yttrande över en av överbefälhavaren den 12 november 1942 gjord framställning angående åtgärder till beredande av säkerhet för att personer tillhörande försvarsväsendet, vilkas uppträdande icke ingiver förtroende, förhindras tillfälle till skadegörelse inom försvarsmakten.

I övrigt har kommittén under den tid, som förflutit efter avgivandet av kommitténs senaste berättelse, icke haft att behandla något ärende, vilket kommittén härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm i januari 1943.

NILS LJUNGGREN.

HENNING LEO.

ÖSTEN UNDÉN.

N. GÄRDE.

TOR ANDRÆ.

ERIK WELLANDER.

DAVID OLLÉN.

Gösta Stenlund.

BILAGOR.

Bilaga I.

Tabell

över de av 1942 års riksdag avlätna skrivelser m. m. i nummerföljd enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll.

Det andra siffertalet utvisar det nummer, under vilket skrivelserna för varje särskilt departement upptagits i den såsom bilaga II här nedan införda förteckningen.

1	Fi	1	29	E	1	61	E	3	93	Fö	13	125	Fo	4	157	Jo	19
2	Ju	3	30	Fö	3	62	Fö	7	94	Fö	14	126	S	19	158	Jo	20
3	U	2	31	Ju	2	63	Jo	6	95	Fö	15	127	S	20	159	Jo	21
4	Fö	34	32	S	3	64	E	4	96	E	11	128	Fi	21	160	E	15
5	S	9	33	H	3	65	Fi	7	97	Jo	8	129	Fi	22	161	Fi	37
6	K	13	34	Fö	4	66		¹⁾	98	Jo	9	130	K	14	162	Jo	22
7	Fi	15	35	K	5	67		²⁾	99	Jo	10	131	K	15	163	S	24
8	E	12	36	Jo	1	68		³⁾	100	Jo	11	132	Jo	16	164	S	25
9	Jo	7	37	S	4	69	S	6	101	Jo	12	133	Jo	17	165	K	16
10	H	4	38	Jo	2	70	Fi	8	102	Ju	12	134	Jo	18	166	Jo	23
11	Fo	3	39	Jo	3	71	E	5	103	Jo	13	135	Fi	23	167	Fi	38
12	Fö	8	40	Ju	4	72	E	6	104	S	12	136	Fi	24	168	Fi	39
	S	10	41	Ju	5	73	E	7	105	S	13	137	Fi	25	169	Fö	17
	Fi	9	42	Jo	4	74	Ju	8	106	S	14	138	Fi	26	170	Fö	18
	H	6	43	Jo	5	75	S	7	107	H	7	139	Fi	27	171	H	9
13	U	1	44	E	2	76	S	8	108	Ju	13	140	Fi	28	172	Fö	19
14	Fö	1	45	K	7	77	Ju	9	109	Ju	14	141	Fi	29	173	Fö	20
15	Ju	1	46	K	8	78	Ju	10	110	Ju	15	142	Fi	30	174	Fö	21
16	S	1	47	K	9	79	E	8	111	Ju	16	143	Fi	31	175	H	10
	Fi	2	48	K	10	80	Ju	11	112	Ju	17	144	Fi	32	176	E	17
17	S	2	49	K	11	81	E	9	113	S	15	145	H	8	177	E	18
18	K	1	50	H	5	82	E	10	114	Fi	16	146	Fö	16	178	E	19
19	H	1	51	Fi	5	83	S	11	115	Fi	17	147	Fi	33	179	Ju	19
20	K	2	52	Fö	5	84	Fi	10	116	S	16	148	Fi	34	180	Ju	20
21	Fi	3	53	Fö	6	85	Fö	9	117	Fi	18	149	Fi	35	181	Fo	6
22	U	3	54	Fi	4	86	Fi	11	118	Fi	19	150	S	21	182	Fi	40
23	Fö	2	55	K	6	87	Fi	12	119	Fi	20	151	S	22	183	Fi	41
24	K	3	56	Fi	6	88	Fi	13	120	S	17	152	Fo	5	184	E	16
25	H	2	57	S	5	89	Fi	14	121	S	18	153	Ju	18	185	E	20
26	Fo	1	58	K	12	90	Fö	10	122	E	13	154	Fi	36	186	E	21
27	Fo	2	59	Ju	6	91	Fö	11	123	Jo	14	155	S	23	187	Fi	42
28	K	4	60	Ju	7	92	Fö	12	124	Jo	15	156	E	14	188	Fi	43

¹⁾ Skrivelse till fullmäktige i riksbanken. — ²⁾ Skrivelse till fullmäktige i riksgäldskontoret. —

³⁾ Skrivelse till styrelsen för riksdagsbiblioteket. — ⁴⁾ Utfärdade förordnanden.

189	Fi 44		Fi 53	292	Fo 13	346	*)	400	H 26	444	E 42
190	Fi 45	238	Ju 32	293	Fö 25	347	*)	401	U 4	445	U 5
191	Ju 21	239	S 39	294	Fi 63	348	*)	402	S 66	446	Fö 47
	S 26	240	S 34	295	Fi 64	349	*)	403	Ju 48	447	Fö 48
	Jo 24	241	S 35	296	H 20	350	*)	404	S 68	448	Fö 44
192	E 23	242	Fo 10	297	Jo 37	351	Fi 73	405	S 69	449	Fö 45
193	E 24	243	Fo 11	298	Jo 38	352	*)	406	E 36	450	Fö 49
194	Ju 22	244	Fi 57		Fo 12	353	Fi 74	407	S 67	451	S 72
	Fo 7	245	S 36	299	Jo 39	354	Fi 75	408	Fö 35	452	Fi 103
195	Ju 23	246	S 37	300	Jo 40	355	Fö 26		Fi 84	453	Fi 100
196	Ju 24	247	S 38	301	Ju 37	356	Fö 27	409	Fö 36	454	Fö 46
197	Fo 8	248	Fi 58	302	Ju 38	357	Fö 28	410	Fö 37		S 71
198	S 31	249	Ju 29	303	Fi 65	358	Fö 29	411	Fo 18	455	Fi 104
199	H 11	250	Ju 30	304	Fi 66	359	Fö 30	412	E 37		E 43
200	S 27	251	Ju 31	305	Ju 40	360	H 22	413	E 38	456	Fo 21
201	Fi 46	252	H 14	306	S 51	361	H 21	414	E 39	457	Fi 105
202	Fö 22	253	H 15	307	S 52	362	Fi 76	415	Jo 46		Jo 51
203	Fö 23	254	H 16	308	S 53	363	S 58	416	Jo 47	458	S 73
204	H 12	255	S 44	309	S 54	364	Fo 16	417	Jo 48	459	Fi 106
205	S 28	256	S 40	310	Fi 67	365	K 38	418	Jo 49	460	S 74
206	S 29	257	S 41	311	S 55	366	Fi 78	419	Jo 50	461	S 75
	E 22	258	S 42	312	Ju 39	367	Fi 79	420	Ju 49	462	Fi 107
207	S 30	259	S 43	313	S 49	368	Fi 77	421	Ju 50	463	S 76
208	K 17	260	Jo 33	314	S 50	369	Fi 81	422	Fi 87		Jo 52
209	K 18	261	Jo 34	315	E 30	370	Jo 45	423	Fö 51	464	S 77
210	K 19	262	Jo 35	316	E 31	371	Ju 47		S 81	465	Fi 108
211	K 20	263	Jo 36	317	Fi 68	372	S 59		Fi 114	466	S 78
212	Fi 47	264	E 26	318	Fo 14	373	Ju 43		E 44	467	S 79
213	Fi 48	265	E 27	319	Fo 15	374	Fö 38	424	Fi 93	468	S 80
214	Jo 25	266	Fi 59	320	Fi 69	375	Fö 31	425	K 39	469	Fö 50
215	Jo 26	267	K 22	321	K 31	376	Fö 32	426	Fi 94	470	Fi 109
216	Fi 49	268	K 23	322	K 32	377	Fö 33	427	Fi 95	471	Fi 110
217	Fi 50	269	K 24	323	K 33	378	Fi 80	428	Ju 52	472	Fi 111
218	E 25	270	H 17	324	E 33	379	S 60		Fö 43	473	Fi 112
219	Jo 27	271	H 18	325	K 34	380	S 61		K 40	474	Fi 113
	Fo 9	272	H 19	326	E 32	381	S 62		Fi 96	475	Ju 53
220	Jo 28	273	K 25	327	Ju 41	382	S 63		E 41	476	Ju 54
221	Jo 29	274	K 26	328	Ju 42	383	S 64		H 27	477	Ju 57
222	Fi 51	275	K 27	329	S 57	384	S 65		Fo 20	478	Fi 115
223	Fi 52	276	K 28	330	S 56	385	Ju 44	429	Fi 97	479	S 82
224	K 21	277	K 29	331	K 35	386	Jo 42	430	Ju 51	480	Fi 116
225	Jo 30	278	K 30	332	K 36	387	Jo 43	431	S 70	481	Fi 117
226	Fö 24	279	Ju 33	333	Fi 70	388	Fi 82	432	Fi 85	482	Fi 118
227	Fi 54	280	E 28	334	K 37	389	Ju 45	433	Fi 86	483	S 83
228	Fi 55	281	S 45	335	E 34	390	Jo 44	434	Fi 101	484	Ju 55
229	S 33	282	S 46	336	E 35		Fo 17	435	Fi 102	485	S 85
	Jo 32	283	S 47	337	Jo 41	391	Fi 83	436	Fi 88	486	S 84
230	Fi 56	284	Fi 60	338	Fi 71	392	Ju 46	437	Fi 89	487	Ju 56
231	H 13	285	S 48	339	Fi 72	393	Fö 39	438	Fi 90		Fö 52
232	Jo 31	286	Fi 61	340	*)	394	Fö 40	439	Fi 91	488	Ju 58
233	S 32	287	Ju 34	341	*)	395	Fö 41	440	Fi 98	489	Ju 59
234	Ju 25	288	Ju 35	342	*)	396	Fö 42	441	Fi 99		
235	Ju 26	289	Ju 36	343	*)	397	H 23	442	Fo 19		
236	Ju 27	290	Fi 62	344	*)	398	H 24	443	Fi 92		
237	Ju 28	291	E 29	345	*)	399	H 25		E 40		

Förteckning

över de av 1942 års riksdag till Konungen avlåtna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser.

(Det för varje ärende inom parentes utsatta siffrorna utvisar riksdagsskrivelsens nummer enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll.)

1. Justitiedepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 10 februari 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter. (15.)

Lag i ämnet utfärdad den 20 februari 1942 (sv. f. nr 48).

2. den 28 februari, i anledning av väckt motion om utredning angående bildande av intressentsammanslutningar inom byggnadsplaneområde m. m. (31.)

Skrivelsen har den 28 mars 1942 överlämnats till sakkunniga för revision av stadsplanelagstiftningen. Ärendet är därmed slutbehandlat från Kungl. Maj:ts sida.

3. den 3 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens andra huvudtitel, avseende anslagen inom justitiedepartementets verksamhetsområde. (2.)

Den 15 maj 1942 anmäld, därvid Kungl. Maj:t ställde de av riksdagen anvisade anslagen till vederbörandes förfogande.

4. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m. (40.)

Lag i ämnet utfärdad den 13 mars 1942 (sv. f. nr 87).

5. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka. (41.)

Lag i ämnet utfärdad den 13 mars 1942 (sv. f. nr 117).

6. den 11 mars, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av 8 kap. strafflagen, m. m., dels ock en i ämnet väckt motion. (59.)

Lagar i ämnet ävensom kungörelse med förordnande om tillämpning av 8 kap. 29 a § strafflagen utfärdade den 20 mars 1942 (sv. f. nr 103—105).

7. den 13 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om anordnande av högmässogudstjänst såsom barn gudstjänst. (60.)
Lag i ämnet utfärdad den 20 mars 1942 (sv. f. nr 118).

8. den 21 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret. (74.)
Lag i ämnet utfärdad den 24 mars 1942 (sv. f. nr 128).

9. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 1 mars 1940 (nr 117) rörande förbud mot befordran av vissa periodiska skrifter med statliga trafikmedel m. m. (77.)
Förordning utfärdad den 24 mars 1942 (sv. f. nr 108).

10. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av utskökningslagen m. m. (78.)
Lagar i ämnet utfärdade den 24 mars 1942 (sv. f. nr 114 och 115).

11. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om viss inskränkning i rätten att uthyra bostadslägenheter. (80.)
Lag i ämnet utfärdad den 21 mars 1942 (sv. f. nr 97).

12. den 24 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av ett kronan tillhörigt område i Östertälje socken av Stockholms län. (102.)
Den 24 april 1942 anmäld, därvid Kungl. Maj:t uppdragit åt fångvårdsstyrelsen att ombesörja ifrågavarande försäljning, utfärda vederbörliga köpehandlingar ävensom vidtaga övriga för försäljningen erforderliga åtgärder.

13. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 1 november 1940 (nr 924) med särskilda bestämmelser angående patent vid krig eller krigsfara m. m. (108.)
Lag i ämnet utfärdad den 27 mars 1942 (sv. f. nr 129).

14. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 1 november 1940 (nr 925) med särskilda bestämmelser angående förmynderskap, godmanskap och boutredning vid krig eller krigsfara m. m. (109.)
Lag i ämnet utfärdad den 27 mars 1942 (sv. f. nr 130).

15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 8 november 1940 (nr 926) med särskilda bestämmelser angående bolag, föreningar, sparbanker, vissa andra inrättningar och samfälligheter samt stiftelser vid krig eller krigsfara m. m. (110.)
Lag i ämnet utfärdad den 27 mars 1942 (sv. f. nr 131).

16. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 31 maj 1940 (nr 473) om förbud i vissa fall mot beviljande av kvarstad eller skingringsförbud. (111.)
Lag i ämnet utfärdad den 27 mars 1942 (sv. f. nr 132).

17. samma dag, i anledning av väckt motion angående ändring av 45 § lagen om val till riksdagen. (112.)
Lag i ämnet utfärdad den 10 april 1942 (sv. f. nr 175).

18. den 25 april, i anledning av väckt motion angående ändringar i lagen om fastighetsbildning i stad och förordningen med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad. (153.)
Förslag till lag i ämnet remitterat till lagrådet den 18 december 1942.
19. den 6 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 26 april 1940 (nr 272) med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m. (179.)
Lag i ämnet utfärdad den 8 maj 1942 (sv. f. nr 229).
20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 9 januari 1940 (nr 3) om vissa tvångsmedel vid krig eller krigsfara m. m. (180.)
Lag i ämnet utfärdad den 8 maj 1942 (sv. f. nr 230).
21. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av strafflagen m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (191.)
Lagar i ämnet utfärdade den 12 juni 1942 (sv. f. nr 378—392).
22. den 13 maj, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om straff för överträdelser av vissa ransoneringsförfattningar, m. m., dels ock i ämnet väckta motioner, såvitt angår av riksdagen antagen lag angående ändrad lydelse av 2 § 14:o lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt. (194.)
Lag i ämnet utfärdad den 5 juni 1942 (sv. f. nr 299). (Jfr punkten 7 här nedan under folkhushållningsdepartementet.)
23. den 16 maj, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fornminnen m. m., dels ock en i ämnet väckt motion. (195.)
Lagar i ämnet utfärdade den 12 juni 1942 (sv. f. nr 350—355).
24. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation, dels ock Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fornminnen m. m., såvitt angår genom denna proposition framlagt förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 och 108 §§ expropriationslagen. (196.)
Lag i ämnet utfärdad den 12 juni 1942 (sv. f. nr 356).
25. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande kapitalinvesteringar för budgetåret 1942/43 i statens allmänna fastighetsfond, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde. (234.)
Den 12 juni 1942 anmäld och föreskrifter meddelade fängvårdsstyrelsen.
26. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om preskription av rätt till medel som innestå hos offentlig myndighet. (235.)
Lag i ämnet utfärdad den 29 maj 1942 (sv. f. nr 263).
27. samma dag, i anledning av väckt motion om revision av lagstiftningen angående förfarandet hos förvaltningsdomstolar och hos övriga förvaltningsmyndigheter vid behandlingen av frågor, som röra enskild rätt. (236.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

28. samma dag, i anledning av väckta motioner angående revision av gällande bestämmelser rörande beivran av upprepade förseelser mot alkohollagstiftningen. (237.)
Skrivelsen har den 5 juni 1942 överlämnats till finansdepartementet.
29. den 20 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 55 s. 1) om ekonomiska föreningar. (249.)
Lag i ämnet utfärdad den 29 maj 1942 (sv. f. nr 264).
30. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m. i vad propositionen behandlats av lagutskottet, dels ock en i ämnet väckt motion. (250.)
Lag i ämnet ävensom kungörelse med förordnande jämlikt 1 § denna lag utfärdade den 30 juni 1942 (sv. f. nr 550 och 552). (Jfr punkten 33 här nedan.)
31. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen den 29 maj 1931 (nr 152) med vissa bestämmelser mot illojal konkurrens. (251.)
Lag i ämnet utfärdad den 22 maj 1942 (sv. f. nr 246).
32. den 22 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till Häradsrätterna: Avlöningar jämte i ämnet väckta motioner. (238.)
Den 5 juni 1942 anmäld, därvid Kungl. Maj:t, bland annat, förordnade *dels* att Gotlands södra domsaga skulle fr. o. m. den 1 januari 1943 förenas med Gotlands norra domsaga till en domsaga, benämnd Gotlands domsaga, *dels ock* att härads-hövdingämbetena i Södersysslets och Nordmarks domsagor skulle i föreskriven ordning återbesättas, ävensom meddelade vederbörande föreskrifter.
33. den 30 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m. i vad propositionen hänvisats till konstitutionsutskottet. (279.)
Lag i ämnet utfärdad den 30 juni 1942 (sv. f. nr 551). (Jfr punkten 30 här ovan.)
34. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 13 § lagen den 27 juni 1924 (nr 321) angående införande av lagen om förmynderskap. (287.)
Lag i ämnet utfärdad den 12 juni 1942 (sv. f. nr 357).
35. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 4 juni 1886 (nr 44 s. 1) angående ersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål, dels ock väckt motion om viss ändring i sistnämnda lag. (288.)
Lag i ämnet utfärdad den 12 juni 1942 (sv. f. nr 365).
36. samma dag, i anledning av väckt motion om förlängning av skyddstiden beträffande författarrätten till sådana litterära verk, som tillkommit före den 1 januari 1920. (289.)
I en den 12 juni 1942 dagtecknad proposition (nr 363) förelade Kungl. Maj:t riksdagen till antagande förslag till lag om tillfällig förlängning av skyddstid för litterära verk. (Jfr punkten 51 här nedan.)

37. den 3 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 20, 21, 23 och 30 §§ lagen den 23 oktober 1914 (nr 325) om krigsdomstolar och rättegången därstädes. (301.)
Lag i ämnet utfärdad den 12 juni 1942 (sv. f. nr 367).
38. samma dag, angående statens järnvägars stängselskyldighet. (302.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
39. den 6 juni, i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i 4 kapitlet vattenlagen m. m. (312.)
Ärendet är föremål för utredning inom justitiedepartementet.
40. den 9 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kostnaderna för uppförande av en hovrättsbyggnad i Göteborg. (305.)
Den 12 juni 1942 anmäld och föreskrifter meddelade byggnadsstyrelsen.
41. den 10 juni, angående förbättrad ungdomsvård samt återupprättande av kommunernas medinflytande i fråga om nöjeslivets art och omfattning i kommunerna m. m. (327.)
De med riksdagens skrivelse avsedda frågorna ha, jämlikt beslut i konselj den 19 juni 1942, hänskjutits till 1939 års ungdomsvårdskommitté för utredning.
Ärendet är därmed slutbehandlat från Kungl. Maj:ts sida.
42. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 kap. 6 § och 6 kap. 5 § rättegångsbalken m. m. (328.)
Lagar i ämnet utfärdade den 19 juni 1942 (sv. f. nr 393—396).
43. den 19 juni, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om hyresreglering m. m., dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om kontroll av upplåtelse och överlåtelse av bostadsrätt m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (373.)
Lagar i ämnet ävensom administrativa författningar därtill utfärdade den 19 juni 1942 (sv. f. nr 429—433).
44. den 20 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen den 28 maj 1886 (nr 46) angående stenkolsfyndigheter m. m. (385.)
Lagar i ämnet utfärdade den 30 juni 1942 (sv. f. nr 511—513).
45. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 14 juni 1940 (nr 503) angående upplösning av vissa sammanslutningar m. m. (389.)
Lag i ämnet utfärdad den 30 juni 1942 (sv. f. nr 514).
46. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän, dels ock i ämnet väckta motioner. (392.)
Lag i ämnet utfärdad den 30 juni 1942 (sv. f. nr 528). I fråga om den av riksdagen begärda översynen av gällande bestämmelser angående utbetalande av krigsriskersättning till sjömän är ärendet föremål för utredning inom justitiedepartementet.
47. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 9:o, 11:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt. (371.)
Lag i ämnet utfärdad den 30 juni 1942 (sv. f. nr 509).

48. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till Krigsrätterna: Avlöningar m. m. (403.)

Den 30 juni 1942 anmäld, därvid Kungl. Maj:t ställt de av riksdagen anvisade anslagen till statskontorets och länsstyrelsernas förfogande.

49. samma dag, i anledning av väckta motioner om inrättande av en hovrätt för Nedre Norrland. (420.)

Sedan yttranden över riksdagens skrivelse, på grund av remiss, avgivits av Svea hovrätt samt länsstyrelserna i Jämtlands, Västernorrlands och Gävleborgs län ävensom vissa sammanslutningar, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

50. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till rättegångsbalk. (421.)

Den 18 juli 1942 anmäld och rättegångsbalk utfärdad, vilken skall träda i kraft efter ytterligare beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen (sv. f. nr 740).

51. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om tillfällig förlängning av skyddstid för litterära verk. (430.)

Lag i ämnet utfärdad den 30 juni 1942 (sv. f. nr 510). (Jfr punkten 36 här ovan.)

52. den 29 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående anslag för budgetåret 1942/43 till kristillägg. (428.)

Den 30 juni 1942 anmäld, därvid anslaget ställdes till vederbörande myndighets förfogande.

53. den 8 juli, i anledning av konstitutionsutskottets memorial med förslag till utredning av frågan om ändrad lydelse av §§ 35 och 36 regeringsformen. (475.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

54. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående offentliga insamlingar, dels ock i ämnet väckta motioner. (476.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

55. den 10 juli, i anledning av konstitutionsutskottets memorial med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § stadgan den 21 februari 1941 (nr 98) om ersättning för riksdagsmannauppsatsets fullgörande. (484.)

Den 18 juli 1942 anmäld och lag utfärdad (sv. f. nr 663).

56. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skyddsympning inom försvarsväsendet samt lag om ändrad lydelse av 128 § strafflagen för krigsmakten. (487.)

Lag om ändrad lydelse av 128 § strafflagen för krigsmakten samt kungörelse angående ikraftträdande därav utfärdade den 18 juli 1942 (sv. f. nr 724 och 726). (Jfr punkten 52 här nedan under försvarsdepartementet.)

57. den 11 juli, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av utlänningslagen m. m. (477.)

Lagar i ämnet samt kungörelse utfärdade den 18 juli 1942 (sv. f. nr 668—670).

58. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av domsagoförvaltningen m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (488.)

En inom justitiedepartementet utarbetad promemoria med utkast till domsagostadga har remitterats till samtliga hovrätter, varjämte vissa sammanslutningar beretts tillfälle att avgiva yttrande.

59. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om bestridande av kostnaderna för domsagas kansli, m. m., dels ock en i ämnet väckt motion. (489.)

Lagar i ämnet utfärdade den 18 juli 1942 (sv. f. nr 658 och 659).

2. Utrikesdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 16 januari 1942, angående utseende av ledamöter och suppleanter i utrikesutskottet och utrikesnämnden. (13.)

Anmäld den 23 januari 1942.

2. den 24 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens tredje huvudtitel, avseende anslagen inom utrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner. (3.)

Anmäld den 30 juni 1942, varvid nödiga föreskrifter meddelades.

3. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde. (22.)

Anmäld den 20 mars 1942, varvid nödiga föreskrifter meddelades.

4. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tredje huvudtiteln gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1942/43 till statens informationsstyrelse. (401.)

Anmäld den 30 juni 1942, varvid nödiga föreskrifter meddelades.

5. den 29 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 i vad avser utrikesdepartementets verksamhetsområden. (445.)

Anmäld den 30 juni 1942, varvid nödiga föreskrifter meddelades.

3. Försvarsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 10 februari 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 12 juni 1925 (nr 338) om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring. (14.)

Anmäld och slutbehandlad den 13 februari 1942, därvid författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 39 och 40).

2. den 24 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde. (23.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 februari 1942.

3. den 25 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av vissa anslag för försvarsändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42. (30.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 februari 1942.

4. den 3 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gäldande av vissa haverikostnader. (34.)

Anmäld och slutbehandlad den 13 mars 1942.

5. den 10 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av kronan tillhörigt område i Halmstad. (52.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 mars 1942.

6. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för H. G. Persson m. fl. från ersättningskyldighet m. m. (53.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 mars 1942.

7. den 13 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till inredning och utrustning m. m. av nybyggnad för marinens myndigheter. (62.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 mars 1942.

8. den 23 mars, angående regleringen för budgetåret 1942/43 av utgifterna under riksstatens tolfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten. (12.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942 i vad på försvarsdepartementet ankommer.

9. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag i fråga om bestridande av en fru Nelly Håkansson tillkommande årlig livränta. (85.)

Anmäld och slutbehandlad den 1 april 1942.

10. den 24 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 av anslag till reparation m. m. (90.)

Anmäld och slutbehandlad den 1 april 1942.

11. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående resekostnadsersättning till viss personal vid försvarsväsendet. (91.)

Anmäld den 1 april 1942, därvid åt arméförvaltningens civila departement uppdrogs att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till bestämmelser rörande i propositionen avsedd ersättning till befattningshavare inom försvarsväsendet för av tjänstgöringen föranledda resor mellan bostads- och förlägningsorten. Sedan dylikt förslag inkommit, har ärendet den 3 juli 1942 slutbehandlats.

12. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar av bestämmelserna rörande rekreationsresor för personal vid försvarsväsendet med tjänstgöringsort i Boden m. m. (92.)

Anmäld den 1 april 1942, därvid åt arméförvaltningens civila departement uppdrogs att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till ändrade bestämmelser rörande rekreationsresor för personal vid försvarsväsendet med tjänstgöringsort i Boden m. m. Sedan dylikt förslag inkommit, har ärendet den 30 juni 1942 slutbehandlats.

13. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för vissa militära beställningshavare att tillgodoräkna tid för anställning i utländsk krigstjänst för placering i löneklass m. m. (93.)
Anmäld och slutbehandlad den 1 april 1942.
14. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående särskild gottgörelse för utförande av viss minsvepning. (94.)
Anmäld och slutbehandlad den 1 april 1942.
15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrade grunder för långtidstillägg åt vissa värnpliktiga. (95.)
Anmäld och slutbehandlad den 1 april 1942, därvid kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 168).
16. den 21 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. av viss livränta m. m. (146.)
Anmäld och slutbehandlad den 24 april 1942.
17. den 5 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för E. E. Andersson m. fl. från ersättningsskyldighet. (169.)
Anmäld och slutbehandlad den 15 maj 1942.
18. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till sjömätningsändamål. (170.)
Anmäld och slutbehandlad den 15 maj 1942.
19. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till förvärv av en Jämtlands fältjägarregementes lägerkassa tillhörig soldathemsbyggnad. (172.)
Anmäld och slutbehandlad den 15 maj 1942.
20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gäldande av vissa haverikostnader. (173.)
Anmäld och slutbehandlad den 15 maj 1942.
21. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till inventarier för sjökrigsskolan. (174.)
Anmäld och slutbehandlad den 15 maj 1942.
22. den 12 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 för vissa fortifikatoriska anordningar m. m. (202.)
Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.
23. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till stiftelsen Kronobergs regementes soldathem av visst kronan tillhörigt område. (203.)
Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.
24. den 19 maj, i anledning av väckt motion om gäldande av skadestånd och livränta till värnpliktige K. H. V. Dinos änka och minderåriga dotter. (226.)
Anmäld och slutbehandlad den 5 juni 1942.

25. den 3 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till rekvisitionslag samt beredskapsförfogandelag. (293.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, därvid författningar utfärdades (sv. f. nr 583—586).

26. den 18 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande kapitalinvesteringar för budgetåret 1942/43 i försvarsväsendets fastighetsfond. (355.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

27. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa markförvärv för lantförsvaret. (356.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

28. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gäldande av vissa brandskadeersättningar m. m. (357.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

29. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utbyte av en kronan tillhörig tomt inom Torsby municipalsamhälle. (358.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

30. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av ett kronan tillhörigt område i Boden. (359.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

31. den 19 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1942/43 jämte i ämnet väckta motioner och angående de värnpliktigas avlöning m. m. (375.)

Anmäld den 30 juni 1942. Sedan åtskilliga stater fastställts och beslut rörande användningen av vissa anslag meddelats, är ärendet numera slutbehandlat.

32. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 270 angående vissa kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond jämte i ämnet väckta motioner. (376.)

Anmäld och delvis slutbehandlad den 30 juni 1942. Samma dag anbefalldes *dels* egnahemsstyrelsen att verkställa utredning rörande möjligheterna att tillgodose det inom försvarsväsendet föreliggande behovet av tjänstebostäder för de olika försvarsgrenarna genom egnahemsbebyggelse av i huvudsak den karaktär, som tillämpats vid ordnandet av bostadsfrågan för Västgöta och Skaraborgs flygflottiljer, ävensom att till Kungl. Maj:t inkomma med av utredningen betingade förslag, *dels ock* 1940 års civila byggnadsutredning att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med nytt förslag till nybyggnad för de militära högskolorna. På förslag av egnahemsstyrelsen har Kungl. Maj:t — med återkallande av det styrelsen genom ovannämnda beslut den 30 juni 1942 lämnade uppdraget — den 20 november 1942 uppdragit åt landshövdingen E. Lindeberg att inom försvarsdepartementet biträda med fullföljandet av samma utredningsuppdrag. I fråga om nybyggnad för de militära högskolorna har civila byggnadsutredningen inkommit med anbefallt förslag. Ärendet är i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

33. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 279 angående anvisande av medel för vissa byggnadsföretag å Järvafältet samt nr 309 angående ordnande av Göta pansarlivgardes förläggning å Järvafältet. (377.)

Anmäld och delvis slutbehandlad den 30 juni 1942. Samma dag anbefalldes arméförvaltningens fortifikationsstyrelse att verkställa utredning rörande förläggning av Göta pansarlivgarde till annan plats än Järvafältet samt att så snart ske kunde till Kungl. Maj:t inkomma med sådan utredning och förnyat yttrande rörande lämpligheten och möjligheten av att förlägga regementet till Järvafältet. Slutlig utredning i denna punkt har icke inkommit. Ärendet är i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

34. den 20 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens fjärde huvudtitel, avseende anlagen inom försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner. (4.)

Anmäld den 30 juni 1942. Sedan åtskilliga stater fastställts och beslut rörande användningen av vissa anslag meddelats, är ärendet numera slutbehandlat.

35. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskiljande från aktiv stat av vissa beställningshavare vid försvarsväsendet jämte i ämnet väckta motioner. (408.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, därvid kungörelser i ämnet utfärdades (sv. f. nr 684—686).

36. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 322 angående vissa med den fortsatta utbyggnaden av landets försvarskrafter sammanhängande markförvärv. (409.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

37. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 328 angående vissa ytterligare med den fortsatta utbyggnaden av landets försvarskrafter sammanhängande markförvärv jämte en i ämnet väckt motion. (410.)

Anmäld och delvis slutbehandlad den 30 juni 1942. För utredning av en återstående punkt infordrades samma dag viss uppgift från Göteborgs stad. Sedan svar från staden inkommit den 7 juli 1942, är ärendet den 24 i samma månad i sin helhet slutbehandlat.

38. den 26 juni, i anledning av dels Kungl. Maj:ts propositioner nr 210 angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter samt nr 280 angående förläggningssort för nytt kårartilleriregemente, dels ock vissa i ämnet väckta motioner. (374.)

Anmäld den 30 juni 1942, därvid *dels* förordnades, att ett tryckt exemplar av riksdagens skrivelse nr 374 skulle för kännedom överlämnas till chefen för försvarsstaben, cheferna för armén, marinen och flygvapnet samt till flygförvaltningen, arméförvaltningen och marinförvaltningen, *dels ock* uppdrogs åt arméförvaltningens fortifikationsstyrelse ej mindre att vidtaga erforderliga åtgärder för förläggning av nytt kårartilleriregemente till Kristinehamn än även att utreda frågan om möjligheten av att förlägga hela eller delar av skånska pansarregementet till annan ort än Hälsingborg ävensom att skyndsamt inkomma med den verkställda utredningen och det förslag, som därav kunde föranledas. Sedan dylikt förslag numera inkommit, är ärendet i denna punkt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

39. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gäldande av vissa ersättningar för vid jagarolyckan å Hårsfjärden förlorade enskilda tillhörigheter. (393.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

40. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till bidrag till anskaffning av permittentlokal i Stockholm. (394.)

Anmäld den 30 juni 1942, därvid åt marinförvaltningen uppdrogs att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de bestämmelser rörande ifrågasvarande anslag, som kunde bära av Kungl. Maj:t meddelas. Dylikt förslag har ännu icke inkommit.

41. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv av mark för utökning av Upplands regementes övningsfält och fältskjutningsterräng m. m. (395.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

42. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av visst äldre reservationsanslag. (396.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

43. den 29 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående anslag för budgetåret 1942/43 till kristillägg. (428.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

44. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln gjorda framställning om anslag till försvarsväsendets verkstadsnämnd. (448.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

45. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring av vissa bestämmelser i krigsavlöningsreglementet. (449.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, därvid författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 587 och 588).

46. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om familjebidrag åt värnpliktiga under krigstjänstgöring m. m. (krigsfamiljebidragsförordning) m. m., dels ock i ämnet väckta motioner, såvitt angår genom propositionen framlagda förslag till förordning om familjebidrag åt värnpliktiga under krigstjänstgöring m. m. (krigsfamiljebidragsförordning), förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 31 augusti 1940 (nr 824) om värnpliktslån samt förordning angående upphävande av 10 § andra stycket förordningen den 13 april 1940 (nr 215) om utrymningshjälp. (454.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, därvid författningar utfärdades (sv. f. nr 521, 522 och 525).

47. den 30 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad avser försvarsdepartementets verksamhetsområde. (446.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

48. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 för anskaffning av vissa uppvärmningsapparater m. m. (447.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

49. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. (450.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

50. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om familjebidrag åt värnpliktiga under tjänstgöring i fredstid (fredsfamiljebidragsförordning). (469.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, därvid författningar i ämnet utfärdats (sv. f. nr 524 och 526).

51. den 8 juli, i anledning av riksdagens år 1941 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941. (423.)

Anmäld och delvis slutbehandlad den 16 oktober 1942. I återstående punkt remitterad till försvarsväsendets lönenämnd. Sedan handlingarna i ärendet återkommit den 30 november 1942, är ärendet den 31 december 1942 i sin helhet slutbehandlat.

52. den 10 juli, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skyddsympning inom försvarsväsendet samt lag om ändrad lydelse av 128 § strafflagen för krigsmakten. (487.)

Anmäld och slutbehandlad den 18 juli 1942, därvid författningar utfärdats (sv. f. nr 723—726).

4. Socialdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 17 februari 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor. (16.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942 i vad på socialdepartementets föredragning beror.

2. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde. (17.)

Anmäld den 20 februari 1942. Ärendet är slutbehandlat utom beträffande punkten 4.

3. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag). (32.)

Lag i ämnet utfärdad den 6 mars 1942 (sv. f. nr 62).

4. den 3 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av ett till S:t Sigfrids sjukhus i Växjö upplåtet område. (37.)

Anmäld och slutbehandlad den 6 mars 1942.

5. den 11 mars, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om dyrtidstillägg under första halvåret 1942 å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag, m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (57.)

Anmäld och slutbehandlad den 13 mars 1942. Författningar i ämnet utfärdade samma dag (sv. f. nr 80—83).

6. den 18 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning i visst fall i anledning av yrkessjukdom m. m. (69.)
Anmäld och slutbehandlad den 27 mars 1942.
7. den 21 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § lagen den 17 juni 1938 (nr 287) om semester. (75.)
Lag i ämnet utfärdad den 27 mars 1942 (sv. f. nr 119).
8. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall. (76.)
Förordning i ämnet utfärdad den 27 mars 1942 (sv. f. nr 120).
9. den 23 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens femte huvudtitel, avseende anslagen inom socialdepartementets verksamhetsområde. (5.)
Anmäld den 24 april, den 19 och den 30 juni, den 9 oktober samt den 4 december 1942. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.
10. samma dag, angående regleringen för budgetåret 1942/43 av utgifterna under riksstatens tolfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten. (12.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942 i vad på socialdepartementets fördragning beror.
11. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till lån till diakonissanstalten Samariterhemmet i Upsala för vissa byggnadsarbeten m. m. vid skyddshemmet Morängen. (83.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942.
12. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt, m. m. (104.)
Författningar utfärdade den 27 mars 1942 (sv. f. nr 138—140).
13. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 14 juni 1940 (nr 484) om undantag från gällande bestämmelser rörande arbetstidens reglering m. m. (105.)
Lag i ämnet utfärdad den 27 mars 1942 (sv. f. nr 141).
14. den 24 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om semesterersättning m. m. till vissa över stat anställda för militär tjänstgöringstid under år 1940. (106.)
Förordning i ämnet utfärdad den 17 april 1942 (sv. f. nr 205).
15. samma dag, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande dagtraktamente och resekostnadsersättning åt landstingsmän m. m. (113.)
Lag i ämnet utfärdad den 1 april 1942 (sv. f. nr 145).

16. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 47 § 4 mom. sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321). (116.)
Lag i ämnet utfärdad den 1 april 1942 (sv. f. nr 146).
17. den 15 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253) m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (120.)
Författningar utfärdade den 17 april 1942 (sv. f. nr 177—184).
18. samma dag, i anledning av väckta motioner om sammanslagning av primärkommunala enheter m. m. (121.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
19. den 18 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till beredande av sjukvård i Sverige åt barn från Finland. (126.)
Anmäld och slutbehandlad den 24 april 1942.
20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till skyddsläkemedel åt vissa kvinnor och barn. (127.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942. Författning i ämnet utfärdad samma dag (sv. f. nr 373).
21. den 25 april, i anledning av väckt motion angående viss ändring i lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar. (150.)
Anmäld den 12 juni 1942, därvid riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen anbefalldes att gemensamt verkställa den begärda utredningen. Detta uppdrag är ännu icke fullgjort.
22. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 11 juni 1937 (nr 348) om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer, m. m. (151.)
Författningar i ämnet utfärdade den 30 april 1942 (sv. f. nr 216—218).
23. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling. (155.)
Lag i ämnet utfärdad den 30 april 1942 (sv. f. nr 209).
24. den 29 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statens bosättningslån. (163.)
Anmäld den 15 maj och den 28 augusti 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats.
25. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till statens polisskola. (164.)
Anmäld och slutbehandlad den 5 juni 1942.
26. den 6 maj, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av strafflagen m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (191.)
Lag i ämnet utfärdad den 12 juni 1942 (sv. f. nr 381).
27. den 12 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till försäkringsrådet m. m. (200.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.

28. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till folktandvården. (205.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942. Författning i ämnet utfärdad samma dag (sv. f. nr 422).
29. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag och lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler jämte i ämnet väckta motioner. (206.)
Anmäld och slutbehandlad, såvitt på socialdepartementets föredragning beror, den 11 december 1942. Författning i ämnet utfärdad samma dag (sv. f. nr 913).
30. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till länsnykterhetsnämnderna m. m. (207.)
Anmäld och slutbehandlad den 5 juni 1942. Författning i ämnet utfärdad samma dag (sv. f. nr 400).
31. den 16 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 19 december 1941 (nr 942) angående dyrtidstillägg åt vissa livräntetagare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, m. m. (198.)
Förordning i ämnet utfärdad den 22 maj 1942 (sv. f. nr 244).
32. samma dag, i anledning av väckta motioner om rätt för kommun att anslå medel till hemvärnets verksamhet. (233.)
Anmäld den 19 juni 1942, därvid 1941 års hemortsförsvarssakkunniga anbefalldes verkställa den begärda utredningen. Detta uppdrag är ännu icke fullgjort.
33. den 19 maj, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juni 1936 (nr 373) med vissa bestämmelser om centralkassor för jordbrukskredit, m. m., dels ock en i ämnet väckt motion, utom i vad angår anslag till jordbrukets kreditkassor. (229.)
Förordning utfärdad den 5 juni 1942 (sv. f. nr 326). Ärendet är därmed slutbehandlat i vad på socialdepartementets föredragning beror.
34. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överskridande av viss anslagspost i den för riksförsäkringsanstalten fastställda avlöningsstaten. (240.)
Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.
35. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överskridande av viss anslagspost i den för landsfogdarna m. fl. fastställda avlöningsstaten. (241.)
Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.
36. den 20 maj, i anledning av väckta motioner om vissa ändringar i lagen om semester. (245.)
Anmäld den 30 juni 1942, därvid departementschefen bemyndigades att tillkalla sakkunniga för att verkställa en allmän förutsättningslös översyn av lagen om semester och framlägga därav föranledda förslag. De sakkunniga tillkallades den 3 november 1942. Utredningsarbetet pågår.

37. samma dag, i anledning av väckta motioner angående viss ändring i epidemilagen. (246.)
Anmäld den 10 juli 1942, därvid medicinalstyrelsen anbefalldes att verkställa den begärda utredningen. Detta uppdrag är ännu icke fullgjort.
38. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 och 5 §§ lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar. (247.)
Författningar i ämnet utfärdade den 12 juni 1942 (sv. f. nr 359 och 360).
39. den 22 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överståthållarämbetets organisation m. m. (239.)
Anmäld den 12 juni och den 18 september 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats.
40. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till lasarets- och tuberkulossjukvårdens utbyggande å Gotland. (256.)
Anmäld den 30 juni 1942. Ärendet är slutbehandlat utom i vad avser statsbidrag till Gotlands läns landsting till uppförandet och driften av barnavdelning vid eller i anslutning till landstingets lasarett.
41. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överskridande av viss anslagspost i den för överståthållarämbetet fastställda avlöningsstaten. (257.)
Anmäld och slutbehandlad den 29 maj 1942.
42. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till Medicinalstyrelsen: Beredskapsorganisation. (258.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.
43. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av femte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. (259.)
Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.
44. den 26 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till det civila luftskyddet. (255.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942. Författning i ämnet utfärdad samma dag (sv. f. nr 424).
45. den 30 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till länsstyrelserna. (281.)
Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.
46. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för främjande av ökad bostadsproduktion m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (282.)
Anmäld den 30 juni, den 23 oktober och den 27 november 1942. Författning i ämnet utfärdad den 30 juni 1942 (sv. f. nr 569). Ärendet är alltjämt i vissa delar beroende på Kungl. Maj:ts prövning beträffande anslagen för budgetåret 1942/43 till tertiärlån och tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet.

47. den 2 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överskridande av viss anslagspost i den för länsstyrelserna fastställda avlöningsstaten. (283.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

48. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1942/43 till riksförsäkringsanstalten. (285.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.

49. den 6 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar, m. m. (313.)

Lagar utfärdade den 12 juni 1942 (sv. f. nr 335 och 336).

50. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 § och 2 § 1 mom. förordningen den 3 juni 1938 (nr 360) om lindring i obemedlades och mindre bemedlades tandvårdskostnader m. m. (314.)

Förordning i ämnet utfärdad den 12 juni 1942 (sv. f. nr 423).

51. den 9 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till bidrag till driften av icke statliga skyddshem m. m. (306.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

52. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till vissa byggnadsarbeten vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra. (307.)

Anmäld och slutbehandlad den 2 oktober 1942.

53. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus, m. m. (308.)

Anmäld den 30 juni 1942. Ärendet är slutbehandlat utom beträffande riksdagens medgivande i fråga om den del av visst anslag, som beviljats för uppförande av psykiatrisk klinik vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

54. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1942/43 till socialstyrelsen. (309.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

55. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till vissa statens tvångsarbets- och alkoholistanstalter. (311.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

56. den 12 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till främjande av sommarvistelse på landet för barn från städer och andra tätbebyggda samhällen. (330.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.

57. den 17 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till vissa byggnadsarbeten vid statens yrkeshem samt skol- och yrkeshem m. fl. (329.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

58. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till mödrahjälpsverksamheten m. m. (363.)

Anmäld den 30 juni och den 18 september 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats.

59. den 20 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 24 mars 1938 (nr 96) om understödsföreningar. (372.)
Lag i ämnet utfärdad den 30 juni 1942 (sv. f. nr 457).
60. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1942/43 till statens sinnessjukhus. (379.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.
61. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag för budgetåret 1942/43 till Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar. (380.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.
62. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till förberedande åtgärder för samordnande av hemortsförsvaret. (381.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.
63. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överskridande av viss anslagspost i den för landsfiskalerna m. fl. gällande avlöningsstaten. (382.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.
64. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1942/43 till Bidrag till förebyggande mödra- och barnavård. (383.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942. Författning i ämnet utfärdad samma dag (sv. f. nr 676).
65. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad avser socialdepartementets verksamhetsområde. (384.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.
66. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 6 § 2 mom. samt 7 och 31 §§ lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering, m. m. (402.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942. Författningar utfärdade samma dag (sv. f. nr 482—487).
67. samma dag, i anledning av väckta motioner om utredning av frågan om skyldighet för icke värnpliktiga att undergå utbildning för och deltaga i försvarsarbete. (407.)
Anmäld och slutbehandlad den 10 juli 1942.
68. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till bidrag till avlöningar åt distrikts- och reservbarnmorskor m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (404.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942. Författning i ämnet utfärdad samma dag (sv. f. nr 675).
69. samma dag, i anledning av väckta motioner angående statsbidrag till vissa resekostnader vid den förebyggande mödra- och barnavården. (405.)
Anmäld den 10 juli 1942. Enligt därvid lämnat uppdrag har medicinalstyrelsen verkställt den begärda utredningen. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

70. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av statlig poliskår i Boden, i vad propositionen behandlats av lagutskott. (431.)

Lag utfärdad den 30 juni 1942 (sv. f. nr 712).

71. den 29 juni, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om familjebidrag åt värnpliktiga under krigstjänstgöring m. m. (krigsfamiljebidragsförordning) dels ock i ämnet väckta motioner, såvitt angår genom propositionen framlagda förslag till förordning om familjebidrag åt värnpliktiga under krigstjänstgöring m. m. (krigsfamiljebidragsförordning), förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 31 augusti 1940 (nr 824) om värnpliktslån samt förordning angående upphävande av 10 § andra stycket förordningen den 13 april 1940 (nr 215) om utrymningshjälp. (454.)

Förordning utfärdad den 30 juni 1942 (sv. f. nr 523). Ärendet är därmed slutbehandlat i vad på socialdepartementets föredragning beror.

72. den 30 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning i visst fall i anledning av olycksfall i arbete. (451.)

Anmäld och slutbehandlad den 17 juli 1942.

73. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av statlig poliskår i Boden jämte en i ämnet väckt motion. (458.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942. Författning i ämnet utfärdad samma dag (sv. f. nr 713).

74. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m. (460.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

75. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till färdigställande av Sidsjöns sjukhus i Sundsvall. (461.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

76. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (463.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942. Författningar i ämnet utfärdade samma dag (sv. f. nr 570—575 och 677).

77. samma dag, i anledning av väckta motioner angående sociala hjälpåtgärder för de arbetslösa inom säsongyrkena. (464.)

Anmäld den 6 november 1942, därvid socialvårdskommittén anbefalldes verkställa den begärda utredningen. Detta uppdrag är ännu icke fullgjort.

78. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till arbetsrådet m. m. (466.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

79. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. (467.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

80. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till statens hyresråd. (468.)
Anmäld och slutbehandlad den 17 juli 1942.
81. den 8 juli, i anledning av riksdagens år 1941 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941. (423.)
Ärendet är, såvitt på socialdepartementets föredragning beror (punkterna 2 och 9), beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
82. den 10 juli, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 591) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada. (479.)
Förordning i ämnet utfärdad den 18 juli 1942 (sv. f. nr 657).
83. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lantarbetstidslag. (483.)
Lag i ämnet utfärdad den 18 juli 1942 (sv. f. nr 651).
84. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 24 mars 1938 (nr 102) om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt tvångsarbetare m. fl., m. m. (486.)
Författningar i ämnet utfärdade den 18 juli 1942 (sv. f. nr 655 och 656).
85. den 11 juli, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln, m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (485.)
Lagar utfärdade den 18 juli 1942 (sv. f. nr 652—654).

5. Kommunikationsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 21 februari 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande kapitalinvestering för budgetåret 1942/43 i statens allmänna fastighetsfond, i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde. (18.)
Anmäld den 27 februari 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
2. den 24 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande kapitalinvestering i statens affärsverksfonder för budgetåret 1942/43 i avseende å postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk. (20.)
Anmäld den 6 mars 1942 och, såvitt avser punkten 11, den 3 juli 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
3. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tillägsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde. (24.)
Anmäld den 6 mars 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

4. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till fortsatt utbyggnad av fjärralarmeringsnätet m. m. (28.)

Anmäld den 27 februari 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

5. den 3 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande kapitalinvestering för budgetåret 1942/43 i luftfartsfonden. (35.)

Anmäld den 6 mars 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

6. den 7 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående höjning av vissa postavgifter m. m. jämte i ämnet väckt motion. (55.)

Anmäld den 13 mars 1942, därvid en kungörelse utfärdades (sv. f. nr 96) och i övrigt erforderliga åtgärder vidtogos.

7. den 10 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående återbetalande till postbiträdet Laila Aurora Gustafsson, född Andreasson, av viss del av till postverket inlevererat penningbelopp. (45.)

Anmäld den 13 mars 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

8. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv för statens järnvägars räkning av aktier i aktiebolaget svenska godsbilcentraler m. fl. bolag. (46.)

Anmäld den 13 mars 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

9. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till elektriska lokomotiv. (47.)

Anmäld den 13 mars 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

10. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avhändande av vissa kronan tillhöriga fastigheter och vägmarksandelar. (48.)

Anmäld den 13 mars 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

11. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare anslag till ändringsarbeten i fastigheten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården i Stockholm. (49.)

Anmäld den 13 mars 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

12. den 11 mars, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående periodisk efterbesiktning av gengasdrivna motorfordon m. m., dels ock en i ämnet väckt motion. (58.)

Anmäld den 13 mars 1942, därvid en förordning och en kungörelse utfärdades (sv. f. nr 143 och 144).

13. den 9 april, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens sjätte huvudtitel, avseende anslagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motiöner. (6.)

Anmäld den 17 april 1942 och hava då samt sedermera erforderliga åtgärder vidtagits.

14. den 18 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till viss godsvagns-utrustning för statens järnvägar. (130.)

Anmäld den 24 april 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.

15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till förrådsbyggnader för telegrafverkets räkning i Västanfors. (131.)
Anmäld den 24 april 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
16. den 29 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till ny posthusbyggnad i Borås m. m. (165.)
Anmäld den 12 juni 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
17. den 12 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv av Blekinge kustbanor. (208.)
Anmäld den 22 maj 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
18. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till iståndsättande av fjällstugorna vid färdleden Karesuando—norska gränsen. (209.)
Anmäld den 22 maj 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
19. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till luftskyddsanordningar för vissa länsstyrelser. (210.)
Anmäld den 22 maj 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till bostadshus för postverkets räkning i Krylbo. (211.)
Anmäld den 22 maj 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
21. den 13 maj, angående utredning av möjligheten att bereda kommunala organ och enskilda kostnadsfri befordran av vissa postförsändelser i ransonerings- och familjebidrags- m. fl. ärenden. (224.)
Sedan generalpoststyrelsen den 29 maj 1942 anbefallts verkställa den i skrivelsen begärda utredningen, har styrelsen i skrivelse den 15 september 1942 framlagt utredning i ämnet. Ärendet, som därefter underkastats remissbehandling, kommer i viss del att anmälas i statsverkspropositionen, sjätte huvudtiteln, till 1943 års riksdag.
22. den 26 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till om- och tillbyggnad av länsresidenset i Vänersborg. (267.)
Anmäld den 29 maj 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
23. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till besiktning av motorfordon. (268.)
Anmäld den 29 maj 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
24. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående stat för luftfartsfonden för budgetåret 1942/43. (269.)
Anmäld den 5 juni 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
25. den 2 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till anordnande av skyddsrum i vissa statliga undervisningsanstalter. (273.)
Anmäld den 5 juni 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
26. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till radiostation vid Norrköpings flygplats. (274.)
Anmäld den 5 juni 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

27. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till anordnande av reservstation m. m. för telegrafverket. (275.)
Anmäld den 5 juni 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
28. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag för budgetåret 1942/43 till distributionsanläggningar vid statens kraftverk m. m. (276.)
Anmäld den 5 juni 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
29. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av sjöar inom Indalsälvens flodområde m. m. (277.)
Anmäld den 5 juni 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
30. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv av vattenrätt i Kynneälven i Bohuslän. (278.)
Anmäld den 5 juni 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
31. den 9 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv för postverkets räkning av tomter i Östersund. (321.)
Anmäld den 12 juni 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
32. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående revision av tjänsteförteckningen m. m. i vad avser post- och telegrafverken samt statens vattenfallsverk. (322.)
Anmäld den 19 juni 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
33. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående revision av tjänsteförteckningen m. m. i vad avser statens järnvägar. (323.)
Anmäld den 19 juni 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
34. den 10 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstatligande av den allmänna väghållningen på landet. (325.)
Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 juni 1942 har departementschefen tillkallat sakkunniga för att utarbeta förslag till de författningar samt de åtgärder i organisations- och övriga hänseenden, som erfordras för genomförande av ett förstatligande av den allmänna väghållningen. Dylikt förslag har ännu ej inkommit.
35. den 17 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv av fastighet för överståthållarämbetets räkning. (331.)
Anmäld den 19 juni 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
36. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare medel till anläggningar för elektrisk tågdrift. (332.)
Anmäld den 19 juni 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
37. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående räntan å egnahemslån vid statens järnvägar och statens vattenfallsverk. (334.)
Anmäld den 19 juni 1942, därvid erforderlig åtgärd beslöts.
38. den 18 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till registrering av motorfordon. (365.)
Anmäld den 30 juni och den 11 december 1942, därvid utfärdades författningar (sv. f. nr 616—618 resp. 916—918) och i övrigt erforderliga åtgärder beslötos.

39. den 29 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av en statens järnvägar tillhörig fastighet i Kristinehamn. (425.)
Anmäld den 3 juli 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.
40. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anslag för budgetåret 1942/43 till kristillägg. (428.)
Anmäld den 3 juli 1942, därvid erforderliga åtgärder beslötos.

6. Finansdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 17 februari 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens första huvudtitel, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna. (1.)
Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.
2. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor. (16.)
Anmäld den 5 juni 1942, varvid kungörelser utfärdades (sv. f. nr 346 och 362). Åter anmäld den 2 oktober 1942, varvid cirkulär utfärdades (sv. f. nr 805). Ånyo anmäld den 18 december 1942, varvid kungörelse utfärdades. Ärendet är därmed slutbehandlat.
3. den 24 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad propositionen avser hov- och slottsstaterna. (21.)
Anmäld och slutbehandlad den 27 februari 1942.
4. den 7 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om rätt att använda obligationer med 3 procent ränta tillhörande svenska statens tredje försvarslån såsom betalningsmedel vid erläggande av arvsskatt. (54.)
Anmäld och slutbehandlad den 20 mars 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 92 och 93).
5. den 10 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt giltighet för forskottsstaten för försvarsväsendet m. m. (51.)
Anmäld och slutbehandlad den 20 mars 1942.
6. den 11 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde. (56.)
Anmäld och slutbehandlad den 20 mars 1942.
7. den 15 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker m. m. (65.)
Anmäld och slutbehandlad den 15 mars 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 88 och 89).

8. den 17 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 21 juni 1940 (nr 561) om tilläggsskatt å bensin m. m. (70.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 mars 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 122 och 123).

9. den 23 mars, angående regleringen för budgetåret 1942/43 av utgifterna under riksstatens tolfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten. (12.)

Anmäld den 22 maj samt den 19 och den 30 juni 1942. Ärendet är därmed slutbehandlat.

10. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till vissa byggnadsarbeten vid tullverkets gränsbevakning. (84.)

Anmäld och slutbehandlad den 1 april 1942.

11. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt för vissa lärarinnor vid dels kommunala flickskolor, dels och Ateneums skolköksseminarium. (86.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 265).

12. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för f. d. folkskolinspektören, filosofie doktorn K. B. Kjellmark m. fl. till tjänstårsberäkning i pensionshänseende. (87.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942.

13. samma dag, i anledning av framställningar angående pensioner eller understöd åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl. (88.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942 utom beträffande ifrågasatt pension åt f. d. vice konsuln i disponibilitet C. G. Fredholm, i vilken del ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

14. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 16 maj 1890 (nr 21 s. 11) angående de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända. (89.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 mars 1942, varvid förordning utfärdades (sv. f. nr 133).

15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens sjunde huvudtitel, avseende anslagen inom finansdepartementets verksamhetsområde. (7.)

Anmäld den 22 maj, den 5 juni, den 24 juli samt den 20 november 1942. Ärendet är därmed slutbehandlat.

16. den 24 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om visst undantag från bestämmelserna i 25 § första stycket förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker. (114.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 mars 1942, varvid förordning utfärdades (sv. f. nr 125).

17. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 18 § 1 mom. förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket. (115.)
Anmäld och slutbehandlad den 27 mars 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 126 och 127).
18. den 11 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt uppskov med ikraftträdande av föreskriven skatt å motorsprit. (117.)
Anmäld och slutbehandlad den 17 april 1942, varvid förordning utfärdades (sv. f. nr 191).
19. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om avkortning och restitution av skatt på grund av viss militär tjänstgöring under år 1940. (118.)
Anmäld och slutbehandlad den 17 april 1942, varvid förordning utfärdades (sv. f. nr 204).
20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt tullfrihet för viss sjukvårds-, beklädnads- och sjuktransportmateriel. (119.)
Anmäld och slutbehandlad den 17 april 1942.
21. den 18 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall av allmänna arvsfondens rätt till arv. (128.)
Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942.
22. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till valutakontoret. (129.)
Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.
23. den 21 april, i anledning av framställningar angående pensioner eller understöd åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl. (135.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942.
24. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer. (136.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942.
25. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss ändring i reglementet för statens pensionsanstalt m. m. (137.)
Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 474 och 476).
26. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 22 december 1939 (nr 895) angående rätt för Konungen att meddela särskilda bestämmelser om riksbankens sedelutgivning och bankrörelse m. m. (138.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942, varvid lag utfärdades (sv. f. nr 221).
27. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350). (139.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942, varvid lag utfärdades (sv. f. nr 223).

28. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för länsstyrelse att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om förvaring av sparbanks värdehandlingar. (140.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942, varvid lag utfärdades (sv. f. nr 226).
29. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 15 december 1939 (nr 850) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv. (141.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942, varvid lag utfärdades (sv. f. nr 224).
30. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 7 juni 1940 (nr 437) angående utövande under vissa utomordentliga förhållanden av fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret tillkommande befogenheter m. m. (142.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942, varvid lag utfärdades (sv. f. nr 222).
31. samma dag, i anledning av framställning från fullmäktige i riksgäldskontoret angående förlängning av bemyndigande för fullmäktige att till riksbanken överlämna skattkammarväxlar m. m. (143.)
Anmäld och slutbehandlad den 24 april 1942.
32. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidshjälp åt vissa pensionärer vid av staten övertagna enskilda järnvägar. (144.)
Anmäld och slutbehandlad den 24 april 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 212).
33. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 18 juni 1937 (nr 481) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper. (147.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942, varvid förordning utfärdades (sv. f. nr 225).
34. den 25 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående grunder för kristillägg åt statliga befattningshavare m. fl. jämte i ämnet väckta motioner. (148.)
Anmäld den 25 april, den 18 juli och den 16 oktober 1942, varvid kungörelser utfärdades (sv. f. nr 195, 674 och 831). Ärendet är i vad det angår viss utredning samt kristillägg under första kvartalet 1943 beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
35. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse om ändring av 58 § 3 mom. 7 punkten civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8) m. m. (149.)
Anmäld den 30 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 594 och 681). Åter anmäld den 6 november 1942; kungörelse utfärdades samma dag (sv. f. nr 887). Ärendet är såvitt angår avlöningsföreskrifter vid eventuell övergång till krisadministration beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
36. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillstånd till skatteköp av den av aktiebolaget Västergötlands förenade kalkindustrier innehavda kronolägenheten Carlsfors nr 2, en äng, i Bergs socken av Skaraborgs län. (154.)
Anmäld och slutbehandlad den 15 maj 1942.

37. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa allmänna arvsfonden tillfallna fastigheter. (161.)
Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942.
38. den 29 april, angående användande av riksbankens vinst för år 1941 m. m. (167.)
Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942.
39. den 5 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till utbyte av transformator vid Ulriksdals kungsgård m. m. (168.)
Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942.
40. samma dag, i anledning av väckt motion om visst pensionstillskott åt änkor och barn efter befattningshavare vid förutvarande Mora—Vänerns järnväg. (182.)
Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.
41. samma dag, i anledning av väckt motion om pension åt pastorn J. A. Rehnberg. (183.)
Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.
42. den 6 maj, i anledning av väckta motioner angående ytterligare utredning rörande löneplaceringen för de vetenskapligt utbildade tjänstemännen vid statens arkiv, bibliotek och museer. (187.)
Anmäld den 16 oktober och den 4 november 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats.
43. samma dag, i anledning av väckta motioner angående ändring av förordningen om nöjesskatt. (188.)
Genom beslut den 30 juni 1942 har Kungl. Maj:t förordnat borgmästaren i Hälsingborg Joël Laurin att såsom sakkunnig inom finansdepartementet biträda med den utredning, varom riksdagen i sin skrivelse hemställt. Laurin har den 15 november 1942 avgivit en promemoria med förslag i ämnet. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
44. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående temporär utsträckning av rätten för fiskefartyg att intaga gods från provianteringsfrilager i vissa städer. (189.)
Anmäld och slutbehandlad den 5 juni 1942.
45. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utövandet av statens tobaksmonopol. (190.)
Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942.
46. den 12 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående återbäring av arvsskatt för vissa donationer m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (201.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.
47. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1942/43 m. m. (212.)
Anmäld och slutbehandlad den 29 maj 1942.
48. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till tullverket. (213.)
Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.

49. den 13 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m. (216.)
Anmäld och slutbehandlad den 29 maj 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 282—284).

50. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse angående ändring i vissa delar av allmänna resereglementet den 27 juni 1929 (nr 210). (217.)
Anmäld och slutbehandlad den 5 juni 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 339).

51. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) m. m. (222.)
Anmäld och slutbehandlad den 29 maj 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 274 och 275).

52. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 § 1 mom. och 2 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster m. m. (223.)
Anmäld och slutbehandlad den 29 maj 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 276—278).

53. den 16 maj, i anledning av väckta motioner angående revision av gällande bestämmelser rörande beivran av upprepade förseelser mot alkohollagstiftningen. (237.)
Inom finansdepartementet har upprättats en promemoria med förslag till bestämmelser i ämnet, vilken promemoria remitterats till vissa myndigheter för yttrande. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

54. den 19 maj, i anledning av väckta motioner om pensionsrätt för viss i statens järnvägars tjänst övertagen personal från Sala—Gysinge—Gävle järnväg. (227.)
Anmäld den 5 juni 1942, varvid järnvägsstyrelsen anbefalldes att verkställa utredning och inkomma med förslag i frågan.

55. samma dag, i anledning av väckt motion om tillerkännande av viss förmån åt ordinarie tjänstemän i statens tjänst, vilka avgått från tjänsten utan rätt att komma i åtnjutande av pension. (228.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

56. samma dag, i anledning av väckta motioner om höjda årliga gratifikationer åt vissa f. d. verkstads- och banarbetare vid två av staten övertagna enskilda järnvägar. (230.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.

57. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tolfte huvudtiteln gjorda framställning om anslag för budgetåret 1942/43 till allmänna indragningsstaten. (244.)
Anmäld och slutbehandlad den 29 maj 1942.

58. den 20 maj, i anledning av väckt motion om undantagande av krigsmaktens tjänstehundar från skatteplikt enligt hundskatteförordningen. (248.)
Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942, varvid förordning utfärdades (sv. f. nr 402).

59. den 26 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överföring av en fastighet från statens järnvägars familjepensionsfond till statens allmänna fastighetsfond. (266.)
Anmäld och slutbehandlad den 5 juni 1942.
60. den 2 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till kostnader för årlig taxering. (284.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.
61. samma dag, i anledning av väckta motioner om rätt för skattskyldig att vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för gåva till sjövärnets. (286.)
Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942, varvid förordning utfärdades (sv. f. nr 377).
62. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till tjänste- och familjepensionsreglementen för arbetare m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (290.)
Anmäld den 30 juni och den 23 oktober 1942, varvid kungörelser utfärdades (sv. f. nr 695, 696 och 872). Änyo anmäld den 18 december 1942, varvid kungörelse utfärdades. Ärendet är därmed slutbehandlat.
63. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning av statsmedel för taxeringsarbete i Stockholms stad för tiden den 1 oktober 1942—den 30 september 1943. (294.)
Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.
64. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till viss ändring i gällande tulltaxa. (295.)
Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 401).
65. den 6 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond. (303.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 371 och 372).
66. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om visst undantag från bestämmelserna i 5 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt. (304.)
Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942, varvid förordning utfärdades (sv. f. nr 403).
67. den 9 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till kontrollstyrelsen. (310.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 477).
68. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vidgad disposition av de till statens krigsförsäkringsnämnds förfogande ställda medlen. (317.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942 (transumt av brev till fullmäktige i riksgäldskontoret se sv. f. nr 562).

69. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående delaktighet i familjepensionshänseende i statens pensionsanstalt för vissa prästerliga befattningshavare. (320.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 474).

70. den 17 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda förslag om anslag för budgetåret 1942/43 till oförutsedda utgifter. (333.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

71. samma dag, angående val av fullmäktige i riksbanken och suppleanter för riksdagens fullmäktige i nämnda bank. (338.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

72. samma dag, angående val av fullmäktige i riksgäldskontoret samt suppleanter för fullmäktige i samma kontor. (339.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

73. samma dag, angående val av suppleant för en av riksdagen utsedd ledamot i styrelsen över riksdagsbiblioteket. (351.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

74. samma dag, i anledning av väckt motion om viss ändring av förordningen angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker. (353.)

Inom finansdepartementet har upprättats en promemoria i ämnet, vilken promemoria remitterats till vissa myndigheter för yttrande. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

75. samma dag, i anledning av väckta motioner om skärpning av straffet för överlåtelse av motbokssprit till ungdom under 21 år. (354.)

Inom finansdepartementet har upprättats en promemoria med förslag till bestämmelser i ämnet, vilken promemoria remitterats till vissa myndigheter för yttrande. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

76. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till statens intressekontor. (362.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

77. den 18 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om trafikskatt. (368.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942, varvid förordning utfärdades (sv. f. nr 375).

78. den 19 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld m. m. (366.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. 450).

79. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1942 m. m. (367.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 409 och 410).

80. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad avser finansdepartementets verksamhetsområde. (378.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

81. den 20 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 20 oktober 1939 (nr 734) med särskilda bestämmelser angående gäldande av ersättning enligt fartygsuttagningslagen m. fl. lagar. (369.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 448 och 449).

82. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande att försälja viss kronan tillhörig fast egendom, m. m. (388.)

Anmäld den 30 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 612 och 615). Ärendet är i viss del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

83. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till prisregleringslag, m. m., dels ock en i ämnet väckt motion. (391.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 459—461).

84. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskiljande från aktiv stat av vissa beställningshavare vid försvarsväsendet jämte i ämnet väckta motioner. (408.)

Anmäld den 30 juni 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 683). Ärendet är därmed slutbehandlat, såvitt på finansdepartementets föredragning ankommer.

85. den 26 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande att vidtaga ändring i gällande reglering beträffande användningen av inom landet framställd sprit. (432.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

86. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tillämpning av vissa särskilda bestämmelser rörande taxeringsförfarandet år 1942 i fråga om taxeringsförfarandet år 1943. (433.)

Anmäld och slutbehandlad den 18 juli 1942, varvid förordning utfärdades (sv. f. nr 665).

87. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8) m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (422.)

Anmäld den 30 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 681, 683 samt 687—689). Ärendet är i viss del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

88. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 126 § 1 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379). (436.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, varvid förordning utfärdades (sv. f. nr 560).

89. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften. (437.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 462 och 463).

90. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om värnsskatt för budgetåret 1942/43. (438.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 547—549).

91. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet m. m. (439.)

Anmäld och slutbehandlad den 18 juli 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 644 och 645).

92. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till folkskolans avlöningsreglemente m. m. (443.)

Anmäld den 30 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 619—621, 633—635 och 706). Åter anmäld den 18 juli 1942; kungörelser utfärdades samma dag (sv. f. nr 703—705). Änyo anmäld den 5 september 1942, därvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 783). Skrivelser, som anmälts även på ecklesiastikdepartementets föredragning, är i vissa delar beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

93. den 29 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till stat för riksgäldsfonden. (424.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

94. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad avser avskrivning av nya kapitalinvesteringar. (426.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

95. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag för budgetåret 1942/43 till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster. (427.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

96. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående anslag för budgetåret 1942/43 till kristillägg. (428.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni och den 18 juli 1942 i vad på finansdepartementet ankommer.

97. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag för budgetåret 1942/43 till avskrivning av nya kapitalinvesteringar. (429.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

98. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ytterligare utsträckning av Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela förordnande jämlikt 1 § förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror m. m. (440.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 517—519).

99. samma dag, angående beräkning av bevilningarna för budgetåret 1942/43 m. m. (441.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 556 och 557).

100. samma dag, i anledning av väckt motion avseende förordningen om allmän omsättningsskatt. (453.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 610 och 611).
101. den 30 juni, i anledning av väckt motion om vissa ändringar i taxeringsförordningen. (434.)
Anmäld den 10 juli 1942, därvid Kungl. Maj:ts uppdragit åt 1941 års beskattningsorganisationsakkunniga att i samband med fullgörandet av de sakkunnigas uppdrag verkställa den av riksdagen begärda utredningen.
102. samma dag, i anledning av väckta motioner angående ändrade bestämmelser i visst fall om vad som är skattepliktiga intäkter. (435.)
Chefen för finansdepartementet har jämlikt Kungl. Maj:ts den 9 oktober 1942 lämnade bemyndigande tillkallat särskilda sakkunniga för att inom departementet biträda med den av riksdagen begärda översynen av gällande bestämmelser angående beskattning av vissa militära löneförmåner m. m.
103. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående grunder för pension till vissa tjänstemän och arbetare, som vid statens övertagande av enskilt företag eller i samband med dylikt företags nedläggande m. m. övergått i statens järnvägars tjänst. (452.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 697 och 698).
104. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till högre kommunala skolor m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (455.)
Anmäld den 30 juni 1942, varvid kungörelser utfärdades (sv. f. nr 707 och 708). Åter anmäld den 5 september 1942; kungörelse utfärdad samma dag (sv. f. nr 787). Ärendet är därmed slutbehandlat, såvitt på finansdepartementets föredragning ankommer.
105. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43. (457.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.
106. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till särskild ersättning för debitering av värnsskatt. (459.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.
107. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till kammarrätten m. m. (462.)
Anmäld den 24 april, den 30 juni och den 18 december 1942. Ärendet är därmed slutbehandlat.
108. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till förslag till viss kreditgivning. (465.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.
109. samma dag, angående tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42. (470.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.
110. samma dag, angående statsregleringen för budgetåret 1942/43. (471.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

111. samma dag, med överlämnande av riksstat för budgetåret 1942/43. (472.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

112. samma dag, angående regleringen för budgetåret 1942/43 av utgifterna under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m. (473.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

113. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag under tolfte huvudtiteln för budgetåret 1942/43. (474.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

114. den 8 juli, i anledning av riksdagens år 1941 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941. (423.)

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 11 september 1942 ha tryckta exemplar av skrivelsen för vidare behandling i angivna delar överlämnats till försvarsdepartementet (punkterna 1:o, 3:o och 4:o Utbetalning av sjukpenning m. m. till värnpliktiga; Användning inom marinen av tullverkets kustbevakningspersonal m. m.; Kontant ersättning för fri inkvartering till vissa värnpliktiga, Utbetalning av viss månadslön enligt krigsavlöningsreglementet), socialdepartementet (punkterna 2:o och 9:o Samordnandet av civila och militära intressen i fråga om sjukhus på Gotland: Statens lån och bidrag för egnahems- och bostadsförbättringsändamål) och ecklesiastikdepartementet (punkten 8:o Tryckeriernas leveranser till kungl. biblioteket samt universitetsbiblioteken). Ärendena under punkterna 5:o—7:o (Avlöning till elever vid flygkrigshögskolan; Borttagande av öretalen från kronodebetsdarn; Avlöningsförmåner för icke-ordinarie personal) äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

115. den 10 juli, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrade pensionsbestämmelser för lärarpersonal vid folkhögskolor och vissa lantbruksundervisningsanstalter. (478.)
Anmäld och slutbehandlad den 5 september 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 808).

116. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 30 maj 1873 (nr 31) om rikets mynt. (480.)
Anmäld och slutbehandlad den 18 juli 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 640—643).

117. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändringar i vissa delar av allmänna tjänstepensions- och familjepensionsreglementena jämte en i ämnet väckt motion. (481.)
Anmäld och slutbehandlad den 18 juli 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 690 och 691).

118. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till folkskolans tjänste- och familjepensionsreglementen. (482.)
Anmäld den 18 juli 1942, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 699—701). Åter anmäld den 5 september 1942; kungörelse utfärdades samma dag (sv. f. nr 757). Änyo anmäld den 23 oktober 1942, varvid kungörelser utfärdades (sv. f. nr 871 och 872) samt den 18 december 1942, varvid kungörelse utfärdades. Ärendet är därmed slutbehandlat.

7. Ecklesiastikdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 24 februari 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till förstärkning av åttonde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. (29.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 februari 1942.

2. den 4 mars, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av ecklesiastikjord, dels ock i ämnet väckta motioner. (44.)

Anmäld och slutbehandlad den 6 mars 1942, därvid utfärdades en lag (sv. f. nr 74).

3. den 13 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen om inrättande av ett särskilt stift för Stockholm jämte vissa kringliggande områden ävensom en i ämnet väckt motion, i vad de hänvisats till konstitutionsutskottet. (61.)

Anmäld och slutbehandlad den 1 april 1942, därvid utfärdades en lag (sv. f. nr 159).

4. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om inrättande av ett särskilt stift för Stockholm jämte vissa kringliggande områden, i vad ärendet hänvisats till behandling av lagutskott. (64.)

Kungl. Maj:t har den 1 april, den 15 maj och den 30 juni 1942 avgjort skilda delar av ärendet. Därvid utfärdades den 1 april 1942 två lagar (sv. f. nr 157 och 160), en förordning (sv. f. nr 162) och två kungörelser (sv. f. nr 158 och 163). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

5. den 18 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disposition av Härnösands stifts byggnadskassa. (71.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 mars 1942.

6. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till bidrag till ljus- och vedkassorna vid de allmänna läroverken m. m. (72.)

Kungl. Maj:t har den 1 och den 24 april, den 12 juni och den 13 november 1942 avgjort skilda delar av ärendet. Därvid utfärdades den 1 april 1942 en kungörelse (sv. f. nr 150). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

7. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående emottagande av ett donerat institut för forskning rörande cement och betong m. m. (73.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 mars 1942.

8. den 21 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag ur kyrkofonden för budgetåret 1942/43 för biträde vid handläggning av boställsärenden och vad därmed äger samband. (79.)

Anmäld och slutbehandlad den 10 april 1942.

9. den 23 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande kapitalinvesteringsanslag å riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde. (81.)

Kungl. Maj:t har den 10 april, den 22 maj och den 9 oktober 1942 avgjort skilda delar av ärendet. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

10. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till skolöverstyrelsen för budgetåret 1942/43 jämte vissa i ämnet väckta motioner. (82.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.

11. den 24 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avsättande till nationalpark av viss del av det s. k. Muddusområdet i Norrbottens län jämte i ämnet väckta motioner. (96.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.

12. den 9 april, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens åttonde huvudtitel, avseende anslagen inom ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner. (8.)

Kungl. Maj:t har den 24 och den 30 april, den 5, den 12 och den 30 juni samt den 9 oktober 1942 avgjort skilda delar av ärendet. Därvid utfärdades den 12 juni fyra kungörelser i ämnet (sv. f. nr 415 och 418—420). Dock äro nedannämnda punkter i riksdagens skrivelse icke slutbehandlade:

Punkten 107. Chalmers tekniska högskola: Reparation av högskolans äldre byggnader m. m.

Punkten 133. Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare i slöjd vid folkskolor, mindre folkskolor eller särskilda slöjdskolor.

Punkten 147. Folkskolor m. m.: Underhålls- och materielbidrag.

Punkten 171. Bidrag till tidning för dövstumma.

13. den 15 april, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln gjorda framställningar angående vissa anslag till privatläroverk. (122.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942, därvid utfärdades en kungörelse (sv. f. nr 417).

14. den 25 april, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående anslag för budgetåret 1942/43 till domkapitlen och stiftsnämnderna m. m. (156.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942, därvid utfärdades en kungörelse (sv. f. nr 414).

15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa lektorsprebendefastigheter. (160.)

Anmäld och slutbehandlad den 23 oktober 1942.

16. den 5 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till bidrag till anordnande av skolbarnsbespisning. (184.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942, därvid utfärdades en kungörelse (sv. f. nr 262).

17. den 6 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till grunder för dyrtidstillägg åt präster för budgetåret 1942/43. (176.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

18. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag ur kyrkofonden till särskild prästerlig verksamhet utom riket. (177.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

19. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall från krav på återbäring av utanordnat tillskott ur kyrkofonden till gäldande av prästlönekostnader. (178.)

Ärendet är i avvaktan på framställning till nästkommande allmänna kyrkomöte beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till undervisning i meteorologi vid Stockholms högskola. (185.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

21. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till avlöningar vid musikaliska akademien. (186.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.

22. den 12 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag och lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler jämte i ämnet väckta motioner. (206.)

Skrivelsen är i vad den avser ecklesiastikdepartementet anmäld den 18 juli 1942, därvid beslöts remiss till skolöverstyrelsen.

23. den 13 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående användande i vissa fall av prästlönefond m. m. (192.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 maj 1942, därvid utfärdades två lagar (sv. f. nr 232 och 234).

24. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av ecklesiastik boställsordning den 30 augusti 1932 (nr 400) m. m. (193.)

Anmäld den 15 maj och den 30 juni 1942. Förstnämnda dag utfärdades därvid tre lagar (sv. f. nr 233, 235 och 236). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

25. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa lektorsprebendefastigheter i Växjö. (218.)

Anmäld den 12 juni 1942, därvid Kungl. Maj:t förordnade om värdering av ifrågasvarande fastigheter. I övrigt är ärendet alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

26. den 30 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till folk- och småskoleseminarier m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (264.)

Anmäld den 5 juni 1942. Ärendet är i vad avser riksdagens hemställan om utredning angående den framtida omfattningen av folkskoleseminarieorganisationen alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

27. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (265.)

Anmäld den 12 juni 1942. Ärendet är i vad avser riksdagens hemställan om utredning dels av frågan om begränsning av tillströmningen till gymnasier, dels och angående viss omorganisation beträffande högre allmänna läroverket i Majorna alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

28. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1, 4 och 40 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 259) om församlingsstyrelse. (280.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 juni 1942, därvid utfärdades en lag (sv. f. nr 294).

29. den 2 juni, angående ersättning åt ledamot av allmänt kyrkomöte, vilken tillika utövar riksdagsmannauppsdrag och därför åtnjuter arvode. (291.)
Anmäld och slutbehandlad den 27 november 1942, därvid utfärdades en kungörelse (sv. f. nr 951).

30. den 9 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, angående anslag för budgetåret 1942/43 till centrala verkstadsskolor m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (315.)
Anmäld den 19 juni, den 18 september och den 16 oktober 1942, därvid förstnämnda dag utfärdades en kungörelse (sv. f. nr 596). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

31. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa frågor rörande undervisningen vid de tekniska högskolorna m. m. (316.)
Anmäld den 12 och den 30 juni 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats.

32. den 10 juni, angående åstadkommande av en undervisnings- och upplysningsfilm, belysande regeringens och riksdagens arbetsförhållanden. (326.)
Anmäld den 18 september 1942, därvid statens informationsstyrelse anbefalldes att till Kungl. Maj:t inkomma med utredning och yttrande i ärendet.

33. den 12 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm. (324.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, därvid utfärdades en lag (sv. f. nr 516).

34. den 17 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag för budgetåret 1942/43 till tandläkarinstitutet jämte i ämnet väckta motioner. (335.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

35. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1942/43 till läroanstalterna för blinda och dövstumma m. m. (336.)
Anmäld den 30 juni 1942. Ärendet är i vad avser dispositionen av det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget till om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

36. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedläggande av högre lärarinneseminarier m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (406.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

37. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde. (412.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

38. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till folkskoleväsendet m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (413.)
Anmäld den 30 juni och den 16 oktober 1942. Den 30 juni utfärdades därvid tre kungörelser (sv. f. nr 628—630). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

39. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa undervisningssjukhus m. m. (414.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

40. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till folkskolans avlöningsreglemente m. m. (443.)
Anmäld den 30 juni 1942, därvid utfärdades två kungörelser (sv. f. nr 624 och 625). Skrivelsen är därmed slutbehandlad, såvitt angår ecklesiastikdepartementet.
41. den 29 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående anslag för budgetåret 1942/43 till kristillägg. (428.)
Anmäld den 30 juni 1942. Skrivelsen är därmed slutbehandlad, såvitt den avser ecklesiastikdepartementet.
42. den 30 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående löneroglering för lärarpersonalen vid folkhögskolor m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (444.)
Anmäld den 24 juli och den 5 september 1942, därvid sistnämnda dag utfärdades en kungörelse (sv. f. nr 801). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.
43. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till högre kommunala skolor m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (455.)
Anmäld den 30 juni 1942, därvid utfärdades en kungörelse (sv. f. nr 636). Skrivelsen är därmed slutbehandlad, såvitt angår ecklesiastikdepartementet.
44. den 8 juli, i anledning av riksdagens år 1941 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941. (423.)
Punkten 8 angående tryckeriernas leveranser till kungl. biblioteket samt universitetsbiblioteken. Ärendet är alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

8. Jordbruksdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 3 mars 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad propositionen avser jordbruksdepartementets verksamhetsområde. (36.)
Anmäld den 6 mars och den 17 april 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats.
2. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för O. Damberg m. fl. från viss betalningsskyldighet. (38.)
Anmäld och slutbehandlad den 6 mars 1942.
3. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för A. Viktorsson från betalningsskyldighet till kronan på grund av virkesköp. (39.)
Anmäld och slutbehandlad den 6 mars 1942.
4. den 4 mars, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om jämkning av arrendeavtal i vissa fall, m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (42.)
Anmäld och slutbehandlad den 6 mars 1942, därvid bland annat författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 72, 73 och 76).
5. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående grunder för lindring i arrendevillkoren för vissa

arrendatorer av kronans jordbruksegendomar, dels ock i ämnet väckta motioner. (43.)

Anmäld och slutbehandlad den 6 mars 1942, därvid förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 75).

6. den 13 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till anordningar för lastning och lossning av sockerbeter. (63.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 mars 1942.

7. den 24 mars, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar jämte i dessa ämnen väckta motioner. (9.)

Riksdagens beslut innebär bifall till vad jordbruksutskottet i utlåtande nr 1 föreslagit med undantag för förslagen under punkterna 82 och 131. Beslut i fråga om punkterna 38, 39 och 42 har meddelats i skrivelsen nr 416, redovisad under punkt 47 här nedan, i fråga om punkt 78 i skrivelsen nr 219, redovisad under punkt 27 här nedan, i fråga om punkt 82 i skrivelsen nr 124, redovisad under punkt 15 här nedan, i fråga om punkterna 112 och 113 i skrivelsen nr 418, redovisad under punkt 49 här nedan, i fråga om punkterna 114 och 115 i skrivelsen nr 215, redovisad under punkt 26 här nedan, i fråga om punkt 166 i skrivelsen nr 298, redovisad under punkt 38 här nedan, i fråga om punkt 191 i skrivelsen nr 162, redovisad under punkt 22 här nedan samt i fråga om punkt 241 i skrivelsen nr 417, redovisad under punkt 48 här nedan. I utlåtandet härutöver behandlade punkter ha anmälts och slutbehandlats den 24 april 1942 med undantag för, dels punkterna 1, 2, 11, 12, 40, 46, 63—68, 83, 200—208, 210, 215, 234, 235 och 242, vilka anmälts och avgjorts den 27 mars 1942, dels punkterna 41, 88, 89 och 220—227, vilka anmälts och avgjorts den 1 april 1942, dels punkterna 17—36, 70—77, 80, 131—142, 153, 175—184 och 216—219, vilka anmälts och avgjorts den 17 april 1942, dels punkterna 5, 6, 69, 79, 81, 105, 147, 149, 150, 198, 199, 209, 211—214, 228 och 229, vilka anmälts och avgjorts den 30 april 1942, dels ock punkterna 239 och 240, vilka anmälts och avgjorts den 30 juni 1942. Besluten den 24 april 1942 innefattade bland annat utfärdande av fyra kungörelser (sv. f. nr 289—292).

8. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om viss tillämpning i fråga om kött av älg med flera djur av lagen den 11 maj 1934 (nr 140) angående köttbesiktning och slakthus m. m. (97.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 mars 1942, därvid författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 134, 135 och 142).

9. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disponerande av avkastningen av statens hästavelsfond. (98.)

Anmäld och slutbehandlad den 1 april 1942.

10. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till värmeisolationsförsök i växthus. (99.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 mars 1942.

11. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till undersökning av rödklöverns befruktningsförhållanden. (100.)

Anmäld den 27 mars och den 8 maj 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats.

12. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till torrläggning av vattensjuk mark inom Breareds m. fl. socknar av Hallands län. (101.)
Anmäld och slutbehandlad den 1 april 1942.
13. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m. (103.)
Anmäld den 10 april 1942, varigenom skrivelsen slutbehandlats utom i vad avser punkt 12 i propositionen, beträffande vilken punkt domänstyrelsen samma dag anbefalldes inkomma med viss utredning. Sedan domänstyrelsen den 5 december 1942 inkommit med nämnda utredning, är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
14. den 15 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av sockernäringen i riket. (123.)
Anmäld och slutbehandlad den 17 april 1942, därvid bland annat förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 227).
15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställning om anslag till bidrag till hushållningssällskapen. (124.)
Anmäld och slutbehandlad den 24 april 1942, därvid bland annat kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 293).
16. den 18 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring av 1, 3 och 5 §§ förordningen den 27 juni 1930 (nr 247) om utrotande av nötbromsen. (132.)
Anmäld och slutbehandlad den 24 april 1942, därvid förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 207).
17. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för arrendatorn B. Landin från skyldigheten att betala viss husröteersättning. (133.)
Anmäld och slutbehandlad den 24 april 1942.
18. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rörelsekapital för domänverket. (134.)
Anmäld och slutbehandlad den 24 april 1942.
19. den 25 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med vissa bestämmelser angående nötboskapsaveln. (157.)
Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942, därvid förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 341).
20. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för stödjande av odlingen av matärter och bruna bönor. (158.)
Anmäld och slutbehandlad den 2 oktober 1942.
21. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m. (159.)
Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942.
22. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel till byggande av skogsvägar m. m. (162.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942.

23. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket. (166.)
Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942.
24. den 6 maj, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av strafflagen m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (191.)
Anmäld och slutbehandlad i vad på jordbruksdepartementet ankommer den 12 juni 1942, därvid en lag utfärdades (sv. f. nr 391).
25. den 9 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till undersökningar rörande vissa möjligheter att framställa äggvitehaltiga fodermedel. (214.)
Anmäld och slutbehandlad den 15 maj 1942.
26. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juni 1936 (nr 373) med vissa bestämmelser om centralkassor för jordbrukskredit m. m., såvitt angår anslagsfrågor. (215.)
Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942, därvid bland annat kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 456).
27. den 13 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring av 3 § förordningen den 21 juli 1937 (nr 737) med vissa bestämmelser rörande till människoföda avsedd mjölk och gräddes m. m. (219.)
Anmäld och slutbehandlad i vad på jordbruksdepartementet ankommer den 22 maj 1942, därvid bland annat författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 327 och 328).
28. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en lånefond för bevattningsanläggningar m. m. (220.)
Anmäld den 15 maj och den 5 juni 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats. Beslutet sistnämnda dag innefattade bland annat utfärdande av en kungörelse i ämnet (sv. f. nr 543).
29. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av ytterligare medel för utlämnande av krislån. (221.)
Anmäld den 15 maj och den 5 juni 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats. Beslutet sistnämnda dag innefattade bland annat utfärdande av en kungörelse i ämnet (sv. f. nr 342).
30. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen be-
träffande jordbruksdepartementet gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar. (225.)
Riksdagens beslut innebär bifall till vad jordbruksutskottet i utlåtande nr 28 föreslagit. I utlåtandet behandlade punkter hava anmälts och slutbehandlats den 22 maj 1942, därvid bland annat kungörelse utfärdades (sv. f. nr 347).
31. den 16 maj, i anledning av väckta motioner angående expropriation och förköpsrätt av jord för komplettering av ofullständiga jordbruk. (232.)
Anmäld den 30 juni 1942, därvid uppdrogs åt egnahemsstyrelsen att verkställa utredning i ämnet. Utredningen avvaktas.
32. den 19 maj, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juni 1936 (nr 373) med vissa bestämmelser om centralkassor för jordbrukskredit, m. m., dels ock en i

ämnet väckt motion, utom i vad angår anslag till jordbrukets kreditkassor. (229.)

Anmäld den 5 och den 19 juni 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats. Beslutet den 5 juni innefattade utfärdande av två författningar (sv. f. nr 324 och 325).

33. den 22 maj, i anledning av väckt motion angående allmän revision av gällande fiskerilagstiftning. (260.)

Anmäld den 19 juni, då chefen för jordbruksdepartementet bemyndigades tillkalla en utredningsman för att verkställa utredning angående revision av lagstiftningen om gemensamhetsfiske. Utredningsman tillkallades samma dag. Utredningen avvaktas.

34. samma dag, i anledning av väckt motion om åtgärder till främjande av den svenska ullproduktionen. (261.)

Anmäld den 30 juni och den 20 november 1942. Sistnämnda dag uppdrogs åt statens livsmedelskommission att i samband med 1942 års jordbrukskommittés arbete verkställa fortsatt utredning rörande frågan om vidtagande av åtgärder till stödjande av fårskötseln. Utredningen avvaktas.

35. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående räntan å lån från egnahemslånefonden m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (262.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, därvid bland annat kungörelser i ämnet utfärdades (sv. f. nr 578 och 579).

36. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående räntan å ogulden köpeskilling för viss kronoegendom. (263.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, därvid kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 580).

37. den 2 juni, i anledning av väckt motion om vissa lättnader i ett Storängsbäckens vattenledningsföretag beviljat lån. (297.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

38. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av handeln med strömming och sill m. m. (298.)

Anmäld och slutbehandlad i vad på jordbruksdepartementet ankommer den 5 juni 1942.

39. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel till statsbidrag för uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m. (299.)

Anmäld den 5 juni, den 17 juli och den 30 oktober 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats.

40. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående revision av tjänsteförteckningen m. m. i vad avser domänverket. (300.)

Anmäld den 19 juni och den 6 november 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats.

41. den 12 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av Ydrehammars kvarn m. m. å kronoparken Norra Kvill i Kalmar län. (337.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

42. den 20 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående hjälpåtgärder åt vissa lägenhetsinnehavare å kronomark. (386.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, därvid bland annat kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 458).

43. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till Getåns vattenavledningsföretag i Hallands län. (387.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

44. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om viss panträtt i spånadslin och hampa samt lag med vissa tillfälliga bestämmelser angående panträtt enligt lagen om viss panträtt i spånadslin och hampa. (390.)
Anmäld och slutbehandlad i vad på jordbruksdepartementet ankommer den 30 juni 1942, därvid författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 505 och 506).

45. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om åtgärder mot vanhävd av jordbruk. (370.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, därvid författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 515, 536 och 537).

46. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1941/42 m. m., i vad angår jordbruksärenden. (415.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

47. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående löneroglering för lärarpersonalen vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (416.)
Anmäld den 30 juni och den 5 september 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats. Beslutet sistnämnda dag innefattade utfärdande av en kungörelse i ämnet (sv. f. nr 807).

48. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till kristillägg för budgetåret 1942/43, såvitt angår nionde huvudtiteln. (417.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

49. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m. (418.)
Anmäld den 30 juni, den 21 och den 28 augusti samt den 2 oktober 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats. Beslutet den 30 juni innefattade bland annat utfärdande av fyra författningar (sv. f. nr 490—492 och 564).

50. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dispositionen av kronoskogvaktarboställen å häradsallmänningar. (419.)
Anmäld den 30 juni 1942, därvid domänstyrelsen anbefalldes inkomma med av vederbörande häradsallmänningsdelägare godkänt förslag till avtal med staten i ämnet. Sedan domänstyrelsen den 27 november 1942 inkommit med av allmänningsdelägarna godkänt förslag till avtal, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

51. den 30 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1942/43. (457.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942 i vad på jordbruksdepartementet ankommer.

52. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (463.)

Anmäld och slutbehandlad i vad på jordbruksdepartementet ankommer den 30 juni 1942, därvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 614).

9. Handelsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 21 februari 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift. (19.)

Anmäld och slutbehandlad den 6 mars 1942, varvid förordning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 63).

2. den 24 februari, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde. (25.)

Anmäld och slutbehandlad den 6 mars 1942.

3. den 3 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord. (33.)

Anmäld och slutbehandlad den 6 mars 1942.

4. den 10 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens tionde huvudtitel, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckt motion. (10.)

Anmäld och slutbehandlad beträffande punkten 35 den 30 juni, beträffande punkten 65 den 19 juni, beträffande punkten 67 den 30 juni samt beträffande övriga punkter — med undantag för punkten 36 — den 20 mars 1942. Punkten 36 anmäld och delvis behandlad den 7 augusti 1942.

5. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande kapitalinvestering för budgetåret 1942/43 i statens allmänna fastighetsfond, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde. (50.)

Anmäld och slutbehandlad den 20 mars 1942.

6. den 23 mars, angående regleringen för budgetåret 1942/43 av utgifterna under riksstatens tolfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten. (12.)

Anmäld och slutbehandlad för handelsdepartementets vidkommande den 30 juni 1942.

7. den 24 mars, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m. (107.)

Anmäld och slutbehandlad den 1 april 1942, varvid lag i ämnet utfärdades (sv. f. nr 154).

8. den 21 april, i anledning av dels Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under riksstatens tolfte huvudtitel gjorda framställning angående bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt, dels ock Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg å vissa från anstalten utgående pensioner. (145.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942.

9. den 5 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överskridande av den i avlöningsstaten för lots- och fyrstaten för budgetåret 1941/42 upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. (171.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942.

10. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare anslag till uppförande av byggnader för flygtekniska försöksanstalten. (175.)

Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.

11. den 12 maj, i anledning av väckta motioner om landets tillgodoseende med elektrisk energi m. m. (199.)

Genom beslut den 30 oktober 1942 har Kungl. Maj:t bemyndigat chefen för justitiedepartementet att tillkalla vissa sakkunniga för att inom nämnda departement verkställa utredning av frågan om lagstiftning rörande åtgärder i syfte att hindra spekulation i vattenkraft. Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 18 december 1942 bemyndigat chefen för handelsdepartementet att tillkalla sakkunniga för att verkställa utredning rörande möjligheterna att genom statens medverkan mera planmässigt än hittills trygga landets och särskilt den svenska landsbygdens försörjning med elektrisk kraft.

12. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till djupborrning efter salt och olja m. m. vid Höllviken i Skåne. (204.)

Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942.

13. den 16 maj, i anledning av väckta motioner om viss ändring i sjöarbets-tidslagen. (231.)

Anmäld den 5 och den 19 juni 1942, vilken sistnämnda dag lag i ämnet utfärdades (sv. f. nr 405). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

14. den 22 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen. (252.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m. (253.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 juni 1942.

16. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ianspråktagande av vissa anslag till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring, m. m. (254.)

Anmäld och slutbehandlad den 5 juni 1942.

17. den 2 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till avsättning till lotterimedelsfonden för budgetåret 1942/43. (270.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.
18. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överskridande av den i kommerskollegii avlöningsstat upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. (271.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.
19. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i villkoren för ett Aktiebolaget Kv. Tryckeriet beviljat lån. (272.)
Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942.
20. samma dag, i anledning av väckta motioner om inrättande av ett forskningsinstitut för bevaringsmetoder för olika slag av livsmedel. (296.)
Genom beslut den 12 juni 1942 har Kungl. Maj:t uppdragit åt utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande att verkställa den av riksdagen begärda utredningen samt att till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Denna har ännu ej slutförts.
21. den 17 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt statsgaranti för exportkredit. (361.)
Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942, varvid kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 425).
22. den 18 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m. (360.)
Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.
23. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till uppförande av byggnad för skogsproduktforskning m. m. (397.)
Anmäld den 30 juni samt den 2 och den 30 oktober 1942. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.
24. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till byggnadsforskning m. m. (398.)
Anmäld den 30 juni, den 11 september och den 16 oktober 1942. Skrivelsen är därmed slutbehandlad.
25. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till tekniskt-vetenskaplig forskning. (399.)
Anmäld den 16 oktober och den 13 november 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats.
26. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till anskaffning av baracker m. m. för vissa staten tillhöriga torvmossar. (400.)
Anmäld och slutbehandlad den 3 juli 1942.
27. den 29 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående anslag för budgetåret 1942/43 till kristillägg. (428.)
Anmäld och slutbehandlad för handelsdepartementets vidkommande den 3 juli 1942.

10. Folkhushållningsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 24 februari 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad propositionen avser folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde. (26.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 februari 1942.

2. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under elfte huvudtiteln gjorda framställning om anslag till förberedande arbeten å torvmossar i enskild ägo. (27.)

Anmäld och slutbehandlad den 6 mars 1942.

3. den 14 april, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens elfte huvudtitel, avseende anslagen inom folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde. (11.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942.

4. den 18 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till omkostnader för experiment- och försöksverksamhet genom Svenska gengasaktiebolaget. (125.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 april 1942.

5. den 25 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 21 juni 1940 (nr 645) om skyldighet att bortföra varuförråd, m. m. (152.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, varvid två lagar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 478 och 479).

6. den 6 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 951) angående vissa utfästelser rörande införsel och utförsel av varor m. m. (181.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 maj 1942, varvid lag i ämnet utfärdades (sv. f. nr 240).

7. den 13 maj, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om straff för överträdelser av vissa ransoneringsförfattningar, m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (194.)

Anmäld den 5 juni 1942, varvid två lagar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 298 och 302). Ärendet är därmed slutbehandlat, såvitt på folkhushållningsdepartementets föredragning ankommer.

8. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293) samt om fortsatt giltighet av lagen. (197.)

Anmäld och slutbehandlad den 15 maj 1942, varvid lag i ämnet utfärdades (sv. f. nr 251).

9. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring av 3 § förordningen den 21 juli 1937 (nr 737) med vissa bestämmelser rörande till människoföda avsedd mjölk och grädde, m. m. (219.)

Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942, i vad på folkhushållningsdepartementets föredragning ankommer. (Jfr punkten 27 härovan under jordbruksdepartementet.)

10. den 19 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till förlagskapital för inköp av förnödenheter, m. m. (242.)

Anmäld och slutbehandlad den 29 maj 1942.

11. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrade grunder för främjande av vedproduktionen, m. m. (243.)

Anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942, varvid kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 343).

12. den 2 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av handeln med strömming och sill m. m. (298.)

Anmäld den 12 juni 1942, varvid kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 411). (Jfr punkten 38 härovan under jordbruksdepartementet.)

13. den 3 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m. (292.)

Anmäld och slutbehandlad den 12 juni 1942, varvid utfärdades lag i ämnet samt kungörelse med förordnande jämlikt 1 § lagen om statlig krigsförsäkring m. m. i dess sålunda ändrade lydelse (sv. f. nr 369 och 370).

14. den 9 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för utjämning av marknadspriserna å vissa förnödenheter. (318.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

15. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till förlagskapital för clearingkassan för smörjmedel. (319.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

16. den 17 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till statliga åtgärder för tryggande av vedproduktionen m. m. (364.)

Anmäld och slutbehandlad den 19 juni 1942.

17. den 20 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om viss panträtt i spånadslin och hampa samt lag med vissa tillfälliga bestämmelser angående panträtt enligt lagen om viss panträtt i spånadslin och hampa. (390.)

Anmäld den 30 juni 1942, varvid den senare av ovannämnda lagar utfärdades (sv. f. nr 480). (Jfr punkten 44 härovan under jordbruksdepartementet.)

18. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad avser folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde. (411.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942.

19. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om avverkningsskyldighet. (442.)

Anmäld och slutbehandlad den 30 juni 1942, varvid lag i ämnet utfärdades (sv. f. nr 493).

20. den 29 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående anslag för budgetåret 1942/43 till kristillägg. (428.)

Anmäld och slutbehandlad den 3 juli 1942, i vad på folkhushållningsdepartementets föredragning ankommer.

21. den 30 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till prisrabattering å vissa livsmedel jämte i ämnet väckta motioner. (456.)

Anmäld och slutbehandlad den 3 juli 1942.

Särskild förteckning

över sådana i förteckningen under bilaga II här ovan upptagna ärenden, som vid utgången av år 1942 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende.

(Det för varje ärende inom parentes utsatta sifbertalet utvisar riksdagsskrivelsens nummer enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll.)

1. Justitiedepartementet.

Riksdagens skrivelse

18. den 25 april 1942, i anledning av väckt motion angående ändringar i lagen om fastighetsbildning i stad och förordningen med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad. (153.)
27. den 16 maj, i anledning av väckt motion om revision av lagstiftningen angående förfarandet hos förvaltningsdomstolar och hos övriga förvaltningsmyndigheter vid behandlingen av frågor, som röra enskild rätt. (236.)
38. den 3 juni, angående statens järnvägars stängselskyldighet. (302.)
39. den 6 juni, i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i 4 kapitlet vattenlagen m. m. (312.)
46. den 20 juni, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän, dels ock i ämnet väckta motioner. (392.)
49. den 27 juni, i anledning av väckta motioner om inrättande av en hovrätt för Nedre Norrland. (420.)
53. den 8 juli, i anledning av konstitutionsutskottets memorial med förslag till utredning av frågan om ändrad lydelse av §§ 35 och 36 regeringsformen. (475.)
54. samma dag, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående offentliga insamlingar, dels ock i ämnet väckta motioner. (476.)
58. den 11 juli, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av domsagoförvaltningen m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (488.)

2. Försvarsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

32. den 19 juni 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 270 angående vissa kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond jämte i ämnet väckta motioner. (376.)
33. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 279 angående anvisande av medel för vissa byggnadsföretag å Järvafältet samt nr 309 angående ordnande av Göta pansarlivgardes förläggning å Järvafältet. (377.)
38. den 26 juni, i anledning av dels Kungl. Maj:ts propositioner nr 210 angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter samt nr 280 angående förläggningsort för nytt kårartilleriregemente, dels ock vissa i ämnet väckta motioner. (374.)
40. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till bidrag till anskaffning av permittentlokal i Stockholm. (394.)

3. Socialdepartementet.

Riksdagens skrivelse

2. den 17 februari 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde. (17.)
18. den 15 april, i anledning av väckta motioner om sammanslagning av primärkommunala enheter m. m. (121.)
21. den 25 april, i anledning av väckt motion angående viss ändring i lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar. (150.)
32. den 16 maj, i anledning av väckta motioner om rätt för kommun att anslå medel till hemvärnets verksamhet. (233.)
36. den 20 maj, i anledning av väckta motioner om vissa ändringar i lagen om semester. (245.)
37. samma dag, i anledning av väckta motioner angående viss ändring i epidemilagen. (246.)
40. den 22 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till lasarets- och tuberkulossjukvårdens utbyggande å Gotland. (256.)
46. den 30 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för främjande av ökad bostadsproduktion m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (282.)
53. den 9 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus, m. m. (308.)
69. den 27 juni, i anledning av väckta motioner angående statsbidrag till vissa resekostnader vid den förebyggande mödra- och barnvården. (405.)

77. den 30 juni, i anledning av väckta motioner angående sociala hjälpåtgärder för de arbetslösa inom säsongyrkena. (464.)
81. den 8 juli, i anledning av riksdagens år 1941 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941. (423.)

4. Kommunikationsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

21. den 13 maj 1942, angående utredning av möjligheten att bereda kommunala organ och enskilda kostnadsfri befordran av vissa postförsändelser i ransonerings- och familjebidrags- m. fl. ärenden. (224.)
34. den 10 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstatligande av den allmänna väghållningen på landet. (325.)

5. Finansdepartementet.

Riksdagens skrivelse

13. den 23 mars 1942, i anledning av framställningar angående pensioner eller understöd åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl. (88.)
34. den 25 april, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående grunder för kristillägg åt statliga befattningshavare m. fl. jämte i ämnet väckta motioner. (148.)
35. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse om ändring av 58 § 3 mom. 7 punkten civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8) m. m. (149.)
43. den 6 maj, i anledning av väckta motioner angående ändring av förordningen om nöjesskatt. (188.)
53. den 16 maj, i anledning av väckta motioner angående revision av gällande bestämmelser rörande beivran av upprepade förseelser mot alkohollagstiftningen. (237.)
54. den 19 maj, i anledning av väckta motioner om pensionsrätt för viss i statens järnvägars tjänst övertagen personal från Sala—Gysinge—Gävle järnväg. (227.)
55. samma dag, i anledning av väckt motion om tillerkännande av viss förmån åt ordinarie tjänstemän i statens tjänst, vilka avgått från tjänsten utan rätt att komma i åtnjutande av pension. (228.)
74. den 17 juni, i anledning av väckt motion om viss ändring av förordningen angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker. (353.)
75. samma dag, i anledning av väckta motioner om skärpning av straffet för överlåtelse av motbokssprit till ungdom under 21 år. (354.)
82. den 20 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande att försälja viss kronan tillhörig fast egendom, m. m. (388.)

87. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8) m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (422.)
92. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till folkskolans avlöningsreglemente m. m. (443.)
101. den 30 juni, i anledning av väckt motion om vissa ändringar i taxeringsförordningen. (434.)
102. samma dag, i anledning av väckta motioner angående ändrade bestämmelser i visst fall om vad som är skattepliktiga intäkter. (435.)
114. den 8 juli, i anledning av riksdagens år 1941 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941. (423.)

6. Ecklesiastikdepartementet.

Riksdagens skrivelse

12. den 9 april 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatsens åttonde huvudtitel, avseende anlagen inom ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner. (8.)
19. den 6 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall från krav på återbäring av utanordnat tillskott ur kyrkofonden till gäldande av prästlönekostnader. (178.)
22. den 12 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag och lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler jämte i ämnet väckta motioner. (206.)
25. den 13 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa lektorsprebendefastigheter i Växjö. (218.)
26. den 30 maj, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till folk- och småskoleseminarier m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (264.)
27. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (265.)
32. den 10 juni, angående åstadkommande av en undervisnings- och upplysningsfilm, belysande regeringens och riksdagens arbetsförhållanden. (326.)
35. den 17 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1942/43 till läroanstalterna för blinda och dövstumma m. m. (336.)
44. den 8 juli, i anledning av riksdagens år 1941 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941. (423.)

7. Jordbruksdepartementet.

Riksdagens skrivelse

13. den 24 mars 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m. (103.)
31. den 16 maj, i anledning av väckta motioner angående expropriation och förköpsrätt av jord för komplettering av ofullständiga jordbruk. (232.)
33. den 22 maj, i anledning av väckt motion angående allmän revision av gällande fiskerilagstiftning. (260.)
34. samma dag, i anledning av väckt motion om åtgärder till främjande av den svenska ullproduktionen. (261.)
50. den 27 juni, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dispositionen av kronoskogvaktarboställen å häradsallmänningar. (419.)

8. Handelsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

4. den 10 mars 1942, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens tionde huvudtitel, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckt motion. (10.)
 11. den 12 maj, i anledning av väckta motioner om landets tillgodoseende med elektrisk energi m. m. (199.)
 20. den 2 juni, i anledning av väckta motioner om inrättande av ett forskningsinstitut för bevaringsmetoder för olika slag av livsmedel. (296.)
-

*Bilaga IV.***Förteckning**

över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1942 men vid samma års början varit i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgift om den behandling dessa ärenden undergått under år 1942.

(Det för varje ärende inom parentes utsatta sifbertalet utvisar riksdagsskrivelsens nummer enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll.)

1. Justitiedepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 23 maj 1924, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om förslag till bestämmelser rörande fastighetsfideikommissens upphävande eller fideikommissjordens tillgodogörande för egnahemsbildningen. (201.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1937 sid. 274 och 1940 sid. 301. Ärendet är, efter beredning inom justitiedepartementet, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

2. den 19 april 1929, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om trafikförsäkring å motorfordon m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (94.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1937 sid. 275, 1938 sid. 281, 1939 sid. 279 och 1940 sid. 302. I den mån ärendet icke slutbehandlats är det beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 15 här nedan.)

3. den 13 maj 1930, rörande vissa ändringar i förordningen den 29 november 1867 angående forntida minnesmärkens fredande och bevarande. (187.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1941 sid. 226 och 266 samt 1942 sid. 251. I propositionen till 1942 års riksdag (nr 8) har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag till lag om fornminnen m. fl. lagförslag. Sedan de framlagda lagförslagen antagits av riksdagen med vissa ändringar, hava lagar i ämnet utfärdats den 12 juni 1942 (sv. f. nr 350—356). Ärendet är därmed slutbehandlat. (Jfr ärendena under punkterna 23 och 24 i bilaga II.)

4. den 2 juni 1930, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om kommunalstyrelse på landet m. m. ävensom i ämnet väckta motioner. (330.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1936 sid. 335 samt 1939 sid. 280 och 291. Såvitt angår frågan om ändring av bestämmelserna om

skadeståndsansvar för kommunala förtroendemän är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

5. den 11 mars 1931, i anledning av väckt motion om beredande åt omnibus-trafiken av visst straffrättsligt skydd mot uppsåtlig skadegörelse m. m. (53.)

Angående tidigare vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1942 sid. 251. Straffrättskommitténs utredningsarbete för en revision av brottsbestämmelserna rörande skadegörelse pågår.

6. den 20 maj 1931, i anledning av väckt motion angående införande av ett dagordningsinstitut i vår författning. (246.)

Angående tidigare vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1938 sid. 281. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

7. den 8 mars 1932, i anledning av väckta motioner om avskaffande av krigsdomstolarna och strafflagen för krigsmakten. (68.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1937 sid. 276, 1939 sid. 280, 1940 sid. 302, 1941 sid. 226 och 1942 sid. 251. Efter det riksdagen, med vissa ändringar, antagit de i proposition till 1942 års riksdag (nr 4) framlagda lagförslagen, däribland förslag till lag om ändring i vissa delar av strafflagen för krigsmakten, i vad den berör förmögenhetsbrotten samt försök till brott, har lag i ämnet utfärdats den 12 juni 1942 (sv. f. nr 379). (Jfr ärendet under punkten 21 i bilaga II.) Den återupptagna utredningen för revision av strafflagen för krigsmakten pågår.

8. den 12 maj 1932, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om uppläggande av nya fastighetsböcker för landet m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (206.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1937 sid. 276. Vad angår frågan om renovationsskyldighet i inskrivningsärenden hava ändrade bestämmelser meddelats genom lag den 19 juni 1942 (nr 395) om ändring i vissa delar av förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 35) angående särskilda protokoll över lagfarter, in-teckningar och andra ärenden. (Jfr ärendet under punkten 42 i bilaga II.) Beträffande frågan om skyldighet för tingslag att hålla kansli-lokal, som möjliggör brandsäker förvaring av fastighetsböcker och arkivalier, hava föreskrifter meddelats i lag den 18 juli 1942 (nr 658) om bestridande av kostnaderna för domsagas kansli. (Jfr ärendet under punkten 59 i bilaga II.) Ärendet är därmed slutbehandlat.

9. samma dag, i anledning av väckt motion angående upphävande av den s. k. lösöreköpsförordningen m. m. (209.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

10. den 11 juni 1932, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser om delning av jord å landet inom vissa delar av Kopparbergs län m. m. (348.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1939 sid. 281 och 1940 sid. 303. Fastighetsbildningssakkunnigas utredning för revision av fastighetsbildningsväsendet å landet m. m. pågår. (Jfr ärendet under punkten 40.)

11. den 20 april 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 22 kap. 5 och 21 §§ strafflagen. (195.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1938 sid. 332 och 1939 sid. 282. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

12. den 8 maj 1934, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om sterilisering av vissa sinnessjuka, sinnesslöa eller andra som lida av rubbad själsverksamhet, dels ock en i ämnet väckt motion. (228.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1937 sid. 279, 1938 sid. 283, 1940 sid. 303, 1941 sid. 227 och 1942 sid. 252. Ärendet är såvitt angår frågan huruvida och under vilka förhållanden sedlighetsförbrytare må kunna underkastas sådant ingrepp, som är ägnat att motverka eller upphäva deras sjukliga anlag, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

13. den 4 mars 1935, i anledning av väckta motioner angående djurplågeri. (61.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1938 sid. 284 och 1939 sid. 282. Ärendet är föremål för fortsatt utredning inom justitiedepartementet.

14. den 5 april 1935, i anledning av väckta motioner angående beredande av skydd för pensionsfonder inom enskilda företag m. m. (141.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1937 sid. 279, 1938 sid. 284, 1939 sid. 282 och 1940 sid. 304. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

15. den 9 april 1935, i anledning av väckta motioner om vägfred m. m. (158.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1938 sid. 284, 1939 sid. 282 och 1940 sid. 304. I den mån ärendet icke slutbehandlats är det beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 2.)

16. den 5 juni 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 31 med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder. (287.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder i fråga om den i skrivelsen begärda utredningen angående möjligheterna att tillskapa en rättsordning, som bereder arbetare vid byggnadsföretag ökat skydd för lönefordringar, se ämbetsberättelserna 1938 sid. 285 och 1939 sid. 282. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 37.)

17. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 33 med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 8 § strafflagen. (289.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1937 sid. 280, 1941 sid. 228 och 1942 sid. 253. Straffrättskommitténs utredningsarbete pågår.

18. den 7 juni 1935, angående ordnande av kommissionärsverksamhet vid rikets överdomstolar och städernas rättsväsen. (308.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1938 sid. 285. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

19. den 18 februari 1936, i anledning av väckta motioner angående inskränkning i fråga om uppläsandet av världsliga kungörelser vid svenska kyrkans gudstjänster. (28.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1942 sid. 253. I proposition till 1942 års riksdag (nr 26) framlade Kungl. Maj:t förslag till lag med vissa bestämmelser om kungörande i kyrka. Sedan riksdagen antagit det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget, har lag i ämnet utfärdats den 13 mars 1942 (sv. f. nr 117). (Jfr ärendet under punkten 5 i bilaga II och ärendet under punkten 50 här nedan.) Ärendet är därefter, i avbidan på ändring i de författningar som innehålla föreskrifter om kungörande av världsliga meddelanden i kyrka, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

20. samma dag, i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i gällande bestämmelser om utomäktenskapligt barns arvsrätt m. m. (29.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1938 sid. 285 och 1942 sid. 254. Det utredningsarbete för kodifiering av ärvdabalken, som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 oktober 1941 givits i uppdrag åt särskilt tillkallade sakkunniga, pågår.

21. den 21 april 1936, i anledning av väckta motioner angående delning av mark, som förut använts till väg. (172.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1938 sid. 286 och 1939 sid. 283. Ärendet är föremål för vidare utredning av fastighetsbildnings-sakkunniga.

22. den 9 maj 1936, i anledning av väckta motioner om beredande av möjlighet till uppdelning av avdikningslån vid jorddelning. (218.)
 Angående tidigare vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 305. Fastighetsbildningssakkunnigas utredning för revision av fastighetsbildningsväsendet å landet m. m. pågår. (Jfr ärendet under punkten 40.)

23. den 19 juni 1936, i anledning av riksdagens år 1935 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1934—30 juni 1935. (339.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder i fråga om ändrade bestämmelser för upp-
 börd och utbetalning av vid talan mot hovrätts utslag eller beslut nedsatta fullföljdsavgifter och kostnadsersättningar, se ämbetsberättelserna 1939 sid. 284, 1940 sid. 305 och 1942 sid. 254. Det av Kungl. Maj:t i proposition till 1942 års riksdag (nr 5) framlagda förslaget till rättegångsbalk har av riksdagen, efter ändringar i vissa delar, antagits, varefter Kungl. Maj:t den 18 juli 1942 låtit utfärda den sålunda antagna nya rättegångsbalken (sv. f. nr 740). (Jfr ärendet under punkten 50 i bilaga II.)

24. den 27 juni 1936, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förenings- och förhandlingsrätt m. m., dels ock väckta motioner angående lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. (418.)
 Angående vidtagna åtgärder i vad angår den av riksdagen begärda utredningen om föreningsväsendets normering genom lagstiftning, se ämbetsberättelserna 1939 sid. 284 och 298 samt 1940 sid. 306. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr punkten 38 under socialdepartementet i bilaga IV.)

25. den 13 mars 1937, i anledning av väckta motioner angående ändringar i lagen den 18 juni 1925 om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område. (98.)
 Angående tidigare vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 306. Fastighetsbildningssakkunnigas utredning för revision av fastighetsbildningsväsendet å landet m. m. pågår. (Jfr ärendet under punkten 40.)

26. den 6 april 1937, i anledning av väckt motion angående bestridandet av kostnaderna för hemtransport av avliden sjöman, som varit anställd å svenskt fartyg. (128.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1939 sid. 285 och 1940 sid. 306. Efter det kommerskollegium i januari 1942 inkommit med infor-
 drat utlåtande över betänkande med förslag till ändringar i vissa delar av

sjömanslagen m. m. (st. off. utr. 1939: 21), är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

27. den 24 april 1937, i anledning av väckt motion om åtgärder i syfte att parts ekonomiska oförmåga att inställa sig vid domstol må anses utgöra laga förfall m. m. (192.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1940 sid. 306 och 1942 sid. 255. De jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 december 1941 tillkallade sakkunniga för översyn av lagstiftningen om fri rättegång hava den 21 november 1942 avgivit betänkande med förslag rörande fri rättegång (st. off. utr. 1942: 50).

28. samma dag, i anledning av väckt motion angående upphävande eller revision av lagen om straff för ämbetsbrott av präst m. m. (196.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

29. den 8 maj 1937, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av strafflagen, m. m., dels ock väckta motioner angående effektivare lagstiftning mot ocker. (278.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1938 sid. 225, 1939 sid. 285, 1940 sid. 307, 1941 sid. 229 och 1942 sid. 255. Sedan riksdagen, med vissa ändringar, antagit de av Kungl. Maj:t i proposition till 1942 års riksdag (nr 4) framlagda förslag till ändrad lagstiftning om förmögenhetsbrott samt om försök till brott, hava lagar i ämnet utfärdats den 12 juni 1942 (sv. f. nr 378—392). (Jfr ärendet under punkten 21 i bilaga II.) Ärendet är därefter såväl med avseende å frågan om den straffrättsliga behandlingen av förbrytare, vilkas kriminalitet sammanhänger med ett lättjefullt och oordnat levnadssätt hos den brottslige, som med avseende å frågan om åtgärder för bekämpande av homosexualitetens samhällsfarliga yttringar beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

30. samma dag, i anledning av väckta motioner angående ändring i strafflagens bestämmelser om sabbatsbrott. (279.)

Angående tidigare vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1942 sid. 255. Straffrättskommitténs utredningsarbete pågår.

31. den 25 maj 1937, i anledning av väckta motioner om åtgärder för stärkande av justitiekanslerns samt justitieombudsmannens och militieombudsmannens ställning. (313.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1938 sid. 226, 1939 sid. 286, 1940 sid. 307, 1941 sid. 230 och 1942 sid. 255. I fråga om justitiekanslerns allmänna ämbetsställning är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

32. den 29 maj 1937, i anledning av väckt motion om revision av lagen angående utlämning av förbrytare, m. m. (356.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

33. den 2 juni 1937, angående utredning om orsakerna till den ökade ungdomsbrottsligheten m. m. (387.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1938 sid. 227, 1940 sid. 307, 1941 sid. 230 och 1942 sid. 256. Det återupptagna utredningsarbetet rörande åtgärder mot ungdomsbrottsligheten samt missförhållandena inom det offentliga nöjeslivet, som uppdragits åt 1939 års ungdomsvårdskommitté, har alltsedan december 1941 fortgått i full utsträckning.

34. den 5 juni 1937, i anledning av väckta motioner angående utredning av frågan om ersättning av statsverket till den, som lidit skada till följd av felskrivning i fastighetsbok m. m. (425.)

Angående tidigare vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 308. Den åt tillkallad sakkunnig anförtrodda utredningen om det allmännas ansvar för skada, som uppkommit genom fel eller försummelse av tjänsteman, vilar tills vidare.

35. den 8 juni 1937, i anledning av väckt motion om inrättande av ett centralt organ för planmässig organisation av de statliga och statsunderstödda anstalterna för asociala individer. (434.)

Angående vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1939 sid. 302 punkten 71 och 1940 sid. 308.

36. den 5 mars 1938, i anledning av väckta motioner om viss ändring i bestämmelserna om sättet för val av förstakammarledamöter i stad, som utgör egen valkrets. (83.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

37. den 12 mars 1938, i anledning av väckta motioner angående ändringar av 17 kap. 4 § handelsbalken m. m. (96.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 16.)

38. den 18 mars 1938, med hemställan om utredning angående en departementalreform. (112.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1940 sid. 308. 1941 sid. 231 och 1942 sid. 256. Sakkunnigutredningen (st. off. utr. 1939:44) angående statsdepartementens organisation och därmed sammanhängande frågor är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

39. den 5 april 1938, i anledning av väckt motion om ändring av 55 § lagen den 12 maj 1917 om expropriation. (167.)

Angående tidigare vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1939 sid. 223. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

40. den 6 maj 1938, i anledning av väckt motion angående revision av lagstiftningen om delning av jord å landet. (234.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1940 sid. 309 och 1941 sid. 231. Det åt fastighetsbildnings-sakkunniga jämlikt Kungl. Maj:ts be- myndigande den 9 juni 1939 givna utredningsuppdraget pågår. (Jfr ärendena under punkterna 10, 22 och 25 här ovan.)

41. den 20 maj 1938, i anledning av väckt motion angående de inom statskyrkans ram existerande fria evangeliska samfundens rättsliga ställning, m. m. (300.)

Angående tidigare vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1939 sid. 224. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

42. den 25 maj 1938, angående beredande av möjlighet för svenska medborgare av judisk börd att utträda ur mosaisk församling utan att inträda i svenska kyrkan. (323.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

43. den 1 juni 1938, i anledning av väckta motioner om förstärkt grundlagsskydd för vissa fundamentala principer för det nuvarande samhället. (362.)
 Angående tidigare vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 309. Efter det tillkallade sakkunniga avgivit betänkande med förslag till ändrad lydelse av § 16 regeringsformen (st. off. utr. 1941:20), är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
44. den 1 mars 1939, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande ersättning till rättegångsbiträde i fri rättegång. (67.)
 Angående vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1942 sid. 257. De jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 december 1941 tillkallade sakkunniga för översyn av lagstiftningen om fri rättegång hava den 21 november 1942 avgivit betänkande med förslag rörande fri rättegång (st. off. utr. 1942:50).
45. samma dag, i anledning av väckta motioner angående revision av lagstiftningen om kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag. (68.)
 Angående tidigare vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 233. Den ifrågasatta sakkunnigutredningen har icke påbörjats, varför ärendet vilar tillsvidare.
46. den 29 april 1939, i anledning av riksdagens år 1938 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1937—30 juni 1938. (219.)
 Angående vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 234.
47. den 13 maj 1939, i anledning av väckt motion angående införande av möjlighet att inskriva gruvrätt i protokoll, fört av inskrivningsdomare, och därefter inteckna samma rätt. (262.)
 Angående tidigare vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 234.
48. samma dag, i anledning av väckta motioner angående beredande av effektivare skydd för svensk konstslöjd. (263.)
 Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
49. samma dag, i anledning av väckta motioner om åstadkommande av dels vissa ändringar i organisationen för behandling av utlänningsärenden, dels ock en ny invandringslag. (264.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 235. I proposition till 1942 års riksdag (nr 303) framlade Kungl. Maj:t *dels* förslag till lag om fortsatt giltighet t. o. m. den 31 december 1945 av utlänningslagen, *dels ock* förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen i fråga, vilka ändringar dock icke avsågo att åstadkomma en utlänningslagstiftning av varaktig karaktär utan endast de jämkningar i gällande rätt, som på grund av rådande förhållanden syntes påkallade och som syntes böra vidtagas i samband med en förlängning av utlänningslagens giltighetstid. Sedan riksdagen antagit de framlagda lagförslagen, med ändring i fråga om tiden för ikraftträdandet av ändringarna, hava lagar utfärdats den 18 juli 1942 (sv. f. nr 668 och 669). (Jfr ärendet under punkten 57 i bilaga II.) Den utredning, som uppdragits åt de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 juni 1939 tillkallade sakkunniga, vilar tillsvidare.

50. den 3 juni 1939, i anledning av väckt motion om utslutande ur vissa kommunallagar m. fl. författningar av bestämmelserna om obligatorisk uppläsning av kungörelse om stämma och sammanträde m. m. (341.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1942 sid. 258. Ärendet är föremål för fortsatt utredning inom justitiedepartementet. (Jfr ärendet under punkten 19 här ovan.)

51. den 9 juni 1939, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om villkorlig dom m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (388.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 235. Såvitt angår riksdagens hemställan om en omläggning eller utvidgning efter vissa riktlinjer av rättsstatistiken rörande villkorligt dömda och andra grupper av brottslingar, är ärendet, efter det statistiska centralbyrån avgivit utlåtande i frågan, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

52. den 15 maj 1940, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 kap. samt 9 kap. 7 § och 10 kap. 14 § strafflagen m. m. (248.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1941 sid. 167 och 168 samt 1942 sid. 259. Den återupptagna utredningen för revision av strafflagen för krigsmakten pågår.

53. den 24 maj 1940, i anledning av väckt motion om lagstiftning angående servitutsrättens förhållande till stadsplanlagstiftningen. (269.)

Angående vidtagen åtgärd, se ämbetsberättelsen 1942 sid. 259. Ärendet har överlämnats till lagberedningen för att tagas i beaktande vid utarbetandet av ny jordabalk.

54. den 29 maj 1940, i anledning av väckta motioner angående det ekonomiska mellanhavandet mellan stad, som förenas med domsaga, och domsagens tingshusbyggnadsskyldiga. (317.)

Genom proposition till 1942 års riksdag (nr 304) har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen till antagande *dels* förslag till lag om bestridande av kostnaderna för domsagas kansli, *dels ock* förslag till lag angående ändrad lydelse av 3 och 5 §§ lagen den 17 juni 1932 (nr 263) om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende, syftande till, bl. a., att i 1932 års lag införa bestämmelser om skyldighet för stad att vid förening i judiciellt avseende med domsaga erlagga ersättning till tingslag för andel i befintligt tingshus och annan tingslagets egendom. Sedan riksdagen, med ändring i fråga om tiden för ikraftträdandet av ändringarna i 1932 års lag, antagit de av Kungl. Maj:t framlagda lagförslagen, hava lagar utfärdats den 18 juli 1942 (sv. f. nr 658 och 659). (Jfr ärendet under punkten 59 i bilaga II.) Ärendet är därmed slutbehandlat.

55. den 7 juni 1940, i anledning av väckta motioner angående tiden för ikraftträdandet av 1939 års lagstiftning om villkorlig dom m. m. (347.)

Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen till 1942 års riksdag, II huvudtiteln under E. Fångvården m. m., punkt 9, framlagt förslag om uppbyggande inom gällande lags ram av en skyddskonsulentorganisation av mindre omfattning såsom ett första steg mot förverkligandet av den mera omfattande organisation, som erfordras för att 1939 års lag skall kunna träda i tillämpning. Till följd härav har Kungl. Maj:t därjämte hemställt om beviljande av erforderligt anslag för bestridande av de med den föreslagna skyddskonsulentorganisationen förenade

utgifterna. Sedan riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts framställning, har Kungl. Maj:t ställt de av riksdagen anvisade anslagen till vederbörandes förfogande. (Jfr ärendet under punkten 3 i bilaga II.)

56. den 14 juni 1940, i anledning av riksdagens år 1939 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1938—30 juni 1939 m. m. (388.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1941 sid. 169 och 1942 sid. 259. Med anledning av den under punkten 7 i skrivelsen upptagna frågan har Kungl. Maj:t i proposition till 1942 års riksdag (nr 37) framlagt förslag till lag om preskription av rätt till medel, som innestå hos offentlig myndighet. Sedan riksdagen antagit det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget, har lag i ämnet utfärdats den 29 maj 1942 (sv. f. nr 263). (Jfr ärendet under punkten 26 i bilaga II.) Den under punkten 3 upptagna frågan är, efter det ett flertal myndigheter och sammanslutningar avgivit infordrade yttranden över en memoria i ämnet, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

57. den 3 april 1941, i anledning av väckta motioner om ändring i 39 a § lagen den 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar. (153.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1942 sid. 194. I proposition till 1942 års riksdag (nr 127) har Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 55 s. 1) om ekonomiska föreningar. Sedan riksdagen antagit det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget, har lag i ämnet utfärdats den 29 maj 1942 (sv. f. nr 264). (Jfr ärendet under punkten 29 i bilaga II.) Ärendet är därmed slutbehandlat.

58. den 30 maj 1941, i anledning av väckta motioner om sänkning av rösträttsåldern vid politiska och kommunala val. (261.)

Angående vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1942 sid. 195.

59. den 27 juni 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till uppförande av en hovrättsbyggnad i Göteborg. (429.)

I proposition till 1942 års riksdag (nr 251) anhöll Kungl. Maj:t om riksdagens medgivande till att medel ur det under riksstatens femte huvudtitel uppförda reservationsanslaget till Åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. finge tagas i anspråk för den beslutade hovrättsbyggnadens i Göteborg förseende med granitbeklädning för en viss, beräknad kostnad. Sedan riksdagen lämnat det begärda medgivandet, hava föreskrifter meddelats byggnadsstyrelsen. (Jfr ärendet under punkten 40 i bilaga II.) Ärendet är därmed slutbehandlat.

Av dessa ärenden äro alltså de under 3, 8, 54, 57 och 59 omförmälda av Kungl. Maj:t inom justitiedepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

2. Försvarsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 30 maj 1929, i anledning av väckta motioner angående Stockholms flottstations förflyttning från huvudstaden m. m. (234.)

Kungl. Maj:t har den 24 mars 1938 uppdragit åt chefen för marinen att i samråd med chefen för försvarsstaben och chefen för marinförvaltningen verkställa viss utredning rörande plats i Stockholms skärgård för förläggning av Stockholms

örlogsstation och örlogsvarv samt att avgiva förslag i ämnet. Chefen för marinen har den 24 januari 1939 avgivit utredning och förslag i ämnet. Ärendet vilar tillsvidare.

2. den 16 juni 1936, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 225 angående försvarsväsendets ordnande, nr 226 med förslag till värnpliktslag och nr 227 med förslag till lag om tillägg till lagen den 9 april 1926 (nr 66) angående anskaffande av fartyg för krigsmaktens ställande på krigsfof (fartygsuttagningslagen), ävensom i anledning av de inom riksdagens kamrar väckta motioner i dithörande ämnen. (327.)

Angående tidigare viddagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1941 sid. 234. Sedan yttranden över det av särskilt tillkallade utredningsmän den 21 december 1939 avgivna betänkandet med utredning och förslag angående rekryteringen av försvarsväsendets officerskårer m. m. (st. off. utr. 1939:43) inkommit från olika myndigheter, har ärendet upptagits i propositionen nr 210 till 1942 års riksdag och är därmed slutbehandlat.

3. den 21 april 1939, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anslag till nybyggnad för de militära högskolorna. (175.)

Anmäld den 5 maj 1939, därvid uppdrogs åt byggnadsstyrelsen att uppgöra och inkomma med definitiv byggnadsplan för den för de militära högskolorna avsedda nybyggnaden. Kungl. Maj:t, som den 30 juni 1939 godkänt av byggnadsstyrelsen ingivna ritningar till ifrågavarande nybyggnad, att i huvudsak läggas till grund för uppförande å angiven plats av berörda nybyggnad, föreskrev den 30 december 1939 i anslutning till vad som förordats i propositionen nr 79 till 1939 års urtima riksdag, att arbetet med iordningställande av huvudritningar och entreprenadritningar jämte tillhörande handlingar för nybyggnaden skulle fortgå samt att de egentliga byggnadsarbetena icke finge påbörjas, förrän Kungl. Maj:t därtill lämnat tillstånd. Sedan frågan upptagits på nytt i propositionen nr 270 till 1942 års riksdag, har riksdagen i skrivelse den 19 juni 1942 (nr 376) yttrat sig i ämnet. Ang. ärendets vidare behandling, se punkten 32 i bilaga II.

4. den 31 maj 1939, i anledning av väckta motioner om utökning av musik-kårerna vid vissa regementen. (319.)

Anmäld den 15 juni 1939, därvid uppdragits åt chefen för armén att inkomma med utredning rörande den i skrivelsen väckta frågan. Sedan dylik utredning influtit i 1941 års försvarsutrednings den 12 januari 1942 avlämnade betänkande, har ärendet upptagits i propositionen nr 210 till 1942 års riksdag och är därmed slutbehandlat.

5. den 19 december 1940, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa byggnadsarbeten vid försvarsväsendet. (97.)

Anmäld den 20 december 1940 och slutbehandlad beträffande vissa punkter. Samma dag uppdrogs åt vederbörande förvaltningsmyndigheter att inkomma med förslag angående användningen av i återstående 28 punkter omförmälda reservationsanslag. Ärendet är slutbehandlat.

6. den 12 mars 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond. (80.)

Anmäld den 14 mars 1941 och slutbehandlad beträffande vissa punkter. Samma dag uppdrogs åt arméförvaltningens fortifikationsstyrelse, marinförvaltningen,

flygförvaltningen samt statens ammunitionsnämnd att inkomma med förslag angående användningen av i återstående punkter omförmälda reservationsanslag. Ärendet är slutbehandlat.

7. den 10 juni 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 dels under fjärde huvudtiteln, dels ock till kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond. (303.)

Anmäld den 13 juni 1941 och slutbehandlad beträffande vissa punkter. Samma dag uppdrogs åt marinförvaltningen att inkomma med förslag angående användningen av i återstående punkt omförmäلت reservationsanslag. Ärendet är slutbehandlat.

8. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond. (304.)

Anmäld den 28 juni 1941, därvid Kungl. Maj:t dels bemyndigade försvarsväsendets verkstadsnämnd att utlämna vissa ränte- och amorteringsfria lån för underlättande av uppförandet av högst 30 för personalen vid centrala torpedverkstaden avsedda egnahem, dels ock uppdrog åt nämnden att uppgöra och inkomma med förslag till närmare föreskrifter rörande förvaltningen av utlämnade lån. Dylikt förslag har den 18 oktober 1941 inkommit. Sedan Kungl. Maj:t i anledning härav meddelat föreskrifter rörande förvaltningen av ifrågavarande lån, är ärendet numera slutbehandlat.

9. den 21 juni 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående egnahemsbebyggelse för personal vid centrala torpedverkstaden. (392.)

Anmäld den 28 juni 1941, därvid Kungl. Maj:t dels bemyndigade försvarsväsendets verkstadsnämnd att utlämna vissa ränte- och amorteringsfria lån för underlättande av uppförandet av högst 30 för personalen vid centrala torpedverkstaden avsedda egnahem, dels ock uppdrog åt nämnden att uppgöra och inkomma med förslag till närmare föreskrifter rörande förvaltningen av utlämnade lån. Dylikt förslag har den 18 oktober 1941 inkommit. Sedan Kungl. Maj:t i anledning härav meddelat föreskrifter rörande förvaltningen av ifrågavarande lån, är ärendet numera slutbehandlat.

10. den 26 juni 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41. (360.)

Anmäld den 28 juni 1941 och slutbehandlad beträffande vissa punkter. Samma dag uppdrogs åt arméförvaltningens fortifikationsstyrelse och marinförvaltningen att inkomma med förslag angående användningen av i återstående punkter omförmälda reservationsanslag. Ärendet är slutbehandlat.

11. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond och i fonden för förlag till statsverket. (364.)

Anmäld den 28 juni 1941 och slutbehandlad beträffande vissa punkter. Samma dag uppdrogs åt arméförvaltningens fortifikationsstyrelse att inkomma med förslag angående användningen av i återstående punkter omförmälda reservationsanslag. Ärendet är slutbehandlat.

12. den 26 november 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde. (486.)

Anmäld den 28 november 1941 och slutbehandlad beträffande vissa punkter. Samma dag uppdrogs åt flygförvaltningen att inkomma med förslag angående användningen av i återstående punkt omförmäلت reservationsanslag. Ärendet är slutbehandlat.

13. den 10 december 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 gjorda framställningar om anslag till modernisering av Sverige-skeppen m. m. (492.)

Anmäld den 19 december 1941 och slutbehandlad beträffande vissa punkter. Samma dag uppdrogs åt chefen för försvarsstaben att inkomma med förslag angående användningen av i återstående punkt omförmält reservationsanslag. Ärendet är slutbehandlat.

14. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 till anskaffning av tygmateriel m. m. (493.)

Anmäld den 19 december 1941 och slutbehandlad beträffande vissa punkter. Samma dag uppdrogs åt marinförvaltningen och flygförvaltningen att inkomma med förslag angående användningen av i återstående punkter omförmälda reservationsanslag. Ärendet är slutbehandlat.

15. den 19 december 1941, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till värnpliktslag, dels ock i ämnet väckta motioner. (507.)

Anmäld den 30 december 1941, därvid författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 967—970). Samma dag uppdrogs åt chefen för armén att verkställa av riksdagen ifrågasatt utredning angående gränsdragningen mellan värnpliktiga specialister och övriga värnpliktiga samt beträffande tjänstgöringstidens förläggning inom dessa kategorier. Sedan dylik utredning numera inkommit, är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

16. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 till nybyggnader för sjökrigsskolan. (509.)

Anmäld den 30 december 1941, därvid uppdrogs åt marinförvaltningen att inkomma med ritningar till ifrågavarande byggnader och anläggningar. Ärendet är slutbehandlat.

17. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 till ersättningsbyggnad av jagare. (510.)

Anmäld den 30 december 1941, därvid uppdrogs åt marinförvaltningen dels att föranstalta om nybyggnad av två jagare, dels ock att inkomma med utredning angående möjligheterna att iståndsätta numera bärgade jagaren Göteborg. Ärendet är numera slutbehandlat.

18. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslagsäskanden för försvarsändamål å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42. (512.)

Anmäld den 30 december 1941 och slutbehandlad beträffande vissa punkter. Samma dag uppdrogs åt arméförvaltningens fortifikationsstyrelse, marinförvaltningen och egnahemsstyrelsen att inkomma med förslag angående användningen av i återstående punkter omförmälda reservationsanslag. Ärendet är slutbehandlat.

Av dessa ärenden äro alltså de under 2—14 och 16—18 omförmälda av Kungl. Maj:t inom försvarsdepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

3. Socialdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 11 maj 1907, angående ordnandet av apoteksväsendet efter utgången av år 1920. (135.)

Angående tidigare viddtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 312 med hänvisning. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

2. den 15 juni 1921, i anledning av väckta motioner angående lagstiftning till förebyggande av samhällsfarliga arbetsinställelser m. m. (345.)

Den 22 juni 1928 hava utfärdats lagar om kollektivavtal och om arbetsdomstol. I vad angår anordningar ägnade att förekomma arbetsinställelser i tvister, däri staten eller kommun är part, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning (se vidare ämbetsberättelsen 1933 sid. 274). (Jfr ärendena under punkterna 6, 20 och 26.)

3. den 17 april 1923, i fråga om beredande av arbete åt tuberkulossjuka konvalescenter. (67.)

Medicinalstyrelsen har den 8 juni 1923 anbefallts inkomma med utredning och förslag i frågan. Sedan detta uppdrag fullgjorts, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 46.)

4. den 3 juni 1924, angående åtgärder för hävande av pantlånerörelsens sociala nackdelar. (242.)

Sedan socialstyrelsen efter inhämtande av yttranden från vederbörande myndigheter och korporationer år 1930 inkommit med anbefalld utredning i ämnet, har Kungl. Maj:t genom beslut den 29 oktober 1937 anbefallt styrelsen att, i den mån så kunde finnas erforderligt på grund av ändrade förhållanden, verkställa förnyad utredning i frågan och inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Detta uppdrag har ännu icke blivit fullgjort. (Jfr ärendet under punkten 36.)

5. den 27 maj 1925, i anledning av väckt motion om viss ändring i lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område. (228.)

Skrivelsen, som den 19 november 1937 överlämnats från justitiedepartementet, har överlämnats till de sakkunniga, vilka av chefen för socialdepartementet den 3 december 1937 tillkallats att inom departementet biträda med utredning rörande behovet av allmänna samlingslokaler samt dess tillgodoseende genom medverkan av stat och kommun m. m., för att tagas i övervägande vid fullgörande av detta uppdrag. Sedan de sakkunniga den 8 november 1939 avgivit betänkande i ämnet och detta varit föremål för remissbehandling, har Kungl. Maj:t för 1942 års riksdag framlagt proposition (nr 162) angående ändring i vissa delar av lagen den 12 maj 1917 om expropriation. Härmed är ärendet slutbehandlat.

6. den 30 april 1926, i anledning av väckta motioner om lagstiftning angående obligatorisk skiljedom i vissa arbetstvister m. m. (167.)

Ärendet, som avgjorts beträffande frågor om kollektivavtal och arbetsdomstol, är i övrigt beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendena under punkterna 2, 20 och 26.)

7. den 8 juni 1927, i anledning av väckta motioner om åvägabringande av utredning och förslag rörande statsbidrag till bestridande av kostnaderna för den allmänna sjukvården i riket. (318.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 313 med hänvisning. Den 17 oktober 1941 har departementschefen, jämlikt Kungl. Maj:ts samma dag givna bemyndigande, tillkallat sakkunniga med uppdrag att inom departementet biträda med fortsatt utredning av frågan om reumatikervårdens utbyggande och vidtagande i övrigt av åtgärder för de reumatiska sjukdomarnas bekämpande (1941 års reumatikervårdssakkunniga). Av de sakkunniga avgivet förslag till reumatikervårdens ordnande, varöver medicinalstyrelsen utlätit sig, är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. De sakkunnigas arbete fortgår. (Jfr ärendet under punkten 83.) Även i viss annan del är ärendet alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

8. den 16 maj 1928, i anledning av väckta motioner om åvägabringande av utredning och förslag rörande utbyggande av den frivilliga försäkringen enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete. (205.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1936 sid. 333 med hänvisning. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

9. den 25 maj 1928, angående hotell- och restaurangpersonalens samt badhuspersonalens anställningsförhållanden m. m. (243.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 313. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 40.)

10. den 2 maj 1930, i anledning av riksdagens år 1929 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1928—30 juni 1929. (175.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 313—314. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 18.)

11. den 13 mars 1931, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande rörande vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1930 fattade beslut, dels ock i ämnet väckta motioner. (70.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1935 sid. 391. I fråga om arbetstidsförhållandena beträffande butikspersonalen och övriga denna personal närstående anställda har Kungl. Maj:t för 1939 års lagtima riksdag framlagt proposition med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m., vilket förslag i huvudsak av riksdagen godkänts. Författningar i ämnet hava därefter utfärdats av Kungl. Maj:t den 22 juni 1939 (sv. f. nr 287—289). Då dessa författningars giltighetstid utgick den 31 december 1942, hava de ersatts med författningar den 18 juli 1942 (sv. f. nr 652—654). Vad angår sjukhus- och sinnessjukhuspersonalens arbetstidsförhållanden, se ämbetsberättelsen 1939 sid. 291.

12. den 20 maj 1931, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd, dels ock i ämnet väckta motioner. (238.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 314 med hänvisning. Jämlikt Kungl. Maj:ts den 30 juni 1938 givna bemyndigande har departementschefen vidare tillkallat sakkunniga för att inom departementet verkställa en översyn av den svenska arbetarskyddslagstiftningen (1938 års arbetar-

skyddskommitté). Kommitténs arbete har viss tid varit vilande men därefter åter upptagits.

13. den 13 juni 1932, i anledning av väckta motioner angående skogsbygdens arbetslöshets- och försörjningsproblem. (375.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 315. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

14. den 9 februari 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhängan om riksdagens yttrande rörande vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1932 fattade beslut. (19.)

Anmäld den 21 april 1933. I anslutning till det av arbetskonferensen antagna förslaget till konvention angående skydd mot olycksfall för arbetare, sysselsatta med lastning eller lossning av fartyg, hava författningar utfärdats den 8 oktober 1937 (sv. f. nr 813—816). Beträffande förslag till konvention angående minimiålder för barns användande till icke industriellt arbete jämte en rekommendation i ämnet har socialstyrelsen inkommit med anbefalld utredning rörande lämpligheten av ändringar i eller tillägg till 1897 års förordning angående barns användande vid offentliga förevisningar och 1926 års lag angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning. Genom beslut den 8 juli 1938 har föreskrivits, att handlingarna i sistnämnda del av ärendet skulle överlämnas till de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1938 utsedda sakkunniga för verkställande av en översyn av den svenska arbetarskyddslagstiftningen (1938 års arbetarskyddskommitté) för att tagas i övervägande vid fullgörandet av kommitténs uppdrag. Kommitténs arbete har viss tid varit vilande men därefter åter upptagits.

15. den 21 juni 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionerna nr 211, 212 och 216 gjorda framställningar angående anslag till arbeten till motverkande av arbetslösheten samt till bekämpande av arbetslösheten jämte i dessa ämnen väckta motioner. (356.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 315 med hänvisning. I skrivelsen ej slutbehandlade spørsmål äro föremål för socialvårds-kommitténs överväganden. (Jfr ärendet under punkten 16.)

16. den 4 maj 1934, i anledning av väckta motioner angående vissa ändringar i lagen om fattigvården. (224.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 316. Den 17 december 1937 har Kungl. Maj:t bemyndigat chefen för socialdepartementet att utse en kommitté med uppdrag att verkställa en översyn av den svenska socialvården och framlägga de förslag, vartill denna översyn föranleder. Kommitténs arbete pågår. (Jfr ärendena under punkterna 15, 29, 54, 67, 68, 70 och 72.)

17. den 1 juni 1934, i anledning av väckta motioner angående valbarhetsvillkor för beklädande av poster i kommunala nämnder och styrelser. (292.)

Ärendet, som i vissa delar avgjorts, är i övrigt beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Den 26 september 1941 har departementschefen, jämlikt Kungl. Maj:ts samma dag givna bemyndigande, tillkallat sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning av frågan om mildring eller upphävande av de åren 1935 och 1936 beslutade skärpningarna av utskyldsstrecket som valbarhets- och behörighetsvillkor för vissa kommunala förtroendeuppdrag ävensom framlägga de förslag, till vilka denna utredning kunde föranleda. (Jfr ärendena under punkterna 23, 28 och 87.)

18. den 5 juni 1934, i anledning av riksdagens år 1933 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1932—30 juni 1933. (307.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 316. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 10.)

19. den 11 juni 1934, i anledning av väckta motioner om utredning och förslag angående förhållandena inom byggnadsindustrien. (372.)

Sedan skrivelsen anmälts den 28 september 1934, har chefen för socialdepartementet jämlikt bemyndigande samma dag tillkallat sakkunniga — 1934 års byggnadsindustrisakkunniga — för att inom departementet biträda med utredning i frågan. Detta uppdrag har numera slutförts genom avgivande av betänkanden i ämnet. Efter hörande av vissa myndigheter och sammanslutningar hänköts ärendet i vad avser fardagsfrågan till justitiedepartementet för beaktande vid avgivandet till 1939 års lagtima riksdag av förslag till lag angående ändring i vissa delar av nyttjanderättslagen m. m. Den 9 augusti 1940 förordnade Kungl. Maj:t, att förenämnda sakkunnigas betänkanden jämte däröver avgivna yttranden med flera handlingar skulle överlämnas till de den 1 augusti 1940 tillkallade sakkunniga för undersökning angående nuvarande byggnadskostnader m. m. för att beakta vid fullgörande av sistnämnda sakkunnigas uppdrag. Detsamma har fullgjorts genom överlämnande den 29 januari 1941 av betänkande med utredning angående byggnadskostnaderna (st. off. utr. 1941:4), varefter Kungl. Maj:t den 9 maj 1941 avlätit proposition nr 251, angående åtgärder för främjande av ökad bostadsproduktion m. m., vilken proposition i huvudsak bifallits av riksdagen. Ärendet är i de delar, som ej behandlats i nämnda proposition, beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 74.)

20. samma dag, i anledning av väckta motioner angående lagstiftning till arbetsfredens bevarande m. m. (373.)

Anmäld den 31 december 1934, därvid beslöts tillkallandet av särskilda sakkunniga för utredning av i skrivelsen omförmälda och vissa andra därmed sammanhängande spørsmål. De sakkunniga hava den 9 december 1935 avgivit betänkande om folkförsörjning och arbetsfred. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendena under punkterna 2, 6 och 26.)

21. den 14 juni 1934, i anledning av väckta motioner angående åtgärder till förhindrande av fackliga eller andra yrkesorganisationers kollektiva anslutning till visst politiskt parti. (410.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

22. den 30 april 1935, i anledning av väckta motioner angående undersökning av vårt lands befolkningsfråga m. m. (181.)

Sedan skrivelsen anmälts den 17 maj 1935, har chefen för socialdepartementet, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, den 22 i samma månad tillsatt en kommission för undersökning av vårt lands befolkningsfråga. Vissa avsnitt av kommissionens sedermera framlagda förslag hava lagts till grund för propositioner till riksdagen. (Se ämbetsberättelsen 1940 sid. 317.) Förslagen i övrigt äro föremål för granskning av de enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 september 1941 tillkallade sakkunniga (1941 års befolkningsutredning). (Jfr ärendet under punkten 73.)

23. den 25 maj 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om kommunalstyrelse i Stockholm ävensom i anledning av propositionen väckta motioner. (237.)

Anmäld den 15 juni 1935, därvid lag i ämnet utfärdades (sv. f. nr 337). Kungl. Maj:t har därefter den 9 januari 1936 till riksdagen avlåtit proposition (nr 12) med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunala vallagen, vilken proposition av riksdagen bifallits. Författningar i ämnet utfärdade (sv. f. nr 76 och 77). Frågan om fullgjord skattebetalning såsom villkor för valbarhet och behörighet till kommunala förtroendeuppdrag har delvis avgjorts genom utfärdande av lagar i ämnet (se under punkten 28). Den 26 september 1941 har departementschefen, jämlikt Kungl. Maj:ts samma dag givna bemyndigande, tillkallat sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning av frågan om mildring eller upphävande av de åren 1935 och 1936 beslutade skärpningarna av utskyldsstrecket som valbarhets- och behörighetsvillkor för vissa kommunala förtroendeuppdrag, ävensom framlägga de förslag, till vilka denna utredning kunde föranleda. (Jfr ärendena under punkterna 17, 28 och 87.)

24. den 1 juni 1935, angående åtgärder för anläggning av badinrättningar på landsbygden. (268.)

Anmäld den 5 juli 1935, därvid medicinalstyrelsen anbefalldes att i samråd med pensionsstyrelsen och skolöverstyrelsen verkställa utredning och inkomma med förslag i ämnet. Sedan förslag inkommit den 30 oktober 1936, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

25. den 6 juni 1935, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 317. Ärendet är i viss del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

26. den 7 juni 1935, i anledning av väckta motioner angående lagstiftning till arbetsfredens främjande m. m. (300.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendena under punkterna 2, 6 och 20.)

27. den 28 februari 1936, i anledning av väckta motioner om beredande av rätt för municipalsamhälle att upprätta högre folkskola. (62.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

28. den 20 mars 1936, i anledning av väckta motioner om skärpning av utskyldsstrecket såsom villkor för valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag. (106.)

Anmäld den 30 juni 1936, därvid lagar utfärdades (sv. f. nr 428, 429 och 433). I vad angår av riksdagen begärd utredning beträffande frågan om införande i kommunallag av allmänna valbarhetsbestämmelser rörande kommunala uppdragshavare är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Den 26 september 1941 har departementschefen, jämlikt Kungl. Maj:ts samma dag givna bemyndigande, tillkallat sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning av frågan om mildring eller upphävande av de åren 1935 och 1936 beslutade skärpningarna av utskyldsstrecket som valbarhets- och behörighetsvillkor för vissa kommunala förtroendeuppdrag ävensom framlägga de förslag, till vilka denna utredning kunde föranleda. (Jfr ärendena under punkterna 17, 23 och 87.)

29. den 25 april 1936, i anledning av väckta motioner angående vissa ändringar i fattigvårdslagen m. m. (185.)
Ärendet är föremål för övervägande inom socialvårdskommittén. (Jfr ärendet under punkten 16.)

30. den 2 maj 1936, i anledning av väckt motion om utvidgning av rätten att erhålla lindring i de mindre bemedlades kostnader för vård av sinnessjuka, sinnesslöa och fallandesjuka. (202.)
Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 318. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

31. den 5 maj 1936, i anledning av väckta motioner om ändrade grunder för statsbidrag till avlöning av vissa befattningshavare vid polisväsendet. (209.)
Anmäld den 10 juli 1936, därvid dels samtliga länsstyrelser anbefalldes, dels ock vissa organisationer bereddes tillfälle att avgiva yttranden över skrivelsen. Sådana yttranden hava därefter inkommit. Genom beslut den 25 november 1938 har Kungl. Maj:t bemyndigat departementschefen att utse en kommitté för utredning av frågan om polisväsendets förstatligande m. m. I samband därmed att denna kommitté den 8 december 1938 blivit utsedd har skrivelsen överlämnats till kommittén för att av densamma tagas i övervägande vid fullgörandet av dess uppdrag. Kommitténs arbete pågår. (Jfr ärendena under punkterna 62 och 63.)

32. den 20 maj 1936, i anledning av väckta motioner angående en utvidgad livsmedelslagstiftning. (243.)
Angående vissa av livsmedelslagstiftningssakkunniga avgivna förslag samt i anledning därav vidtagna åtgärder i ämnet, se ämbetsberättelserna 1940 sid. 319 och 1941 sid. 241. Följande av de sakkunniga avlämnade delförslag hava under år 1941 slutbehandlats:

1) betänkandet med förslag till lagstiftning om vitaminiserade livsmedel (proposition nr 90 till 1941 års riksdag, förordning den 23 maj 1941 (nr 268) om framställning och införsel av vitaminiserade livsmedel);

2) betänkandet angående kontroll å handeln med ost m. m. (kungörelse den 22 augusti 1941 (nr 699) angående ändrad lydelse av 3 och 7 §§ kungörelsen den 1 november 1940 (nr 904) med särskilda bestämmelser angående tillverkning av och handel med ost);

3) betänkandet med förslag till förordning om ändrad lydelse av förordningen angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen (proposition nr 119 till 1941 års riksdag; förordning den 16 maj 1941 (nr 280) om ändrad lydelse av § 1 förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen).

De sakkunnigas arbete har slutförts genom framläggande den 4 juli 1941 av betänkande med förslag till livsmedelsstadga m. m. (st. off. utr. 1941:22). De i betänkandet framlagda förslagen äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

33. den 23 maj 1936, angående åtgärder till åstadkommande av utsträckt användning av vatten- och sanitetsledningar på landsbygden. (244.)
Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 319. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

34. samma dag, angående underlättande och tryggande av möjligheten för den icke jordägande befolkningen att idka friluftsliv. (246.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1941 sid. 242. Fritidsutredningen har avgivit betänkanden dels den 28 november 1938 med förslag angående regleringen av strandbebyggelsen m. m., dels den 31 maj 1940 med utredning och förslag angående inrättande av fritidsreservat för städernas och de tätbebyggda samhällenas befolkning, dels ock den 26 februari 1942 med utredning och förslag angående semester för husmödrar. Sistnämnda båda betänkanden äro efter avslutad remissbehandling föremål för Kungl. Maj:ts övervägande. (Jfr ärendena under punkterna 42, 49 och 53.)

35. samma dag, angående åtgärder för utrotande av väggohyran i hela landet. (264.)

Anmäld den 10 juli 1936, därvid medicinalstyrelsen anbefalldes att i samråd med socialstyrelsen efter verkställande av erforderlig utredning inkomma med förslag i ämnet. Sedan medicinalstyrelsen den 18 maj 1937 inkommit med viss framställning, har Kungl. Maj:t den 15 september 1939 anbefallt statens institut för folkhälsan att verkställa fortsatt utredning rörande de olika medel, som kunna komma till användning vid bekämpande av väggohyra. Uppdraget har fullgjorts genom överlämnande den 13 januari 1941 av ett av medicinalstyrelsen och institutet gemensamt avgivet betänkande rörande bekämpande av väggohyra (st. off. utr. 1941: 15). Ärendet är därefter beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

36. den 5 juni 1936, angående reformering av pantlånerörelsen. (275.)

Jfr ärendet under punkten 4.

37. den 18 juni 1936, i anledning av väckta motioner angående offentliga nöjeställningar m. m. (353.)

Anmäld den 11 november 1938, därvid Kungl. Maj:t uppdrog åt landshövdingen Arvid Lidén att såsom sakkunnig inom socialdepartementet företaga en översyn av bestämmelserna i ordningsstadgan för rikets städer och därmed sammanhörande författningar samt verkställa därav föranledd utredning ävensom avgiva förslag till erforderliga författningsbestämmelser. Utredningsarbetet vilar tills vidare. (Jfr ärendet under punkten 64.)

38. den 27 juni 1936, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förenings- och förhandlingsrätt m. m., dels ock väckta motioner angående lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. (418.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 320. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

39. samma dag, i anledning av väckta motioner angående lagstiftning om arbetsavtal m. m. (421.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 320. Vidkommande den fortsatta utredningen rörande frågan om lagstiftning om arbetsavtal är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

40. den 6 mars 1937, i anledning av väckt motion om viss ändring i 1 § i lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning. (54.)

Anmäld den 18 juni 1937, därvid socialstyrelsen anbefalldes att verkställa utredning samt inkomma med förslag i ämnet. Detta uppdrag har ännu icke fullgjorts. (Jfr ärendet under punkten 9.)

41. den 9 mars 1937, angående utredning om rening och desinficering av vissa för sängkläder m. m. avsedda råvaror. (63.)

Anmäld den 19 mars 1937, därvid medicinalstyrelsen anbefalldes att i samråd med socialstyrelsen och kommerskollegium verkställa den av riksdagen begärda utredningen samt inkomma med det förslag i ämnet, vartill utredningen kunde föranleda. Detta uppdrag har ännu icke fullgjorts.

42. samma dag, i anledning av väckta motioner om vissa ändringar i lagen den 12 maj 1917 om expropriation. (65.)

Anmäld den 29 oktober 1937, därvid beslöts, att skrivelsen i vad anginge fråga om rätt att exproprieras mark för kommunala friluftsbad skulle överlämnas till fritidsutredningen (jfr ärendet under punkten 34) för att tagas i övervägande vid fullgörandet av dess uppdrag. Frågan har behandlats i utredningens den 31 maj 1940 avgivna betänkande med utredning och förslag angående inrättande av fritidsreservat för städernas och de tätbebyggda samhällenas befolkning, vilket betänkande efter avslutad remissbehandling är föremål för Kungl. Maj:ts övervägande.

43. den 17 mars 1937, i anledning av vissa i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1937/38 under riksstatsens femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet. (5.)

Anmäld den 23 april 1937. Beträffande i skrivelsen under punkterna 78 respektive 115 gjorda uttalanden angående utredning om ändrade grunder för statsbidrag dels till sinnesslö- och epileptikeranstalter, dels ock till lindring av mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader har medicinalstyrelsen — till åtydnad av Kungl. Maj:ts den 23 april 1937 meddelade uppdrag — den 27 augusti respektive den 15 september 1937 inkommit med förslag därutinnan. Frågan om grunderna för statsbidrag till lindring i sjukvårdskostnaderna för mindre bemedlade patienter å landsbygden är slutbehandlad genom utfärdandet av 1939 års kungörelse i ämnet (sv. f. nr 257). Vidkommande spørsmålet om ändrade grunder för sinnesslö- och epileptikeranstalter är ärendet alltså beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

44. den 16 april 1937, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 15, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 6, 7, 8, 13, 29 och 40 §§ lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering jämte i ämnet väckta motioner. (147.)

Anmäld den 23 april 1937, därvid lag i ämnet utfärdades (sv. f. nr 63). Därjämte anbefalldes pensionsstyrelsen att, i enlighet med riksdagens i skrivelsen gjorda anhållan, verkställa en allsidig och förutsättningslös utredning, huruvida till blindhetsersättning berättigade personer genom ändringar i lagen om folkpensionering eller på annat sätt kunde beredas en förbättrad ekonomisk ställning, samt inkomma med förslag i ämnet. Sedan denna utredning den 23 december 1938 avgivits, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

45. den 28 april 1937, angående sättet för erläggande av vårdavgifter vid statens sinnessjukhus. (229.)

Den 2 juli 1937 anbefalldes socialstyrelsen och medicinalstyrelsen att i anledning av skrivelsen verkställa erforderlig utredning samt däröver avgiva utlåtande. Sedan utlåtanden inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

46. samma dag, angående yrkesutbildning av tuberkuloskonvalescenter i vissa fall. (230.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 3.)

47. den 8 maj 1937, i anledning av väckta motioner angående vissa ändringar i lagen om försäkring för olycksfall i arbete. (261.)

Anmäld den 11 juni 1937, därvid riksförsäkringsanstalten anbefalldes att verkställa den i skrivelsen begärda utredningen samt att inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Detta uppdrag har ännu icke fullgjorts. (Jfr ärendet under punkten 69.)

48. samma dag, i anledning av väckta motioner angående utredning av frågan om det kommunala revisionsväsendet. (266.)

Den 24 september 1937 hava vissa sammanslutningar lämnats tillfälle att avgiva yttrande över skrivelsen. Sedan yttranden inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

49. den 12 maj 1937, angående beredande av vila åt husmödrar på landsbygden. (270.)

Sedan skrivelsen den 28 maj 1937 anmäls i samband med tillkallandet av fritidsutredningen (jfr ärendet under punkten 34), överlämnades densamma den 9 september 1937 till nämnda utredning för att tagas i övervägande vid fullgörandet av det utredningen meddelade uppdraget. Fritidsutredningen avgav den 26 februari 1942 betänkande med utredning och förslag angående semester för husmödrar, vilket efter avslutad remissbehandling är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

50. samma dag, angående tillgodeende av behovet av allmänna samlingslokaler. (271.)

Anmäld den 19 november 1937, därvid chefen för socialdepartementet bemyndigades att utse sakkunniga att inom departementet biträda med utredning rörande behovet av allmänna samlingslokaler samt dess tillgodeende genom medverkan av stat och kommun jämte andra därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därefter den 3 december 1937 tillkallat ifrågavarande sakkunniga. Sedan de sakkunniga den 8 november 1939 avgivit betänkande i ämnet och detta varit föremål för remissbehandling, har Kungl. Maj:t för 1942 års riksdag framlagt proposition (nr 118) angående bidrag och lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler. Riksdagens härav föranledda skrivelse (nr 206) är anmäld och slutbehandlad, såvitt på socialdepartementets föredragning beror, den 11 december 1942. Ärendet är därmed slutbehandlat. (Jfr ärendena under punkten 89 i denna bilaga och under punkten 29 i bilaga II.)

51. den 26 maj 1937, angående de civila tjänsteläkarnas ställning i städer och stadsliknande samhällen. (339.)

Anmäld den 19 maj 1939, därvid chefen för socialdepartementet bemyndigades att utse sakkunniga för verkställande av ytterligare utredning rörande frågan om de civila tjänsteläkarnas ställning i städer med över 5,000 invånare. Utredningsarbetet vilar tillsvidare.

52. den 2 juni 1937, angående central bearbetning av de vid inskrivningsföretningarna inhämtade hygieniska uppgifterna. (340.)

Anmäld den 18 juni 1937, därvid statistiska centralbyrån anbefalldes att verkställa utredning och avgiva förslag i ämnet. Detta uppdrag har ännu icke fullgjorts.

53. samma dag, i anledning av väckt motion om anslag till bidrag för ordnande av semestermöjligheter åt vissa folkgrupper m. m. (385.)
Anmäld den 18 juni 1937, därvid de med stöd av Kungl. Maj:ts den 28 maj 1937 givna bemyndigande tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning rörande underlättande och tryggande av möjligheterna för den icke jordägande befolkningen att idka friluftsliv m. m. (fritidsutredningen) anbefalldes att vid fullgörande av sitt uppdrag beakta de i skrivelsen gjorda uttalandena. (Jfr ärendet under punkten 34.)
54. den 4 juni 1937, i anledning av väckta motioner angående översyn av bestämmelserna rörande samhällets hjälpverksamhet m. m. (403.)
I skrivelsen avhandlade spørsmål äro föremål för övervägande inom socialvårds-kommittén. (Jfr ärendet under punkten 16.)
55. den 5 juni 1937, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anslag till skyddsuppfostran m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (400.)
Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 323. Ärendet är i viss del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
56. den 21 februari 1938, i anledning av väckta motioner angående fördelning mellan landsting och fattigvårdssamhälle av den till vissa fattiga sennesjuka utgående folkpensionen. (44.)
Anmäld den 18 mars 1938, därvid beslöts, att skrivelsen skulle överlämnas till socialvårds-kommittén, som hade att verkställa den av riksdagen i ämnet begärda utredningen samt till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, vartill denna utredning kunde föranleda. Detta uppdrag har ännu icke slutförts.
57. den 18 mars 1938, i anledning av väckt motion angående rätten till uttågande av övertidsarbete enligt lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning. (108.)
Anmäld den 22 april 1938, därvid socialstyrelsen anbefalldes att verkställa den utredning, varom riksdagen i skrivelsen gjort framställning, samt att inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Detta uppdrag har ännu icke fullgjorts.
58. den 5 april 1938, i anledning av väckta motioner om beredande av representation åt de privatanställda i arbetsdomstolen m. m. (166.)
Anmäld den 8 juli 1938, därvid arbetsdomstolen, arbetsrådet och försäkringsrådet anbefalldes att avgiva utlåtande över skrivelsen. Utlåtanden hava ännu icke avlämnats av arbetsdomstolen och arbetsrådet.
59. den 18 maj 1938, angående yngre sjukhusläkares avlönings-, arbets- och bostadsförhållanden. (282.)
Anmäld den 31 augusti 1938, därvid chefen för socialdepartementet bemyndigades att tillkalla sakkunniga för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande ledningen av landstingens hälso- och sjukvårdsverksamhet ävensom rörande de yngre sjukhusläkarnas avlönings-, arbets- och bostadsförhållanden. Departementschefen har därefter den 20 september 1938 tillkallat ifrågakvarande sakkunniga (1938 års hälso- och sjukvårdssakkunniga), vilkas arbete beträffande sistnämnda del av uppdraget avslutats genom avgivande av betänkande i ämnet den 10 februari 1942. Betänkandet är efter remissbehandling beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

60. den 25 maj 1938, angående vissa ändringar i gällande vapenkungörelse. (326.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

61. samma dag, angående utredning om utlandssvenskarnas rättigheter och skyldigheter. (328.)

Anmäld den 8 juli 1938, därvid skrivelsen överlämnades till socialvårdskommittén. Sedan kommittén i skrivelse den 19 oktober 1938 anhållit att bliva befriad från detta uppdrag, har Kungl. Maj:t den 18 november 1938 anbefallt socialstyrelsen att verkställa den i skrivelsen begärda utredningen samt att inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Sedan socialstyrelsen den 30 september 1941 överlämnat utredning och förslag i ärendet (st. off. utr. 1941: 36), är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

62. samma dag, i anledning av väckta motioner angående polisväsendets förstatligande m. m. (330.)

Genom beslut den 25 november 1938 har Kungl. Maj:t bemyndigat departementschefen att utse en kommitté för utredning av frågan om polisväsendets förstatligande m. m. I samband därmed att denna kommitté den 8 december 1938 blivit utsedd har skrivelsen överlämnats till kommittén för att av densamma tagas i övervägande vid fullgörandet av dess uppdrag. (Jfr ärendena under punkterna 31 och 63.) Kommitténs arbete pågår.

63. den 27 maj 1938, i anledning av riksdagens år 1937 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning. (308.)

Beträffande den i skrivelsen under punkten 2:o gjorda anhållan, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder i syfte att åstadkomma en i möjligaste mån enhetlig tillämpning av bestämmelserna rörande ersättning till statsverket vid anlitan av statspolis, uppdrogs den 15 juli 1938 åt statspolisintendenten att verkställa erforderlig utredning i ämnet samt inkomma med förslag till de bestämmelser, till vilka utredningen kunde föranleda. Sedan sådant förslag inkommit samt utlåtanden däröver infordrats från vissa myndigheter, har ärendet den 21 april 1939 överlämnats till 1939 års polisutredning (jfr ärendena under punkterna 31 och 62) för att tagas i övervägande vid fullgörandet av det uppdrag, som den 25 november 1938 meddelats utredningen. Kommitténs arbete pågår.

64. den 1 juni 1938, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om tillägg till förordningen den 10 juni 1932 (nr 200) angående utsträckt tillämpning av vissa bestämmelser i § 13 av ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868 (nr 22) m. m. dels ock i ämnet väckt motion. (364.)

Anmäld den 17 juni 1938, därvid författning i ämnet utfärdades (sv. f. nr 286). Beträffande i skrivelsen i övrigt gjord anhållan, att Kungl. Maj:t ville låta systematiskt sammanföra och i erforderlig mån jämväl omarbeta de i ordningsstadgan för rikets städer och därmed sammanhängande författningar ingående bestämmelserna rörande offentliga tillställningar etc., har Kungl. Maj:t den 11 november 1938 uppdragit åt landshövdingen Arvid Lidén att såsom sakkunnig inom socialdepartementet företaga en översyn av bestämmelserna i ordningsstadgan för rikets städer och därmed sammanhörande författningar samt verkställa därav föranledd utredning ävensom avgiva förslag till erforderliga

författningsbestämmelser. Utredningsarbetet vilar tillsvidare. (Jfr ärendet under punkten 37.)

65. den 3 juni 1938, angående utredning om en centraliserad upplysningsverksamhet för ungdomens yrkesvägledning. (428.)

Anmäld den 15 juli 1938, därvid åt socialstyrelsen uppdrogs att i samråd med skolöverstyrelsen verkställa den i skrivelsen begärda utredningen samt till socialdepartementet inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Sedan socialstyrelsen den 22 februari 1939 avgivit förslag i ämnet, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

66. samma dag, angående utredning och förslag i fråga om en friare omflyttning inom Norden. (430.)

Anmäld den 18 november 1938, därvid socialstyrelsen anbefalldes att verkställa den i skrivelsen begärda utredningen. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 9 februari 1940 skall med fullgörande av utredningsuppdraget tillsvidare anstå.

67. den 25 februari 1939, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 65 § lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården m. m. (57.)

Lagar i ämnet utfärdade den 17 mars 1939 (sv. f. nr 65—67); och beslöts därvid tillika, att handlingarna i ärendet skulle överlämnas till socialvårdskommittén för att tagas under övervägande vid fullgörandet av kommitténs uppdrag. (Jfr ärendet under punkten 16.)

68. den 12 mars 1939, i anledning av väckta motioner om förnyad utredning angående utvidgad försäkring mot olycksfall i arbete. (95.)

Anmäld den 13 april 1939, därvid beslöts, att handlingarna i ärendet skulle överlämnas till socialvårdskommittén för att tagas under övervägande vid fullgörande av kommitténs uppdrag. (Jfr ärendet under punkten 16.)

69. samma dag, i anledning av väckt motion angående införande av olycksfallsförsäkring för innehavare av offentliga förtroendeuppdrag. (96.)

Anmäld den 13 april 1939, därvid riksförsäkringsanstalten anbefalldes att verkställa utredning i ämnet. Detta uppdrag har ännu icke slutförts. (Jfr ärendet under punkten 47.)

70. den 15 mars 1939, angående utredning om vederlag till kommunerna för deras kostnader i anledning av barnavårdsnämndernas befattning med vissa ärenden. (116.)

Anmäld den 13 april 1939, därvid beslöts, att handlingarna i ärendet skulle överlämnas till socialvårdskommittén för att tagas under övervägande vid fullgörande av kommitténs uppdrag. (Jfr ärendet under punkten 16.)

71. den 6 maj 1939, angående utredning rörande åtgärder i syfte att minska utbredningen av tandsjukdomar. (235.)

Anmäld den 30 juni 1939, därvid åt medicinalstyrelsen uppdrogs att i samråd med tandläkarinstitutets lärarråd verkställa allsidig utredning rörande de åtgärder, som böra vidtagas för att dels minska de vanligast förekommande tandsjukdomarnas utbredning i landet, dels ock åstadkomma erforderlig prövning och kontroll av tandvårdsmateriel. Uppdraget har ännu icke blivit fullgjort.

72. samma dag, angående utredning om pension eller statsbidrag åt vissa kvinnor med två eller flera minderåriga barn. (236.)

Anmäld den 19 maj 1939, därvid beslöts, att handlingarna i ärendet skulle över-

lämnas till socialvårdskommittén (jfr ärendet under punkten 16) för att tagas under övervägande vid fullgörandet av kommitténs uppdrag.

73. den 17 maj 1939, angående hemhjälpverksamhetens planmässiga organiserande och stödjande från det allmännas sida. (268.)

Ärendet har den 15 september 1941 överlämnats till 1941 års befolkningsutredning för att tagas i övervägande i samband med det utredningen lämnade uppdraget. (Jfr ärendet under punkten 22.)

74. den 20 maj 1939, angående utredning rörande byggnadskostnaderna på landsbygden. (279.)

Anmäld den 9 augusti 1940, därvid Kungl. Maj:t förordnade, att 1934 års byggnadsindustrisakkunnigas betänkanden jämte däröver avgivna yttranden ävensom riksdagens förenämnda skrivelse med därtill hörande utlåtanden skulle överlämnas till de den 1 augusti 1940 tillkallade sakkunniga för undersökning angående nuvarande byggnadskostnader m. m. för att beaktas vid fullgörande av de sakkunnigas uppdrag. Sedan detsamma fullgjorts genom överlämnande den 29 januari 1941 av betänkande med utredning angående byggnadskostnaderna (st. off. utr. 1941:4), har Kungl. Maj:t den 9 maj 1941 avlåtit proposition, nr 251, angående åtgärder för främjande av ökad bostadsproduktion m. m., vilken proposition i huvudsak bifallits av riksdagen. Ärendet är därmed slutbehandlat, utom såvitt angår frågan om rådgivning i landsbygdens byggnadsfrågor, i vilken del ärendet alltjämt är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr ärendet under punkten 19.)

75. den 9 juni 1939, angående utredning rörande missförhållanden inom det offentliga nöjeslivet m. m. (382.)

I skrivelsen framförda spörsmål hava för övervägande hänskjutits till de sakkunniga för utredning rörande åtgärder för bekämpande av ungdomsbrottsligheten m. m., vilka jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juli 1939 tillkallats av chefen för justitiedepartementet.

76. samma dag, i anledning av väckta motioner om ändrad kommunal indelning i syfte att åstadkomma större kommunala enheter m. m. (387.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

77. den 16 april 1940, i anledning av väckta motioner om ändrad ordning beträffande tillsynen över statens sinnesslövard. (153.)

Anmäld den 21 juni 1940, därvid åt medicinalstyrelsen uppdrogs att taga det i skrivelsen berörda spörsmålet under övervägande och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i ämnet. Sedan sådant förslag inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

78. den 8 juni 1940, angående åtgärder mot nedskräpande eller vandalisering och förstöring av mark eller vatten inom bebyggda områden eller i dessas närhet. (358.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

79. den 12 juni 1940, i anledning av väckta motioner om inbegripande av skriv- och telegrafistkramp under lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar. (360.)

Anmäld den 21 juni 1940, därvid åt riks försäkringsanstalten uppdrogs att, i samråd med medicinalstyrelsen och styrelsen för statens institut för folkhälsan, verk-

ställa den genom skrivelsen begärda utredningen samt inkomma med förslag i ämnet. Detta uppdrag har ännu icke fullgjorts.

80. samma dag, angående skyndsamma åtgärder i syfte att underlätta för vanföra personer att vinna arbetsanställning. (386.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

81. samma dag, angående utredning om de praktiska åtgärder, som äro ägnade att tillgodoföra samhället och det produktiva livet de partiellt arbetsföras arbetskraft. (387.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

82. den 29 mars 1941, i anledning av väckta motioner om underlättande av valdeltagande vid kommunalval. (128.)

Anmäld den 19 juli 1941, därvid departementschefen bemyndigades att tillkalla sakkunniga för verkställande av den utredning, varom riksdagen i förevarande skrivelse anhållit. Sedan de samtidigt tillkallade sakkunniga den 20 oktober 1941 avgivit betänkande i ämnet och detta varit föremål för remissbehandling, har Kungl. Maj:t för 1942 års riksdag framlagt proposition (nr 98) med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253) m. m. Riksdagens härav föranledda skrivelse (nr 120) slutbehandlades genom författningars utfärdande den 17 april 1942 (sv. f. nr 177—185).

83. den 29 april 1941, i anledning av väckta motioner om åtgärder för bekämpande av de reumatiska sjukdomarna i riket. (190.)

Anmäld den 17 oktober 1941, därvid departementschefen bemyndigades att tillkalla sakkunniga med uppdrag att inom departementet biträda med fortsatt utredning av frågan om reumatikervårdens utbyggande och vidtagande i övrigt av åtgärder för reumatiska sjukdomars bekämpande (1941 års reumatikervårds-sakkunniga). Av de sakkunniga avgivet förslag till reumatikervårdens ordnande, varöver medicinalstyrelsen utlätit sig, är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. De sakkunnigas arbete fortgår. (Jfr ärendet under punkten 7.)

84. den 10 maj 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av ett till förra biskopsbostället 2 mantal Sundby nr 1 i Strängnäs socken hörande område. (222.)

Ärendet vilar i avbidan på den 3 juni 1941 infordrat utlåtande från kammarkollegiet.

85. den 6 juni 1941, i anledning av väckt motion angående ordnandet av vården av svårskötta obildbara sinnesslöa. (277.)

Anmäld den 26 september 1941, därvid medicinalstyrelsen anbefalldes att verkställa den utredning angående anordnande av erforderligt antal ytterligare vårdplatser för svårskötta obildbara sinnesslöa, varom riksdagen i förevarande skrivelse hemställt, samt att till Kungl. Maj:t avgiva de förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Detta uppdrag har ännu icke fullgjorts.

86. samma dag, i anledning av väckt motion angående vården av sinnesslöa med smittosam tuberkulos. (278.)

Anmäld den 26 september 1941, därvid medicinalstyrelsen anbefalldes att verkställa den ytterligare utredning av frågan om vården av sinnesslöa, lidande av tuberkulos i smittosamt skede, varom riksdagen i förevarande skrivelse hemställt, samt att till Kungl. Maj:t avgiva de förslag, vartill nämnda utredning kunde föranleda. Detta uppdrag har ännu icke fullgjorts.

87. den 14 juni 1941, i anledning av väckta motioner om upphävande av de vid 1936 års riksdag beslutade skärpningarna av utskyldsstrecket såsom valbarhets- och behörighetsvillkor till vissa kommunala förtroendeuppdrag. (336.)

Anmäld den 26 september 1941, därvid departementschefen, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande samma dag, tillkallade fem sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning av frågan om mildring eller upphävande av de åren 1935 och 1936 beslutade skärpningarna av utskyldsstrecket som valbarhets- och behörighetsvillkor för vissa kommunala förtroendeuppdrag ävensom framlägga de förslag, till vilka utredningen kunde föranleda. Utredningsarbetet pågår. (Jfr ärendena under punkterna 17, 23 och 28.)

88. den 26 juni 1941, i anledning av riksdagens år 1940 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1939—30 juni 1940 m. m. (405.)

Anmäld, såvitt på socialdepartementets föredragning beror, den 11 juli 1941 (punkterna 3 och 4) och den 17 oktober 1941 (punkten 1). I fråga om punkten 1 har åt socialvårdskommittén uppdragits att verkställa den under nämnda punkt i skrivelsen begärda översynen av lagen om förskottering av underhållsbidrag till barn. Socialvårdskommittén har den 26 maj 1942 avgivit betänkande i ämnet (st. off. utr. 1942:29). Ärendet är efter remissbehandling föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Såvitt avser punkterna 3 och 4 har åt länsassessorn N. O. Åkesson uppdragits att verkställa dels den översyn av gällande föreskrifter angående länskungörelserna, varom riksdagen hemställt under punkten 3, dels ock den undersökning rörande kommissionärsväsendet hos statens förvaltningsmyndigheter, varom riksdagen hemställt under punkten 4. Dessa båda utredningsuppdrag äro ännu icke fullgjorda. — Det under punkten 2 behandlade spörsmålet om gemensam administration för vissa statliga laboratorier är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

89. den 27 juni 1941, i anledning av väckta motioner om anslag till hjälp till byggande och restaurering av samlingslokaler m. m. (449.)

Kungl. Maj:t har för 1942 års riksdag framlagt proposition (nr 118) angående bidrag och lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler. Riksdagens härav föranledda skrivelse (nr 206) är anmäld och slutbehandlad, såvitt på socialdepartementets föredragning beror, den 11 december 1942. Ärendet är därmed slutbehandlat. (Jfr ärendena under punkten 50 i denna bilaga och under punkten 29 i bilaga II.)

90. den 1 juli 1941, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om kontroll av vattenledningsvatten, m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (444.)

Anmäld den 19 juli 1941, därvid författningar i ämnet utfärdades (sv. f. nr 654 och 655) och åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppdrogs att verkställa utredning rörande möjligheterna att åstadkomma en teknisk kontroll av vattenverks konstruktion och skötsel jämte därmed sammanhängande spörsmål samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Av dessa ärenden äro alltså de under 5, 50, 82 och 89 omförmälda av Kungl. Maj:t inom socialdepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

4. Kommunikationsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 13 mars 1931, i anledning av väckt motion om lagbestämmelser mot uppsättande invid vägarna av trafiksäkerheten ovidkommande reklamannonser. (71.)

Ärendet har, i vad avser utredning huruvida och på vad sätt ändringar i gällande lagstiftning må kunna vidtagas för att ytterligare förhindra, att annons-tavlor, reklamskyltar och dylikt så uppsättas, att de verka i hög grad förfulande på utsikt över landskap eller bebyggd ort, jämlikt Kungl. Maj:ts förordnande den 17 november 1939 överlämnats till 1938 års sakkunniga för utredning om vägväsendets förstatligande. Sedan de sakkunniga den 30 oktober 1941 avgivit betänkande med förslag till lag om förbud i vissa fall mot affärsannonser m. m. och utlåtanden däröver inhämtats, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

2. den 13 juni 1932, i anledning av dels riksdagens revisorers uttalande angående åtgärder för reglering av konkurrensförhållandet mellan järnvägs- och automobiltrafiken, dels ock i ämnet väckta motioner m. m. (364.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1940 sid. 327. Sedan 1938 års järnvägstaxekommitté den 30 januari 1939 inkommit med förslag till taxa för befordring av gods m. m. å statens järnvägar, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. den 6 juni 1935, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)

Anmäld, såvitt angår kommunikationsdepartementet, den 15 juni 1935, därvid tillkallades sakkunniga för utredning i fråga om ny lagstiftning beträffande enskilda vägar m. m. (1935 års vägsakkunniga).

Punkten 4 (enskilda vägar intagna till allmänt underhåll). Sedan de sakkunniga den 2 januari 1939 avgivit betänkande angående jämte annat grunder för intagning av enskild väg till allmänt underhåll och utlåtanden häröver avgivits, är ärendet i denna del föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

4. den 17 mars 1936, i anledning av väckta motioner angående beredande av ökade möjligheter för arrendatorer att erhålla rösträtt vid val av vägstämмоombud. (95.)

Anmäld den 5 juni 1936, därvid uppdrogs åt 1935 års vägsakkunniga att verkställa den av riksdagen begärda utredningen samt att till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. De sakkunniga hava den 4 oktober 1939, i samband med hemställan att de dem lämnade utredningsuppgiften måtte få anses avslutade, uttalat, att förevarande ämne saknade aktualitet, sedan frågan om ett förstatligande av den allmänna väghållningen på landet blivit föremål för utredning genom särskilt tillkallade sakkunniga. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

5. den 28 april 1936, i anledning av väckta motioner om bemyndigande för Kungl. Maj:t att försälja tomter å hamnområden, tillhöriga statens fiskehamnar. (191.)

Anmäld den 8 maj 1936, därvid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anbefalldes att till Kungl. Maj:t inkomma med den i riksdagens skrivelse åsyftade utred-

ningen samt med de förslag i ämnet, till vilka utredningen kunde föranleda. Utredning och förslag hava ännu icke inkommit.

6. den 29 maj 1936, i anledning av väckt motion angående köpings eller annat samhälles på landet skyldighet att utan kostnad tillhandahålla vägmark. (285.)

Sedan byggnadsstyrelsen avgivit utlåtande i ärendet, har detsamma anmälts den 13 maj 1937, därvid uppdrogs åt 1935 års vägsakkunniga att verkställa den av riksdagen begärda utredningen. Genom beslut den 17 november 1939 har Kungl. Maj:t befriat nämnda sakkunniga från det dem givna utredningsuppdraget samt uppdragit åt 1938 års sakkunniga för utredning om vägväsendets förstatligande att verkställa ifrågavarande utredning. Sedan sistnämnda sakkunniga den 9 april 1941 avgivit betänkande med förslag till förstatligande av den allmänna väghållningen på landet m. m. (st. off. utr. 1941:12) och utlåtanden däröver inhämtats, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

7. den 30 april 1938, angående utredning av skärgårdarnas trafikproblem. (210.)

Anmäld den 21 juli 1938, därvid departementschefen bemyndigades att tillkalla sakkunniga för utredning rörande skärgårdarnas behov av förbättrade kommunikationer m. m. Med stöd av nämnda bemyndigande har departementschefen den 30 juli 1938 tillkallat sakkunniga (sakkunniga för utredning rörande skärgårdarnas kommunikationsbehov). Sedan de sakkunniga den 25 november 1939 och den 8 juli 1940 avgivit förslag rörande skärgårdarnas behov av förbättrade kommunikationer (del I och II, st. off. utr. 1939:34 och 1940:15) och utlåtanden häröver avgivits, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

8. den 18 april 1939, i anledning av väckt motion om övergång till högertrafik. (170.)

Anmäld den 20 juli 1939, därvid departementschefen bemyndigades tillkalla sakkunniga för utredning rörande lämpligheten av en övergång till högertrafik m. m. Med stöd av nämnda bemyndigande har departementschefen den 26 augusti 1939 tillkallat sakkunniga (1939 års högertrafikkommitté). Sedan kommittén den 6 december 1940 avgivit betänkande med förslag rörande övergång till högertrafik i Sverige (st. off. utr. 1940:30) och utlåtanden däröver inhämtats, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

9. den 23 maj 1939, i anledning av väckta motioner angående vissa ändringar av 36 § i 1934 års lag om allmänna vägar. (299.)

Anmäld den 17 november 1939, därvid uppdrogs åt 1938 års sakkunniga för utredning om vägväsendets förstatligande att verkställa utredning i ifrågavarande ämne. Sedan de sakkunniga den 30 oktober 1941 avgivit betänkande med förslag till lag om förbud i vissa fall mot affärsannonser m. m. och utlåtanden däröver inhämtats, är ärendet föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

10. den 26 maj 1939, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av vattenfallsstyrelsen m. m. (313.)

Anmäld den 2 juni 1939, därvid erforderliga åtgärder beslötos. Därjämte uppdrogs åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att inkomma med förslag till åtgärder för överförande av förvaltningen av Södertälje kanal till nämnda styrelse. Sedan sådant förslag inkommit och riksräkenskapsverket däröver avgivit utlåtande, har ärendet den 10 oktober 1941 åter remitterats till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

11. den 3 juni 1939, i anledning av väckta motioner om beredande åt stadsplanelagda samhällen på landet av lättnad i dem åvilande bördor för väg- och gatuhållning. (351.)
Anmäld den 15 juni 1939, därvid skrivelsen överlämnades till 1938 års sakkunniga för utredning om vägväsendets förstatligande för att tagas i övervägande vid fullgörandet av det de sakkunniga lämnade uppdraget. Sedan de sakkunniga den 9 april 1941 avgivit betänkande med förslag till förstatligande av den allmänna väghållningen på landet m. m. (st. off. utr. 1941: 12) och utlåtanden däröver inhämtats, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
12. den 5 mars 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde. (59.)
Anmäld den 14 mars 1941, och hava då samt sedermera erforderliga åtgärder beslutits beträffande vissa i skrivelsen upptagna anslag. Dispositionen av övriga anslag är beroende på särskilt beslut av Kungl. Maj:t.
13. samma dag, angående regleringen för budgetåret 1941/42 av utgifterna för kapitalinvestering i avseende å postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk. (60.)
Anmäld den 14 mars 1941, och hava då samt sedermera erforderliga åtgärder beslutits utom beträffande ärendet under punkten 3 (om- och tillbyggnad av posthuset i Karlstad), vilket ärende den 22 mars 1941 remitterats till 1940 års civila byggnadsutredning.
14. den 26 mars 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till vägbyggnader m. m. (110.)
Av de i skrivelsen upptagna anslagen, vilkas disposition beror på särskilt beslut av Kungl. Maj:t, har det under punkten 1 anvisade anslaget till bidrag till byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar delvis tagits i anspråk genom beslut den 19 september och den 21 november 1941.

5. Finansdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 27 april 1906, i anledning av riksdagens år 1905 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1904. (87.)
Ärendet är, i vad angår frågan om reglering av den till vissa stapelstäder utgående tolagsersättningen, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
2. den 3 maj 1913, angående kungl. Djurgårdens bevarande i största möjliga utsträckning såsom naturlig park. (69.)
Ö. Ä., som anbefallts att efter Stockholms stadsfullmäktiges hörande yttra sig i ärendet, har ännu ej inkommit med sådant yttrande.
3. den 17 maj 1913, angående utfärdande av enhetliga bestämmelser för kommunernas bokföring. (116.)
Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 november 1940 har skrivelsen överlämnats till 1940 års finansstatistiksakkunniga för att av dem tagas under övervägande

vid utförande av sakkunniguppdraget. De sakkunniga ha den 11 december 1942 avgivit betänkande angående effektivisering av finansstatistiken (st. off. utr. 1942: 48), i vilket betänkande frågan behandlats ur finansstatistisk synpunkt. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

4. den 26 maj 1915, angående minskning av utgifterna för Sveriges officiella statistik i samband med omläggning av grunderna för densamma. (173.)

Ärendet har behandlats i statistiksakkunnigas den 1 juni 1922 avgivna betänkande med utredning och förslag till åtgärder för minskning av kostnaderna för den officiella statistiken samt åstadkommande av permanent kontroll över det statistiska arbetet m. m. Kungl. Maj:t har sedermera den 22 november 1940, med återkallande av visst den 26 september 1930 meddelat utredningsuppdrag, förordnat, att ifrågavarande ärende skulle överlämnas till den inom finansdepartementet tillsatta besparingsberedningen för att tagas i övervägande vid fullgörandet av beredningens uppdrag.

5. den 15 juni 1917, angående en kraftigare reglerande verksamhet från statens sida på den inhemska penningmarknaden, eventuellt genom en särskild statsbank. (322.)

Jfr ärendet under punkten 86 här nedan.

6. den 12 juni 1918, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående tillsättande av en jordkommission med närmare angivet uppdrag. (368.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1941 sid. 254.

7. den 24 mars 1920, angående av postverket ifrågasatt övertagande av stämpeltrycket. (95.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

8. den 11 maj 1921, i fråga om åvägabringande av en rationell skatteuppbörd. (167.)

Ärendet har — i den mån detsamma icke avser delning av kronouppbörderna och inrättande av intressekontor för befattningshavare i statens tjänst — varit föremål för utredning av 1936 års uppbördskommitté, som den 19 december 1938 avgivit betänkande med förslag till omorganisation av uppbördsväsendet och folkbokföringen m. m., vilket är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Den 20 september 1940 har departementschefen enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande samma dag tillkallat en utredningsman med uppdrag att verkställa utredning angående åtgärder för åstadkommande av en tidigare inbetalning av kronoutskylder samt därmed sammanhängande spörsmål. Utredningsmannen har den 15 februari 1941 avgivit betänkande med allmänna riktlinjer för åstadkommande av tidigare inbetalning av utskylder (st. off. utr. 1941: 5 och 6). Över betänkandet hava utlåtanden avgivits av åtskilliga myndigheter och sammanslutningar. Kungl. Maj:t har den 28 februari 1941 förordnat borgmästaren i Hälsingborg Joël Laurin att inom finansdepartementet biträda med fortsatt utredning av frågan om tidigare inbetalning av utskylder. Laurin har den 6 september 1941 avgivit P. M. angående skatteavdrag å vissa slag av inkomster, varöver ett antal myndigheter och sammanslutningar efter remiss avgivit utlåtanden. — Den 3 februari 1942 tillkallades särskilda sakkunniga att inom departementet biträda med utredning rörande åtgärder för att uppmuntra och stödja intressekontorens verksamhet i vad densamma avsåge att åstadkomma en förbättrad inbetalning av utskylder. De sakkunniga ha den 28 mars 1942 avgivit betänkande med förslag till främ-

jande av utskyldsbetalning genom erkända skatteförmedlingskassor (st. off. utr. 1942: 21), och över detta betänkande ha, efter remiss, utlåtanden avgivits av vissa myndigheter och sammanslutningar. Ärendet är i sin helhet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

9. den 20 mars 1923, i anledning av väckt motion om förhinderande, att vissa av statsfinansiella skäl genomförda tullförhöjningar utnyttjas av inhemska tillverkare. (58.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

10. den 27 april 1923, angående vidtagande av anordningar till viss lättnad för skattskyldig i fall av dubbelbeskattning. (116.)

Ärendet, som behandlats uti 1924 års uppbördssakkunnigas den 30 juni 1929 avgivna betänkande angående rationell skatteuppbörd (st. off. utr. 1929: 17), har den 29 september 1932 för utredning överlämnats till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet.

11. den 6 juni 1923, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av §§ 1 och 5 i förordningen den 2 juni 1911 angående grunderna och sättet för markegångsprisens bestämmande. (284.)

Sedan socialstyrelsen den 14 mars 1930 inkommit med anbefalld utredning, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

12. den 15 maj 1925, i anledning av väckt motion om utredning och förslag angående skyldighet för svenska medborgare, som mottaga utnämning till riddare och kommandörer av ordnar, att lösa utnämningens brev och erlagga härför stadgad stämpelavgift. (194.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

13. den 28 maj 1927, i anledning av riksdagens år 1926 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926. (225.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1941 sid. 255. (Jfr ärendet under punkten 55 här nedan.)

14. den 27 mars 1928, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk förlängning av förordningen den 26 juli 1926 (nr 382) angående utförelsebevis för råg och vete m. m. ävensom i ämnet väckta motioner. (93.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning i vad rör beräkningen av städernas tolagsersättning med avseende å de tullavgifter, som skolat utgå för importerad spannmål men från vilka avgifters erläggande vederbörande befriats på grund av avlämnade utförelsebevis.

15. den 15 maj 1928, i anledning av riksdagens år 1927 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1926—30 juni 1927. (190.)

Beträffande punkten 4 (tillämpningen vid länsstyrelserna av vissa bestämmelser i avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen) är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Ärendet har, såvitt rör punkten 5 (inteckningar i kronans fastigheter), överlämnats till generaldirektören L. Berglöf för att av honom

tagas i övervägande vid fullgörandet av honom lämnat uppdrag att inom finansdepartementet biträda med utredning av frågan om den rättsliga värden och förvaltningen av kronans fasta egendom.

16. den 1 juni 1928, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kommunalskattelag m. m. jämte i ärendet väckta motioner. (344.)
Skrivelsen är i vad angår dels punkten a) (frågan om en rationell utjämning av skattetrycket inom kommunerna), dels punkten b) (frågan i vad mån och på vad sätt tryggandet åt kommunerna av tillgång till fasta beskattningsunderlag må kunna komma att utöver fastighet vila å även andra beskattningsföremål såsom näringsföretag och penningkapital, samt hur vid en sådan beskattning hänsyn skall kunna tagas till de skattskyldigas olika skatteförmåga), dels ock punkten c) (frågan om förvärvskällornas omfattning vid beskattning av inkomst av jordbruksfastighet, vilken fråga berörts i propositionen nr 220 till 1932 års riksdag, sid. 127 och 128) numera föremål för utredning av kommunalskatteberedningen. Till kommunalskatteberedningen har därjämte den 27 november 1936 överlämnats ärendet under punkten e) (frågan i vad mån avdrag för gälldranta må äga rum vid statens taxering till kommunal inkomstskatt) för att tagas under övervägande vid fullgörande av beredningens uppdrag.

Kommunalskatteberedningen har den 18 juli 1942 avgivit betänkanden med förslag till omläggning av den kommunala beskattningen m. m., Del I (den kommunala beskattningen) och Del II (inkomstbeskattningen av skogsbruk). I betänkandet Del I har frågan under punkt b) behandlats, och i samma betänkande har förslag framlagts, som i vissa hänseenden beröra frågan under punkt c). Ärendet är i dessa delar beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Sedan försäkringsinspektionen den 18 november 1933 inkommit med infortrad utredning av frågan under punkten d) om ändring i lagstiftningen rörande försäkringsförelse, i den mån denna avser bestämmande av räntefoten för beräkning av premieåterbäringsreserv, och Ö. Ä. den 20 januari 1934 avgivit infortrat utlåtande häröver, är ärendet i denna del numera beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

17. den 16 maj 1929, i anledning av riksdagens år 1928 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1927—30 juni 1928. (175.)

I anledning av vad riksdagen under punkten 5 (utgifter för renhållning m. m. å vissa av kronan för den allmänna trafiken eller till Stockholms stad upplåtna områden) anfört uppdrag Kungl. Maj:t den 2 oktober 1931 åt kronans fastighetskommission av år 1925 att å kronans vägnar gentemot Stockholms stad framställa anspråk på att renhållningen av kronans till staden eller för den allmänna trafiken utan ersättning upplåtna områden icke vidare skulle bekostas av kronan. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 2 december 1932 åvilas detta uppdrag numera djurgårdskommissionen. I samband med 1940 års markavtal mellan staten och Stockholms stad har överenskommelse träffats utom såvitt rör slottsbacken och övrig kronan tillhörig mark omkring kungl. slottet.

Vad angår ärendet under punkten 6 (stämpelavgifter för vissa nya fondpapper) av förevarande skrivelse, har på grund av Kungl. Maj:ts beslut den 16 maj 1930 utredning igångsatts rörande ändrade bestämmelser i fråga om stämpelavgifter, som avses i 8 § stämpelförordningen. Resultaten av vissa förberedande undersökningar hava överlämnats till finansdepartementet. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

18. den 5 juni 1929, i anledning av väckt motion om upphävande av stämpelplikten beträffande växlar och räntebesked från bankinrättningar. (314.)
 Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1941 sid. 256. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

19. den 29 mars 1930, i anledning av väckt motion om viss ändring i lagen om skogsaccis. (103.)
 Ärendet har den 20 november 1936 överlämnats till kommunalskatteberedningen för att tagas under övervägande vid fullgörande av det beredningen lämnade uppdraget. I kommunalskatteberedningens den 18 juli 1942 avgivna betänkanden med förslag till omläggning av den kommunala beskattningen m. m. (se ovan under punkt 16) har denna fråga behandlats. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

20. den 31 maj 1930, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upphävande av villkor i skatteköpebrev rörande hemmanet $\frac{1}{2}$ mantal Köpinge nr 4 inom Hälsingborgs stad. (327.)
 Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

21. den 3 juni 1930, i anledning av väckta motioner om sänkning av repartitionstalet för jordbruksfastighet. (340.)
 Frågan om fördelning på olika kommuner av inkomst av rörelse, vilken fråga varit föremål för övervägande av 1930 års kommunalskatteberedning, har jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 oktober 1932 för fortsatt utredning överlämnats till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet. Beträffande övriga i skrivelsen berörda, ännu ej avgjorda frågor hänvisas till vad som under punkten 16 härövan anmärkts rörande punkterna a) och b) i riksdagens skrivelse den 1 juni 1928, nr 344.

22. den 11 juni 1930, angående åtgärder för införande av folkregister m. m. (381.)
 Ärendet har varit föremål för utredning av 1936 års uppbördskommitté, som den 19 december 1938 avgivit betänkande med förslag till omorganisation av uppbördsväsendet och folkbokföringen m. m., vilket är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Den inom finansdepartementet tillsatta besparingsberedningen har den 26 september 1941 tillkallat sakkunniga för utredning i fråga om folkbokföringen.

23. den 28 maj 1931, i anledning av väckt motion angående beskattningen av äkta makar och om hänsynstagande vid beskattningen till försörjning av hemmavarande barn. (291.)
 Beträffande statsbeskattningen har ärendet behandlats i proposition nr 258 till 1938 års riksdag. — Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 oktober 1941 har chefen för finansdepartementet den 29 oktober 1941 tillkallat sakkunniga för utredning av frågan om inkomstbeskattningens anpassning efter försörjningsbördan (1941 års familjebeskattnings-sakkunniga).

I kommunalskatteberedningens den 18 juli 1942 avgivna betänkande, Del I (se ovan under punkt 16), har behandlats frågan om familjebeskattnings omfattning vid den kommunala beskattningen. Ärendet är i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

24. den 2 juni 1931, i anledning av riksdagens år 1930 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte där-

till hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1929—30 juni 1930. (346.)

Ärendet under punkten 4 angående ersättning till länsstyrelsernas och fögderiförvaltningarnas tjänstemän för taxeringsarbete är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

25. den 10 maj 1932, i anledning av väckt motion angående ytterligare begränsning av rätten för skattskyldig att sammanföra inkomster från olika verksamhetsgrenar till en och samma förvärvskälla. (191.)

Anmäld den 16 september 1932 och överlämnad för utredning till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet.

26. den 11 maj 1932, angående utredning och förslag rörande preskriptionstiden för resterande kronoutskylder. (177.)

Anmäld den 16 september 1932 och överlämnad för utredning till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet. — Förslag om ändring i preskriptionstiden för kronoutskylder har framlagts i betänkandet av de sakkunniga för utredning rörande intressekontorens verksamhet (se ovan under punkt 8). Detta förslag är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

27. samma dag, angående överlåtande av uppbörd av kronoskatt i stad å bankinrättning, som erhållit Kungl. Maj:ts oktroy. (178.)

Se ovan under punkterna 8 och 25.

28. den 9 juni 1932, i anledning av riksdagens år 1931 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1930—30 juni 1931. (213.)

Ärendet under punkten 6 (statsliggaren) anmält den 13 mars 1942. Skrivelsen är därmed slutbehandlad, i vad på finansdepartementet ankommer.

29. den 11 juni 1932, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ecklesiastik boställsordning m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (361.)

Beträffande frågan om påskyndat avskrivande av prästerskapets till statsverket indragna tionde är ärendet, sedan kammarkollegium och statskontoret den 5 april 1934, efter vederbörandes hörande, inkommit med gemensamt utlåtande, beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

30. den 15 juni 1932, angående rätt för dubbeltaxerad person till anstånd med gäldande av det ena av de påförda skattebeloppen. (369.)

Anmäld den 16 september 1932 samt överlämnad för utredning till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet.

31. den 24 maj 1933, i anledning av väckt motion angående avlösning enligt bestämmelserna för frälseskatteränta av vissa avgifter till Lunds domkyrka samt s. k. hospitalsränta. (240.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1941 sid. 258. Ärendet är i vad angår s. k. erkänsla vid försäljning utom börd av skattesålda domkyrkohegman beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

32. den 27 maj 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om ändring i vissa delar av allmänna resereglementet den 27 juni 1929 (nr 210) m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (247.)
Anmäld och slutbehandlad den 27 februari 1942 (prop. nr 130).
33. den 22 mars 1934, i anledning av väckta motioner om ändring i gällande bestämmelser rörande tillverkning, beskattning och försäljning av malt-drycker. (121.)
Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1941 sid. 258.
34. den 20 april 1934, i anledning av väckt motion angående åvägabringande av ett särskilt skattesystem för sjöfolk. (177.)
Ärendet har varit föremål för utredning av 1936 års uppbördskommitté, som den 19 december 1938 avgivit betänkande med förslag till omorganisation av uppbördsväsendet och folkbokföringen m. m., vilket är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Se ovan under punkt 8. — Chefen för finansdepartementet har den 8 maj 1942 förordnat postsparbankschefen J. Enger att såsom särskild sakkunnig verkställa utredning av frågan om sjöfolkets utskyldsbetalning. Enger har den 31 augusti 1942 avgivit betänkande med förslag till åtgärder för främjande av sjöfolkets utskyldsbetalning (st. off. utr. 1942: 37). Betänkandet har för yttrande remitterats till ett antal myndigheter och sammanslutningar.
35. samma dag, i anledning av väckt motion angående ändringar i mantals-skrivningsförordningen. (178.)
Ärendet har varit föremål för utredning av 1936 års uppbördskommitté, som den 19 december 1938 avgivit betänkande med förslag till omorganisation av uppbördsväsendet och folkbokföringen m. m., vilket är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Se ovan under punkt 22.
36. den 2 juni 1934, angående förbättrande av landskommunernas räkningsväsen. (298.)
Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 november 1940 har skrivelsen överlämnats till 1940 års finansstatistiksakkunniga för att av dem tagas under övervägande vid utförande av sakkunniguppdraget. (Jfr ärendet under punkt 3 här ovan.)
37. den 5 juni 1934, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till avtal med Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag och Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund jämte i ämnet väckta motioner. (301.)
Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1941 sid. 259.
38. samma dag, i anledning av riksdagens år 1933 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1932—30 juni 1933. (307.)
Ärendet under punkten 2 (avkortningslängder för kronorestantier i Stockholm) har varit föremål för utredning av 1936 års uppbördskommitté, som den 19 december 1938 avgivit betänkande med förslag till omorganisation av uppbördsväsendet och folkbokföringen m. m., vilket är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Se ovan under punkt 8. Ärendet under punkten 3 (utanordnandet av statsmedel m. m.) är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
39. den 9 juni 1934, angående åtgärder för begränsning av bisyssleväsendet m. m. (358.)
Ärendet har varit föremål för utredning av kvinnoarbetskommittén, som den

23 november 1938 avgivit betänkande angående gift kvinnas förvärvsarbete m. m., vilket är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

40. den 4 juni 1935, i anledning av väckt motion angående ändrade grunder för sättande av markegång. (270.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

41. den 6 juni 1935, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)

Ärendet under punkten 5 (provision för stämpelförsäljning), vilket behandlats i propositionen nr 208 år 1939, är såvitt angår stämpelförsäljare med oreglerad avlöning beroende på Kungl. Maj:ts prövning (jfr sv. f. 1939 nr 330 och 334).

42. samma dag, i anledning av vissa motioner avseende ändringar i gällande kommunalskattelag m. m. (282.)

Ärendet, som överlämnats till kommunalskatteberedningen, har behandlats i beredningens den 18 juli 1942 avgivna betänkanden (se ovan under punkt 16). Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

43. samma dag, i anledning av väckta motioner om åtgärder för effektiv indrivning av skogsaccis och skogsvårdsavgifter. (284.)

Ärendet, som den 20 november 1936 överlämnats till kommunalskatteberedningen för att tagas i övervägande vid fullgörandet av det beredningen lämnade uppdraget, har behandlats i beredningens den 18 juli 1942 avgivna betänkanden (se ovan under punkt 16). Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

44. den 7 juni 1935, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om folkpensionering m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (298.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1941 sid. 260.

45. den 14 juni 1935, angående åtgärder för ökad malmutskeppning över Luleå. (309.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1941 sid. 260.

46. den 1 april 1936, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nedläggning av avgiften för skatteinbetalning över postgiro vid skatteuppbörd i Stockholms stad. (127.)

Ärendet har överlämnats från kommunikationsdepartementet, i vad avser frågan, huruvida skatteuppbörden — ej blott den statliga utan även den kommunala — i övriga delar av landet lämpligen må kunna anordnas på enahanda sätt som för Stockholms stad. Ärendet överlämnades därefter den 13 november 1936 i berörda del till 1936 års uppbördskommitté för att tagas i övervägande vid fullgörandet av kommitténs uppdrag. Kommittén har den 19 december 1938 avgivit betänkande med förslag till omorganisation av uppbördsväsendet och folkbokföringen m. m., vilket är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Se ovan under punkt 8.

47. den 2 april 1936, i anledning av väckt motion angående en förstärkning av fullmäktige i riksbanken m. m. (140.)

Anmäld och slutbehandlad den 4 december 1942.

48. den 29 maj 1936, i anledning av väckt motion om skattefrihet för förbättringsbidrag till främjande av byggnadsverksamhet på landet. (284.)
Anmäld och slutbehandlad den 11 december 1942.

49. den 19 juni 1936, i anledning av riksdagens år 1935 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1934—30 juni 1935. (339.)

Ärendena under punkterna 5 (kassarabatter m. m.), 6 (anmärkningsarvode till advokatfiskalerna vid hovrätterna) samt 10 (statsverkets provision å uppbörderna av landstingsskatt i magistratsstäder) äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Av dessa har ärendet under punkten 6 berörts i 1939 års statsverksproposition (sjunde huvudtiteln, sid. 86).

50. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 201 med förslag till allmänt familjepensionsreglemente m. m., nr 245 angående överenskommelser med civilstatens och telegrafverkets änke- och pupillkassor om övertagande av kassornas rörelse m. m. samt nr 258 angående överenskommelse med statens järnvägars änke- och pupillkassa om övertagande av kassans rörelse m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (366.)

Frågan om utredning rörande utvidgning av familjepensionsrätten för barn till att, i den omfattning som finnes skälig, gälla även manlig befattningshavares eller arbetares barn utom äktenskap är beroende på Kungl. Maj:ts prövning, i avbidan på resultatet av en inom justitiedepartementet pågående utredning angående de utomäktenskapliga barnens rättsliga ställning i allmänhet.

51. den 22 juni 1936, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 september 1928 om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt m. m. (387.)

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1941 sid. 261. Frågan om beskattning av dels stiftelser och ideella föreningar m. fl. juridiska personer, dels ock kooperativa och andra ekonomiska föreningar anmäld och slutbehandlad den 29 maj 1942 (sv. f. nr 274 och 275). Den återstående frågan (om avdragsrätt och skatteplikt för periodiskt understöd) är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

52. den 25 maj 1937, i anledning av riksdagens år 1936 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1935—30 juni 1936. (311.)

I ärendena under punkterna 5 (vissa avskrivningsfrågor) och 7 (indrivningen av kronans fordringar i balans- och därmed jämställda mål) har riksräkenskapsverket den 24 november 1939 anbefallts att avgiva utlåtande och förslag.

Skrivelsen har i vad angår punkten 6 (formerna för arbetet inom statsförvaltningen) enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 november 1940 överlämnats till den inom finansdepartementet tillsatta besparingsberedningen för att tagas i övervägande vid fullgörandet av beredningens uppdrag.

53. den 4 juni 1937, i anledning av väckt motion om viss ändring av gällande bestämmelser rörande restitution av arvsskatt. (408.)

Anmäld den 9 april 1941 och därvid slutbehandlad utom i vad rör frågan om ändring i taxeringsförordningen, i vilken del ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

54. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 och 8 §§ förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, ävensom vissa motioner angående stämpelavgiften. (416.)

Anmäld den 18 juni 1937 och den 20 januari 1939 och därvid slutbehandlad utom i vad angår åtgärder mot uteblivet eller försenat erläggande av lagfartsstämpel, i vilken del ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

55. den 27 maj 1938, i anledning av riksdagens år 1937 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning. (308.)

Ärendet under punkten 4 (ersättning enligt allmänna resereglementet) slutbehandlat den 27 februari 1942 (jfr ärendet under punkt 32 här ovan).

Ärendet under punkten 6 (brandförsäkring av statsverket tillhörande byggnader m. m.) har varit föremål för utredning av de med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1941 av chefen för finansdepartementet tillkallade sakkunniga angående försäkring av statens egendom, vilka avgivit förslag i ämnet den 27 februari 1942. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Anmäld beträffande punkten 8 (vissa fondmedel m. m.) den 17 juni 1938, därvid Kungl. Maj:t anbefallde statskontoret *dels* att i vissa hänseenden verkställa utredning angående behandlingen av de statskontorets förvaltning underställda, räntebärande fonderna, *dels ock* att framlägga förslag till regler för statskontorets fondförvaltning. Utredningsuppdraget har genom Kungl. Maj:ts beslut den 8 november 1940 utvidgats till att omfatta jämväl frågan om förutsättningarna för viss decentralisering av ifrågavarande fondförvaltning.

Ärendena under punkterna 3 (vissa entreprenadförfaranden) samt 5 (räntor å vissa restituerade utskulder) äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

56. samma dag, i anledning av väckta motioner om nedsättning av tullsattserna på industrimaskiner, som ej tillverkas inom landet. (331.)

Ärendet, som behandlats i ett av 1938 års tulltaxerevision den 8 mars 1939 avgivet betänkande, är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

57. den 8 juni 1938, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till nyanskaffning av maskiner för mynt- och justeringsverket. (434.)

Anmäld den 17 juni och den 16 september 1938 samt den 4 december 1942. Ärendet är därmed slutbehandlat.

58. den 21 april 1939, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av den s. k. Gripsholmsjorden i Nyköping. (176.)

Anmäld den 5 maj 1939. Ärendet är i viss del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

59. den 29 april 1939, i anledning av riksdagens år 1938 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1937—30 juni 1938. (219.)

Ärendet under punkten 6 är anmält och slutbehandlat den 30 juni 1942, varvid kungörelse (sv. f. nr 693) samt cirkulär till statsmyndigheterna utfärdades (sv. f. nr 694).

Vad angår ärendet under punkten 7 (centralupphandling för statsmyndigheternas behov) har Kungl. Maj:t den 27 november 1942 uppdragit åt statens industrikommission att tillhandagå statsmyndigheterna med upplysningar i vissa upphandlingsfrågor m. m. (sv. f. nr 910).

60. den 13 maj 1939, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till ersättning till statens domäners fond för upplåten mark m. m. (246.)

Anmald den 9 juni 1939, därvid Kungl. Maj:t anbefalldes domänstyrelsen att avgiva förslag till föreskrifter rörande redovisningen av vissa fastigheter, samt den 28 juni 1940.

61. den 23 maj 1939, i anledning av väckt motion om beredande av tjänste- och familjepensionsrätt åt extra lantmätare. (273.)

Sedan ärendet den 9 februari 1940 anmälts för Kungl. Maj:t och statskontoret efter inhämtande av yttrande från lantmäteristyrelsen den 28 maj 1940 däri avgivit infordrat utlåtande, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

62. den 3 juni 1939, i anledning av väckta motioner angående formerna för riksdagens budgetbehandling. (343.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

63. den 9 juni 1939, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disposition av fonden för vissa stödåtgärder inom malmkommunerna. (364.)

Anmald den 22 juni 1939. Skrivelsen har överlämnats till 1937 års arbetslöshets-sakkunniga, åt vilka Kungl. Maj:t uppdragit att i samband med utförandet av de sakkunniga anförtrodda utredningar utarbeta förslag till definitiva dispositionsbestämmelser för ifrågavarande fond.

64. den 13 december 1939, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker m. m. (87.)

Anmald den 15 december 1939, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 887—894). Änyo anmald den 24 maj och den 28 juni 1940. Ärendet är i viss del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

65. den 28 maj 1940, i anledning av väckta motioner angående slopande av markegångssättningen. (287.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

66. samma dag, i anledning av väckta motioner om utökning av arbetstiden för befattningshavare i statens tjänst. (293.)

Sedan skrivelsen enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 november 1940 överlämnats till besparingsberedningen för att tagas i övervägande vid fullgörande av beredningens uppdrag, har beredningen den 1 december 1942 avgivit en promemoria med yttrande och förslag angående arbetstiden för viss personal inom statsförvaltningen.

67. den 4 juni 1940, i anledning av väckt motion om avdrag enligt civila avlösningsreglementet vid tjänstledighet för fullgörande av tjänstgöring såsom medlem av landstormskvinnoförening. (335.)

Anmald och slutbehandlad den 23 januari 1942.

68. den 13 juni 1940, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande avdrag för förlust vid beräkning av skattepliktig inkomst av fastighet, rörelse och tillfällig förvärvsverksamhet. (403.)

Anmald den 19 september 1941 och överlämnad för utredning till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet.

69. samma dag, i anledning av väckta motioner om sådan ändring av skattebetalningssystemet att skatterna komma att betalas samma år som inkomsten intjänats m. m. (404.)

Anmäld den 20 september 1940 och överlämnad till t. f. underståthållaren K. G. A. Sandström såsom särskilt tillkallad utredningsman. Se ovan under punkt 8.

70. den 14 juni 1940, i anledning av riksdagens år 1939 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1938—30 juni 1939 m. m. (388.)

Ärendet under punkten 1 (Vissa upphandlingsärenden, utom i vad angår upphandling vid statens arbetsmarknadskommission) är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Den under punkten 4 (Kammarrättens arbetsbalans) behandlade frågan, vilken beröres i proposition nr 289 till 1942 års riksdag, är under utredning av de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 september 1941 tillkallade sakkunniga för utredning av frågan om beskattningsmyndigheternas organisation m. m.

71. den 18 juni 1940, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa av krisläget föranledda lönespörsmål jämte i ämnet väckta motioner. (437.) Anmäld i viss del den 21 juni 1940, varvid kungörelser utfärdades (sv. f. nr 611, 700—702 och 704). Åter anmäld den 28 mars 1941; kungörelse utfärdad samma dag (sv. f. nr 180). I vad rör frågan om det av riksdagen lämnade bemyndigandet för Kungl. Maj:t *dels* att, i fall då tjänsteman på grund av rådande läge ej kunnat uttaga hela sin semester inom i vederbörande avlöningsreglemente stadgad tid, medge utsträckning av tiden för uttagande av semestern samt *dels* att meddela särskilda bestämmelser rörande bestridande av avlöningskostnaderna i fall, då befattningshavare vid visst verk anbefalles tjänstgöra vid annat verk, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

72. den 21 juni 1940, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II för budgetåret 1939/40. (449.)

Anmäld den 28 juni 1940. Åter anmäld den 18 september 1942, varmed ärendet slutbehandlats.

73. den 11 december 1940, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om allmän omsättningsskatt. (79.)

Anmäld den 13 december 1940, varvid författningar utfärdades (sv. f. nr 1000—1002). I vad angår riksdagens begäran om utredning om accis å visst slag av papper, har inom finansdepartementet upprättats en promemoria med förslag till bestämmelser i ämnet, varöver, efter remiss, yttranden avgivits den 21 augusti 1941 av kommerskollegium och den 24 oktober 1941 av kontrollstyrelsen. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

74. den 18 december 1940, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition rörande bemyndigande för Kungl. Maj:t att i vissa fall medgiva eftergift beträffande krigskonjunkturskatt m. m. (103.)

Anmäld den 20 december 1940, varvid tillsattes en särskild nämnd för beredning av hithörande frågor. Med stöd av fullmakten har eftergift i ett flertal fall medgivits.

75. den 19 december 1940, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lärares avlönings- och anställningsförhållanden under tid, då undervisningen inställes eller begränsas på grund av vid krig eller krigsfara vidtagna anordningar eller till följd av bränslebrist eller av annan dylik orsak, m. m. (92.)

Anmäld den 14 februari 1941, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 71). Skrivelsen, som även anmälts på ecklesiastikdepartementets föredragning, är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

76. den 15 februari 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde. (25.)

Anmäld den 28 februari 1941. Ärendet är, såvitt angår dispositionen av ett reservationsanslag (B), beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

77. den 2 april 1941, i anledning av väckta motioner avseende förordningen om allmän omsättningsskatt. (147.)

Anmäld den 2 maj 1941, varvid kammarrätten och centrala omsättningsskatte-nämnden anbefalldes verkställa utredning rörande de i skrivelsen avsedda spörsmålerna. Åter anmäld den 21 november 1941, varvid beslöts proposition till riksdagen (nr 342). I vad rör frågan om återförsäljarbegreppet i omsättningsskatteförordningen samt frågan om centrala omsättningsskattenämndens befogenheter och organisation m. m. är skrivelsen beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

78. den 19 april 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1941/42 under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)

Anmäld, såvitt angår frågan om omprövning av gällande grunder beträffande ersättning för flyttningskostnader, den 20 mars 1942 och överlämnad till 1942 års flyttningsersättningssakkunniga.

79. den 10 maj 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1941/42 m. m. (213.)

Anmäld den 23 maj 1941. Åter anmäld den 30 juni 1942, varmed ärendet slutbehandlats.

80. den 17 maj 1941, i anledning av väckt motion om utredning angående en mera likformig beskattning av lotterivinster. (234.)

Anmäld och slutbehandlad den 27 mars 1942.

81. den 6 juni 1941, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande övertid ersättning för försvarsväsendets civila icke-ordinarie tjänstemän. (275.)

Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942.

82. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8) m. m. (286.)

Skrivelsen är, såvitt angår frågan om skyldighet för vid försvarsväsendet anställd civil personal att underkasta sig läkarundersökning m. m., beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

83. den 10 juni 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till undersökning av de lokala olikheterna i levnadskostnaderna år 1941 m. m. (302.)

Anmäld den 13 juni 1941. Frågan om allmän dyrortsgruppering skall verkställas är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

84. den 21 juni 1941, i anledning av väckta motioner om vissa åtgärder för vidmakthållande av industriens produktionsförmåga och för främjande av nyinvesteringar för industriella ändamål. (350.)

Anmäld den 19 september 1941 och överlämnad för utredning till kammarrättsrådet C. W. U. Kuylenstierna i egenskap av sakkunnig inom finansdepartementet.

85. den 26 juni 1941, i anledning av riksdagens år 1940 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1939—30 juni 1940 m. m. (405.)

Ärendet under punkten 5 (Vissa arvodestjänster i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen) samt ärendet under punkten 7 (Vissa iakttagelser angående statsverkets expensutgifter) äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

86. den 3 juli 1941, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning om dels indragning av vissa riksbankens avdelningskontor, dels ock avskaffande av den revision av avdelningskontoren, som verkställas av särskilda av riksdagen utsedda revisorer, m. m. (452.)

Anmäld den 19 juli 1941, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 669). Åter anmäld den 30 juni 1942, varvid uppdrogs åt bank- och fondinspektionen att enligt de närmare direktiv som chefen för finansdepartementet ägde meddela verkställa en statistisk utredning rörande de för marginalen mellan bankernas in- och utlåningsräntor bestämmande förhållandena.

87. den 28 juni 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster. (457.)

Ärendet upptages till prövning i samband med beslut rörande den bokföringsmässiga redovisningen av lån till bostadsbyggnader för centrala torpedverkstadsens personal.

88. den 20 december 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kristillägg under första kvartalet 1942. (519.)

Anmäld och slutbehandlad den 16 januari 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 9).

89. den 30 december 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till allmänna tjänste- och familjepensionsreglementen m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (528.)

Anmäld den 20 mars 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 164). Åter anmäld den 29 maj och den 30 juni 1942; kungörelser utfärdades sistnämnda dag (sv. f. nr 692 och 693). Åter anmäld den 23 oktober 1942, varvid kungörelse utfärdades (sv. f. nr 872). Änyo anmäld den 18 december 1942, varvid kungörelse utfärdades. Ärendet är därmed slutbehandlat.

Av dessa ärenden äro alltså de under 28, 32, 47, 48, 57, 67, 72, 79—81, 88 och 89 omförmälda av Kungl. Maj:t inom finansdepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

6. Ecklesiastikdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 2 juni 1927, i anledning av väckt motion angående viss ändring i fastställda villkor för behörighet att söka och innehava befattning som lärare vid folkskola. (265.)

Sedan skolöverstyrelsen den 7 maj 1928 inkommit med yttrande, har ärendet den 22 september 1932 överlämnats till 1932 års seminariesakkunniga, vilka den 9 augusti 1935 med sitt betänkande återställt handlingarna i ärendet. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

2. den 11 juni 1932, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ecklesiastik boställsordning m. m., dels ock i ämnet väckta motioner. (361.)

I vad på ecklesiastikdepartementet ankommer är skrivelsen slutbehandlad utom beträffande framställningen, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning, hur prästerna skola befrias från skyldighet att erlagga kommunal fastighetsskatt för prästgårdar, som upplåtas åt dem, samt för riksdagen framlägga det förslag, som utredningen kan föranleda. I denna del anmäldes ärendet den 18 april 1941, därvid kommunalskatteberedningen anbefalldes att till Kungl. Maj:t inkomma med utredning i angivna hänseende. Nämnda utredning har icke inkommit.

3. den 24 april 1934, angående åtgärder för ungdomens skyddande i religiöst och sedligt hänseende m. m. (202.)

Anmäld och slutbehandlad den 10 april 1942, därvid utfärdades två kungörelser (sv. f. nr 169 och 170).

4. den 15 maj 1935, angående obligatorisk undervisning i folk- och småskolor i hälsovård m. m. (220.)

Yttranden i ärendet hava inkommit den 6 september 1935 från skolöverstyrelsen och den 15 februari 1936 från medicinalstyrelsen. Skrivelsen har den 1 september 1941 överlämnats till 1940 års skolutredning för att tagas under övervägande vid fullgörandet av skolutredningens uppdrag.

5. den 1 juni 1935, angående införande av gemensamma måltidstimmar. (267.)

Yttrande i ärendet har den 28 oktober 1942 inkommit från skolöverstyrelsen. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

6. den 14 juni 1935, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statens arbetslöshetskommission, kontant understödsverksamhet, statliga och statskommunala reservarbeten m. m. jämte i dessa ämnen väckta motioner. (371.)

Med utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden den 8 maj 1936 överlämnades den 2 juni 1936 till ecklesiastikdepartementet förevarande skrivelse för handläggning i vad den avser undersökning rörande icke hemortsberättigade ur synpunkten av antal, förekomst m. m. Skrivelsen har i vad den avser ecklesiastikdepartementet den 12 november 1941 överlämnats till besparingsberedningen.

7. den 26 mars 1936, i anledning av väckt motion om viss ändring av bestämmelserna rörande förening av folkskolläraryrke med organist- eller klockarsyssla. (114.)

Yttrande i ärendet har den 9 januari 1941 inkommit från folkskolans besparingssakkunniga. Skrivelsen har den 4 december 1942 överlämnats till 1942 års kyrkomusikerutredning för att tagas i övervägande vid fullgörandet av utredningsuppdraget.

8. den 18 april 1936, angående reglering av rätten för såväl döpta som odöpta att till förutvarande förnamn lägga nya sådana. (171.)
Anmäld och slutbehandlad den 18 december 1942.

9. den 29 maj 1936, angående upprättande av ett statens filmarkiv. (273.)
Anmäld den 18 september 1936, därvid statens biografbyrå anbefalldes att till Kungl. Maj:t inkomma med utredning i ärendet. Utredningen har ännu icke inkommit.

10. den 4 maj 1938, angående skolkökslärarinnornas vid fortsättningsskolorna anställnings-, bostads-, löne- och pensionsförhållanden. (231.)
Anmäld den 31 december 1942, därvid skrivelsen överlämnades till 1941 års lärarlönesakkunniga.

11. den 12 mars 1939, i anledning av väckta motioner om utsträckt tillämpning av det representativa systemet enligt lagen om församlingsstyrelse. (109.)
Anmäld den 24 april 1942, därvid beslöts proposition till riksdagen (nr 247). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

12. den 26 april 1939, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående vissa ändringar i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning. (216.)
Anmäld den 6 september 1939, därvid utfärdades en lag (sv. f. nr 630). I viss del är ärendet alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

13. den 20 maj 1939, i anledning av väckta motioner om ändrad lydelse av 7 § 2 mom. lagen om kyrkofond. (278.)
Anmäld den 27 februari 1942, därvid beslöts proposition till riksdagen (nr 142, se även nr 144). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

14. den 6 juni 1939, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet jämte vissa i ämnet väckta motioner. (352.)
Anmäld den 22 juni och den 7 juli 1939. Förstnämnda dag utfärdades därvid ett reglemente (sv. f. nr 416). I vad avser utredning rörande evalvering av vissa läkare tillkommande ersättningar är ärendet alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

15. den 14 juni 1940, i anledning av riksdagens år 1939 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1938—30 juni 1939 m. m. (388.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Jfr Kungl. Maj:ts proposition 1941 nr 176, sid. 98.)

16. den 25 februari 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde. (45.)

Kungl. Maj:t har den 10 april, den 22 maj och den 9 oktober 1942 avgjort skilda delar av ärendet. Följande punkter i riksdagens skrivelse äro alltjämt icke slutbehandlade, nämligen punkterna 2, 3, 8, 10, 12—14 och 16.

17. den 11 mars 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anslag till om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna. (78.)

Anmäld den 24 april 1942, därvid beslöts proposition till riksdagen (nr 246). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

18. den 3 maj 1941, angående ändring av gällande regel för anteckning i församlingsbok av persons födelseort. (195.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

19. den 10 maj 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disposition av två skolhemman i Korpilombolo och Karl Gustafs socknar m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (202.)

Ärendet är, såvitt gäller dispositionen av fastigheterna, slutligen avgjort den 13 juni 1941. Beträffande skolanläggningarnas iståndsättande hava yttranden inkommit från skolöverstyrelsen och, i vad ärendet avser skolhemmanet i Karl Gustafs socken, den 19 juni 1942 från byggnadsstyrelsen. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

20. den 6 juni 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1941/42 till folk- och småskoleseminarier m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (284.)

Anmäld den 13 juni 1941, därvid utfärdades två kungörelser (sv. f. nr 466 och 471). Skrivelsen är i vad den avser frågan om revision av nuvarande lönesystem för övningslärarna överlämnad till finansdepartementets handläggning. Såvitt angår punkten 5, avseende reservationsanslag till fortbildningskurser för folk- och småskollärare, har skrivelsen anmälts den 6 mars och den 19 juni 1942. Ärendet är därmed, i vad på ecklesiastikdepartementets föredragning ankommer, slutbehandlat.

21. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ordnande av familjepensionsväsendet för präster m. m. (292.)

Anmäld den 9 januari 1942, därvid utfärdades en kungörelse (sv. f. nr 20). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

22. den 10 juni 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till nybyggnad för landsarkiv i Linköping. (301.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

23. den 11 juni 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning m. m. (313.)

Anmäld den 6 mars 1942, därvid beslöts proposition till riksdagen (nr 150). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

24. samma dag, angående åtgärder till bevarande och skydd av sådana områden i vårt land, som böra bibehållas för framtiden som ursprungliga landskapstyper. (317.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

25. den 18 juni 1941, angående inrättande av ett nordiskt institut med uppgift att fördjupa och stärka den nordiska samhörigheten. (348.)

Chefen för statens informationsstyrelse professorn Sven Tunberg har den 3 november 1942 inkommit med en på uppdrag av chefen för ecklesiastikdepartementet verkställd preliminär utredning angående skapandet av ett svenskt-nordiskt mötescentrum och en svensk-nordisk folkhögskola. Ytterligare utredning pågår.

Av dessa ärenden äro alltså de under 3, 8, 11, 13, 17, 20, 21 och 23 omnämnda av Kungl. Maj:t inom ecklesiastikdepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

7. Jordbruksdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 18 mars 1930, i anledning av väckt motion om förhållandet mellan Arjeplog- och Karesuandolapparna samt lappförfattningarnas anknnytning till det levande livet. (75.)

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut har chefen för jordbruksdepartementet den 28 april 1939 tillkallat sakkunnig person att verkställa överarbetning av 1930 års lapputrednings den 29 december 1935 avgivna betänkande. Den 30 september 1942 har framlagts betänkande angående åtgärder till stöd för de renskötande lapparna m. m. (st. off. utr. 1942: 41). Betänkandet har remitterats till vissa myndigheter. Överarbetningen fullföljes.

2. den 23 maj 1930, i anledning av väckta motioner rörande vissa sociala jordfrågor. (276.)

I den del skrivelsen har avseende å vissa arrendeförhållanden är den alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. den 28 april 1933, i anledning av Kungl. Maj:ts under nionde huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till fraktlindring för kalk jämte i ämnet väckta motioner. (171.)

Lantbruksstyrelsen den 30 juni 1938 givet uppdrag att verkställa utredning beträffande frågan om fraktbidrag jämväl vid sjötransporter av kalk har ännu ej fullgjorts.

4. den 5 juni 1934, i anledning av väckta motioner rörande ändringar i arrendelagstiftningen m. m. (311.)

Sedan 1936 års arrendeutredning den 9 november 1938 avgivit betänkande med förslag till ändringar i arrendelagstiftningen (st. off. utr. 1938: 38) samt yttranden däröver avgivits av åtskilliga myndigheter och sammanslutningar, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

5. den 22 februari 1935, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser beträffande understöd till förbättringsarbeten inom jordbruket. (46.)

Anmäld den 10 maj 1935 och den 16 januari 1942. Sistnämnda dag anbefalldes hushållningssällskapsutredningen att verkställa den genom ifrågavarande skrivelse begärda utredningen. Sedan hushållningssällskapsutredningen den 8 juli 1942 avgivit betänkande angående hushållningssällskapens organisation och verksamhet m. m. (st. off. utr. 1942: 32) samt yttranden över betänkandet avgivits av åtskilliga myndigheter, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

6. den 15 mars 1935, angående ett rationellt och vinstgivande tillgodogörande av svenska frukter och bär. (75.)

En i anledning av förevarande riksdagsskrivelse från lantbruksstyrelsen infordrad utredning i ämnet har den 25 februari 1938 överlämnats till livsmedelslagstiftningssakkunniga för att — i avseende å införande av lagstadgad märkning av vissa läskedrycker — tagas i övervägande vid fullgörande av de sakkunnigas uppdrag. Sedan livsmedelslagstiftningssakkunniga i ett den 4 juli 1941 avgivet betänkande med förslag till livsmedelsstadga m. m. (st. off. utr. 1941:22) upptagit nämnda fråga till behandling, är ärendet i denna del beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

7. den 7 maj 1935, i anledning av väckta motioner angående åtgärder till bekämpande av smittsam kastning hos nötkreatur samt om lagstiftning rörande handeln med husdjur. (199.)

I den del skrivelsen icke slutbehandlats, nämligen beträffande lagstiftning rörande handeln med husdjur, föreligger ett av lantbruksstyrelsen och medicinalstyrelsen den 3 november 1936 avgivet betänkande.

8. den 6 juni 1935, i anledning av riksdagens år 1934 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934. (279.)

I vad skrivelsen avsetts till handläggning på jordbruksdepartementets föredragning och ej slutbehandlats, nämligen beträffande punkten 9, utnyttjande av kronans fiskevatten, föreligger ett av fiskevattensutredningen den 1 september 1939 avgivet betänkande (st. off. utr. 1939:28) jämte yttranden däröver av åtskilliga myndigheter och sammanslutningar. Kungl. Maj:t har i brev den 21 mars 1941 till de myndigheter, vilka förvalta kronans fiskevatten, i anslutning till nämnda betänkande framlagt vissa synpunkter i avseende å nämnda förvaltning, som borde vinna beaktande i dylikt syfte.

9. den 7 juni 1935, i anledning av väckta motioner om åtgärder till höjande av skogsbrukets ekonomiska bärkraft m. m. (274.)

I vad ärendet avser utredning rörande skogsbrukets transporter på vägar och järnvägar avvaktas förslag från 1936 års skogsutredning. Frågan om det oförädlade virkets avsättning m. m. upptages av skogsstyrelsen i samband med inom styrelsen pågående utredning rörande skogsvårdslagstiftningen.

10. samma dag, i anledning av väckta motioner angående beredande av medinflytande åt skogsägare vid handhavande av flottningsföreningarnas angelägenheter. (296.)

Förslag avvaktas från skogsstyrelsen. (Jfr ärendet under punkten 9.)

11. den 25 april 1936, i anledning av väckta motioner om ändringar i arrendelagstiftningen, återupptagande av den sociala jordbruksfrågans lagvägar m. m. (180.)

Sedan 1936 års arrendeutredning den 9 november 1938 avgivit betänkande (st. off. utr. 1938:38) samt yttranden däröver avgivits av åtskilliga myndigheter och sammanslutningar, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

12. den 22 maj 1936, angående utredning av smörets och margarinets näringsfysiologiska betydelse m. m. (255.)

Ärendet är alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

13. den 23 maj 1936, i anledning av väckta motioner om viss ändring av norrländska arrendelagen m. m. (259.)

Sedan 1936 års arrendeutredning den 9 november 1938 avgivit betänkande (st. off. utr. 1938: 38) samt yttranden däröver avgivits av åtskilliga myndigheter och sammanslutningar, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

14. den 29 maj 1936, i anledning av väckta motioner om åtgärder till främjande av det svenska fisket. (288.)

Sedan 1940 års fiskerikommité den 27 juni 1941 avgivit betänkande angående fiskarens ekonomiska organisation och reglering av fiskmarknaden (st. off. utr. 1941: 19) samt yttranden däröver avgivits av åtskilliga myndigheter och sammanslutningar, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

15. samma dag, i anledning av väckt motion angående den industriella rationaliseringens och koncentrationens inverkan på den jordbrukande befolkningens förvärvsmöjligheter. (290.)

Ett lantbruksstyrelsen den 7 maj 1937 givet uppdrag att verkställa visst undersöknings- och utredningsarbete rörande frågan om torrläggning av närmare angivna markkomplex inom Uppsala län har ännu ej slutförts.

16. den 10 april 1937, i anledning av väckta motioner angående anordnande av småbrukarkurser m. m. (133.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

17. den 24 april 1937, i anledning av väckta motioner angående omorganisation av kontrollen över tillverkning av och handel med margarin m. m. (207.)

Sedan livsmedelslagstiftningssakkunniga i ett den 4 juli 1941 avgivet betänkande med förslag till livsmedelsstadga m. m. (st. off. utr. 1941: 22) framlagt förslag i ämnet, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

18. den 27 maj 1937, i anledning av väckt motion om lagstiftning i visst avseende rörande saluhållande av gödsel- och fodermedel. (341.)

Anmäld den 10 september 1937, därvid uppdrogs åt kommerskollegium och lantbruksstyrelsen att gemensamt verkställa av riksdagen begärd utredning rörande lämpligheten av åtgärder till skydd mot saluhållande av mindervärdiga gödselmedel. Utredningen har ännu ej slutförts.

19. den 19 mars 1938, i anledning av väckt motion angående utredning rörande förekomsten av olika slag av svinsjukdomar inom landet m. m. (122.)

Anmäld den 6 maj 1938, därvid uppdrogs åt lantbruksstyrelsen och medicinalstyrelsen gemensamt att verkställa av riksdagen begärd utredning. Denna har ännu ej slutförts.

20. den 26 april 1938, i anledning av väckt motion angående skyldighet för försäljare av hästskulptur att tillhandahålla intyg om deras ålder. (203.)

Skrivelsen är, sedan lantbruksstyrelsen avgivit utredning i ämnet, alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

21. den 17 maj 1938, i anledning av väckt motion angående utredning om sammanslagning av de båda svinraserna Yorkshire och Förädlad Lantras. (273.)

Anmäld den 17 juni 1938, varvid uppdrogs åt lantbruksstyrelsen att verkställa utredning i ämnet. Denna har ännu ej slutförts.

22. samma dag, i anledning av väckt motion angående skäliga administrationsbidrag till hushållningssällskapen för deras verksamhet i samband med vissa stödåtgärder. (276.)
Anmäld den 4 januari 1940 (se bil. till statsverksprop. IX h. t. p. 81). Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
23. den 1 juni 1938, i anledning av väckt motion angående utredning av lantbrukets lärlingsfråga. (371.)
Sedan lantbruksstyrelsen den 1 juli 1940 avgivit betänkande angående lantbrukets lärlingsfråga samt yttranden däröver avgivits av åtskilliga myndigheter och sammanslutningar, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
24. den 6 maj 1939, i anledning av väckta motioner om fortsatt tillämpning av lagen den 17 juni 1932 angående ytterligare utsträckning av lagen den 22 juni 1928 om ersättning till strandägare för mistad fiskerätt. (228.)
Anmäld den 30 juni 1939, därvid uppdrogs åt kammarkollegiet att i samverkan med vederbörande strandägare verkställa av riksdagen begärd utredning. Denna har ännu ej slutförts.
25. den 23 maj 1939, i anledning av väckt motion angående kronoskogvaktarboställena å häradsallmänningar. (298.)
Sedan av chefen för jordbruksdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade sakkunniga den 11 maj 1942 avgivit utlåtande med förslag i ämnet, har skrivelsen anmälts den 15 maj 1942, därvid beslöts proposition till riksdagen (nr 315). Skrivelsen är därmed slutbehandlad.
26. den 6 juni 1939, i anledning av väckta motioner om ökat tullskydd för matlök. (354.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
27. den 24 maj 1940, i anledning av väckta motioner om tillsättande av en kommission för det norrländska näringslivets förkovran. (279.)
Anmäld den 16 augusti 1940, därvid Kungl. Maj:t förordnade en utredningsman att, enligt chefens för jordbruksdepartementet närmare bestämmande, verkställa förberedande undersökning i ämnet. Denna har ännu ej slutförts.
28. den 8 juni 1940, angående vattenförsörjningen för vissa bebyggelseområden på landsbygden. (359.)
Sedan egnahemsstyrelsen den 26 oktober 1942 avgivit betänkande angående vattenförsörjning och avloppsförhållanden på landsbygden, har betänkandet remitterats till ett antal myndigheter.
29. den 17 april 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen beträffande jordbruksdepartementet gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar. (159.)
Punkt 1 i propositionen anmäld och slutbehandlad den 22 maj 1942. Punkt 3 avseende anslag till byggnadsarbeten vid statens skogsförsöksanstalt är alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.
30. den 17 maj 1941, i anledning av väckta motioner rörande utvidgad vanhävdslagstiftning m. m. (236.)
Anmäld och slutbehandlad den 8 maj 1942, därvid beslöts proposition till riksdagen (nr 275).

31. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av domänverkets skogsindustriella rörelse. (243.)
Den 22 juni 1942 har domänstyrelsen inkommit med förslag till reglering av det ekonomiska förhållandet mellan domänstyrelsen och aktiebolaget statens skogsindustrier m. m. Förslaget har remitterats till vissa myndigheter.

32. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse åt lappar av lägenheter å kronomark m. m. (246.)
Remissvar å ett av länsstyrelsen i Jämtlands län avgivet förslag rörande frågan om förvaltning av vissa till lappar upplåtna nybyggen i nämnda län avvaktas från egnahemsstyrelsen.

33. den 30 maj 1941, i anledning av väckt motion angående fridlysningen av vissa djurslag. (264.)
Anmäld den 9 januari 1942, därvid föredragande statsrådet bemyndigades att tillkalla tre sakkunniga för att verkställa utredning rörande nedbringande av stammen av björn och lo m. m. De sakkunniga tillkallades samma dag. De sakkunniga ha den 28 december 1942 avgivit en promemoria med förslag angående interimistiska åtgärder för minskning av björn- och lostammen i landet. Utredningsarbetet fullföljes.

34. samma dag, i anledning av väckta motioner om utredning och förslag rörande ordnandet av kontrollen över handeln med utsäde. (265.)
Utredning i ämnet från lantbruksstyrelsen avvaktas.

35. den 21 juni 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (411.)
Utredning avvaktas från lantbruksstyrelsen och egnahemsstyrelsen rörande en rationaliserad nyodlingsverksamhet med utnyttjande av moderna maskinella hjälpmedel, i första hand för komplettering av ofullständig jordbruk.

36. den 15 november 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel till låneunderstöd åt vissa fiskare. (472.)
Anmäld och slutbehandlad den 23 januari 1942, därvid bland annat kungörelse i ämnet utfärdades (sv. f. nr 31).

37. samma dag, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare bidrag till uppförande av brandtorn m. m. (473.)
Anmäld den 20 februari samt den 17 och den 24 april 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats.

38. den 13 december 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för främjande av linodlingen m. m. (501.)
Anmäld den 13 mars och den 17 april 1942, varmed skrivelsen slutbehandlats. Beslutet den 13 mars innefattade utfärdande av kungörelser i ämnet (sv. f. nr 152 och 153).

39. den 30 december 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till stödjande av odlingen av vissa kulturväxter. (526.)
Anmäld och slutbehandlad den 9 januari 1942.

Av dessa ärenden äro alltså de under 25, 30 och 36—39 omförmälda av Kungl. Maj:t inom jordbruksdepartementet slutligen behandlade samt de övriga på prövning beroende.

8. Handelsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 20 april 1934, i anledning av väckta motioner om uppställande av legala kompetensvillkor för rätten att idka hantverk m. m. (191.)
Sedan de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 januari 1936 tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning i ämnet (1936 års hantverkssakkunniga) den 10 juni 1938 avgivit betänkande jämte lagförslag angående lärlingsutbildningen inom hantverket och den mindre industrien (st. off. utr. 1938: 30), är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

2. den 18 maj 1934, angående den praktiska utbildningen av maskinistelever. (257.)

Sedan kommerskollegium den 12 och den 25 november 1941 inkommit med utredning och förslag i ärendet, är detta beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

3. den 6 juni 1935, i anledning av väckta motioner om åtgärder till ernående av ökad säkerhet till sjöss. (291.)

Sedan Kungl. Maj:t den 22 maj 1936 anbefallt kommerskollegium att verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med den av riksdagen begärda utredningen ävensom med de förslag, vartill utredningen kunde föranleda, har kommerskollegium i betänkande den 28 oktober 1937 inkommit med utlåtande och förslag i ämnet. Ärendet är därefter beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

4. den 5 maj 1936, i anledning av väckt motion angående befrielse för mindre bemedlade uppfinnare från erläggande av vissa patentavgifter. (208.)

Sedan Kungl. Maj:t den 22 maj 1936 anbefallt patent- och registreringsverket att verkställa utredning i ämnet, har Kungl. Maj:t sedermera den 1 november 1940 förordnat, att 1938 års patentutredning skulle hava att verkställa utredningen. Denna är ännu icke slutförd.

5. den 27 juni 1936, i anledning av väckta motioner om befrämjande av exporten och avsättningen i övrigt av gatsten m. m. (384.)

Sedan de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 mars 1937 tillkallade sakkunniga för utredning rörande befrämjande av avsättningen av den svenska stenindustriens produkter (1937 års granitutredning) den 1 april 1939 avgivit betänkande i ämnet (st. off. utr. 1939: 11), är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

6. den 31 maj 1939, angående effektiviserande av den tekniska forskningen. (328.)

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 augusti 1940 har den 13 september samma år uppdragits åt särskilda utredningsmän att verkställa utredning om den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande. Sedan utredningsmännen år 1942 avgivit tre betänkanden (st. off. utr. 1942: 6, 7 och 12), avlät Kungl. Maj:t till 1942 års riksdag dels proposition (nr 282) angående anslag för budgetåret 1942/43 till tekniskt-vetenskaplig forskning m. m., dels proposition (nr 283) angående anslag för samma budgetår till byggnadsforskning m. m., dels ock proposition (nr 284) angående anslag för samma budgetår till uppförande av byggnad för skogsproduktforskning. Från utredningsmännen inföväntas ytterligare förslag.

7. den 3 juni 1941, i anledning av väckta motioner om förbättrad pensionering för sjöfolk i manskapklass. (262.)

Den 17 oktober 1941 bemyndigades chefen för handelsdepartementet att tillkalla högst sex utredningsmän att verkställa utredning av frågan om förbättrad pensionering för sjöfolk och därmed sammanhängande frågor. Sedan utredningsmännen den 15 december 1942 avgivit betänkande (st. off. utr. 1942:55) samt detta utremitterats till ett flertal myndigheter och sammanslutningar för yttrande, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

8. den 18 juni 1941, angående bostadsförhållandena å svenska fartyg. (343.)

Den 19 september 1941 anbefalldes kommerskollegium att, i samråd med av kollegium utsedda representanter för de berörda organisationerna på sjöfartens område, verkställa den av riksdagen begärda utredningen samt att inkomma därmed ävensom med det förslag i ämnet, vartill utredningen kunde föranleda. Utredningen är ännu icke slutförd.

9. Folkhushållningsdepartementet.

Riksdagens skrivelse

1. den 28 november 1939, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om uppförande å riksstaten för budgetåret 1939/40 av en huvudtitel för folkhushållningsdepartementet m. m. (70.)

Delvis anmäld den 15 december 1939. I vad skrivelsen avser bemyndigande för Kungl. Maj:t att på visst sätt använda anslaget till Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar, är ärendet alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

2. den 16 juni 1941, angående sådana missförhållanden, som onödigtvis fördyra varor under deras överförande från producent till konsument. (318.)

Anmäld och slutbehandlad den 11 december 1942, varvid förordnades, att skrivelsen skulle överlämnas till statens priskontrollnämnd för att tagas i beaktande vid handläggning av frågor rörande ersättning för kostnader vid överföring av varor från producent till konsument samt därmed sammanhängande spörsmål.

3. den 21 juni 1941, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående klassificering av kött. (413.)

Anmäld den 28 juni och den 30 december 1941, varmed skrivelsen slutbehandlats. Sistnämnda dag utfärdades förordning i ämnet (sv. f. nr 1011), som utkom från trycket den 16 januari 1942.

Av dessa ärenden äro alltså de under 2 och 3 upptagna av Kungl. Maj:t inom folkhushållningsdepartementet slutligen behandlade samt det under 1 omförmälda på prövning beroende.

Förteckning

över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1942 och vari under år 1942 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling.

1. 1908 den 31 januari (nr 47) och 1910 den 7 januari (nr 37), angående domstolarnas arkiv m. m.
Se denna ämbetsberättelse sid. 129.
2. 1926 den 22 december (nr 600), angående åtgärder för bättre tillgodoseende av vittnens rätt att undfå ersättning för inställelse vid domstol.
Se denna ämbetsberättelse sid. 129.
3. 1934 den 22 mars (nr 240), angående ändring i lagstiftningen om trafikförsäkring å motorfordon.
Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1938 sid. 335, 1939 sid. 335 och 1940 sid. 355. Ärendet är, till den del det icke slutbehandlats, föremål för fortsatt beredning inom justitiedepartementet. (Justitiedepartementet.)
4. 1934 den 15 september (nr 573), angående åtgärder för åstadkommande av likformighet vid beräkning av strafftid, då avbrott i verkställighet äger rum till följd av ny rannsaking.
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)
5. 1935 den 11 januari (nr 51), angående åklagares rätt att bedriva advokatverksamhet.
Angående vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelserna 1937 sid. 324, 1938 sid. 335, 1939 sid. 335, 1940 sid. 355, 1941 sid. 279 och 1942 sid. 302. (Justitiedepartementet.)
6. 1936 den 16 september (nr 566), angående skärpning av straffet för spridande av efterbildning av penningssedel m. m.
Se ämbetsberättelsen 1942 sid. 302. (Justitiedepartementet.)
7. 1937 den 28 december (nr 769), angående förtydligande bestämmelser om lösen- och stämpelavgifter för vissa bevis m. m.
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Finansdepartementet.)
8. 1937 den 31 december (nr 778), angående rätt för svarandepart, som beviljats fri rättegång, att kostnadsfritt erhålla protokoll i målet, även om begäran därom framställes först efter det utslag meddelats.
Se ämbetsberättelserna 1939 sid. 336 och 1942 sid. 302. De jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 december 1941 tillkallade sakkunniga för översyn av lag-

stiftningen om fri rättegång hava den 21 november 1942 avgivit betänkande med förslag rörande fri rättegång (st. off. utr. 1942: 50). De sakkunniga hava behandlat det i framställningen berörda spörsmålet. (Justitiedepartementet.)

9. 1938 den 10 november (nr 645), angående resestipendier åt åklagare. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Socialdepartementet.)

10. 1938 den 30 december (nr 740), angående skyldighet för utmättningsman att i dagboken i utsökningsmål införa specificerad uppgift rörande förrättningskostnad m. m.

Över framställningen hava utlåtanden avgivits av åtskilliga myndigheter och sammanlutningar. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Socialdepartementet.)

11. 1939 den 20 juni (nr 394), angående omreglering av Nordmarks, Jösse och Södersysslets domsagor.

Se denna ämbetsberättelse sid. 130.

12. 1939 den 30 december (nr 744), angående skyldighet i vissa fall för konkursförvaltare att lämna överexekutor uppgift å borgenärer, som äga fordran med förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § handelsbalken.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)

13. 1940 den 17 juli (nr 122), angående rätt för gäldenär att fullgöra betalning genom penningars nedsättande i allmänt förvar, då ovisshet råder om vem av två eller flera som äger att, med den eller de övrigas uteslutande, företräda borgenären.

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1942 sid. 303. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)

14. 1940 den 27 december (nr 740), angående upprättande av ett centralt register över avhandlingar rörande lösöreköp.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)

15. 1940 den 31 december (nr 556/1939), angående utsträckt tillämpningsområde för stadgandet i 20 § lagen den 9 april 1937 om verkställighet av bötesstraff.

Angående tidigare vidtagna åtgärder, se ämbetsberättelsen 1942 sid. 304. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)

16. 1941 den 29 november (nr 698), angående högre traktamentsersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål och vissa andra mål.

Se denna ämbetsberättelse sid. 130.

17. 1941 den 29 november (nr 699), angående ändrade bestämmelser i fråga om skyldighet att förrätta bouppteckning i samband med hemskillnad eller äktenskapsskillnad.

Ärendet är föremål för utredning inom justitiedepartementet. (Justitiedepartementet.)

18. 1941 den 30 december (nr 537), angående rätt för part, som till hovrätt ingivit underrättens protokoll, att kostnadsfritt erhålla nytt protokoll i händelse av muntligt förhör i hovrätten.

Ärendet är föremål för utredning inom justitiedepartementet. (Justitiedepartementet.)

19. 1941 den 31 december (nr 738), angående viss inskränkning i fråga om kungörande av exekutiv auktion å fast egendom.

Över framställningen hava, med anledning av remiss, utlåtanden avgivits av Ö. Ä., sju länsstyrelser samt överexekutorerna i sju större städer. Därjämte hava vissa sammanslutningar beretts tillfälle att avgiva yttrande. Ärendet är därefter beroende på Kungl. Maj:ts prövning. (Justitiedepartementet.)